

Finansborgarrådets förslag till budget 2015 för Stockholms stad

Inriktning för 2016 och 2017

INLEDNING	1
NÄMNDER OCH STYRELSER UTOM ROTELINDELNING	
Kommunstyrelsen m.m.....	35
Revisorskollegiet	55
Valnämnden	57
STADSDELSNÄMNDERNA	
Stadsdelsnämndernas uppgifter.....	59
Förskoleverksamhet	62
Verksamhet för barn, kultur och fritid	68
Äldreomsorg	72
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	79
Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri.....	84
Stadsmiljöverksamhet	92
Ekonomiskt bistånd.....	95
Arbetsmarknadsåtgärder	97
FACKNÄMNDER	
Arbetsmarknadsnämnden	101
Avfallsnämnden	109
Exploateringsnämnden	111
Fastighetsnämnden	121
Idrottsnämnden	127
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	135
Kulturnämnden: stadsarkivet	142
Kyrkogårdsnämnden	145
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	149
Servicenämnden	155
Socialnämnden	161
Stadsbyggnadsnämnden	177
Trafiknämnden.....	187
Utbildningsnämnden	199
Äldrenämnden	215
Överförmyndarnämnden	225
Central medelreserv	229
Finansförvaltning	231

BOLAG INOM STOCKHOLMS STADSHUS AB	
Koncernen Stockholms Stadshus AB (S-husAB)	239
Bostadsbolagen: AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem	245
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	257
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	261
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	265
Stockholm Vatten AB	269
Stockholms Hamn AB	275
AB Stokab	279
Stockholms Stads Parkerings AB	281
Stockholms Stadsteater AB	285
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	289
Stockholm Business Region AB	291
S:t Erik Försäkrings AB	295
S:t Erik Livförsäkring AB	297
S:t Erik Markutveckling AB	299
INTRESSEBOLAG I STOCKHOLMS STADSHUS AB	
Mässfastigheter i Stockholm AB.....	301
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	303
STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND	
Storstockholms brandförsvaret (SSBF).....	305
BILAGOR	
1. Ekonomiska tabeller	307
2. CESAM-bilaga	309
3. Invesstrategi.....	333
4. Stadsdelsnämndernas budget.....	345
5. Kommunfullmäktiges indikatorer.....	359
6. Peng, schabloner, ersättningsnivåer samt volymer.....	371
7. Avgifter m.m	385
8. Regler för ekonomisk förvaltning.....	419
9. Stadens ledning och styrning	439
10. Stadsövergripande styrdokument	445
11. Ärenden som besvaras i samband med budgeten.....	453
12. Basnyckeltal som utgår	459
13. Policy om klotter.....	461

Budget 2015 för Stockholms stad och inriktning för 2016-2017 samt ägardirektiv 2015-2017 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Ett jämlikt och hållbart Stockholm

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ har enats om att tillsammans förelägga kommunfullmäktige detta förslag till budget för Stockholms stad 2015.

Stockholm är möjligheternas stad. Hit flyttar människor för att utbilda sig och jobba. Här finns utveckling och ambitioner sida vid sida. Stockholm har en fantastisk natur, ett brett kulturliv och en kreativitet som gör att staden växer. En jämlik stad som tar tillvara de drömmar och ambitioner som finns hos sina invånare kommer att växa sig stark. Därför strävar vår politik efter att ge fler människor chansen att förverkliga sina bästa stämningars längtan.

Staden byggs av människor i samarbete. Det är när vi samverkar som vi gemensamt kan skapa förutsättningar för arbete och utbildning, fler bostäder, en likvärdig skola och därmed lägga grunden för allas trygghet och utveckling. Stockholm utvecklas på ett hållbart sätt genom höga ambitioner inom klimat och miljö som vi tillsammans tar ansvar för. En fördjupad demokrati där alla kan påverka gör vårt Stockholm bättre. Fler beslut behöver därför fattas nära medborgarna. Ett öppet, antirasistiskt, jämställt Stockholm med mångfald och lika rättigheter är det Stockholm vi är stolta över.

En politik som strävar efter ett socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart samhälle skapar de förutsättningar som krävs för att ge alla stockholmare chansen att växa.

Ett socialt hållbart samhälle innebär att utvecklingen mot ett mer delat Stockholm ska vändas. Stockholm ska vara en stad som håller samman. Oavsett var du växer upp eller med vilka förutsättningar du börjar ditt liv ska du som stockholmare ha möjlighet att färdas väl genom livet. Då krävs en förskola som ger tid för varje barn och en jämlik skola som ger stöd till varje elev utifrån dess förutsättningar. Ett hållbart samhälle förutsätter också trygga jobb och tillgång till bostäder som alla har råd att hyra. Äldre ska kunna lita på att all omsorg drivs med ambitionen, och förmågan, att ge alla en trygg ålderdom snarare än vinstintresse. Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt oavsett kön. Barns rättigheter ska stärkas. Social utsatthet ska bekämpas genom ökade insatser mot exempelvis hemlöshet.

Ett ekologiskt hållbart samhälle ger oss, och kommande generationer, förutsättningar att leva och utvecklas. Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad genom höga ambitioner inom klimat och miljö. Under kommande mandatperiod ska stads- och trafikplanering främja hållbar utveckling genom att cykel, gående och kollektivtrafik prioriteras. Miljövänliga transporter ska stimuleras och energieffektivisering prioriteras. Ekologisk mat ska vara det naturliga valet i stadens verksamheter och barn ska garanteras en giftfri vardag

Ett ekonomiskt hållbart samhälle skapar grunden för att staden ska stå sig stark även i tider av yttre påfrestningar. Viktigast för att skapa en god ekonomi är att fler ges möjlighet till arbete istället för arbetslöshet. Därför ska arbetslösa ungdomar erbjudas jobb, utbildning eller praktik. Högre ambitioner för vuxen- och högskoleutbildning

och bostadsbyggande är andra beståndsdelar i en politik för hållbar ekonomisk tillväxt. Fler hyresrätter och studentbostäder ska därför byggas. Staden ska hushålla med såväl skattebetalarnas pengar som ändliga naturresurser. Avknoppningar till underpriser ska inte förekomma och den ideologiskt drivna konkurrensutsättningen upphör. Den offentligt drivna verksamhetens ställning ska stärkas och investeringar för att Stockholm ska vara starkt även i morgon ska prioriteras. Staden ska fortsatt ha en stark ekonomi.

Ett demokratiskt hållbart samhälle bygger på jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och frihet från våld och diskriminering. Stockholm är en stad där människor med många olika bakgrunder, erfarenheter och förutsättningar lever. I en tid då rasismen breder ut sig måste vi stärka arbetet med de mänskliga rättigheterna. Staden ska höja ambitionsnivån för att alla, oavsett legal status, ska ges rättigheter och möjligheter som garanterar ett värdigt liv. Därför krävs att vi prioriterar sammanhållning istället för segregation, utjämnar resurser mellan de som har och inte har samt att vi motverkar diskriminerande normer och strukturer inom samhällets alla områden. Staden som arbetsgivare och stadens alla verksamheter ska ligga i framkant i frågor som handlar om jämställdhet och likabehandling. Vi ska arbeta för att höja medvetenheten om mänskliga rättigheter bland medborgarna.

Med utgångspunkt i denna ambition kommer Stockholm jobba utifrån följande inriktningsmål under tiden fram till 2018.

1. Stockholm ska bli en socialt hållbar stad där alla barn ges lika möjligheter att uppnå kunskapsmålen, bostäder finns till rimliga hyror, alla äldre garanteras en trygg ålderdom och där jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet är självklara förutsättningar för politiken.
2. Stockholm ska bli en ekologiskt hållbar stad där cykel, gående och kollektivtrafik prioriteras. Ett effektivt och klimatsmart transportsystem kombineras med en ökad andel förnybar energi. Barn garanteras en giftfri vardag och ekologisk mat serveras i stadens verksamheter.
3. Stockholm ska bli en ekonomiskt hållbar stad där ansvaret för stadens ekonomi kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad där rätten till jobb, utbildning och bostäder utgör grunden.
4. Stockholm ska bli en demokratiskt hållbar stad där arbetet med de mänskliga rättigheterna stärks, diskriminering motverkas och alla invånare garanteras samma rättigheter och möjligheter.

Ett Stockholm som håller samman

Målet om social hållbarhet bygger på ett nytt förhållningssätt. Stadens verksamheter ska ge alla stockholmare möjligheten att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Goda arbetsvillkor och god yrkeskunskap hos våra medarbetare lägger grunden för kvaliteten i stadens verksamheter. Ett uppdelat Stockholm begränsar möjligheter för många stockholmare. Den utvecklingen vill vi ändra. Utgångspunkten för stadens verksamhet ska vara:

- Staden ska jobba mer förebyggande i socialtjänsten och göra tidiga insatser i skola,
- Skola och förskola ska utjämna möjligheter,
- Grundläggande individuella rättigheter som rätten till jobb och boende ska säkerställas,
- God kvalitet i välfärden för alla ska prioriteras.

Alla barn i Stockholm har jämlika goda uppväxtvillkor

En stad som håller samman ger möjligheter för fler. Utgångspunkten för stadens verksamhet ska vara att alla barn ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Stadens politik ska därför inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans. Satsningar på att höja kvaliteten i skola och förskola är grundläggande för detta, men även beslutsfattande inom andra politikområden påverkar starkt.

Alla barn har rätt till ett rikt liv med god tillgång till exempelvis lek, kultur och idrott. Barns miljöer såsom förskole- och skolgårdar ska förbättras, avgifter hållas låga och hinder för deltagande i aktiviteter tas bort. Stockholm behöver fler mötesplatser för barn och unga, inte minst för flickor och hbtq-personer. Staden kommer aktivt verka för minskad barnfattigdom med såväl generella insatser som genom det sociala arbetet.

Barns rättigheter ska särskilt värnas och åtgärder som gör att varje barn möter en god framtid ska prioriteras. Stockholm ska vara en stad där alla familjer, oavsett konstellation, ska behandlas lika. I Stockholm ska goda uppväxtvillkor gälla, oavsett var i staden en växer upp. Staden tillsätter en barnombudsman. Ett handlingsprogram för barns rättigheter och inflytande, med utgångspunkt i barnkonventionen, ska utarbetas i dialog med barn och unga.

Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Skolan och förskolan ska prioriteras. En av de viktigaste uppgifterna för Stockholm är att bryta utvecklingen där en allt lägre andel av eleverna klarar grundskolan och blir behöriga till gymnasieskolan. Därför ska staden genomföra satsningar för att alla barn ska klara skolans grundläggande mål i en tidig ålder. Likvärdigheten i skolan ska öka och insatserna för språkutveckling samt modersmål ska förstärkas redan i förskolan.

Enskilt viktigast är att öka tiden som varje barn har med en pedagog. Fler lärare och pedagoger samt mindre skolklasser i framförallt lägre åldrar ger dokumenterat bättre skolresultat. Därför ska nödvändiga resurser tillföras skolan, takten i utbyggnaden av nya skolor öka och en strategi för lärarrekrutering genomförs.

Särskilt fokus kommer läggas på att klara behovet av lärare, förskollärare och övriga personalgrupper i skolan. Möjligheten för stadens medarbetare att utbilda sig vidare ska kombineras med strategin för att rekrytera fler lärare. Denna strategi ska innefatta bättre arbetsvillkor med mindre administrativa krav, bättre löner samt insatser för att intressera pedagoger att jobba i Stockholms stads förskolor och skolor.

Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

Det ska inte spela någon roll var du kommer ifrån. I Stockholm ska alla barn oavsett social bakgrund eller legal status ha rätt till skola och förskola. Idag är verkligheten långt ifrån sådan. Klyftorna har ökat och skolan klarar i allt mindre grad att ge barn från studieovana hem möjligheter att nå grundskolans mål. Det är att långsiktigt bygga in klyftor och slöseri med möjligheter. Utvecklingen ska brytas och kunskapsskillnaderna utjämnas.

Skolor med stora behov ska därför få bättre förutsättningar. Det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen till skolan och förskolan, ska utökas och skolorna ska arbeta aktivt med att alla klarar skolan genom exempelvis organiserad hjälp med läxläsning eller annat individuellt anpassat stöd. Skolor med låga kunskapsresultat ska ges förutsättningar att anställa de skickligaste lärarna och antalet specialpedagoger ska öka.

Fritidshemmen fyller en viktig roll för att ge alla barn en bra utbildning. Därför behöver fritidsverksamheten ges bättre förutsättningar att klara läroplanens mål genom att anställa mer personal och minska gruppstorlekarna.

Det är skolans ansvar att alla barn känner trygghet och mår bra under sin skolgång. Den psykosociala ohälsan bland Stockholms elever är för stor och det behövs fler vuxna i skolan, förstärkt elevhälsa och insatser mot mobbing. De höga ohälsotalen syns särskilt bland unga tjejer och hbtq-personer, där transpersoner är en särskilt utsatt grupp, och måste mötas med åtgärder. Därför behöver exempelvis utbildningsväsendets kompetens inom genus, normkritik och antirasistiska perspektiv öka samt arbetet med likabehandlingsplaner stärkas

Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla.

Stockholms stads idrottspolitik utgår från ett folkhälsoperspektiv. Idrott och motion i unga år lägger grunden för en god hälsa genom hela livet, och ska därför vara tillgänglig för alla. Satsningar på idrotten ska vara jämställda och fokus ska ligga på barn-, ungdoms- och motionsidrott. Stadens satsningar ska riktas särskilt mot dem som idag rör sig minst. Det betyder riktade satsningar i ytterstaden och ett ökat fokus på unga tjejer och personer med funktionsnedsättning.

En stor utmaning är att bygga ikapp den anläggningsbrist som idag hämmar Stockholms växande idrottliv. Under mandatperioden kommer en miljard kronor att satsas för att möta de stora behov som finns. Stockholmarna ska kunna idrotta oavsett ekonomiska förutsättningar, kostnaderna för att utöva idrott ska därför hållas låga. Simkunnighet är livsviktigt och ger ökad livskvalitet och målsättningen är därför att fler stockholmare ska lära sig att simma.

Föreningslivet är en fantastisk tillgång för alla stockholmare och ska stödjas och ges förutsättningar att växa, bland annat genom höjda föreningsbidrag. Arbetet mot diskriminering ska stödjas och vara en förutsättning för att större ideella organisationer ska få kommunala bidrag.

Fritidsverksamheten ska vara öppen och lika attraktiv för alla oavsett kön. Det behövs fler träffpunkter på ungdomars egna villkor och enligt deras egna önskemål. Det ska finnas möjlighet till olika kostnadsfria kultur- och idrottsaktiviteter, i synnerhet under loven. Sommarkolloverksamheten behöver utvecklas, så att den passar fler och upphandlingar av kolloplatser ska göras för längre period. Parklekar, lekplatser och öppna förskolor ska utvecklas och byggas ut.

Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Idag är Stockholm en delad stad där skillnaderna i hälsa, inkomst och arbete är stora mellan olika delar av staden. Att uppnå målet om ett Stockholm som håller ihop, en stad där alla människor har samma förutsättningar att skapa sig ett gott liv, kräver politiska insatser.

För att förebygga sociala problem ska fokus ligga på det förebyggande arbetet samt tidiga insatser och åtgärder. Stockholms stad ska pröva möjligheterna att införa en fond för sociala investeringar. Den sociala barn- och ungdomsvården och missbruksvården ska förstärkas och socialsekreterarnas arbetsituation ska förbättras. Stadens handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri ska genomföras. För att synliggöra både behov och möjligheter ska staden tillsätta en social hållbarhetskommission med fristående forskare som granskar på vilket sätt staden kan bidra till en jämlik stad.

Staden behöver förstärka sina insatser mot hemlöshet och sänka trösklarna för att få fast bostad, genom bland annat ett utvecklat förebyggande arbete, fler hyresrätter till rimliga hyror och genom riktade insatser som exempelvis fler boendialternativ för fattiga EU-medborgare.

Stockholm ska vara en stad som utvecklar insatser för att flyktingar ska få möjlighet att fullt ut delta i samhällslivet. Stadens verksamheter ska säkra kunskapen om papperslösas rättigheter.

Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

Stockholm ska vara en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar. I lokalsamhället finns starka krafter för att utveckla staden. Staden ska jobba tillsammans med medborgarna samt med föreningar och sociala företag som är viktiga aktörer för att ta till vara den kraft som finns i lokalsamhället.

Den delade staden begränsar idag Stockholms utveckling. Ett tydligt exempel på det är hur arbetslösheten i ytterstaden tillåtit växa. Stockholms stad ska vara en stad. Ett tydligt fokus på att utveckla ytterstaden, innebär samtidigt en utveckling av innerstaden. Arbetet med att flytta ut stadens förvaltningar och bolag ska fortsätta.

Avgörande för en sammahållen stad är att utveckla förutsättningarna för en bättre skola och att öka insatser för att fler ska få jobb i hela staden. Men även ytterstadsarbetet måste förändras så att insatserna är mer långsiktiga samtidigt som det lokala inflytandet stärks. En stadsövergripande strategi för levande lokala centrum ska arbetas fram. Bostäder och offentliga byggnader behöver rustas upp i delar av staden samtidigt som samhällsservice ska garanteras i hela staden bland annat genom att fler medborgarkontor etableras.

Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Bostadsbristen begränsar både stadens utveckling och för stockholmarna. Därför måste takten i bostadsbyggandet öka och fokus ligga på hyresrätter med rimliga hyror. De allmännyttiga bostadsbolagen ska fördubbla sitt bostadsbyggande och utförsäljningen av allmännyttan ska upphöra. Det långsiktiga målet om att bygga 140 000 lägenheter till 2030 kompletteras med ett kortsiktigt mål om att bygga 40 000 bostäder fram till 2020.

För att kunna öka byggandet med god kvalitet måste samverkan mellan stadens förvaltningar förbättras och kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning. Befintliga bostadsområden ska förtätas och markpolitiken syfta till att det ska byggas fler bostäder med en god arkitektur till en rimlig kostnad. Därför ska par-

keringstalen sänkas, innovativt byggande uppmuntras och tydligare krav ställas på byggföretagen. Nya riktlinjer för markanvisning ska antas och konkurrensen på byggmarknaden ska stimuleras genom att fler mindre aktörer ges möjlighet att delta i byggandet av Stockholm.

Givet att förhandlingarna med den av regeringen utsedda förhandlingspersonen visar att Bromma flygplats kan avvecklas utan att förutsättningarna för jobb och utveckling i regionen försämras ska staden verka för att området där Bromma flygplats idag ligger ställs om till stadsutvecklingsområde med bostäder.

Stockholm ska vara en stad för alla. Därför ska vi bygga både för unga, studenter och grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Allmännyttans huvudsakliga uppgift ska vara att bygga och förvalta bra bostäder till en rimlig kostnad. För att sänka trösklarna till bostadsmarknaden ska staden införa möjligheten till kompiskontrakt, kommunal borgen för unga och studenter samt se över allmännyttans inkomstkrav. Insatser mot boendediskriminering ska genomföras.

Stadsplaneringen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation ska utarbetas och användas i planprocessen. Både nyproduktion och upprustning ska utgå från högt ställda krav på energianvändning, miljö och tillgänglighet.

Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Stockholm ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. De senaste årens experiment med ideologiskt drivna privatiseringar och vinstjakt ska ersättas av en politik som tar sin utgångspunkt i att all äldreomsorg ska vara bra äldreomsorg. Hårda kvalitetskrav gällande kontinuitet, bemanning, utbildningsnivå och goda arbetsvillkor för personalen ska ställas.

Stockholm ska genomföra en översyn av hur hemtjänsten organiseras, exempelvis när det gäller valet mellan LOV- och LOU-systemet, med syfte att det ska finnas tillräckligt många alternativ för en bra valfrihet och tillräckligt få för att staden ska kunna följa upp och garantera kvaliteten. Ersättningsystemet för hemtjänsten ska i detta sammanhang utvärderas.

Kommunen ska vara icke-valsalternativet i hemtjänsten. Tvånget att konkurrensutsätta en allt större andel av servicehus och vård- och omsorgsboenden tas bort. Den idéburna sektorn i äldreomsorgen ska stötts.

Äldre ska kunna påverka både genom att välja utförare och innehåll i omsorgen. De ska ha rätt till regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap. Brukarna ska känna sig trygga genom minskad personalomsättning och ökad kontinuitet. Rätten till ett tryggt boende är grundläggande och från 85 års ålder ska stadens äldre ha rätt till hjälp till ett tryggt boende oavsett biståndsbedömning.

Det behövs mer personal i äldreomsorgen. För att klara framtida rekrytering ska staden förbättra arbetsvillkoren genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling. Parallellt med detta behöver staden locka ungdomar till äldreomsorgen. Staden ska därför exempelvis genomföra insatser för att öka andelen studerande på omsorgsprogrammet.

Ett klimatsmart Stockholm

Stockholms klimatutsläpp från uppvärmning och trafik ska minska och andelen förnybar energi öka. Målet ska vara att minska stockholmarnas ekologiska fotavtryck. Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Energi-, trafik och stadsplanering ska främja en hållbar utveckling och skydda ekologiska samband och närnatur i staden. Cykel-, gång- och kollektivtrafik ska genomgående prioriteras. Stadens verksamhet ska i alla dess delar utgå från målet om en så liten miljöpåverkan som möjligt. Under mandatperioden en miljard satsas för detta ändamål. Utgångspunkten för Stockholms stad ska vara:

- Ambitiösa miljömål ska kombineras med reella styrmedel som kontinuerligt följas upp,
- Klimatet kräver åtgärder inom flera politikområden och kan därför inte begränsas till ett fackområde.
- Det ska vara lätt för stockholmarna att vara miljömedveten i vardagen,
- Barn och unga ska leva i en miljö fri från gifter och dålig luft.

Stockholm är klimatneutralt

Stockholms stad ska ta ansvar för att minska de klimatpåverkande utsläppen. Målet att Stockholm ska vara fossilbränslefritt skärps så att målet ska uppnås till 2040. För att säkerställa att målet uppnås ska återkommande avstämningar göras. Staden ska minska energiförbrukningen i såväl befintliga som nya byggnader. Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion, som exempelvis solceller på stadens fastigheter, ska utsläpp minskas samtidigt som stadens långsiktiga kostnader sjunker.

Stockholms matavfall är en viktig resurs. Insamlingen ska öka, till exempel genom optisk sortering, med ett mål om minst 70 procent till 2020, och vara en del i omställningen till en stad där trafiken går på förnyelsebara drivmedel. Stockholms stad har, som delägare av Fortum Värme AB, en tydlig målsättning att de fossila bränslena i kraftvärmeverket i Värtan ska minska successivt och vara avvecklade helt senast år 2020. Transportsektorns klimatpåverkan ska minskas kraftigt. Klimatutsläppen ska minska och ett förebyggande arbete ska bedrivas för hög klimatberedskap. Stockholmarnas faktiska klimatpåverkan ska redovisas för att öka medvetenheten.

Transporter i Stockholm är hållbara

Stockholm växer. När fler ska resa på en begränsad yta måste gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras och investeringar fördelas jämnt. Biltrafiken måste minska för att nå de nationella klimatmålen för vägtrafiken till 2030. Det ger förutsättningar för en bättre miljö och en stad där framkomligheten ökar för fler, bland annat för nyttotrafiken. Stombusstrafiken i innerstaden ska få fler egna körfält och ges ökad signalprioritering.

Fler väljer att cykla och därför ska en kraftfull satsning genomföras för att Stockholm ska bli en riktig cykelstad. Framkomligheten ska förbättras och nya cykelbanor ska byggas med bra bredder och hög standard genom ökade investeringar. Lånecykelsystemet behöver utvecklas och fler säkra cykelparkeringar byggas. En parkeringsnorm för cyklar ska införas.

Stockholm ska bli en mer attraktiv stad med bättre förutsättningar för fotgängare och sänkta hastigheter på gator där oskyddade trafikanter blandas med motortrafik. Luften ska vara ren att andas och trafiksäkerheten ska höjas, framförallt vid stadens skolor.

Framkomligheten ska öka genom att en ny parkeringsstrategi tas fram för stadens alla delar, samlastningsinitiativ för godstrafiken startas och en tydlig stimulans till bilpooler införs.

Investeringarna i kollektivtrafik måste öka kraftigt. Stockholm kommer därför begära en omförhandling av trängselskattsystemet och finansieringen av infrastruktur i Stockholm med en tydlig ambition att öka såväl regionalt inflytande och statlig medfinansiering syftande till ökade resurser för kollektivtrafik. Den föreslagna utbyggnaden av tunnelbanan är långsiktigt otillräcklig och under mandatperioden behöver planeringen kompletteras.

Stockholm har ren luft och rent vatten

Staden ska arbeta aktivt för rent vatten och ren luft. Det behövs ytterligare åtgärder för att klara luftkvalitetsnormerna. Luftkvaliteten ska förbättras genom bland annat minskad biltrafik, sänkt hastighet och minskad dubbdäcksanvändning. Under mandatperioden, när lagligt stöd ges, ska en avgift införas för dubbdäcksanvändning i innerstaden.

Arbetet med att skydda Stockholms vatten utvecklas så att den ekologiska statusen i sjöar och vattendrag förbättras. En handlingsplan för rent vatten ska genomföras och vattenkvaliteten ska stärkas exempelvis genom åtgärder för att möta eftersatt underhåll i vattenledningsnätet.

Stockholms blå och gröna värden ska värnas. Parker och naturreservat är viktiga för stockholmarna och ska underhållas bättre. Kyrkhamn, Årstaskogen/Årsta Holmar, Älvsjöskogen och Rågsveds friområde ska bli naturreservat. Förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat ska utredas vidare.

Träd har en viktig funktion, såväl i parker, naturområden som gatumiljöer. En särskild satsning genomförs för detta under mandatperioden.

Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Barn ska ha rätt till en giffri vardag i förskola och skola. Staden ska därför intensifiera arbetet med att kartlägga och ta bort gifter. Arbetet att kartlägga och åtgärda bristande inomhusluft och buller i förskola och skola ska snabbas på. Andelen ekologisk mat i förskola och skola ska öka. Staden ska verka för att minska matens miljöpåverkan, exempelvis genom ökad andel vegetarisk mat, inom sina verksamheter och en strategi för att uppnå 50 procent ekologisk mat ska utarbetas.

Möjligheten att återvinna ska förbättras i Stockholm. Återvinningscentralernas verksamhet ska skötas bättre, bli mer tillgängliga och möjligheterna till återbruk ska utökas. Miljörelaterad information till medborgarna ska stärkas och Stockholm ska bli en Fairtrade-city.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Målsättningen om ekonomisk hållbarhet kommer att vara utgångspunkten för stadens ekonomiska förvaltning, samtidigt som fler arbetstillfällen och satsningar på utbildning är centralt för en bättre fungerande samhällsekonomi.

Utgångspunkten för Stockholms stad ska vara:

- Stadens ekonomi ska stärkas. Främst genom att arbetslösheten ska minska och fler få jobb,

- Fler behöver anställas i välfärden,
- Satsningar på utbildningsinsatser och ökat bostadsbyggande är centralt för en bättre fungerande arbetsmarknad,
- En växande Stockholmsregion kräver ökade investeringar för att garantera en väl fungerande samhällsservice,
- Stockholms stads ekonomi ska vara fortsatt stark och budgeten i balans.

Stockholm är en världsledande kunskapsregion

De högskolor och universitet som finns i regionen är av avgörande betydelse för Stockholms fortsatta utveckling. För att Stockholm ska fortsätta utvecklas måste antalet högskoleplatser öka kraftigt i regionen. Staden har ett stort ansvar att gentemot riksdag och regering driva en sådan utveckling. Att stärka samverkan mellan akademin och samhälle är en av de viktigaste strategiska frågorna för framtiden. Samverkan skall innefatta bl a gemensamma forskningsprojekt och en offensiv satsning på fler studentbostäder. Nuvarande samverkansforum mellan stad och akademi kommer att genomlysas.

Stockholms ska bli ett centrum för internationellt baserad verksamhet inom forskning och utveckling. Detta förutsätter offensiva satsningar på både utbildning och infrastruktur. Staden ska främja utvecklingen av kreativa näringar, miljöteknikföretag, besöksnäring och arbetsintegrerande sociala företag.

Företag väljer att etablera sig i Stockholm

Nya och växande företag är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen. Stockholm ska vara en attraktiv stad för småföretagare och det lokala näringslivet ska stärkas genom utvecklad företagservice och rådgivning. Entreprenörskap och eget företagande bland kvinnor och utrikesfödda ska särskilt stödjas.

Den kreativitet som idag finns hos stockholmare måste kunna komma till uttryck inom såväl etablerade företag, offentlig sektor som inom nystartade företag.

Staden ska samverka med andra offentliga och privata aktörer för att öka företagandet i Stockholm. Genom ett utvecklat partnerskap mellan arbetsmarknadens parter ökar förutsättningarna att möta företagets behov i exempelvis frågor om matchning och kunskapsförsörjning.

Fler ska jobba, ha trygga anställningar och försörja sig själva. Ett arbete är grunden för människors utveckling, delaktighet och egen försörjning. Många arbeten skapas på Stockholms växande arbetsmarknad. Trots detta råder arbetskraftsbrist i många yrken, samtidigt som arbetslösheten bland unga ökar.

Ungdomsarbetslösheten ska pressas tillbaka genom att unga erbjuds jobb, utbildning eller praktik senast inom 90 dagar. Uppföljningsansvaret förlängs och permanentas upp till 25 års ålder. Fler lokala insatser ska etableras i områden med hög ungdomsarbetslöshet. Staden ska skapa nya vägar in på arbetsmarknaden genom att pröva modeller som varit framgångsrika i andra kommuner. Personer som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska i ökad utsträckning erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år.

Målet är ett hållbart arbetsliv med trygga anställningar och möjlighet till livslångt lärande. Arbetsmarknaden ska vara jämställd och fri från diskriminering. Alla ska, oavsett kön och etnicitet, ha lika tillgång till arbetsmarknadsinsatser och dessa ska utgå från individens behov. Riktade insatser till grupper som står långt från arbetsmarknaden ska intensifieras och långtidsarbetslösheten minskas kraftigt.

I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Utbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att kunna träda in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Betydligt fler elever ska klara grundskolan och fler stockholmare ges möjlighet att utbilda sig på högskolor och universitet. Därför ska staden arbeta hårt för att få fler utbildningsplatser till Stockholmsregionen.

Satsningar på vuxenutbildningen är avgörande för att minska arbetslöshet och förbättra matchning på arbetsmarknaden. Detta gäller både utbildning på grundläggande nivå och utbildning som är riktad mot bristyrken. Kvaliteten i Svenska för invandrare (SFI) ska höjas och undervisningen i större utsträckning individanpassas. Möjligheter att läsa svenska under föräldraledighet ska utökas. Utbudet inom Komvux ska utökas och kombinationsinsatser för personer som står långt från arbetsmarknaden prövas.

Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Utgångspunkten för den ekonomiska politiken är målet att skapa en jämlik och hållbar stad. En god offentlig ekonomi är en förutsättning för att kunna stärka välfärden. Därför ska Stockholm alltid jobba efter budgetar i god ekonomisk balans. Grundläggande mål för soliditet och investeringskostnader garanterar långsiktig hållbarhet. Stadens verksamhet ska vara kostnadseffektiv och administrativa kostnader hållas låga.

Stockholm är en stad med stort, och eftersatt, behov av investeringar i skol- och idrottslokaler, infrastruktur och bostäder. Kortsiktigt innebär uteblivna investeringar bättre förutsättningar att uppvisa positiva ekonomiska resultat. Långsiktigt innebär det ökade kostnader och en sämre fungerande stad. Lösningen för Stockholms stad kan inte vara att skjuta nödvändiga investeringar på framtiden. Stockholm ska under kommande år öka investeringsnivån för att möta behoven i en växande stad. För att tydliggöra behoven behöver staden göra en utredning om den nuvarande investerings-skuldens omfattning.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm ska sträva efter att bli en stad som genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och frihet från alla former av våld och diskriminering. I en tid då rasismen och fascismen breder ut sig måste staden stärka arbetet för de mänskliga rättigheterna. Utgångspunkter för Stockholms stad är att:

- Ett systematiskt jämställdhetsarbete ska bedrivas med målsättning att uppnå de nationella jämställdhetsmålen.
- Ett systematiskt arbete för alla människors lika rättigheter ska bedrivas med utgångspunkt i CEMR-deklarationen och UNESCOs tiopunktsprogram mot rasism.
- En systematisk personalpolitik ska bedrivas för att staden ska vara en bra arbetsgivare genom bra anställningsvillkor.
- Ett systematiskt arbete för att göra Stockholm till en tillgänglig stad för alla.

Stockholm är fritt från diskriminering

Arbetet mot diskriminering ska intensifieras. Stockholms stad ska arbeta mot alla former av diskriminering och ojämlikhet. Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt oavsett kön och etnicitet. Ett genus- och anti-rasistiskt perspektiv ska integreras i stadens alla verksamheter. Staden ska därigenom säkerställa att alla ges samma förutsättningar.

Vägen dit går via ett långsiktigt och systematiskt arbete baserat på målstyrning och uppföljning. Det förutsätter i sin tur tydliga målformuleringar för varje verksamhet,

vilka måste kopplas till budgetutrymme. Budgetarbetet ska vila på könsuppdelad statistik och uppföljning av resursfördelningen. Staden ska i arbetet med budgeten för 2016 påbörja arbetet med genusbudgetering. Arbetet mot diskriminering ska intensifieras i samarbete med civilsamhället.

I Stockholm ska alla kunna vara den de är. Stockholms stad ska besluta om ett hbtq-program. Insatser mot hat- och hetsbrott ska prioriteras och stadens verksamheter ska samverka med andra myndigheter och ideella organisationer för att alla ska kunna känna trygghet.

Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Staden ska vara en bra arbetsgivare som erbjuder så goda arbetsvillkor att fler vill jobba i staden. Rätt till heltid och trygga arbetsvillkor är grundläggande för detta. Därför ska staden göra fasta anställningar till norm och minimera delade turer. Den som jobbar i Stockholms stad ska kunna leva på sin lön, därför behövs en låglönesatsning och rätt till heltid. Trygghet och god arbetsmiljö ska vara lika självklara i upphandlad verksamhet, därför ska staden ställa krav på kollektivavtal och meddelarfrihet.

Jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering ska genomsyra personalpolitiken. Därför ska den etniskt och könssegregerade arbetsmarknaden brytas, lönekartläggning genomföras årligen och löneskillnader utjämnas

Fler personer med funktionsnedsättning ska erbjudas anställning i staden. Stockholms stad ska vara en arbetsgivare som bejakar olikheter. En strategi ska arbetas fram för att öka andelen utrikes födda i chefspositioner inom staden. Flerspråkighet ska vara en merit. Diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling ska alltid motarbetas.

Kompetensutvecklingen ska öka. De anställdas inflytande ska stärkas och kulturer av tystnad inom organisationen ska aktivt motverkas. Staden mår bra av anställda som vågar och vill bidra till utveckling av stadens verksamhet. Stockholm ska ha en styrmodell som vägleds av välfärdspensionens kunnande och yrkesetik.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Stockholm ska leda arbetet att säkerställa respekt för mänskliga rättigheter. Genom ett aktivt arbete mot diskriminering skapas förutsättningar för att fler ska kunna utvecklas som människor. Det ger ett rikare Stockholm. För att stärka arbetet inrättas ett råd för mänskliga rättigheter.

Barns rättigheter ska vara centrala för alla politikområden. För att garantera att barnrättsperspektivet detta inrättas en kommunal barnombudsman. Med ökade resurser och ambitioner inom skola och välfärd förstärks förutsättningarna att se varje barns behov.

Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Ett liv med frihet från våld är en grundläggande mänsklig rättighet. Insatser mot våld i nära relationer är en kommunal skyldighet. Relationsvåldscentrum är en viktig insats i det arbetet. Behoven är idag stora och därför ska organisationer som jobbar för denna rätt, exempelvis tjej- och kvinnojourer, garanteras långsiktigt och ökat ekonomiskt stöd. Dessutom ska tjej- och kvinnojourer få förutsättningar att kunna ge skydd till våldsutsatta papperslösa.

För att förebygga våld i nära relationer, sexuellt våld och hatbrott ska det förebyggande arbetet stärkas genom ökade insatser mot diskriminering samt kompetenshöjning i genus, normkritik och antirasism.

Staden ska byggas med utgångspunkt i att skapa miljöer där alla känner sig trygga. Genom minskade klyftor och socialt förebyggande arbete kan den sociala oron minska och fler få möjlighet att utvecklas.

Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla dess invånare. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Stockholms stad ska höja ambitionerna för att bygga bort enkelt avhjälpna hinder. Alla invånare ska kunna leva likvärdiga liv, ha lika möjligheter och kunna ta del i stadens utbud, oberoende av funktionalitet. Byggnader, offentlig miljö och kollektivtrafik ska vara tillgängliga så att alla kan delta på lika villkor. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. En fördubbling av stadens extra satsning på investeringar i tillgänglighet görs.

Tillgängligheten ska öka i hela staden och samhällsinformationen ska finnas tillgänglig för alla. Nya bostäder ska vara tillgängliga och äldre bostäder ska vid renovering ses över för ökad tillgänglighet. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor. Likvärdig utbildning är en rättighetsfråga.

Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kultur ger plats för människor att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Konst och kultur är en självklar del av demokratin och minskar rädsla, fördomar och främlingskap mellan människor. Kulturen formar samhället lika mycket som den speglar det. En offensiv och strategisk kulturpolitik bidrar till ett mer kreativt Stockholm.

Stockholmarnas tillgång till kultur och eget kulturskapande ska öka. Bibliotekens roll ska stärkas. Genom satsningar på kulturskolan och sänkta avgifter ska alla barn och unga både själva kunna skapa och ta del av professionell kultur. Tillgången till kvalitativ kultur är en medborgerlig rättighet och ska inte bero på inkomst, kön eller bostadsadress.

Det lokala kulturlivet ska främjas och kulturen ska stärkas, särskilt i ytterstaden. Stadens museer ska vara avgiftsfria och Stadsmuseet ska ges en friare roll. Kulturen ska ge plats för den mångfald av erfarenheter som finns i staden och förutsättningarna för stadens kulturarbetare och det fria kulturlivet ska förbättras. Kulturstödet ska reformeras och en ny modell för hyressättning av förenings- och kulturlokaler ska fastställas, där hyran inte baseras på marknadspriser. Nolltoleransen och främjandeförbudet för graffiti avskaffas i och med beslut om budget. Stockholm ska söka fullt medlemskap i Filmpool Stockholm/Mälardalen.

Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Stockholmarna ska känna att de har möjlighet att påverka det som sker i Stockholm, sin närmiljö, Stockholms utveckling och den framtid som vi lämnar efter oss till kommande generationer. Ett viktigt arbete under mandatperioden är att stärka den representativa demokratin. Staden måste ta ansvar för att öka valdeltagande i de delar av staden där det är lågt. Alla ska vara väl informerade om hur de kan delta i och påverka demokratin.

Stadsdelsnämnderna är ett viktigt verktyg i lokaldemokratin och ska ha resurser för att utveckla och följa upp verksamheten med invånarna, verksamma i området och anställda. Staden ska arbeta för en mer meningsfull lokal demokrati. Facknämnderna ska också se över hur de kan öka tillgängligheten och utöka kontakterna med medborgare vars röster inte hörs idag. Det ska finnas ökade möjligheter att genomföra medborgar-

förslag. Successivt ska fler medborgarkontor öppnas för att närma stadens verksamheter till dess medborgare.

Stockholmarnas inflytande över sin närmiljö ska förstärkas och medborgarinflytandet vid exempelvis samhällsplanering ska förstärkas. Stadsdelsnämndernas inflytande ska stärkas genom att fler frågor behandlas politiskt, genom att ansvarsområden tillförs och genom att centrala nämnder ska samverka bättre med stadsdelarna. Under 2015 ska staden utreda och jobba utifrån att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras till stadsdelarna. Parallellt ska staden se över stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rätt-säkert bemötande av invånarna.

Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Välfärdens verksamheter är ingen marknad. Vi är inte konsumenter i förhållande till välfärden, vi är medborgare med rätt till en bra välfärd. Skattemedel ska användas till just den verksamhet de är avsedda för. Överskott ska som huvudregel återinvesteras i verksamheten.

Upphandlings- och konkurrenspolicyn ska revideras. Utgångspunkten för en ny upphandlingspolicy är att kvaliteten i verksamheterna ska stärkas och de anställdas rättigheter värnas. Därför ska staden i all upphandling ställa tydliga kvalitetskrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå. En ny upphandlingspolicy ska också ta tydligt avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. All upphandling ska ske med inriktningen att ILO:s kärnkonventioner respekteras.

De anställdas rättigheter ska värnas och utvecklas genom att staden alltid ska ställa sociala krav. Det kan handla om att erbjuda jobb till långtidsarbetslösa eller utbildning och praktik till studerande. För att undvika oseriösa aktörer ska staden jobba enligt ”Vita jobb-modellen” och ställa krav på kollektivavtal. Som princip ska de krav som staden ställer på sina egna verksamheter, exempelvis när det gäller antidiskrimineringskrav samt miljö- och klimatkrav, också ställas på upphandlad verksamhet. De krav som ställs på en huvudleverantör ska också gälla för underentreprenörer.

Kraven på att nämnder och styrelser ska upprätta aktivitetsplaner som syftar till ideologiskt driven utförsäljning avskaffas. I verksamheter som rör välfärdssektorn ska staden verka för att entreprenörer öppet redovisar verksamhetens ekonomi för att tydliggöra att medel avsatta för välfärd används för detta ändamål.

Stadens inriktningsmål

En god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare kommer att ställa på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Budgeten ska innehålla mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Ekonomin är en förutsättning för verksamheten, men också en begränsning. Budgeten ska hållas. Nämnder och bolagsstyrelser ska därför löpande följa sina verksamheter och göra omprioriteringar om det behövs, för att nå målen inom givna budgetramar.

Genom tydliga mål för verksamheterna klargörs vilka uppdrag som har ålagts nämnderna och bolagsstyrelserna och vad som är möjligt att uppnå med befintliga resurser. Målen ska vara mätbara och utvärderas i samband med budgetuppföljningen. I verksamhetsberättelsen ska måluppfyllelsen redovisas. Avvikelse hanteras och stäms av under året.

I denna budget för 2015 med inriktning för 2016 och 2017 fastslås fyra inriktningsmål för stadens verksamheter:

- Stockholm ska bli en socialt hållbar stad där alla barn ges lika möjligheter att uppnå kunskapsmålen, bostäder finns till rimliga hyror, alla äldre garanteras en trygg ålderdom och där jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet är självklara förutsättningar för politiken.
- Stockholm ska bli en ekologiskt hållbar stad där cykel, gående och kollektivtrafik prioriteras. Ett effektivt och klimatsmart transportsystem kombineras med en ökad andel förnybar energi. Barn ska leva i en giftfri vardag och ekologisk mat serveras i stadens verksamheter.
- Stockholm ska bli en ekonomiskt hållbar stad där ansvaret för stadens ekonomi kombineras med insatser för en bättre fungerande arbetsmarknad där rätten till jobb, utbildning och bostäder utgör grunden.
- Stockholm ska bli en demokratiskt hållbar stad där arbetet med de mänskliga rättigheterna lyfts, diskriminering motverkas och alla invånare garanteras samma rättigheter och möjligheter.

Under respektive inriktningsmål redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamheterna. Dessa följs upp av kommunstyrelsen med mätbara indikatorer som redovisas per mål i bilaga 5. Förslag på ytterligare indikatorer kommer att tas fram under 2015. Under respektive nämnd eller verksamhetsområde redovisas kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter. Därutöver finns i förekommande fall obligatoriska nämnd/bolagsindikatorer, som nämnden eller bolaget följer upp.

Ett Stockholm som håller samman

Verksamhetsmålet ”Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor” följs upp med följande indikatorer:

- Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd

Verksamhetsmålet ”Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande” följs upp med följande indikatorer:

- Andel förskollärare av antal anställda
- Antal förskolebarn per anställd
- Andel nöjda föräldrar i förskolan
- Personalens bedömning av ”förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling”
- Antal barn per grupp
- Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen
- Andel elever som är behöriga till nationella program
- Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan
- Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen
- Andel legitimerade lärare i grundskolan
- Andel gymnasieelever med examen
- Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan
- Andel gymnasieelever som är trygga i skolan
- Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik
- Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik
- Andelen förskolor med mindre än 25 procentförskollärare

Verksamhetsmålet ”Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under 2015

Verksamhetsmålet ”Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats
- Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk
- Antalet försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden
- Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes
- Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika
- Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol
- Andel barn och ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor
- Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (Risk- och sårbarhetsanalys)
- Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat
- Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo” följs upp med följande indikatorer:

- Antal markanvisade bostäder
- Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner
- Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde
- Antal påbörjade bostäder
- Antal påbörjade hyresrätter
- Antal färdigställda studentbostäder
- Antal färdigställda bostäder
- Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen
- Nöjdhet bland hyresgäster i stadens bostadsbolag

Verksamhetsmålet ”Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms stads idrottsutbud
- Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter
- Andelen ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter

Verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen nöjda omsorgstagare – vård- och omsorgsboende
- Andelen nöjda omsorgstagare – hemtjänst i ordinärt boende
- Andelen nöjda omsorgstagare – biståndsbedömd dagverksamhet
- Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet – hemtjänst i ordinärt boende
- Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet – vård och omsorgsboende
- Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs – hemtjänst i ordinärt boende
- Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende
- Andel utevistelse för boende - vård och omsorgsboende

Ett klimatsmart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är klimatneutralt” följs upp med följande indikatorer:

- Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kwh/m²
- Växthusgasutsläpp per stockholmare (ton/inv)
- Andel miljöbilar i stadens bilflotta
- Elanvändning per kvadratmeter (kWh)
- Energianvändning per m² (kWh)

- Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling
- Antal miljöklassade byggnader
- Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (procent)
- Andel elbilar

Verksamhetsmålet ”Transporter i Stockholm är hållbara” följs upp med följande indikatorer:

- Antalet cykelpassager över Innerstadssnittet
- Färdmedelsandel cykel
- Färdmedelsandel gång
- Färdmedelsandel kollektivtrafik
- Färdmedelsandel bil
- Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden
- Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden
- Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator
- Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator
- Restidspålitlighet
- Säkra passager för gång-, cykel- och moped

Verksamhetsmålet ”Stockholm har ren luft och rent vatten” följs upp med följande indikatorer:

- Total fosforhalt i sjöar

Verksamhetsmålet ”Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil” följs upp med följande indikatorer:

- Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en världsledande kunskapsregion” följs upp med följande indikatorer:

- Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning

Verksamhetsmålet ”Företag väljer att etablera sig i Stockholm” följs upp med följande indikatorer:

- Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet
- Företagens nöjdhet med bemötandet
- Antal nystartade företag

Verksamhetsmålet ”Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva” följs upp med följande indikatorer:

- Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen
- Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare
- Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm
- Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar
- Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi

Verksamhetsmålet ”I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet” följs upp med följande indikatorer:

- Andel kursdeltagare inom SFI med godkänt betyg efter fullföljd kurs
- Andel godkända SFI-elever efter 600 timmar
- Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs
- Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs

Verksamhetsmålet ”Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar” följs upp med följande indikatorer:

- Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt
- Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt
- Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar
- Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar
- Nämndens prognossäkerhet T2
- Stadens ekonomiska resultat (lägst)
- Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)
- Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)
- Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt
- Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt
- Administrationens andel av de totala kostnaderna

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmålet ”Stockholm är fritt från diskriminering” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor” följs upp med följande indikatorer:

- Aktivt Medskapandeindex
- Motivationsindex
- Ledarskapsindex
- Styrningsindex
- Sjukfrånvaro
- Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid
- Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi
- Andel utrikes födda chefer i staden

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld” följs upp med följande indikatorer:

- Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten
- Andel sökande som får hjälp av tjej- och kvinnojourer

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en tillgänglig stad för alla” följs upp med följande indikatorer:

- Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla
- Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter
- Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad
- Nöjda brukare – Daglig verksamhet
- Nöjda brukare – LSS-boende, vuxna och barn
- Nöjda brukare – Korttidsboende
- Brukarens upplevelse av trygghet – LSS-boende, vuxna och barn
- Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning
- Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal

Verksamhetsmålet ”Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande” följs upp med följande indikatorer:

- Indikatorer tas fram under året

Verksamhetsmålet ”Alla Stockholmare har nära till kultur och eget skapande” följs upp med följande indikatorer:

- Stockholmarens nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner
- Andel stockholmare som har tagit del av stadens kulturinstitutioner
- Andel ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter

Verksamhetsmålet ”Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning” följs upp med följande indikatorer:

- Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår
- Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår

Förutsättningar

Samhällsekonomiska förutsättningar

Trög global återhämtning

Under de första två kvartalen 2014 har tillväxten i världsekonomin varit dämpad. Framåtblickande konjunkturindikatorer tyder dock på en gradvis återhämtning under andra halvåret i år. Konjunkturinstitutet bedömer att den globala BNP-tillväxten kommer att öka från 3 procent år 2013 till cirka 3,5 procent under 2014 och knappt 4 procent år 2015.

Tillväxtekonomierna uppvisar fortfarande de högsta tillväxtsiffrorna, i synnerhet Kina där tillväxten uppgick till 7,7 procent under 2013. Den kinesiska tillväxten väntas sjunka något till omkring 7 procent de närmsta åren och det finns betydande risker i form av hög skuldsättning och snabbt stigande bostadspriser.

Euroområdet lider fortsatt av en stor offentlig skuldsättning och påverkas negativt av den pågående konflikten mellan Ryssland och Ukraina och de ömsesidiga sanktionerna mellan EU och Ryssland. Finland och de baltiska länderna är de länder som påverkas mest påtagligt av krisen. Enligt flera internationella bedömare är dock oron i Mellanöstern den enskilt största risken för den globala konjunkturen, som om den eskalerar bland annat kan medföra kraftiga ökning av oljepriset.

Sveriges ekonomi har utvecklats svagare än beräknat under det första halvåret 2014. En svag efterfrågan i omvärlden dämpar exporten. Samtidigt kan en påfallande stark sysselsättningsutveckling i förhållande till den ekonomiska tillväxten konstateras. Konjunkturinstitutet prognostiserar att BNP-tillväxten kommer att uppgå till 1,8 procent i år och till cirka 3 procent under 2015. Återhämtningen drivs av att både investeringar och export vänder upp när efterfrågan från omvärlden tar fart. En annan bidragande orsak är ökade investeringar i och med att bostadsbyggandet nu tydligt ökar.

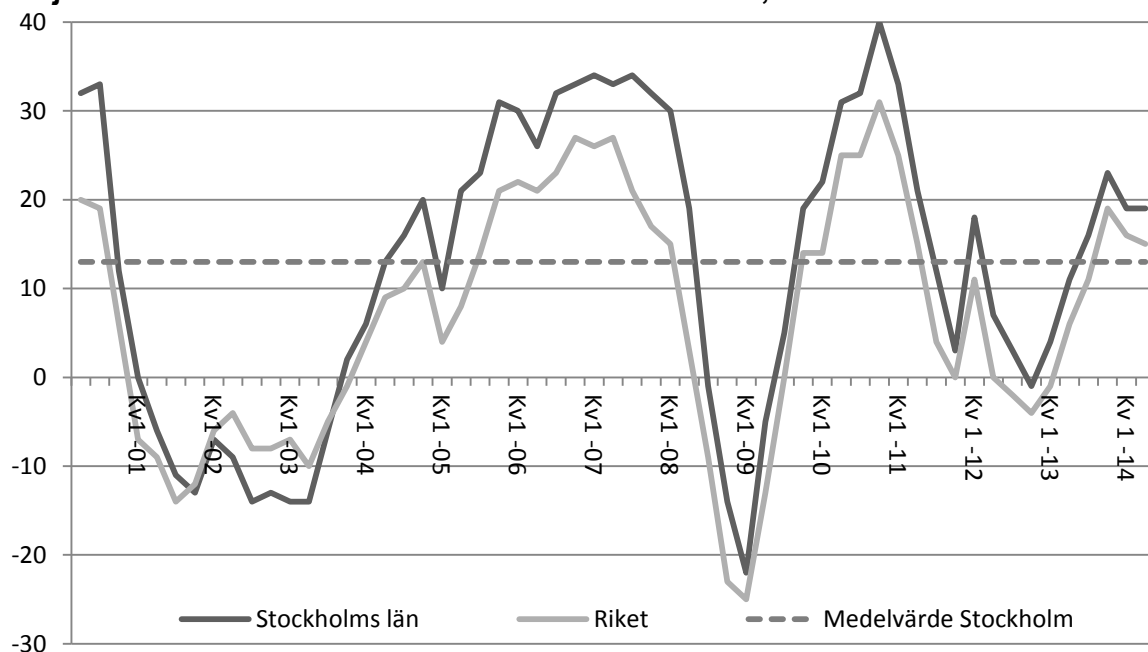
Svensk ekonomi har under flera år präglats av låg inflation och en svag realekonomisk utveckling. För att stimulera efterfrågan och därmed på sikt erhålla en bättre måluppfyllelse för penningpolitiken sänkte Riksbanken i slutet av oktober reporäntan till 0 procent samtidigt reviderades räntebanan ned påtagligt. Först i mitten av år 2016 bedöms det vara lämpligt att långsamt börja höja räntan.

Konjunkturen i Stockholm

Handelskammarens konjunkturindikator för Stockholms län visar på ett relativt gott stämningssläge i näringslivet. Både första och andra kvartalet år 2014 hamnar indikatorn på 19, vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 13 sedan år 2000. Undersökningen bygger på Konjunkturinstitutets rikstäckande konjunkturbarometer och visar hur företag i olika branscher upplever nuläget och vad de har för förväntningar om den närmaste framtiden när det gäller orderingång, produktion och sysselsättning. Under de senaste åren har Stockholms näringsliv konsekvent utvecklats starkare i jämförelse med övriga riket.

Andra kvartalet 2014 påvisade majoriteten av branscherna en något förbättrad tillväxttakt. Byggindustrin är den bransch som sticker ut mest. Jämfört med första kvartalet 2014 har konfidensindikatorn för byggindustrin gått upp med 38 punkter, från -30 första kvartalet till 8 det andra kvartalet. Det innebär att byggbranschen växer för första gången på två år. Bygginvesteringarna ligger ofta sent i en konjunkturcykel och en positiv byggkonjunktur är tecken på ekonomisk återhämtning.

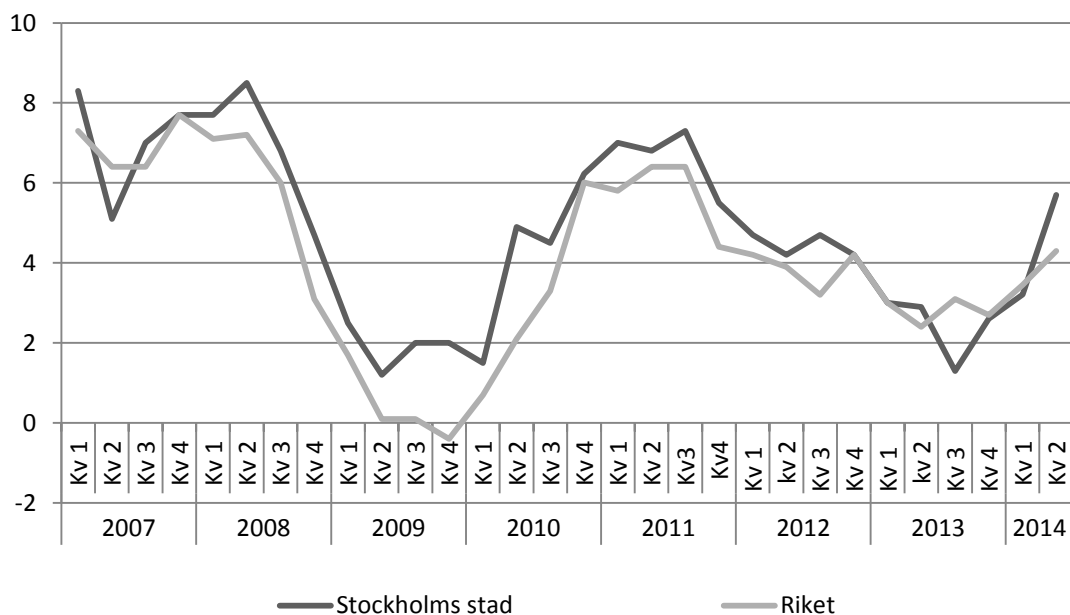
Konjunkturindikator för Stockholms län t.o.m. kvartal 2, 2014

Källa: Stockholms Handelskammare och Konjunkturinstitutet

Lönesumman är en annan indikator på regional tillväxt. Lönesumman utgör huvuddelen av bruttoregionprodukten (BRP), men publiceras betydligt tidigare. Sedan slutet av 2011 har tillväxten i lönesumman dämpats succesivt i Stockholms stad liksom i övriga riket. Detta avspeglar den allmänna avmattningen i konjunkturen. De senaste tre kvartalen visar dock på en starkare lönesummeutveckling i såväl Stockholm som i övriga landet. Andra kvartalet 2014 ökade lönesumman i Stockholms stad med 5,7 procent jämfört med motsvarande kvartal 2013.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal året innan, t.o.m. kvartal 2, 2014

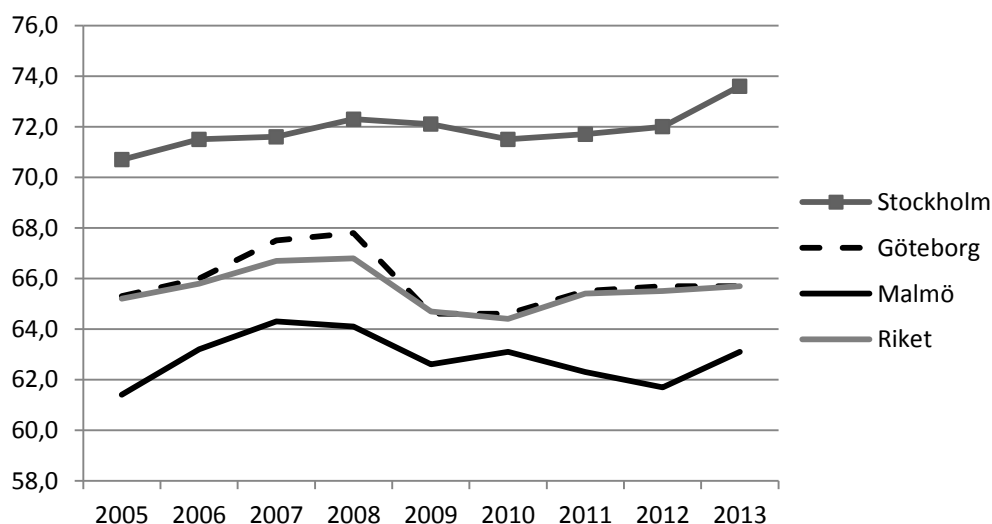
Källa: SCB

Läget på Stockholms arbetsmarknad förbättrades under 2013. Det visade sig främst genom att sysselsättningen ökade. Fjärde kvartalet 2013 var cirka 16 800 fler personer sysselsatta jämfört med motsvarande period 2012, en ökning med 3,4 procent. Andelen sysselsatta av befolkningen i åldern 15–74 år, den så kallade sysselsättningsgraden, visar också en tydligt uppåtgående trend. Sysselsättningsgraden är betydligt högre i Stockholm än i resten av landet och övriga storstadsregioner, vilket framgår av diagrammet nedan.

Under de tre första kvartalen 2014 har sysselsättningen fortsatt att växa. Samtidigt ökar arbetskraften i motsvarande omfattning och arbetslösheten ligger därför kvar på en hög nivå. Arbetslösheten som andel av arbetskraften uppgick till 6,8 procent i Stockholms stad under tredje kvartalet 2014, enligt SCB:s arbetskraftsundersökning. Motsvarande andel i riket är 7,2 procent.

Arbetsförmedlingens prognos för arbetsmarknaden i Stockholms län 2014 pekar dock på en minskande arbetslöshet de närmaste åren. Arbetsförmedlingen bedömer att den viktigaste arbetsmarknadspolitiska utmaningen för Stockholms län under 2014 är matchningen mellan arbetskraftens kompetens och arbetsgivarnas behov. Flera branscher upplever stora problem med att hitta kvalificerad arbetskraft. Bland de tydligaste bristyrkena kan byggnadsingenjörer och byggnadstekniker nämnas, liksom lärare i grundskolans tidigare år och sjuksköterskor.

Sysselsatta som andel av befolkningen 15-74 år, storstäder och riket

Källa: SCB

Budgetens finansiering

Konjunktorens påverkan på stadens skatteunderlag

Den höga risknivån i den internationella utvecklingen gör att stadens ekonomiska planering är fortsatt sårbar. På grund av exportindustrins stora betydelse påverkas Sverige mer än de flesta andra länder av svängningar i världskonjunkturen. Stockholms stads finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter, som i sin tur beror på såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämningsystemet. Skatteunderlagstillväxten bestäms av hur lönesumman utvecklas¹, det vill säga av löneökningar och antalet arbetade timmar.

¹ Ungefär tre fjärdedelar av det kommunala skatteunderlaget utgörs av lönesumman i samhället.

Stabil skatteunderlagstillväxt under kommande år

Trots att den ekonomiska tillväxten har varit svagare än prognostiserat under det första halvåret 2014 har sysselsättningen och antalet arbetade timmar utvecklats bättre än väntat. Det innebär att skatteunderlaget fortsätter att utvecklas positivt och beräknas växa med 3,5 procent i år och 4,7 procent år 2015. Under 2016 och 2017 väntas skatteunderlaget öka kraftigare. Det beror på att den konjunkturella återhämtningen leder till ytterligare ökad sysselsättning samt minskad arbetslöshet och därmed tilltar löneökningstakten. Dessutom stiger inkomstindex snabbare och den automatiska balanseringen av pensioner ger pensionshöjningar.

SKL:s senaste prognos för skatteunderlagets ökningstakt år 2014 till 2017 visas i tabellen nedan. Denna prognos ligger till grund för beräkningarna i stadens budget. I tabellen nedan är även uppräkningsstalen från regeringens budgetproposition inlagda. Sammantaget räknar regeringen med en skatteunderlagstillväxt mellan 2013 och 2017 som är 1,2 procentenheter högre än SKL:s prognos.

Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2013–2017
BP, okt 2014	3,7	3,3	4,6	5,5	5,3	24,5
SKL, 2 okt 2014	3,5	3,5	4,7	4,9	4,8	23,3
Våpen, apr 2014	3,6	3,5	4,3	5,2	5,2	23,7

Källa: Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting

Förändringar i utjämningsystemet

Från och med år 2014 finns ett reviderat system för kommunalekonomisk utjämnings. Förändringarna innebär i korthet att inkomstutjämnings effekter för de kommuner som betalar en avgift till inkomstutjämnings mildras något. Samtidigt har förändringar i kostnadsutjämnings gjorts där den största ändringen berör delmodellen för förskola.

Sammantaget slår förändringarna ganska mycket och åt olika håll för landets kommuner. Ett införandebidrag har införts de närmaste åren för att begränsa de omedelbara effekterna. För Stockholms stad innebär förändringarna ett kraftigt försämrat utfall i kostnadsutjämnings. När införanderegler trappats av kommer detta att innebära att staden tappar cirka 1,0 mdkr i finansiering. Med införanderegler uppskattas förändringarna medföra minskade intäkter om drygt 200 miljoner kronor för år 2014 och cirka 460 miljoner kronor för år 2015.

Regeringens budgetproposition 2015

I budgetpropositionen för 2015 föreslår regeringen reformer för fler jobb, bättre resultat i skolan, bättre miljö och ett hållbart klimat samt insatser för att värna den svenska modellen. Totalt investerar regeringen 25 miljarder kronor år 2015.

Viktigt för Stockholms stad är bland annat förslaget om förändringar av inkomstutjämnings. Regeringen föreslår att den sänkning av inkomstutjämningsavgiften som infördes 2014 i intervallet 115 till 125 procent av den genomsnittliga skattekraften ska tas bort från år 2016 samtidigt som anslagen till utjämningsystemet minskas. Detta kan påverka stadens intäkter negativt. Regeringen avser att under år 2015 utreda frågan hur denna förändring ska göras. De minskade anslagen till utjämnings kan komma att istället användas för att göra ”olika insatser för att stimulera ett kraftigt ökat bostadsbyggande” enligt vad som anförs i budgetpropositionen under utgiftområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.

Andra reformer av betydelse för staden är traineejobb och extrajobb i välfärden samt utbildningskontrakt för unga utan avslutad gymnasieutbildning. Riktade insatser för att vända den negativa resultatutvecklingen i skolan kommer också få en stor betydelse liksom fler platser i Komvux. Vidare avsätter regeringen 2 miljarder kronor om året för att öka bemanningen inom äldreomsorgen från år 2015.

God ekonomisk hushållning

Kommunerna står de kommande åren inför utmaningar som ökade investeringar och kraftigt ökade behov från befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna kommer att öka snabbare än intäkterna från skatteunderlagets tillväxt. God ekonomisk hushållning är fortfarande grundläggande. Likaså är det viktigt att fortsätta arbetet med prioriteringar och en hög kostnadseffektivitet för att stå bra rustad inför kommande utmaningar. En plan över god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Planen ska innehålla mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Staden har fastställt sex finansiella mål för 2015, vilka redogörs för nedan.

Styrsystemen ska underlätta budgethållning och främja effektivitet. Det är en självklarhet att givna budgetramar hålls.

Det är nödvändigt att frigöra resurser för prioriterade verksamheter genom ökad produktivitet/effektivitet i stadens nämnder/bolagsstyrelser. Detta sker bland annat genom en bättre samordnad styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser. Ett utökat samarbete mellan olika nämnder leder till ökad effektivitet och kvalitet samtidigt som det minskar sårbarheten.

Arbetet ska fortgå med att minska stadens administration och lokalkostnader. En rad gemensamma stödfunktioner har införts så att stadens verksamheter kan vara kostnadseffektiva och fokusera på kärnprocesserna. Införandet av gemensamma lösningar innebär minskade kostnader för stadens administration. För att effektiviseringarna ska få fullt genomslag måste stadens nämnder se över sina administrativa resurser, så att de dimensioneras till de nya förutsättningarna och att ineffektivt dubbelarbete inte uppstår. Ytterligare gemensamma lösningar, som samlat kan öka effektiviteten i staden, säkra en hög kompetens även inom smala funktioner, och minska sårbarheten, ska prövas.

Det nya it-programmet – ett program för digital förnyelse 2013-2018 - skapar nya möjligheter att utveckla stadens verksamheter med hjälp av it. Stadens förmåga att ge service till medborgare, sammanställa, analysera och återanvända information internt samt öka samverkan med andra myndigheter och organisationer ska prioriteras. Dessutom ska insatser för att förenkla användningen av befintligt it-stöd och öka användares kunskaper om it-stöd prioriteras.

När det gäller medborgarservice har ett 70-tal e-tjänster lanserats sedan 2009.

En prioriterad fråga är tillgängliggörande av stadens information i form av öppna data. Staden har genomfört tävlingen Open Stockholm Award vid två tillfällen (2012 och 2014). Under 2015 kommer arbetet bland annat att inriktas på att förenkla åtkomst till data och skapa enklare processer för upplägg av datakällor. Samtliga nämnder ska fortsatt se över vilka data som kan tillgängliggöras som öppna data. Uppdraget att registrera all producerad geodata i stadens gemensamma geodataportal kvarstår.

Stockholms Stadshus AB omfattas av det nya regelverket K3, Årsredovisning och koncernredovisning BFNAR 2012:1, vilket bland annat har medfört att komponentavskrivningar infördes för bolagskoncernen under 2014. Under 2015 har Stockholms stad för avsikt att införa komponentavskrivningar, i enlighet med förändrad rekommendation från rådet för kommunal redovisning, RKR.

Mål för verksamheten av betydelse för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige upprättar inriktningsmål för planperioden samt mål för verksamhetsområdet. Kommunfullmäktige fastställer även indikatorer vilka ska mäta i vilken mån nämnder och styrelser uppfyller kommunfullmäktiges mål. Vidare formuleras aktiviteter, som är en riktad insats under en begränsad tidsperiod. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen. Staden använder ILS-webb som verktyg för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål genom beslutade indikatorer och aktiviteter. Uppföljning sker i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Staden har en god ekonomisk hushållning och merparten av kommunfullmäktiges mål för verksamheten bedöms vara uppfyllda under budgetåret.

Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat fastställs varje år i stadens budget och följs upp i tertialrapporter och bokslut. Detta mål är det som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan också mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för 2015 ska uppgå till 0,1 mnkr. På längre sikt bör staden överväga ett större över-skott för att säkra en god ekonomisk hushållning.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet visar hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. Det långsiktigt hållbara målet är att andelen av stadens löpande driftkostnader som finansieras med skatteintäkter inte ska överstiga 100 procent. På kort sikt kan finansieringen även ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från koncernen. Målet är därför att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Ett mål för soliditeten finns både för staden och för kommunkoncernen. För att få en samlad och komplett bild ska detta mål redovisas inklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Soliditeten ska varken för staden eller kommunkoncernen understiga 34,0 procent på lång sikt och 30,0 procent på kort sikt. Tanken är att soliditeten enskilda år kan gå under 34,0 procent, men att detta ska ses som en varningsgräns för när åtgärder behöver vidtas. Soliditeten ska 2015 inte understiga 34,0 procent för staden eller kommunkoncernen. Vid uppföljning av soliditetsmålet i staden ska även tillgångsförändringen beaktas.

Samband mellan investeringar och ekonomiskt utrymme

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade inkomster/intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra än ekonomiska skäl och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymer måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för befintlig verksamhet och andra nya angelägna behov att behöva begränsas. Det

långsiktiga målet för staden är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader (inklusive kapitalkostnader) inte överstiger 7,0 procent.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Budgetföljsamheten mäts som avvikelse i procent, mellan årets prognoser och utfall, inklusive resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. För nämnderna görs uppföljningen totalt för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet för budgetföljsamheten är minst 100 procent.

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelse mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet, ska vara högst +/- 1 procent.

Kommunkoncernens investeringar

En viktig förutsättning för att stockholmarna ska kunna bli fler är att nya bostäder och arbetsplatser byggs och att infrastrukturen utvecklas. Målet i Stockholms stad är 140 000 nya bostäder till 2030. Därtill kommer investeringar i gator, parker, idrotts-hallar, förskolor, skolor, gruppboenden och äldreboenden. Stadens långsiktiga planering för samhällsutvecklingen innebär att ett växande Stockholm på många ställen blir tätare och mer sammankopplat.

Framtida investeringar och investeringsstrategi

Ökade resurser krävs för att finansiera de omfattande investeringar som behövs för att möta stadens befolkningstillväxt. Eftersom de finansiella resurserna är begränsade blir det särskilt angeläget att tydligt prioritera mellan stadens framtida investeringsprojekt. Kommunfullmäktige har därför fastställt en investeringsstrategi.. Denna har legat till grund för nämndernas/bolagens 5-åriga investeringsplaner i budget 2015. Stadens planerade investeringsprojekt har samlats, kategoriserats och prioriterats utifrån beslutskriterier som måluppfyllelse, koppling till översiktsplanens stadsutvecklingsstrategier, resultatpåverkan, driftskostnadskonsekvenser, projektrisk, projektberoenden och tidsprioritet.

Det är viktigt att tidigt, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i investeringsprojekten. Lönsamheten i exploateringarna kommer att vara avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kommer att ha råd med. Staden bör prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller planeras infrastruktur-lösningar. Detta innebär också god ekonomisk hushållning, eftersom det blir möjligt att utnyttja redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikation-er och till viss del även anläggningar för social service.

Finansieringsstrategi

Det investeringsutrymme som finns att tillgå och som investeringsstrategin grundar sig på tar sin utgångspunkt i vad det långsiktiga ekonomiska utrymmet medger utan att befintlig verksamhet och andra angelägna behov ska behöva begränsas. Syftet med en

finansieringsstrategi är bland annat att ange hur kassaflödet ska styras utifrån en god ekonomisk hushållning.

En viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med bibehållen finansiell styrka kommer att vara balansen mellan egen finansiering och upplåning. Investeringar och reinvesteringar i till exempel trafikinfrastruktur, idrottsanläggningar och verksamhetsfastigheter genererar inga direkta intäkter för staden, utan är ökade drift- och kapitalkostnader. En målsättning är därför att på längre sikt åstadkomma en hög grad av egenfinansiering av investeringarna. Stadens ersättningsinvesteringar ska finansieras med egna medel. Det innebär att ersättningsinvesteringarna kan genomföras utan att stadens ekonomi belastas av räntekostnader.

Lönsamma lånefinansierade investeringar som genererar intäkter som även täcker kostnaderna för drift, avskrivningar och ränta belastar inte resultaträkningen sett över en längre period. Investeringarna och nyupplåningen kommer dock att ha en negativ påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. I och med att stadens kreditbetyg, upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av att staden kan uppvisa starka finansiella nyckeltal är det därför viktigt att prioritera även bland lönsamma investeringar.

Investeringsnivå, kapitalkostnader och finansiering

Stadens investeringar leder till årliga drift- och kapitalkostnader som i flera fall överstiger beräknade inkomster/intäkter från investeringarna. Dessutom tillkommer ökade driftkostnader för nya gatu- och parkytor, idrottsanläggningar, bibliotek med mera. För att stadens ekonomi ska vara långsiktigt hållbar och för att utrymmet för befintlig verksamhet och andra angelägna behov inte ska behöva begränsas, har kommunfullmäktige fastställt att kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnader, inklusive kapitalkostnader, långsiktigt inte ska överstiga 7,0 procent. Investeringsnivån måste därför anpassas till en långsiktigt hållbar nivå utifrån de finansiella förutsättningarna. Kommunkoncernens investeringar finansieras med internt tillförda medel från den löpande verksamheten, försäljningsinkomster och utökad/ny upplåning. Ökad grad av lånefinansiering inom kommunkoncernen påverkar såväl kommunkoncernens som stadens soliditet negativt eftersom all upplåning sker genom stadens försorg. En viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med bibehållen finansiell styrka kommer att vara balansen mellan egen finansiering och upplåning. Staden bör därför sträva efter att realisera de markvärden som skapas genom planläggning av tidigare oattraktiva områden.

Nämndernas investeringar

Merparten av stadens investeringar är i infrastruktur som gör det möjligt att bygga bostäder. Underlag från nämnderna för kommande år visar en fortsatt hög investeringstakt. Nämnderna har i underlag för budget 2015 beskrivit och prioriterat större planerade investeringsprojekt utifrån de beslutskriterier som ingår i investeringsstrategins beslutsstöd. Syftet är att visa de ekonomiska konsekvenserna och koppla dem till stadens verksamhetsmål och översiktsplan. Nämndernas planerade investeringsprojekt är grunden till den investeringsplan för stadens nämnder som fastställs i denna budget (se bilaga 3).

Exploateringsnämnden redovisar höjda investeringsnivåer för att uppnå kommunfullmäktiges mål om att planera för 140 000 bostäder fram till år 2030. Stadens satsning på stadsutvecklingsstrategin ”fortsätta stärka centrala Stockholm” bedöms dock ha goda förutsättningar att resultera i lönsamma projekt. De undantag som finns är projekt med stora infrastrukturella utgifter, där kommunfullmäktige har fattat beslut om genomförande av bland annat Slussen och stadsutvecklingsområdet Hagastaden.

Bolagens investeringar

Stockholms stad är en av landets största fastighetsägare och majoriteten av stadens fastigheter förvaltas av bolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB. Stadens bolag har mot denna bakgrund genomfört omfattande investeringsprogram under de senaste sju åren. Bolagen har i genomsnitt satsat 8,5 mdkr per år i nyproduktion och upprustning av bostäder, skolor, äldreboende och infrastruktur. Detta har varit möjligt genom stadens finansiella stabilitet, vilket är en effekt av de försäljningar som stadens bolag genomfört under senare år.

Stockholms stad är en av landets största fastighetsägare och majoriteten av stadens fastigheter förvaltas av bolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB.

Stockholms starka befolkningstillväxt fortsätter. För att klara bostadsförsörjningen har stadens mål om 100 000 bostäder höjts med ytterligare 40 000 fram till år 2030. Stadens bostadsbolag kommer vara en viktig del i detta arbete. För åren 2015-2017 beräknas antalet påbörjade lägenheter till cirka 5 000. Nyproduktionsplanerna kommer att revideras utifrån ökade ambitioner, med ca 2 000 lägenheter.

Bolagskoncernens planerade investeringar för de närmsta tre åren, 2015 – 2017, uppgår till närmare 34 mdkr. Bostadsbolagen står för drygt 50 procent av bolagskoncernens investeringsvolym, vilket motsvarar 18 mdkr. Av dessa avser 11,5 mdkr strategiska investeringar med fokus på nyproduktion av bostäder. De planerade investeringsvolymerna kommer att utökas utifrån ökade målsättningar för nyproduktion.

En förutsättning för att Stockholm ska kunna expandera är att infrastrukturen utvecklas. Flera bolag inom koncernen svarar för viktiga strategiska funktioner för staden och stockholmsregionen inom bl.a. infrastrukturområdet. Under den kommande perioden redovisar Stockholm Hamn och Stockholm Vatten en utökad investeringsvolym.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga infrastrukturprojekt. De projekt som pågår är Norra Länken, Citybanan, Trafikplats Lindhagensgatan samt överdäckning av E18 vid Tensta och Rinkeby. Under åren 2015–2017 kommer staden att göra utbetalningar till projekten med cirka 100–400 mnkr per år.

Stockholmsförhandlingen gällande utbyggnad av tunnelbanan slutfördes i december 2013. Stadens åtagande för medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan uppgår enligt överenskommelsen till 2 950,0 mnkr i 2013 års prisnivå. Utbetalningarna under planeringsperioden 2015–2017 beräknas uppgå till cirka 300 mnkr per år för tunnelbaneutbyggnaden. Totalt beräknas kvarvarande beslutade åtaganden för staden sammanlagt uppgå till 7,9 mdkr. Utbetalningarna om totalt cirka 400–700 mnkr per år till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns tillgängligt för finansiering av stadens egna investeringar.

Lokaler

Nämnder och bolagsstyrelser ska i första hand hyra lokaler av staden eller stadens egna fastighetsbolag. Stadens nämnder och bolag ska söka effektiva lokaler. Det är viktigt att staden bidrar till att säkerställa arbetsplatser även i ytterstaden. Ett arbete pågår med att flytta facknämnder och bolag från innerstaden till ytterstaden. Bolagen ska i nära samverkan med staden, och med koncernnyttan i fokus, underlätta lokal-effektiviseringar, omstrukturering och avveckling. SISAB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska erbjuda kostnadseffektiva lösningar. Stadens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna, area- och energieffektiva lokaler. Det finns en stor potential i det befintliga lokalbeståndet. Staden behöver utveckla och effektivisera

utnyttjandet av befintliga lokaler samt förbättra samarbetet med näringslivet och externa utförare. Via markanvisning/försäljning av mark, planprocessen, rationellt och optimalt byggande med mera finns möjlighet att påverka situationen.

För att underlätta planeringen för nya kommunala verksamhetslokaler och bostäder tas modeller på flexibelt byggda lokaler och bostäder fram av SISAB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB i samarbete med berörda nämnder och kommunstyrelsen. Där det är möjligt kommer utförande enligt modellerna att rekommenderas.

En strategisk fråga är att behovet av olika verksamhetslokaler, till exempel förskolor och bostäder för personer med funktionsnedsättning, kan tillgodoses i samband med byggprojekt till rimliga villkor. I samband med plan- och markanvisningsprocessen ska förekomsten av sådana lokaler fortlöpande redovisas under projektets gång. Detta arbete underlättas så att berörda nämnder kan lämna besked om vilka behov som finns så tidigt som möjligt. Inriktningen är att hyresavtal ska baseras på marknadshyra och långa inledande hyrestider. Vid köp av bostadsrätter är inriktningen att detta ska ske till självkostnad. I samband med större bostadsexploateringsprojekt ska berörda nämnder pröva om projekten kan innehålla en andel om minst 5 procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden för personer med funktionsnedsättningar.

Stadens bostadsbolag har en central roll för att klara målet om fler bostäder och svarar för en stor del av utbyggnaden av nya lägenheter i Stockholm. I samband med denna utbyggnad behöver ofta olika verksamhetslokaler integreras i bostadsprojekten. Exempel kan vara förskolor och gruppboendestäder.

Delar av stadens fastighetsbestånd för särskilt boende för äldre är ålderstiget och har restriktioner och klarar inte dagens krav på standard, arbetsmiljö med mera. De är inte heller alltid möjliga att bygga om till rimliga villkor. Viss nybyggnation kommer därför att krävas. I samband med olika stadsutvecklingsprojekt är det lämpligt att pröva att bygga nya, ändamålsenliga och flexibla äldreboenden som är anpassade för framtiden och som motsvarar de önskemål och behov som väntar.

Respektive stadsdelsnämnd eller region kan inte tillgodose alla de olika behov och önskemål om äldreboende som efterfrågas. Valfrihetssystemet och erfarenheterna från den centrala köhanteringen ökar behovet av samordning på en stadsövergripande nivå.

Stadsdelsnämnderna/regionerna ska årligen i samband med arbetet med underlag för budget ta fram ett per region gemensamt underlag till åtgärder för att klara behovet av vård- och omsorgsboende på kort och lång sikt. Arbetet samordnas av äldrenämnden. Äldrenämnden ska därefter tillsammans med kommunstyrelsen bearbeta förslagen ur ett stadsövergripande perspektiv och lämna konkreta förslag på åtgärder och inriktning på kort och lång sikt. Arbetet med denna äldreboendeplanering samordnas av en styrgrupp som leds av kommunstyrelsen.

Nämndernas löpande beslut om större förändringar av stadens särskilda boenden gällande omstruktureringsplanering till annan boendeform och/eller omstruktureringsplanering av sådan boendeform, ska vara i enlighet med den övergripande äldreboendeplaneringen. Till stöd för stadens äldreboendeplanering har äldrenämnden en referensgrupp. För att säkerställa även mindre projekt eller förändringar som rör stadens samlade resurser för särskilt boende ska all omstruktureringsplanering/ändrad inriktning av lägenheter för äldreboende och korttidsvård underställas referensgruppen för yttrande.

Det tillfälliga bidraget för kostnader som uppstår för tomgångshyror i samband med omvandling av servicehus kvarstår 2015. Nämnderna kan få bidrag för omstrukturering för annat ändamål eller avveckling.

I bokslut har medel avsatts för kostnader i samband med ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre. Bidraget är under avveckling. Bidrag beviljas tills dess medlen är förbrukade.

I bokslut har medel avsatts för kostnader i samband med nybyggnad av grupp- och servicebostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning.

Utbyggnaden av förskolor fortsätter i hög takt. Staden ska även underlätta omstrukturering av befintliga förskolor som kan behöva ersättas med nya och mer ändamålsenliga lokaler. Det stimulansbidrag som tidigare kunnat sökas för utbyggnad av förskolor finns kvar även 2015.

Direktiv till nämnderna och bolagsstyrelserna

Styrning och uppföljning

Budgeten är upprättad i balans och finansierad. Nämnderna ska rymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Eventuella kostnadsökningar finansieras genom omprioriteringar inom nämndens budget. I nämndernas budget har endast kostnader för den egna verksamheten budgeterats. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan olika nämnder ska beräknas och redovisas till kommunstyrelsen i samband med nämndens budget/verksamhetsplan för 2015.

För varje verksamhetsområde finns mätbara mål och indikatorer samt aktiviteter angivna. Dessa kompletteras av basnyckeltalen som redovisas till kommunfullmäktige. Ett förtydligande av styrmodellen ILS och begreppsdefinitioner framgår av bilaga 9. För att kunna analysera och bedöma måluppfyllelsen kommer kommunstyrelsen att följa upp målen genom de utvalda indikatorerna och aktiviteterna. Indikatorerna redovisas per mål i bilaga 5. Indikatorer och aktiviteter anges även under respektive verksamhetsområde och nämnd. Uppföljning av indikatorer ska ske i samband med tertialrapporter och årsredovisning. Uppföljningsmodellen och indikatorerna kommer att vidareutvecklas under planperioden.

Nämnder och bolagsstyrelser ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnder och bolagsstyrelser utforma de indikatorer som krävs för att kunna följa upp sina verksamhets-specifika mål och åtaganden.

Nämnderna ska i sin planering fokusera på att målen är uppföljningsbara och mätbara samt i uppföljningen förstärka resultatredovisning, analys och utvärdering av den egna verksamheten. Programmet för kvalitetsutveckling gäller alla nämnder och bolag och betonar vikten av att utveckla analysen av verksamheternas resultat samt vikten av att alla nämnder och bolag arbetar mer systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på resultat och verksamhetsutveckling.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta i enlighet med stadens ledningssystem, ILS, och i den webbaserade ILS-webben för uppföljning av kommunfullmäktiges mål. För att förenkla och förtydliga stadens styrdokument kommer översynen av dessa att fortsätta under 2015. Uppföljningen ska ske i det webbaserade planerings- och uppföljningssystemet. Stadsövergripande styrdokument redovisas i bilaga 10.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i samband med att verksamhetsplanen upprättas utarbeta en internkontrollplan. Planerna ska utarbetas utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. För att kunna bedöma risken för att staden inte når kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, ska nämnder och bolagsstyrelser upprätta en risk- och väsentlighetsanalys för dessa mål. I riskanalysen ska även åtgärder för att minimera riskerna redovisas.

Nämnderna ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig inom verksamheten. Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över nämndernas interna kontroll. Kommunstyrelsen respektive styrelsen för Stockholms Stadshus AB har i uppdrag att följa upp att nämnder och bolagsstyrelser följer ILS. Kommunstyrelsen respektive Stockholms Stadshus AB får även i uppdrag att följa upp nämnders och bolagsstyrelserns effektivitet. Kommunstyrelsen ska samordna och följa upp att kvalitetsjämförelser tas fram och

publiceras för samtliga verksamhetsområden. Jämförelserna ska göras både inom staden och mellan andra organisationer.

Skattesats

För år 2015 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,68 per skattekrona.

För år 2015 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 7,5 öre per skattekrona.

Stockholm den 12 november 2014

Karin Wanngård

Resultatbudget

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Verksamhetens intäkter	7 720,1	7 478,0	7 548,4	7 653,4
Verksamhetens kostnader (-)	-42 789,1	-44 231,6	-44 191,0	-44 218,4
Avskrivningar (-)	-898,0	-994,5	-1 077,5	-1 257,4
Central medelsreserv (-)				
Oförutsedda behov	-701,9	-746,9	-746,9	-746,9
Prestationsreserv	-783,4	-882,2	-1 469,1	-2 031,8
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter	-733,6	-748,6	-745,0	-762,0
Verksamhetens nettokostnader	-38 185,9	-40 125,8	-40 681,1	-41 363,1
<i>Relativförändring</i>		5,1%	1,4%	1,7%
Skatter	37 029,0	40 226,3	42 201,4	44 227,0
Begravningsavgift	139,1	170,3	179,0	187,6
Inkomstutjämning	-1 407,9	-1 616,3	-1 698,8	-1 781,0
Kostnadsutjämning	-4,8	-230,0	-232,6	-235,1
Regleringspost	194,5	82,6	-171,1	-425,5
Införandebidrag	600,3	180,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	1 071,8	1 100,3	1 100,3	1 100,3
LSS-utjämning	-858,5	-988,5	-999,6	-1 010,3
Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	216,0	198,2	155,1	170,7
Utdelning Stockholm Stadshus AB	1 000,0	1 000,0	600,0	600,0
Utdelning AB Fortum Värme Holding	200,0	0,0	0,0	0,0
Disposition/avsättning begravningsfond	0,2	3,0	-13,7	-24,3
Disposition/avsättning renhållningsfond	6,3	0,0	0,0	0,0
Summa finansiering	38 186,0	40 125,9	41 119,9	42 809,4
<i>Relativförändring</i>		5,1%	2,5%	4,1%
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	0,1	438,8	1 446,3

Investeringsplan

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Investeringsutgifter	-5 986,2	-6 767,7	-7 363,6	-6 786,9
Investeringsinkomster	733,3	633,8	843,8	650,3
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	- 350,0	- 530,0	- 550,0	- 610,0
Nettoinvesteringar (-)	-5 602,9	-6 663,9	-7 069,8	-6 746,6
Finansiering investeringsplan				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	438,8	1 446,3
Avskrivningar	898,0	994,5	1 077,5	1 257,4
Försäljningsinkomster	200,0	200,0	200,0	200,0
Upplåningsbehov	4 504,8	5 469,3	5 353,5	3 842,9
Summa finansiering investeringsplan	5 602,9	6 663,9	7 069,8	6 746,6
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunstyrelsen m.m.

Stockholm ska bli en jämlik och hållbar stad fri från diskriminering. Kommunstyrelsen ska samordna stadens verksamhet så att fler stockholmare får en möjlighet att förverkliga sin fulla potential. Staden ska styras så att verksamheten är både effektiv och långsiktigt hållbar. Genom att leda och utveckla stadens verksamheter ska kommunstyrelsen säkerställa att staden är socialt, ekologiskt, ekonomiskt och demokratiskt hållbart.

Nämndens uppgifter m.m.

Kommunstyrelsen m.m. omfattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar.

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ. Fullmäktiges 101 ledamöter väljs av stockholmarna vart fjärde år. Fullmäktige beslutar i principiella ärenden samt fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter.

Kommunstyrelsen består av tretton ledamöter. Kommunstyrelsen bereder och yttrar sig över ärenden som beslutas av fullmäktige. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolag. Under kommunstyrelsen finns borgarrådsberedning, ekonomiutskott, ytterstads- och demokratiutskott samt personal- och jämställdhetsutskott. Under kommunstyrelsen inrättas ett råd för mänskliga rättigheter. Till stöd för arbetet ska ett kansli inrättas.

Kommunstyrelsen samordnar arbetet med att minska stadens klimatpåverkan. För ändamålet inrättas en klimatfunktion på stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret är kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förvaltning. Uppdraget framgår av kommunallagen, reglemente för kommunstyrelsen, stadsledningskontorets instruktion samt denna budget. Kontoret ska stödja kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i deras uppdrag att effektivt leda och samordna den samlade kommunala verksamheten. Kontoret är även stödfunktion till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inför sammanträden.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 370,0	-1 347,2	-1 348,2	-1 348,2
Drift och underhåll	-1 370,0	-1 347,2	-1 348,2	-1 348,2
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	46,6	46,6	46,6	46,6
Netto	-1 323,4	-1 300,6	-1 301,6	-1 301,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0

Budgeten för 2015 minskar med 22,8 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsåret.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är klimatneutralt
- Stockholm är en världsledande kunskapsregion
- Företag väljer att etablera sig i Stockholm
- Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

För år 2015 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

Moderata Samlingspartiet	21 718
Socialdemokratiska Arbetarpartiet (finansroteln, stadsbyggnads- och kulturroteln, arbetsmarknads- och idrottsroteln samt skolroteln)	31 259
Miljöpartiet de gröna (Socialroteln, Miljöroteln samt Trafikroteln)	20 998
Vänsterpartiet (Äldre- och personalroteln samt Ytterstads- och bostadsroteln)	11 038
Folkpartiet liberalerna	7 120
Sverigedemokraterna	3 445
Feministiskt initiativ	3 676
Centerpartiet	1 722
Kristdemokraterna	1 148
SUMMA	102 124

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, omkostnader i den politiska organisationen och viss representation. Partiernas budgetmedel används fritt inom kommunallagens ram. Över- eller underskott som uppstår ett år, överförs till kommande år. De partier som har överskott i sina budgetar vid utgången av föregående mandatperiod, får överföra detta överskott till den nya mandatperioden.

Partistödet har legat nominellt still sedan 2008. Eftersom priser och löner ökat under motsvarande tid föreslås en justering där stödet räknas upp motsvarande allmän kostnadsutveckling. Om ett parti till följd av valresultatet år 2018 hamnar utanför kommunfullmäktige får de behålla grundstödet även år 2019.

Reglerna för kommunala partistöd har förändrats i kommunallagen. Kommunstyrelsen ska ta fram ett nytt regelverk för Stockholms stad som ersätter det gamla regelverket.

Partistödet beräknas enligt följande per år (tkr):

Grundstöd per parti	520
Partistödet per mandat	373

Ersättning ges för att skapa möjligheter för ledamöter och ersättare att själva införskaffa nödvändigt it-stöd med 200 kr i månaden per kommunfullmäktigeledamot och ersättare.

Bidrag till information och utbildning av nämndemän

De nämndemannaföreningar som organiserar nämndemän utsedda av Stockholms stad kan få bidrag för nödvändig utbildning av nämndemän. Bidraget ska beräknas på antalet nämndemän inom föreningen som utsetts av Stockholms stad och per mandatperiod. Det ska vara på samma nivå för alla nämndemannaföreningar. Bidraget är maximalt 1 000 kr per nämndeman och mandatperiod.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret har en central, strategisk roll som stöd till kommunstyrelsen. Kontoret har ett övergripande ansvar för styrning, uppföljning och utveckling av stadens ekonomi och verksamhet samt ansvarar för stadsövergripande frågor som rör hållbarhet, kvalitet, effektivitet med mera och kan vid behov också initiera utveckling

ingsfrågor. Stadens arbete ska genomsyras av ett öppet klimat med stor tillit till de professioner som verkar inom staden.

Stadsledningskontoret har bland annat ett övergripande ansvar för:

- strategiska framtidsfrågor för staden
- ekonomi- och verksamhetsstyrning, resultatuppföljning samt leda utvecklingen av stadens investeringsstrategi
- förvaltning och utveckling av ekonomi-, personal- och verksamhetssystem samt it-infrastruktur
- kommunikationsstrategier, it-strategier, sammanhållen styrning av it-leveranserna, strategier för kvalitetsutveckling
- personalstrategier, ledarförsörjning, arbetsgivar- och pensionsfrågor
- upphandlings- och inköpsstrategier i staden
- säkerhetsarbete
- internationellt arbete
- strategiska mark-, exploaterings-, fastighets- och lokalfrågor samt bedömningar av förslag till större investeringar, inhyrningar och avvecklingar av lokaler
- strategiskt demokrati- och mångfaldsarbete
- strategiskt jämställdhetsarbete
- strategiskt tillgänglighetsarbete
- strategiskt antirasistiskt arbete
- strategiskt normkritiskt arbete
- service inom juridik- och skatteområdet till kommunstyrelsen och stadens nämnder och bolagsstyrelser
- stadsövergripande brukarundersökningar
- service och sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunfullmäktiges presidium, utskott, beredningar med mera
- säkerställa kommunkoncernens finansieringsbehov
- strategisk näringslivsutveckling
- strategisk regional kunskapsförsörjning och samarbete med universitet och högskolor
- stadens gemensamma statistik
- strategiskt klimatarbete

Stadsledningskontorets uppdrag påverkas av att Stockholm fortsätter att växa med fler bostäder, pedagogiska lokaler, omsorgsboenden, kommersiella lokaler, kultur- och idrottslokaler samt utveckling av ny infrastruktur. Förverkligandet av målen för bostadsbyggandet och den gällande översiktsplanen innebär stora investeringar, vilket kräver god samordning i både övergripande frågor och i enskilda projekt samt ekonomisk och tidsmässig prioritering.

Stadsledningskontoret har tillsammans med koncernledningen för Stockholms Stads- hus AB en central samordningsroll för Stockholms långsiktiga utveckling och för genomförandet av den inriktning som föreslås i denna budget. Utmaningar och mål ställer nya krav på stadsledningskontoret och kommunstyrelsen ska inför 2015 se över roller, arbetssätt och organisation för kontoret i enlighet med nedanstående:

- **Väl underbyggda och allsidigt belysta beslutsunderlag**
Stadsledningskontoret ska redovisa väl underbyggda och allsidigt belysta underlag för beslut till kommunstyrelsen. Expertkunskapen finns i normalfallet hos berörda nämnder och bolag och kontorets uppdrag är att föra en dialog och att göra sammanvägningar mellan olika intressen. Uppdraget ställer krav på stor analytisk förmåga inom organisationen.

- **Effektiv styrning och uppföljning av både verksamhet och ekonomi**
Grunden i stadsledningskontorets verksamhet är att bistå kommunstyrelsen med styrning, uppföljning och samordning av nämndernas verksamhet med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget. Stadsledningskontoret ska ha förmågan till en samlad och effektiv uppföljning av både verksamhet och ekonomi. Stadsledningskontoret behöver vidareutveckla uppföljningsprocesser och ILS-systemet på motsvarande sätt.
- **Samordning och utvecklingsarbete för stadens viktigaste prioriteringar**
Kommunstyrelsen har ett särskilt stadsövergripande ansvar för ett antal av kommunfullmäktiges mål. Stadsledningskontoret behöver inom dessa områden ha förutsättningar till ett tydligt ansvar för ledning och fördjupad samordning av stadens samlade insatser, utan att dubblera funktioner som finns inom nämnder och bolagsstyrelser. Samordningen behöver ske i nära samverkan med koncernstyrelsen. Uppdraget inom dessa områden ställer krav på stor kompetens och erfarenhet hos berörda medarbetare.
- **Goda förutsättningar för förtroendefull samverkan med förvaltningar och bolag**
Stadsledningskontoret ska kunna skapa bästa möjliga förutsättningar för att tillvarata engagemang och kunskaper hos medarbetare och chefer inom Stockholms stad. Förvaltnings- och bolagschefer ska fungera som en del av stadens ledning och samverkan med denna grupp behöver prioriteras särskilt. Stadsledningskontoret ska leda ett långsiktigt utvecklingsarbete med gemensamma kärnvärden för Stockholms stad.

Insatser för en klimatsmart stad

Miljöprogrammet är grunden för stadens miljöarbete. Kommunstyrelsen ska under 2015 utarbeta ett reviderat miljöprogram för perioden 2016-2019 i samverkan med nämnder och bolagsstyrelser. Ambitionerna inom miljöpolitiken i Stockholm kommer att höjas och stadens nya målsättning är att vara en fossilbränslefri stad till 2040 och det nya miljöprogrammet ska stödja denna målsättning och stadens målsättning att vara en fossilbränsleoberoende organisation till 2030.

Kommunstyrelsens samordnade ansvar för klimatarbete och klimatanpassning ska skärpas genom att en klimatfunktion inrättas under kommunstyrelsen. Den nya klimatfunktionen ska utifrån miljöprogrammet samordna stadens verksamheter inom klimatarbetet och tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvara för att färdplanen mot ett fossilbränslefritt Stockholm till 2040 revideras. Funktionen ansvarar också för färdplanens implementering. Stockholms utsläpp av växthusgaser ska minskas till 2,3 ton koldioxidekvivalenter per person och år till 2020 inom Stockholms stad. Klimatfunktionen ansvarar för att tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för att nå klimatmålet 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare till 2020. Utifrån den sårbarhetsanalys för Stockholms stad i ett förändrat klimat som kommunstyrelsen ansvarar för ska en klimatanpassningsplan initieras under 2015.

Den mat som inhandlas av staden ska i ökande utsträckning vara ekologisk. En strategi för ekologisk mat i stadens verksamheter ska under verksamhetsåret tas fram. Kommunstyrelsen ansvarar för strategin.

Ambitionen att Stockholm ska vara en hållbar stad ska genomsyra all verksamhet. Under verksamhetsåret ska staden initiera en process för att Stockholm ska kunna certifieras som Fairtrade city. Kommunstyrelsen bär det övergripande ansvaret för arbetet.

Stockholm ska under året utarbeta en strategi för att öka andelen ekologisk mat med ett tidssatt mål att 50 procent av maten i kommunala verksamheter ska vara ekologisk. Som en del av strategin ska ingå ett ökat utbud av vegetariska livsmedel.

Jämlika möjligheter

Alla stockholmare ska ges jämlika möjligheter att uppnå sin fulla potential. Ökande klyftor begränsar individens möjligheter och stadens utveckling. Grundläggande för en sammanhållen stad är de insatser som i denna budget föreslås för fler jobb och bättre möjligheter till en jämlik utbildning. Genom en politik som förebygger klyftor och sociala problem begränsas kostnader såväl för den enskilde som för samhället. Kommunstyrelsen ska därför initiera ett arbete som både belyser kostnader, samhällsekonomiska och individuella, till följd av ökande klyftor och ökar förutsättningarna för mer förebyggande arbete. Staden ska kontinuerligt utvärdera om genomförda åtgärder får önskad effekt.

En social hållbarhetskommission ska ges i uppdrag att belysa konsekvenserna av klyftor i Stockholm. Genom att involvera verksamheter och forskningsvärld i ett arbete som syftar till att minska hälsoklyftor kan effektiva insatser genomföras. Kommissionen ska arbeta med ett intersektionellt perspektiv. Det arbete som den sociala hållbarhetskommissionen i Malmö stad gjort fokuserade kring tre områden: barn och ungas uppväxtvillkor, demokrati och inflytande i samhället samt sociala och ekonomiska förutsättningar. Kommunstyrelsen ska under 2015 påbörja ett liknande arbete i Stockholm för att under perioden kunna genomföra konkreta åtgärder för en jämlik stad.

Ett verktyg som ska användas är att successivt föra över ekonomiska medel från kostsamma insatser när problem redan uppstått till kostnadseffektiva förebyggande åtgärder. I denna budget genomförs en rad ekonomiska förstärkningar som ger förutsättningar att utöka det förebyggande arbetet i ordinarie verksamhet. Samtidigt ska kommunstyrelsen utarbeta ett regelverk för en social investeringsfond som ska kunna startas upp senast i samband med bokslut för 2014.

Budgeten för 2015 ställer krav på en fördjupad utvärdering av stadens samlade arbete med social hållbarhet i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för samordning av arbetet och ska under året precisera hur denna samordning ska organiseras. Organisationen ska byggas utifrån de resultat man vill uppnå och de insatser som är effektiva och ska därför knytas till sociala hållbarhetskommissionen. Kommunstyrelsen har i uppdrag att tydliggöra hur medel kan sökas för pågående ytterstadsprojekt som ännu inte avslutats eller för projekt som ska implementeras i ordinarie verksamhet.

Barns rättigheter ska genomsyra stadens verksamheter. Under kommunstyrelsen ska en barnombudsman inrättas.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över var det kommunövergripande samordningsansvaret för frågor om nationella minoriteter ska organiseras, utifrån att frågorna rör mänskliga rättigheter i ett stadsövergripande perspektiv. I samma uppdrag ska kommunstyrelsen överväga placering av äldre- och funktionsnedsättningsombudsmännen.

Staden ska under verksamhetsåret ta fram ett förslag på en stadsövergripande hbtq-program och som en del av detta arbete hbt-certifiera (eller motsvarande) fler verksamheter.

Staden ska arbeta mot rasism bland annat med utgångspunkt i UNESCO:s 10-punktsprogram för städer mot rasism.

Rådet för mänskliga rättigheter

Kommunstyrelsen ska stärka sitt arbete för mänskliga rättigheter i Stockholm. Det nyinrättade Rådet för mänskliga rättigheter ska bevaka hur staden tar ansvar för de internationella konventioner och deklarationer som Sverige har anslutit sig till och vara en resurs för stadens alla verksamheter att utveckla ett jämställt, normkritiskt, antirasistiskt och tillgängligt arbetssätt.

Rådet ska ansvara för att samordna stadens arbete för mänskliga rättigheter. Det innebär bland annat att rådet kommer att ansvara för att utbilda personal, förtroendevalda och chefer inom stadens verksamheter, anordna konferenser på relevanta teman och verka för att öka kännedomen om mänskliga rättigheter bland stockholmarna. Rådet ska fungera som ett forum för dialog mellan civilsamhället och politiker samt ta fram forskning och beslutsunderlag till politiker. Rådet kommer vidare att fungera som resurs i stadens arbete med lönekartläggning, genusbudgetering, hbt-certifiering och liknande verksamheter.

Ytterstadsarbete och demokrati

Staden satsar på ett långsiktigt demokratiarbete för att nå målet om en jämlik och hållbar stad fri från diskriminering. Kommunstyrelsen inrättar ett ytterstads- och demokratiutskott som ska vara pådrivande och följa upp nämnders och bolagsstyrelsers arbete i ytterstaden och hur de arbetar med att stärka demokratin i hela staden. I central medelsreserv avsätts medel för stadsdelsnämndernas demokrati- och utvecklingsarbete.

I en jämlik och demokratisk stad är alla delaktiga och har inflytande, oavsett kön, bakgrund eller var man bor. Kommunstyrelsen ska i demokratiarbetet särskilt uppmärksamma grupper och områden som har ett lågt deltagande, ungdomar, nationella minoriteter med flera. Genom nya former ska den representativa demokratin stärkas och valdeltagandet ska öka. Invånarna ska veta hur de kan delta och påverka politiska beslut.

Stockholmarnas delaktighet och inflytande över sin närmiljö ska förstärkas. Staden ska utvecklas i dialog med invånarna. Arbetet med att flytta ut förvaltningar fortsätter. Det ger plats för bostäder i innerstaden och arbetsplatser i ytterstaden. En stadsövergripande strategi för levande lokala centrum ska tas fram. Samhällsservice ska finnas i hela staden, bland annat genom fler medborgarkontor i ytterstaden.

Ytterstadsprojekt integreras i ordinarie verksamhet för att vara långsiktiga och uthålliga. Stadsdelsnämnderna får en förstärkt budget för att implementera framgångsrika projekt i sin verksamhet. Facknämnder och bolagsstyrelser ska tydligt prioritera ytterstaden, till exempel rörande idrott, kultur, skola, arbete och bostäder. Stadens bostadsbolag medverkar och är engagerade i att utveckla ytterstaden i dialog med hyresgästerna. För pågående ytterstadsprojekt som ännu inte avslutats finns möjlighet att ansöka om medel under 2015.

Stadsdelsnämnderna tillförs resurser för att utveckla delaktigheten och inflytandet i syfte att stärka demokratin och öka valdeltagandet. Facknämnderna ska se över hur de kan öka tillgängligheten och kontakten med medborgarna. Direktvalda stadsdelsnämnder ska studeras. Kommunstyrelsen ger stöd till initiativ som utvecklar den lokala demokratin. Stadens bostadsbolag medverkar aktivt i stadsutvecklingen utifrån kommunstyrelsens beslut.

Upphandling för kvalitet och bra villkor

Stockholms stad är en stor upphandlare av tjänster och varor. Som stor upphandlare ska staden ställa stora krav på utförare och leverantörer så att dessa bidrar till god kvalitet, hållbarhet och jämlikhet.

Den nu gällande upphandlingspolicyn är otillräcklig, samtidigt som konkurrenspolicyn behöver revideras. En ny upphandlingspolicy ska ta tydligt avstamp i perspektivet på offentlig upphandling som ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. Kommunstyrelsen ska därför skyndsamt genomföra en revidering av dessa dokument så att de kan börja tillämpas så snart som möjligt under 2015.

En ny policy ska utgå från bland annat följande målsättningar:

- Kvaliteten i upphandlade verksamheter ska garanteras. Det ska ställas relevanta krav på exempelvis bemanning och utbildningsnivå bland personalen när staden handlar upp verksamhet. Staden ska både genom en fungerande kvalitetsuppföljning och genom ett egenkontrollsystem kunna garantera att verksamheterna lever upp till ställda krav.
- Villkoren för de anställda ska garanteras. I Stockholm ska man inte vinna upphandlingar genom att försämma personalens villkor. Krav på kollektivavtal eller motsvarande ska införas i all upphandling. Vita jobb-modellen ska tillämpas och leverantörer ska garantera att även eventuella underleverantörer av tjänster lever upp till de krav som staden ställer.
- Vid upphandling ska alltid sociala krav ställas. Det kan handla om att erbjuda jobb till långtidsarbetslösa eller utbildning och praktik till studerande. Antidiskrimineringsklausulen ska skärpas. All upphandling ska ske med inriktningen att ILO:s kärnkonventioner respekteras full ut.
- Vid upphandling ska ställas höga miljö- och klimatkrav.
- Upphandlad verksamhet ska med samma måttstock med utgångspunkt i stadens styrdokument, som nu gäller för egen-regiverksamhet, bidra till hållbar utveckling. Det innebär bland annat att leverantörer exempelvis ska förbinda sig till att bidra till uppfyllandet av stadens miljömål samt också bidra med exempelvis praktikplatser för ungdomar och anställning av långtidsarbetslösa.
- Verksamheter som upphandlas inom välfärdsområdet ska omfattas av samma öppenhet som kommunal verksamhet. Det innebär att staden, så långt lagstiftningen medger, ska ställa krav på öppen redovisning av ekonomin och på meddelarfrihet för personalen. Medel som är avsedda för välfärd ska gå till välfärd och brister i välfärd ska aldrig mörkas som företagshemligheter.

Regelverket kring centralupphandling av vård- och omsorgsboenden ses över i syfte att öka stadsdelsnämndernas inflytande. Vidare ska kommunstyrelsen och äldre- och vårdnämnden gemensamt under 2015 rikta särskilt fokus på att höja kvaliteten samt skapa ordning och reda i hemtjänsten. Kommunstyrelsen ska därför tillsammans med äldre- och vårdnämnden och stadsdelsnämnderna se över formen för upphandling, samt uppföljning, av denna verksamhet. I denna översyn ska också ingå att se över ersättningsystemet.

Utökad styrning av bostadsbyggandet

I takt med att Stockholm växer ställs krav på att fler bostäder byggs. Staden har antagit en ambitiös målsättning om 140 000 nya bostäder mellan åren 2010 och 2030. För att säkerställa att byggandet i närtid når nödvändiga nivåer kompletteras detta med en målsättning om 40 000 nya bostäder mellan 2014 och 2020. Höjda ambitioner för bostadsbyggandet kräver nya arbetssätt i staden. Kommunstyrelsen ska i samråd med Stockholms Stadshus AB samordna arbetet med att ta fram nya studentbostäder.

Bostadsbyggandet ska inte hindras av begränsade resurser i staden.

Kommunstyrelsen ska ta ett utökat ansvar för ledning och samordning av stadens bostadsbyggande i nära samverkan med berörda nämnder och bolag. Inriktningen för kommunstyrelsens uppdrag är följande:

- Strategisk styrning av planering och byggande ska utvecklas med ökad fokus på genomförbarhet och större kunskaper om marknadsförutsättningar. I detta ingår ansvar för framtagande och övergripande förvaltning av en för staden gemensam projektportfölj.
- Tät uppföljning av genomförandet ska utvecklas för att säkerställa ett effektivt arbete inom staden och att projekten håller hög kvalitet. I detta ingår att göra avvägningar och prioriteringar och bidra till problemlösning och borttagning av administrativa hinder för interna såväl som externa aktörer.
- Samordning av stadens resurser och säkerställande av en väl fungerande rollfördelning för alla berörda nämnder och bolag ska prioriteras. I detta ingår att redovisa hur stadens samlade kompetens ska medverka för bästa möjliga helhetsresultat i stadsutvecklingen.
- Samordning för produktion av exempelvis grupp- och äldreboende för att svara mot behoven i en växande stad.
- Övergripande ansvar för intern och extern kommunikation om den växande staden och satsningen på bostadsbyggande.

Infrastruktur och fastigheter

Kommunstyrelsen ansvarar, i samarbete med trafiknämnden och andra berörda nämnder, för att leda och samordna förhandlingar om genomförandeavtal för transportinfrastrukturprojekt med Trafikverket och trafiknämnden i Stockholms läns landsting.

Investeringarna i kollektivtrafik ska öka. Stadens vill särskilt framhålla betydelsen av en ny västlig tunnelbanelinje som en naturlig fortsättning på den planerade gula linjen.

Stadens utgångspunkt i förhandling med staten är att intäkterna från trängselskatten ska fördelas lika mellan kollektivtrafik och vägar. Eftersom att samtliga intäkter har tillfallit vägar sedan år 2007 är det angeläget att intäkterna under motsvarande tidsperiod tillfaller kollektivtrafiken.

Stockholms Hamn AB har i samråd med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utrett möjliga alternativ för oljeverksamheten vid Loudden. Stockholms Hamn AB har under 2014 fått i uppdrag att genomföra en avveckling av oljeverksamheten vid Loudden. Avvecklingen gör det möjligt att fortsätta utvecklingsarbetet i Norra Djurgårdsstaden. Behovet av infrastruktur för bland annat ledningsdragande verk behöver också klargöras.

Cyklandet har ökat kraftigt i Stockholm de senaste åren och Stockholm har en uttalad målsättning som ledande cykelstad. De kommande åren ska stora investeringar i cykelinfrastruktur göras. För att dra lärdom av andra cykelstäder, och marknadsföra Stockholm som en cykelstad, har staden ansökt om att stå värd för den internationella cykelkonferensen Velo-City 2017. Staden ska som arbetsgivare stimulera till ökad cykling.

Stadens samlade fastighetsinnehav är omfattande och berörda nämnders investeringsplaner innehåller flera större fastighetsutvecklingsprojekt. Stadens hantering av fastigheter har därmed en stor betydelse inte bara för stadens interna verksamheter och medborgare som nyttjar dem utan också för samhället i en vidare mening.

Kommunstyrelsen har ansvar för en strategisk lokalförsörjning och en övergripande lokalresursplaneringsprocess. Förändringar inom utveckling och förvaltning av fastighetsinnehavet har utretts och delvis genomförts under de senaste åren. Kommunstyrelsen behöver göra en samlad utredning av hur stadens fastighetsverksamhet och lokalförsörjning ska organiseras på ett effektivt sätt som bidrar till uppfyllandet av kommunfullmäktiges mål. Parallellt med utredningen ska kommunstyrelsen göra en genomlysning av ett urval av fastighetsnämndens investeringsprojekt som befinner sig i ett utrednings- eller planeringsskede.

Kunskapsregion och forskningsstad

I arbetet med att utveckla Stockholm som en kunskapsstad ska kommunstyrelsen samordna arbetet med framtagandet av nya student- och forskarbostäder med berörda nämnder.

Kommunstyrelsen ska aktivt bidra till att främja utvecklingen av Stockholm som centrum för en kunskapsregion. Som en del av detta ska kommunstyrelsen aktivt arbeta för fler utbildningsplatser inom den högre utbildningen i regionen. Samarbetet med regionens lärosäten ska stärkas och utvecklas. För närvarande medverkar staden i ett strategiskt samarbete tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan, Karolinska Institutet, Stockholms universitet och Södertörns högskola samt landstinget och länsstyrelsen i syfte att utveckla ett gemensamt och öppet forum för att tillsammans analysera komplexa samhällsproblem, ett *OpenLab*. Staden samverkar även med regionens samtliga lärosäten inom ramen för Stockholms Akademiska Forum. Ett särskilt avtal om samarbete har ingåtts med KTH för att ömsesidigt utveckla varandras verksamheter. Samarbetsprojekt och utbyte av praktik och examensarbeten finns också inom olika delar av stadens verksamheter, till exempel för lärare och inom vård- och omsorg. För att säkerställa stadens framtida rekrytering ska staden förstärka detta arbete under 2015.

Näringsliv

För att Stockholm ska behålla och stärka sin position i den globala konkurrensen behövs ett fortsatt gott innovationsklimat med goda möjligheter till kommersialisering. Staden ska i samarbete med näringslivet och övriga berörda aktörer arbeta för att skapa innovativa former för samverkan. För att driva på utvecklingen ska staden arbeta med innovationsupphandling och tillgängliggörande av offentlig data samt verka för att tillväxtdrivande kompetensnoder utvecklas.

Kommunstyrelsen har det strategiska ansvaret för näringslivsfrågor. Samtliga nämnder ska ha en tillmötesgående och problemlösande inställning till företagets etablering och utveckling i Stockholm. Näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete. Kommunstyrelsen har också det strategiska ansvaret för evenemangsfrågor.

En stor andel av medlen för feriearbeten har till och med 2014 finansierats via medel som avsatts för satsningar i ytterstaden. Från och med 2015 avsätts medel för feriearbete i ordinarie budget. Samtidigt höjs ambitionerna ytterligare så att fler ungdomar kan få en första kontakt med arbetsmarknaden. Ambitionen är att i samarbete med andra offentliga aktörer och privat näringsliv under mandatperioden kunna nå målet att den som vill jobba får den möjligheten. Kommunstyrelsen ska i samverkan med arbetsmarknadsnämnden leda arbetet. Medlen avsätts under central medelsreserv, stadsnämnderna och kyrkogårdsnämnden. Feriejobben ska fördelas enligt tidigare års principer, dvs. med en tonvikt på de stadsdelsnämnder som omfattas av ytterstadssatsning.

Skolplanering för ett växande Stockholm

Antalet barn och elever ökar kraftigt de kommande åren. Fler skollokaler behövs både för att säkerställa att elever ska kunna få plats på den skola som efterfrågas och för att staden ska kunna garantera lokaler som ger utrymme för en bra pedagogisk verksamhet med möjligheter att minska klassernas storlek. För att påskynda arbetet med fler skolor höjs den ekonomiska ramen för investeringar i nya skollokaler. Därutöver behöver samplaneringen av ny-, om- och tillbyggnader av förskolor och skolor förbättras genom en förstärkt samordning. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att åstadkomma en mer effektiv samverkan mellan berörda parter. Det är viktigt att staden även i dialog med andra aktörer verkar för att tillräcklig kapacitet av skollokaler kan skapas.

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i sin planering utgå från ett riktvärde om 25 förskoleplatser respektive 50 grundskoleplatser per 100 nya lägenheter, anpassat efter lokala förhållanden. För att säkerställa behovet av förskole- och grundskoleplatser ska stadsbyggnadsnämnden i en obligatorisk punkt i start-PM som rör bostadsbyggande, genom en kontinuerlig dialog med berörda nämnder klargöra hur behovet av tillkommande förskole- och grundskoleplatser ska klaras. När exploateringsnämnden markanvisar större områden ska utbildningsnämnden alltid kontaktas och mark för skolbyggnation reserveras.

Lika makt och resurser

Stockholm ska vara en jämställd stad där makt, möjligheter och resurser fördelas jämnt, oavsett kön. Stadens egen verksamhet ska bidra till detta. Det förutsätter att stadens verksamhet och budget analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt att staden arbetar utifrån exempelvis de nationella jämställdhetsmålen och CEMR-deklarationen.

Ett medvetet arbete med att analysera verksamheten ger förutsättningar för att se ojämställda strukturer. En analys av stadens budget ska också ligga till grund för en budgetprocess som redan tidigt ser, och vill åtgärda skillnader, i hur stadens resurser fördelas. Målet är att budgetprocessen för 2016 utgår från genusbudgetering som metod.

Staden ska aktivt verka för jämställda löner. För att säkerställa att det inte inom staden förekommer osakliga löneskillnader på grund av kön ska lönekartläggning genomföras årligen i Stockholm stads verksamheter och bolag.

En ansvarsfull ekonomisk politik

Som framgår av budgeten ska staden fortsatt ha ambitiösa mål för den ekonomiska politiken. Resultat ska redovisas i enlighet med balanskrav. Mål för soliditet ska fortsatt finnas. Dessa verktyg blir dock långsiktigt svaga verktyg om staden uppfyller dem genom att skjuta kostnader framför sig. Mycket talar för att staden har återstående investerings- och underhållsbehov som kommer belasta stadens ekonomi under flera år framåt. Det är angeläget att investeringsbehovet kartläggs under innevarande år.

Staden ska aktivt motverka korruption och mutor. Riktlinjerna för mutor och representation ska under året förnyas.

Kommunalisering av hemsjukvård

Det har påbörjats ett arbete med inriktningen att Stockholms läns kommuner ska ta över och skatteväxla hemsjukvården. Det övergripande målet för detta arbete är ”en god, trygg och säker vård samt en effektiv användning av samhällets resurser”. Staden ska utreda möjligheten att staden, som en försöksverksamhet, driver ett projekt avseende hemsjukvård i Södermalms stadsdelsnämnd tillsammans med landstinget utan att

skatteväxling sker. Utvärderingsbarheten ska garanteras och halvtidsutvärdering genomföras. Under 2015 ska kommunstyrelsen fortsätta arbetet med att genomföra en eventuell kommunalisering av hemsjukvården.

Fördjupad kvalitetsanalys inom äldreomsorgen

Kommunstyrelsen har drivit ett projekt om en modell för fördjupad kvalitetsuppföljning under 2013-2014 i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna. Modellen ska vara kvalitetsdrivande och identifiera kvalitetsutvecklande faktorer i äldreboenden. Det kan beskrivas som verksamhetsuppföljning på individnivå. Metoden utgår från observation och handlar om att utifrån ett brukarperspektiv fånga upp professionell kvalitet i mötet mellan äldre och personal. Ett viktigt inslag är den återföring och stöd till kompetensutveckling som ges till chef och medarbetare.

För 2015 reserveras 6,0 mnkr för en kvalitetsobservatör på halvtid per stadsdelsnämnd, som blir nyckelpersoner i utvecklingsarbetet samt under äldrenämnden för en samordnare. Det är viktigt att modellen införs i samarbete med personalorganisationerna. Under 2015 ska kommunstyrelsen utreda om denna typ av uppföljning kan ersätta något av den uppföljning som görs idag. Vinsten är ökad kvalitet på uppföljningen för verksamhet och personcentrerad vård. Det är för tidigt att avgöra om det blir minskade kostnader för stadsdelsnämnderna.

Utvecklad måluppföljning

Kommunstyrelsen ska utveckla formerna för verksamhet, kvalitet och ekonomi. Under 2015 ska nya indikatorer tas fram utifrån kommunfullmäktiges nya inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet.

En hållbar och jämställd kompetensförsörjning och personalstrategi

Kommunfullmäktige bär det övergripande ansvaret för stadens personalpolitik. Kommunstyrelsen ska ta fram en reviderad personalpolicy som syftar till ett jämställt och hållbart arbetsliv som ger medarbetarna goda förutsättningar att upprätthålla en hög kvalitet i verksamheterna. Välfärdspersonalens kunskaper och yrkesetik ska vägleda stadens styrmodell. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska stärkas inom alla delar av staden. Staden ska verka för en god och hållbar arbetsmiljö i alla verksamheter. Bland annat måste socialsekreterarnas arbetssituation ses över. Personaltätthets betydelse för kvalitet och arbetsmiljö ska beaktas. Den nya personalpolicyn ska tas fram i nära samarbete med stadens medarbetare och fackliga organisationer, för att säkerställa att alla medarbetare får möjlighet till stärkt delaktighet och ökat inflytande över sitt eget arbete.

Kommunstyrelsen ansvarar för att de personalpolitiska satsningarna om rätt till heltid, fasta anställningar som norm och borttagande av delade turer genomförs. En jämställdhets- och låglönesatsning, motsvarande 70 mnkr, ska också göras i kvinnodominerade yrkesområden, som ett första steg för att minska den könssegregerade arbetsmarknaden. Det ska ske ett medvetet arbete för att säkerställa att det inom stadens verksamheter är möjligt att kombinera arbete med föräldraskap. Stadens friskvårdförmaner ska successivt bli mer likvärdiga och främja hälsa och kontinuitet i verksamheten. Kommunstyrelsen ska även i samverkan med de fackliga organisationerna, och berörda nämnder starta ett arbete för att se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor.

Kommunstyrelsen ska ta fram en stadsövergripande mångfaldsplan som bland annat syftar till breddad rekrytering på alla nivåer inom staden. Särskilt prioriterat är att öka andelen utrikesfödda i chefspositioner inom staden och att arbeta för en jämn könsfördelning i verksamheter som riktar sig till barn och unga. Flerspråkighet och genus-

kompetens ska vara en merit vid rekrytering och alla former av diskriminering och kränkande särbehandling ska aktivt motarbetas.

Kompetensutvecklingen ska öka. I samband med kommande bokslut ska staden pröva möjligheten att reservera medel till en flerårig satsning på stadens medarbetare. Stadens chefer ska säkerhetsställa en god introduktion av nyanställda, samt ge medarbetarna möjlighet till kontinuerlig lärande i det dagliga arbetet och kompetensutveckling i olika former. Särskilt fokus ska läggas på att klara behovet av lärare, förskollärare och övriga personalgrupper i skolan. Möjligheten att utbilda sig vidare ska kombineras med utbildningsnämndens strategi för att rekrytera fler lärare. Staden ska också genomföra insatser för att rekrytera och utbilda personal inom äldreomsorg, bland annat genom att öka andelen studerande på omsorgsprogrammet och vårdcollege. Yrkesprogrammen behöver göras mer attraktiva.

Chefer inom staden har ett särskilt ansvar för att aktivt motverka kulturer av tystnad inom organisationen. Kommunstyrelsen ska utarbeta ett stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst och äldreomsorg. Stadens traineeprogram för akademiker ska fortsätta och ett antal traineeplatser i programmet ska erbjudas akademiker med funktionsnedsättning. En ny instruktion för kommunstyrelsens personal- och jämställdhetsutskott tas fram, enligt det utökade uppdraget för utskottet.

Strategisk it-utveckling

Informationsteknikens uppgift i staden är i enlighet med it-programmet att öka verksamheternas förmåga att nå sina mål. Den centrala finansieringen av verksamhetsutveckling med hjälp av it är en betydelsefull del av detta arbete.

I enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag pågår arbetet med införandet av ett nytt koncerngemensamt ekonomisystem. Under 2015 förväntas införandet av det nya systemet påbörjas, för att pågå till och med år 2017. Enligt kommunfullmäktiges beslut ska den del av upphandlingen som avser ett ekonomisystem för stadens nämnder ske genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it. Finansieringen för den del av upphandlingen som avser stadens bolag finansieras av Stockholms Stadshus AB.

För att effektivisera informationsutbyten i staden mellan olika it-system används ofta integreringar mellan systemen. En huvudprincip för integrationer i stadens it-system är att kostnaderna för att ta fram integrationen, samt underhåll och förvaltning av denna finansieras av det verksamhetssystem, hos förvaltningar och bolag, som uppnår effektivitetsfördelar. Avsteg kan dock förekomma, efter samråd med stadsledningskontoret eller Stockholms Stadshus AB.

Kommunstyrelsen har den 18 juni 2014 beslutat förlänga avtalet med Volvo IT under perioden 2017-2018. Förberedelser för ny upphandling pågår inom stadsledningskontoret och upphandling ska formellt påbörjas andra halvåret 2015. Målet är att avtal om ny leverans ska kunna tecknas 2016 och att etablering av ny leverans kan påbörjas 2017. Överföringen till andra generationens gemensamma it-service ska vara slutförd senast 2018.

Kommunstyrelsens uppdrag att genomföra centralupphandling samt teckna och förvalta avtal avseende gemensam it-service begränsas till att omfatta stadens förvaltningar och bolag exklusive utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra upphandling, teckna avtal samt förvalta avtal avseende it-service för nämndens ansvarsområde. Upphandlingarna ska genomföras på ett sådant sätt att kontrollerad överföring kan ske från nuvarande leverans av gemensam it-service till ny

leverans under perioden 2017-2018. Utöver det ska verksamheternas behov av säkra system och verksamhetsanpassad flexibilitet tillgodoses.

Staden har tillgång till mängder av data och information om våra verksamheter. Under 2014 har kommunstyrelsen inlett ett arbete med att utveckla stadens förmåga att sammanställa, använda och analysera denna information. Arbetet med att utveckla stadens beslutsstöd fortsätter. Upphandling av datakommunikation, en del av projektet SIKT, är föremål för överprövning. Om förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska göras om kommer projektet SIKT att förlängas så att ny upphandling av datakommunikation genomförs för införande under 2015.

En viktig strategisk satsning för staden är att ha en sammanhållen process för e-handel. Det vill säga it-stöd i en heltäckande kedja från att fånga upp behov inför en upphandling till avtalsuppföljning. Projekt Effektivt inköp kommer att bidra till utvecklingen av stadens e-handel. Under 2015 påbörjas ett breddinförande av effektivt inköp (elektroniska inköp) bland stadens nämnder.

Stadens webbplats anpassas successivt för att göra det enkelt för stockholmarna och ge dem optimal nytta.

Informationen och kommunikationen med invånarna i Stockholm sker mer och mer elektroniskt. Att kunna använda sig av internet är därför en viktig demokrati- och jämlikhetsfråga. Idag finns datorer tillgängliga på bl.a. biblioteken men staden bör också verka för att parker och torg successivt förses med öppet och fritt wifi. Det ökar värdet och tillgängligheten i de offentliga miljöerna samtidigt som det stärker Stockholm som besöksstad. Kommunstyrelsen leder arbetet med att möjliggöra tillgång till trådlöst internet för allmänheten i stadens lokaler. Vidare att i samverkan med andra relevanta aktörer utveckla system för att kunna erbjuda fritt wifi i parker och på torg.

Kommunstyrelsen och äldrenämnden ska, genom strukturerad samverkan med representation från socialnämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla eHälsa-området lokalt, regionalt och nationellt.

Kraven på staden kommer sannolikt att öka vad gäller att hitta fungerande former för samverkan runt e-förvaltningsfrågor mellan kommuner, landsting och myndigheter nationellt. Staden ska genom stadsledningskontoret så långt det är möjligt aktivt delta i detta arbete i syfte att bidra till att de lösningar som tas fram blir så bra som möjligt.

Anslutning av alla stadens processer och system till det stadsgemensamma e-arkivet ska fortsätta.

Införande av ett stadsgemensamt arbetssätt för hantering av ärenden och dokument samt systemstöd för detta (e-dok) pågår. Införande av nytt system för dokument- och ärendehantering i staden avses påbörja.

Finansiering av stadens stora it-projekt sker genom disposition av eget kapital. I bedömningen av den framtida utvecklingen ska det säkerställas att en utpekad ägare finns och att kostnaderna för drift och förvaltning av det nya it-stödet är accepterade av verksamheten. De framtida licensavgifter som it-projekten medför kan, om de uppfyller kraven, definieras som en immateriell tillgång.

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under Kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Ersättningarna fördelar sig enligt följande (tkr):

Mottagare

Partistöd med mera	42 353
Stadens hederspriser	700
Medlemsavgift Sveriges Kommuner och Landsting, SKL	19 785
Medlemsavgift Kommunförbundet Stockholms Län, KSL	14 453
Medlemsavgift Mälardalsrådet	1 350
Sveriges Tonsättares Internationella Musikbyrå, STIM	2 300
Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation, SAMI	225
Handelshögskolan i Stockholm	1 100
Professur i stadshistoria	280
Companion Stockholms län f.d. KIC, Kooperativ utveckling i Stockholms län	800
Stockholm Business Region AB inkl. Stockholm Visitors Board AB	106 600
Stockholmsregionens Europaförening	2 500
Eurocities	220
Union of the Capitals of European Union	10
Cities for Cyclists	20
ECAD medlemsavgift	120
Livräntor, Mälarens vattenvårdsförbund, S:t Eriksveteranerna, Stadshuset konstförening, SKIMF, Eldkvarns IF	1 530
Föreningen Spårvagnsstäderna	100
Hertha Hillfons Vänner	500
Vetenskapsstaden	1 300
Stockholms Akademiska Forum, StAF	2 600
OpenLab	2 800
Medlemsavgift till Storstockholms brandförsvaret, SSBF	374 800
Summa	576 446

Stockholm Business Region AB och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget med 100,6 mnkr för 2015. Stockholm Visitors Board AB handlägger ärenden om marknadsföringsstöd inom ramen för stadens evenemangsstrategi (utl. 2012:92). Stödet ska rymmas inom en årlig ram om 5,0 mnkr. Medlen är avsatta under Kommunstyrelsen m.m. och utbetalas efter styrelsebeslut i Stockholm Business Region AB. Bolaget beslutar om marknadsföring av evenemang och hanterar utbetalningar för detta.

Kommunförsäkring

Stadens nämnder får genom S:t Erik Försäkrings AB en kommunförsäkring som omfattar försäkringsskydd för lös egendom, utställningar, entreprenad, terrorism, ansvar, tjänsteresor, VD- och styrelseansvar, förmögenhetsbrott samt olycksfall för volontärer. Premien för år 2015 är 18,5 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under Kommunstyrelsen m.m.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges in-

dikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
	Antal dygn över normvärdet för PM 10 i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	30 %	30 %
	Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	34 %	34 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
	Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
	Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	7 %	7 %	7 %
	Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	100 %	100 %
	Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	30 %	30 %
	Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	34 %	34 %
	4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83
Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid		100 %	100 %	100 %
Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats		fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
Andel utrikes födda chefer i staden		fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
Ledarskapsindex		78	79	80
Motivationsindex		82	82	83
Sjukfrånvaro		4,4 %	4,4 %	4,4 %
Styrningsindex		82	82	83
Sjukfrånvaro dag 1-14		tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	53 %	54 %	54%
	Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	62%	63%	63%
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på oönskad arbetstid (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i förskolorna (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställas på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram en ny socioekonomisk fördelningsnyckel för förskolan (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska tillsammans utreda och ta fram förslag på en gemensam förskolekö (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden göra en översyn av ersättningssystemet/modellen inom socialpsykiatri (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkerhetsbemötande av invånarna (1.5)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram en plan för hur arbetet med en kommission för social hållbarhet och organisering av det samlade arbetet med social hållbarhet ska samordnas. (1.5)	2015-01-01	2015-04-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum (1.5)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder genomföra en översyn av stadens fastighetsförvaltning. Syftet är att optimera stadens förvaltning av byggnader och anläggningar (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska samordna stadsbyggnadsnämndens, exploateringsnämndens, miljö- och hälsoskyddsnämndens och trafiknämndens arbete med en gemensam strategi för att öka takten i byggandet och nå bostadsmålen (1.6)	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen (1.8)	2013-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samverkan med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, se över hur hemtjänstens kvalitet kan säkras i såväl kommunal som privat regi. I uppdraget ligger att se över organisationsformen och ersättningssystemet med inriktning att en väl fungerande kvalitetsuppföljning är viktigare än fri etableringsrätt (1.8)	2015-01-01	2015-06-30
Äldrenämnden ska, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden utreder, tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+ (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska, tillsammans med kommunstyrelsen, ta fram en indikator som mäter antal personal som varje äldre möter i äldreomsorgen (kvalitetsfaktor: kontinuitet) (1.8)	2015-01-01	2015-12-01
Äldrenämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda. (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samråd med Stockholms Stadshus AB och Stockholm Hamn AB förbereda avveckling av oljeverksamheten vid Loudden (2.1)	2015-01-01	2015-06-30
Kommunstyrelsen ska påbörja arbetet med att Stockholm ska ansöka om att certifieras som Fairtrade city (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser utarbeta förslag till nytt miljöprogram för staden för perioden 2016-2019 (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en färdplan mot ett fossilfritt Stockholm 2040 (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser genomföra en ny sårbarhetsanalys för Stockholm i ett förändrat klimat (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för att nå klimatmålet 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare per år. (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram (3.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ansvar för att tillse att staden påbörjar implementeringen av Vita jobb-modellen (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska fortsätta driva projekt för att sprida effektiva arbetsätt inom ramen för projektet ”Jobba smartare” (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i ärendet ”Avstämning av mål och budget 2015” justera nämndernas budgetar för de effekter som införandet av komponentavskrivningar medför (3.5)	2015-01-12	2015-04-30
Kommunstyrelsen ska utveckla formerna för uppföljning och analys av stadens verksamhet och ekonomi (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska analysera arbetet med nya utvecklingsmodeller och metoder i nämnders och bolags verksamheter och spridas dessa när de visar positiva resultat (3.5)	2013-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska slutföra upphandlingen att ersätta det lokaladministrativa systemet LOIS (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram ett nytt hbtq-program för staden (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska tillse att en genusanalys av stadens budget genomförs (4.1)	2015-01-01	2015-06-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst/biståndsbedömning (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta och implementera en stadsövergripande handlingsplan för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänsten i Stockholms stad (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och kommunstyrelsen utreda arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor. (4.2.)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola (4.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska utreda gemensamhetsutrymmenas påverkan på hyreshöjningar på LSS-bostäder och SoL-bostäder (4.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden utreda om verksamhetsystemet kan utvecklas, så att uppgifter om våldsutsatthet kan tas fram ur systemet (4.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utarbeta överenskommelser mellan stadsdelsnämnd och stadsdelsnämndens egen regiverksamhet inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning (4.5)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram anvisningar och riktlinjer för stadsdelsnämndernas arbete med demokrati och utveckling (4.6)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med servicenämnden kartlägga på vilka ytterligare områden servicenämnden bör överta ansvaret för upphandlingar (4.8)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram en ny upphandlingspolicy (4.8)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska ta fram nya indikatorer utifrån kommunfullmäktiges nya inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet	2015-01-01	2015-12-31

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens uppgifter

Stadsrevisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden inklusive bolag och stiftelser med mera i den omfattning som följer av god kommunal revisionssed. Stadsrevisionens ansvar följer av kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, aktiebolagslagen samt revisionsreglementet för stadsrevisionen i Stockholms stad och andra av kommunfullmäktige utfärdade föreskrifter såsom denna budget's mål och indikatorer.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-30,3	-30,3	-30,3	-30,3
Intäkter	2,6	2,6	2,6	2,6
Netto	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7

Budgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014.

I stadsrevisionens revisionsplan beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetsätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. I revisionsplanen beskrivs även de större revisionsprojekt som planeras genomföras under revisionsåret.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognos-	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	säkerhet T2			
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapande-index	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Valnämnden

Nämndens uppgifter

Valnämnden ansvarar för organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden ansvarar också för val till EU-parlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar.

Omfattningen av nämndens uppgifter är reglerad i lag, både ansvarsområdet som sådant och i viss utsträckning den organisation som ska användas för att lösa uppgifterna.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-79,7	-2,9	-2,9	-2,9
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-79,7	-2,9	-2,9	-2,9

Budgeten för 2015 minskar med 76,8 mnkr jämfört med 2014. Minskningen beror på att inga allmänna val genomförs under perioden 2015-2017. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgi-	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
vare med goda arbetsvillkor	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stadsdelsnämndernas uppgifter

Ett demokratiskt hållbart samhälle bygger på jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och frihet från våld och diskriminering. Den lokala demokratin ska vara meningsfull. Stadsdelsnämnderna är ett viktigt verktyg i ett långsiktigt demokratiarbete för att höja valdeltagandet där det är lågt och utjämna skillnader i levnadsvillkor.

Uppgifter

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, barn, kultur och fritid, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för stadsmiljöarbete, viss tillsynsverksamhet, medborgarkontor i vissa fall samt konsumentvägledning.

Stockholm ska vara en demokratiskt hållbar stad. Den representativa demokratin ska stärkas. Medborgarnas demokratiska deltagande ska öka. Stadsdelsnämnderna är viktiga för att utveckla den lokala demokratin. Ansvar och indelning för att stärka det lokala inflytandet, en effektiv förvaltning och en rättssäkert bemötande av invånarna ska ses över.

Stadsdelsnämndernas inflytande stärks genom att fler frågor behandlas politiskt, att ansvarsområdena tillförs och ett bättre samarbete med centrala nämnder.

Kraven på att stadsdelsnämnderna ska upprätta aktivitetsplaner avskaffas.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-18 955,6	-19 708,7	-19 708,7	-19 708,7
Drift och underhåll	-18 896,0	-19 638,5	-19 638,5	-19 638,5
Avskrivningar	-41,9	-49,2	-49,2	-49,2
Internräntor	-17,7	-21,0	-21,0	-21,0
Intäkter	596,5	613,3	613,3	613,3
Summa stadsdelsnämnder - netto	-18 359,1	-19 095,4	-19 095,4	-19 095,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-120,0	-110,0	-110,0	-110,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-90,0	-80,0	-25,0	-25,0

Resursfördelningen till stadsdelsnämnderna

Systemet för fördelning av resurser utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningsstrukturen. Det ger stadsdelsnämnderna frihet att själva välja sin organisation. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader

för att bedriva en verksamhet inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som ett anslag. Inom ramen har stadsdelsnämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt. Stadsdelsnämnderna ska utifrån att Stockholm växer klara framtida volymförändringar med hög kvalitet inom verksamheterna utifrån de ramar som volymförändringarna ger, men i övrigt med befintliga resurser. Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra i syfte att lära av varandra, sprida goda exempel och utveckla effektiviteten.

Kommunfullmäktiges mål för stadsdelsnämnderna

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är fritt från diskriminering
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Stadsdelsnämndernas verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön. Stadsdelsnämnderna ska också samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering.

Kommunfullmäktiges inriktning för stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämnderna ska ha resurser för att utveckla och följa upp verksamheten tillsammans med invånarna, verksamma i området och anställda. Mötesformer ska ses över och kontakterna med föreningslivet ska främjas.

Lokala råd är en viktig informations- och remisskälla för nämnderna. För att fördjupa samarbetet ska nämnderna se över möjligheterna för råden att på ett ändamålsenligt sätt komma in tidigare i nämndens och förvaltningens ärendehantering. Barn och unga ska ha forum för inflytande som de själva är med och utformar.

Stadsdelsnämnderna ska ta ansvar för att öka valdeltagandet där det är lågt. Alla ska vara väl informerade om hur de kan delta i och påverka demokratin. Fokus ska vara unga och andra grupper med lågt valdeltagande.

Det ska finnas ökade möjligheter att genomföra medborgarförslag. Behovet av fler medborgarkontor ska tillgodoses med prioritet på områden där behoven är som störst. Medborgarnas möjlighet till insyn och kontakter med facknämnderna ska förbättras genom ökat samarbete mellan stadsdelsnämnderna och facknämnderna. Särskilt viktigt är att hitta former för att öka samverkan mellan skola, förskola och socialtjänsten samt garantera stadsdelsnämnderna insyn i viktigare frågor rörande skolans organisation. Stadsdelsnämndernas insyn i planprocesser ska stärkas.

Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	25 %	30 %	32 %
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	heltid			
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämndernas verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön (4.1)	2015-01-01	2015-12-31

Förskoleverksamhet

Alla barn i Stockholm har rätt till en bra förskola. Förskolans kvalitet och verksamhet lägger grunden för ett livslångt lärande för alla Stockholms barn. Förskolan ger grunden för barnets fortsatta lärande och ska bidra till en skolgång där varje barn ges lika chans att lära. En bra förskola rustar barn för skolan, gör skillnad för språkutveckling och framtida liv samt ger möjlighet att erbjuda barn en verksamhet fri från stereotypa könsroller. Stadens verksamhet utgår ifrån barns tidiga utveckling och lärande.

Uppgifter

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till förskoleverksamhet och att barnomsorgsgarantin uppfylls. Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunala förskolor, pedagogisk omsorg, flerfamiljssystem och allmän förskola.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-4 631,5	-4 821,5	-4 821,5	-4 821,5
Kostnader (-)	-4 936,2	-5 129,4	-5 129,4	-5 129,4
Intäkter	304,7	307,9	307,9	307,9

Budgeten för 2015 ökar med 190,0 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Grundschaablonen för förskoleverksamheten utgår enligt bilaga 6. Bilagan visar prognos för perioden 2014 till 2017 över förväntat antal barn i förskoleverksamhet. Den kommunala förskolepengen är 80 procent av grundschaablonen för barn i förskola och 94 procent för barn i pedagogisk omsorg. Lika villkor ska råda mellan kommunal och fristående förskola.

En översyn av den socioekonomiska fördelningsnyckeln ska under året genomföras för att åstadkomma en större träffsäkerhet.

För att klara utbyggnaden av förskolelokaler ska alltid möjligheten att utnyttja skollokaler undersökas. Staden ska även samverka med fastighetsägare, näringslivet och andra aktörer för att hitta nya lösningar på behovet av förskolelokaler och platser. Staden ska ha en välkomnande attityd till förskolor på arbetsplatser om arbetsgivare visar intresse av att starta fristående arbetsplatsförskolor. För att säkerställa att behoven möts ska stadsdelsnämnderna samverka med fristående utförare vid start av nya förskolor, och sträva efter att öka andelen idéburna, icke-vinstdrivande förskolor. Stadsdelsnämnden ska också verka för att successivt öka antalet förskolor med möjlighet att laga mat på plats. För ett modernt arbetsliv är det viktigt att förskolorna är tillgängliga för barn under de tider då vårdnadshavarna arbetar. Behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid ökar och stadsdelsnämnderna ska verka för att tillgodose behovet i de olika stadsdelarna.

Ansvar att uppfylla barnomsorgsgarantin innebär att det ska finnas en långsiktig och framsynt planering av förskolelokaler. Stadsdelsnämnderna har därmed en central roll för att säkra behovet av förskolelokaler i planeringen av nya stadsdelar. För att säkerställa ett effektivt användande av förskole- och skollokaler ska samarbetet stärkas med utbildningsnämnden och SISAB.

Utbyggnaden av förskolor fortsätter. Antalet barn i förskoleålder ökar enligt prognosen med cirka 2 100 barn under perioden 2014 till 2017. Ökningen innebär utmaningar för stadens lokalförsörjning.

Staden har ett särskilt bidrag till förskolor med hög hyra. Bidraget kvarstår även 2015 men utgår nu med 60 procent av den del av årshyran som överstiger en takhyra om 2 199 kr per kvadratmeter. Nivån för takhyran år 2015 justeras efter utvecklingen av konsumentprisindex (oktober).

Vårdnadsbidraget avvecklas så att inga nya bidrag beviljas från och med 1 januari 2015. Staden ska bedriva uppsökande verksamhet för att de som har behov av utbildning eller andra åtgärder ska kunna få det. Detta arbete ska följas upp av kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm har jämlika och goda uppväxtvillkor
- Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande
- Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Tydliga mål i förskolan

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är stimulerande, trygg och utmanande, full av möjligheter. Tiden i förskolan ska vara en tid av omsorg och lek och av lustfyllt lärande och utgångspunkten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära.

Stockholms stads förskoleprogram ”Framtidens förskola” anger fokus för verksamheten i stadens förskolor. Förskolechefens ledarskap är av avgörande betydelse för förskolans kvalitet. Verksamhetens utveckling kräver ett pedagogiskt ledarskap, som långsiktigt och uthålligt skapar förutsättningar för att arbeta mot uppställda mål och driva ett systematiskt kvalitetsarbete.

Läroplanen för förskolan har förtydligats och kompletterats med nya mål när det gäller språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik. Förskolans pedagogiska uppdrag har förtydligats och även förskollärarnas ansvar. Arbetet med matematik och språkutveckling är även fortsättningsvis prioriterade områden där arbetet i förskolan ska fördjupas för att lägga en god grund för framtidens skolelever. Det är viktigt att de pedagogiska miljöerna utvecklas. Förskollärarnas roll ska stärkas och utvecklas. Förskolläraren ska initiera, leda och stöda det pedagogiska utvecklingsarbetet och kvalitetsarbetet i arbetslag och på förskolan.

Brukarundersökningen för förskolan som årligen genomförs bland vårdnadshavare med barn i förskola och pedagogisk omsorg visar att Stockholms förskolor generellt får höga betyg. Det är viktigt att staden har en likvärdig verksamhet med en jämn och hög kvalitet i samtliga förskolor. För att garantera att alla förskolor har verksamhet som uppnår läroplanens mål ska förskolor som med färre än 25 procent förskollärare ta fram åtgärdsplaner tillsammans med stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen utveckla arbetet med uppföljning av personal och bemanning inom kommunala och fristående förskolor, exempelvis genom att följa andel utbildade barnskötare.

Som en del av demokratiuppdraget ska förskolan arbeta aktivt med antirasism, normkritik och jämställdhet inom alla delar av verksamheten. Alla barnen ska få bredda sina lekmönster och intressen och utvidga sina möjligheter att utvecklas och lära på alla områden, oavsett kön. För att stärka förskolorna i detta arbete ska utbildnings-

nämnden ge stöd genom central tillgång av genuspedagoger och annan erforderlig kompetens.

Kultur i förskolan omfattar kultur för, med och av barn. Genom en strukturerad samverkan mellan förskolan och kulturlivet finns en unik möjlighet att säkra barns rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Personalen ska ha god kulturkompetens och möjlighet till kompetensutveckling inom detta område. Barnkulturplanen – Kultur i ögonhöjd – är en viktig del i detta arbete.

Förskolans fysiska miljö ska väcka nyfikenhet, inspirera och utmana barn till utforskande och upptäckande. Miljön både i förskolan och i dess närområde ska vara giftfri och ge möjlighet till en aktiv utvistelse med fysisk rörelse. Utemiljön ska ses som ett av förskolans pedagogiska rum. Stadsdelsnämnderna ska verka för att förskolorna har förskolegårdar som stimulerar lek och lärande och uppfyller riktlinjer om utemiljön. Inom ramen för den nya kemikalieplanen ska kriterier för att undvika exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor tas fram. Åtgärder ska vidtas så att riktvärden för radonhalt inte överskrids.

Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. Alla barn ska få god, varierad och näringsriktig mat i förskolan och fler förskolor ska utrustas med tillagningskök. Andelen ekologisk mat ska öka på stadens förskolor.

Att delta i en pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder kan ge många barn stora möjligheter till individuell utveckling. Det ger också en möjlighet att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Förskolechefen ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med föräldrarna. Stödet ska utformas så att det stärker barnets egen lust att lära och utvecklas samt främja inkludering i gruppen. Alla barn har samma möjligheter till stöd oavsett om de går i kommunal eller fristående förskola. Det är angeläget att fortsatt följa utvecklingen av behov och tillgång på platser i stadens specialförskolor och språkförskolor.

Litteraturen ska ha en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion där högläsning är ett viktigt inslag

Ett utvecklingsområde för stadens förskolor är arbetet med flerspråkiga barn och interkulturellt arbete. Barnen i förskolan ska erbjudas en verksamhet där de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, att samtala, att berätta, att läsa böcker och så vidare ska tas tillvara. Det är angeläget att förskolan har en bra kompetens om barns språkutveckling och kan stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska. Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan. Kommunstyrelsen följer behovet av finskspråkig förskola och i samverkan med stadsdelsnämnderna säkerställer att utbudet av platser motsvarar behovet. Stadsdelsnämnderna ska, utifrån minoritetslagstiftningen, kunna erbjuda hela eller delar av förskoleverksamhet på finska. Varje stadsdelsnämnd ska vara tydlig i sin information om tillgången till förskoleverksamhet på finska.

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga. En hög personaltäthet och små barngrupper är viktiga mått för att följa detta. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör inte vara fler än 14 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 18 barn. Kommunstyrelsen ska följa upp att dessa riktlinjer efterlevs.

Föräldrarnas val och önskemål påverkar inriktning och utbud i Stockholm. Lika villkor ska råda mellan kommunala och fristående alternativ. Föräldrar ska ha tillgång till

god information om olika utförare och olika former av barnomsorg för att kunna göra ett aktivt val. Det innebär bland annat att tillsynsrapporter ska tillgängliggöras via stadens portal Jämför service. En hög andel fristående förskolor ställer ökade krav på samverkan mellan stadsdelsnämnderna och de fristående förskolorna i stadsdelsnämndsområdet.

I syfte att underlätta för föräldrarna samt förbättra planeringsförutsättningarna för förskolorna och staden har en ny webbaserad gemensam ingång till den gemensamma förskolekön och de fristående förskolornas köer införts. Den gemensamma ingången innebär också att lediga platser kan förmedlas snabbare. En särskild ersättning om 1 000 kr per barn för att upprätthålla barnomsorgsgarantin tilldelas fortsatt till de förskolor som är anslutna till stadens gemensamma förskolekö.

Stadsdelsnämnderna ska löpande kontrollera att ramöppettiderna följs. Förskolorna ska vara tydliga i sin information till föräldrar om ramöppettiderna samt rätten till annan barnomsorg om förskolan har stängt.

Idag är det stora skillnader över staden vad gäller inskrivningsgrad på förskolan. Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att få fler barn inskrivna på förskolan.

Medarbetarnas kompetens är avgörande

Kompetensförsörjning är en nyckel för hög kvalitet i stadens förskolor och en fortsatt utmaning i och med de stora ökningarna av antalet barn. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret för en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. För att genomföra läroplanens intentioner är det viktigt att stadsdelsnämnderna prioriterar arbetet med att öka andelen förskollärare. Målsättningen är att minst hälften av medarbetarna ska ha pedagogisk högskoleutbildning, för att på sikt öka ytterligare. Staden ska verka för att dessa är jämnt fördelade över staden och att inga förskolor har en mindre andel än 25 procent förskollärare. Barnskötare har en viktig roll att spela i förskolans verksamhet och ska ha goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke.

För att trygga en fortsatt personalförsörjning är det viktigt att stadsdelsnämnderna erbjuder medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare med lön under fortbildningstiden. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att kontinuerligt erbjuda förskolans chefer och medarbetare möjlighet till kompetensutveckling. Utbildningsnämnden tillskjuts medel i syfte att fortsätta satsningen på kompetensutveckling för barnskötare och förskollärare inom såväl kommunala som fristående förskolor. Satsningen ska löpande följas upp och utvärderas.

Med anledning av den tilltagande bristen på förskollärare har kommunstyrelsen i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna sett över och utvecklat stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal. En viktig del i detta är att verka för fler manliga pedagoger i förskolan. Stockholm ska aktivt arbeta med att öka förskolläraryrkets attraktionskraft.

Samverkan

En god samverkan mellan förskola och skola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande. Stadsdelsnämnderna har, i samverkan med utbildningsnämnden, ansvaret för att samordna arbetet med barnens övergång mellan förskola och skolans verksamheter. Stadens riktlinjer för övergång mellan förskola och skola omfattar även fristående förskolor och skolor.

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och vårdnadshavare. Föräldrars/vårdnadshavares kännedom om vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling ska öka, liksom förskolans dokumentation och uppföljning. Resultatet av förskoleundersökningen ska vara vägledande i förskolans arbete med dokumentation och dialog.

Varje förskola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andel förskollärare av antal anställda	39 %	40 %	41 %
	Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	85 %
	Antal barn per grupp	16	16	16
	Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	4,9
	Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,7	3,8	3,8

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekvämt arbetstid. (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan. (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor (1.2)	2015-01-01	2015-12-31

Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen (2.4)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola (4.3)	2015-01-01	2015-12-31

Barn, kultur och fritid

Ett levande föreningsliv bland medborgare i alla åldrar ska uppmuntras och stöttas. Alla barn och unga ska ha rätt till en meningsfull fritid och tillgång till trygga och jämställda mötesplatser oavsett ekonomiska förutsättningar och legal status. Den förebyggande verksamheten ska öka för att minska segregationen och för att alla barn och unga ska få goda uppväxtvillkor. Föreningslivet spelar där en viktig roll för att skapa en ökad gemenskap för samhällets alla invånare.

Uppgifter

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att tillhandahålla fritidsverksamhet för barn och ungdomar, såsom fritidsgårdar, öppen förskola och parklekar samt sommarkoloniverksamhet för barn i grundskola under sommaren. Stadsdelsnämnderna ansvarar därtill för fältassistenter, konsumentrådgivning och lokal kulturverksamhet samt för bidragsgivning till föreningar med utpräglad lokal verksamhet. Kultur- och föreningsstöd kan i dag sökas från kulturnämnden, äldrenämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgererat till stadsdelsnämnderna	-491,7	-508,3	-508,3	-508,3
Kostnader (-)	-491,7	-508,3	-508,3	-508,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för Barn, kultur och fritid uppgår till 508,3 mnkr. Förändringen utgörs bl.a. av en satsning på ökade ambitioner för barn och ungas fritidsaktiviteter om 10,0 mnkr, 10,0 mnkr för uppsökande arbete och 7,0 mnkr för att anställa kultursekreterare vid stadsdelsnämnderna. Övriga förändringar framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla
- Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla
- Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stadsdelsnämnderna arrangerar en rad olika aktiviteter för barn och unga i åldrarna 10-17 under skolloven. Aktiviteterna är väldigt populära och antalet deltagande barn och unga har ökat de senaste åren.

Fritidsgårdar erbjuder många ungdomar en mötesplats på kvällar, helger och lov. Fritidsgårdarna samarbetar med föreningar och organisationer kring ungas fritid. Under sommaren arrangeras dagkollo i olika former. Parklekarna erbjuder verksamhet för yngre barn och dess föräldrar i staden. I samband med övriga skollov organiseras idrottsturneringar, olika typer av lägerverksamheter, teaterbesök, bowling med mera. Nämnderna ansvarar också för stadens öppna förskolor och fältassistenter.

Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds att delta på samma villkor som alla andra. Utöver detta anordnas lovaktiviteter speciellt riktade för målgruppen såsom festkvällar med disco. Fler mötesplatser ska inrättas för unga, med fokus på unga kvinnor och hbtq-personer

Nämndernas anställda inom verksamhetsområdet har ett behov av att kompetenshöjning. Målet är att nämnden under mandatperioden ska erbjuda kompetenshöjande åtgärder som matchar personalens behov.

Kultur för alla

Alla barn och ungdomar ska, oavsett förutsättningar, ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta sitt arbete med att utöka utbudet av fritids- och kulturaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheter och föreningar som riktar sig till personer med funktionsnedsättning ska uppmuntras. Stadsdelsnämnderna ska fortsätta att stödja verksamheter som tillgodoser kulturutövning för stadens invånare av alla åldrar. Inom ramen för barnomsorg ska nämnden anordna så att eleverna genomför och medverkar i minst en kulturaktivitet per år.

Ungas inflytande på verksamheten

Stockholm ska ha höga ambitioner för ungas möjlighet till inflytande i frågor som berör dem, genom att aktivt tillfrågas och få ansvar. Barn- och ungdomsperspektivet ska stärkas i stadens beslutsfattande och kontaktytorna mellan unga och beslutsfattare behöver bli fler.

Parklekar och öppna förskolor

Stockholms parklekar är en verksamhet som sedan den infördes haft betydelse för många barn, inte minst som förebyggande verksamhet där de kan jämnställas med

fritidsgårdarnas påverkan på äldre barn. Den ordinarie verksamheten bör eftersträva längre öppettider, och verksamheten i parklekarna ska förstärkas genom att staden aktivt arbetar med att engagera annan barn och ungdomsverksamhet som vill bedriva kompletterande verksamhet tillgängliga för alla barn i Stockholms parklekar. Underhållet av parklekarna ska förbättras.

Den öppna förskolan är en uppskattad och efterfrågad mötesplats för både barn och vuxna. Verksamheten erbjuder stimulans och gemenskap till barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten och stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Stadsdelsnämnderna ska se över behovet att skapa fler parklekar och öppna förskolor i takt med att staden växer.

Fritidsgårdar

För stadens alla barn och ungdomar finns ett utbud av fritidsgårdar med olika inriktningar. Grunden för verksamheten är en miljö utan krav på prestation där ungdomar själva har möjlighet att tillsammans med personalen planera och genomföra olika aktiviteter i en stimulerande och trygg miljö. På fritidsgårdarna ska erbjudas ett brett spektrum av aktiviteter för att tilltala unga med olika intressen. Det ska även finnas särskilda fritidsgårdar som är riktade mot barn med olika former av funktionsnedsättningar. Det är viktigt att utbudet av fritidsgårdar och dessas öppettider svarar mot behoven bland unga inom stadens olika områden.

Alla unga oavsett kön, etnicitet, religion, sexuell läggning funktionsförmåga, könsidentitet och könsuttryck, ska ges samma möjligheter till aktiviteter. För att det ska vara möjligt att skapa en trygg miljö för alla ska fritidsledare få kompetenshöjning i genus- och antirasistiska perspektiv samt normkritik. Fritidsgårdarna fyller en viktig funktion för ungas utveckling och självkänsla. De ger förutsättningar för en meningsfull uppväxt med närhet till trygga vuxna förebilder, vilket är särskilt viktigt för unga som har problem hemma. Fritidsgårdarnas förebyggande roll är tydlig.

Förebyggande samarbete

Familjecentraler, där barnvårdscentral, mödravårdscentral, öppen förskola och förebyggande socialtjänst finns samlade, har mycket positiva effekter. Familjecentraler når alla barnfamiljer vilket gör att barn som riskerar att fara illa fångas upp tidigt, nätverk formeras och jämställt föräldraskap uppmuntras. Idag finns Stockholms enda familjecentral i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Staden ska ta initiativ till att fler familjecentraler ska startas med fokus på ytterstaden.

Sommarkoloniverksamhet

Kolloverksamheten fyller flera viktiga funktioner för dess deltagare. Verksamheten erbjuder en unik möjlighet för barn att få kontakt med vår natur, samtidigt som de i en ledig miljö får njuta av sommarmånaderna. Det är också viktigt att sommarkoloniverksamhet förblir en mötesplats för barn och unga med olika etnisk och social bakgrund. Nämnderna ska säkerställa att familjer på ett enkelt sätt kan ansöka till kollo digitalt genom den nya driftsatta e-tjänsten. Nämnderna ska även arbeta uppsökande med information och erbjudande om kollo. Nämnderna anordnar därutöver egen sommarkoloniverksamhet. För att underlätta för de företag och organisationer som driver stadens kolloverksamheter ska Södermalms stadsdelsnämndundersöka förutsättningar för genomförande av fleråriga upphandlingar av kolloverksamheten.

Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas möjlighet att delta i ordinarie sommarkoloniverksamhet. Inom verksamhet för LSS-kollo finns kollogårdar med olika inriktningar och anpassningar beroende på deltagarnas ålder och typ av funktionsnedsättning.

En lika viktig del är alla de verksamheter som sker under dagtid i form av bland annat dagkollo, idrottsskolor med mera som finns i stadsdelsnämndsområdena. Det samarbete som i dag sker med frivilligorganisationer kring denna verksamhet ska utvecklas.

För att svara upp mot medborgarnas olika behov har stadsdelsnämnderna ett ansvar i att utveckla olika former av sommarkollon. För att öka deltagandet i ytterstadsområdena ska stort fokus ligga på att skapa aktiviteter och sommarkollon som attraherar hushåll med olika kulturell bakgrund, och särskilt ska familjer med små ekonomiska marginaler beaktas. Södermalms stadsdelsnämnd har i egenskap av samordnande nämnd för sommarkollo en nyckelroll i detta utvecklingsarbete.

Fältassistenter

Stadsdelsnämndernas fältassistenter arbetar lokalt med uppsökande verksamhet för stadens unga. Fältassistenter har en mycket viktig roll i att få kontakt med barn och unga i riskzonen och bidrar genom det till att göra det sociala skyddsnetet finmaskigare. I staden finns det i dag drygt 50 fältassistenter. Nämnderna ska öka resurserna till fältarbetarna och motsvarande verksamheter i syfte att möjliggöra fler fältarbetare samt verksamhet de tider då ungdomar primärt vistas ute. Det behövs också ökade utbildningsinsatser i drogförebyggande arbete för fältarbetare och fritidsledare.

Föreningsstöd

Föreningsstödet utbetalas till amatörkultur för vuxna, barn och ungdomsverksamhet, äldreföreningar, funktionshindersorganisationer m.fl. Dessa skall ha en fortsatt möjlighet att söka stöd. Även verksamheter som riktar sig mot generationsöverskridande verksamheter ska ha möjlighet att söka stöd från stadsdelsnämnden. Verksamheter som arbetar med drogproblematik och som stärker individer som aktivt försöker lämna ett missbruk bör särskilt prioriteras.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Föreningslivet, som i det närmaste når 50 procent av stadens barn och ungdomar, är en viktig del i stadens folkhälsoarbete. Ett levande föreningsliv bland unga ska uppmuntras, då det ger gemenskap och möjlighet att mötas. Barn- och ungdomsföreningar som främjar jämställdhet, delaktighet, lika rättigheter och folkhälsa ska kunna söka föreningsbidrag. Det ska vara enkelt att få stöd. Särskild vikt ska fästas vid att ungdomar får vara medskapare och kunna bli ledare i verksamheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationsinsats kring kollo på andra språk än svenska (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Södermalms stadsdelsnämnd ska tillgängliggöra informationen kring sommarkollo till fler (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion (2.4)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor och ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov (4.7)	2015-01-01	2015-12-31

Äldreomsorg

Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför alderdomen. Äldreomsorgen ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till tryggt boende och en vardag med hög livskvalitet. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Äldre ska kunna påverka både innehåll i omsorgen och utförare. Trygga villkor för personalen är en förutsättning för en trygg äldreomsorg. All äldreomsorg ska vara bra och gå att lita på.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-6 886,9	-7 060,7	-7 060,7	-7 060,7
Kostnader (-)	-7 088,4	-7 275,8	-7 275,8	-7 275,8
Intäkter	201,5	215,1	215,1	215,1

Budgeten för år 2015 ökar med 173,8 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Äldre som behöver äldreomsorg har rätt att välja utförare. De äldre kan idag själva välja vård- och omsorgsboende, dagverksamhet och utförare av hemtjänst.

Inför 2015 index uppräknas nivån för pengarna för vård- och omsorgsboende med 2,1 procent. Förändringarna framgår av bilaga 6.

Ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning höjs med 76,1 mnkr, 4,0 procent jämfört med 2014 års nivå. Förändringarna framgår av bilaga 6.

Från 85 års ålder får stadens äldre rätt till ett tryggt äldreanpassat boende genom utökade insatser hos bostadsbolagen, bostadsanpassning samt 15 mnkr för att dagens riktlinjer för boende följs.

Peng för biståndsbedömd dagverksamhet höjs med 3 procent i jämförelse med 2014 och 13,0 mnkr satsas på fler sociala mötesplatser. Vidare görs en satsning på utevistelse för vård- och omsorgsboende om 2,0 mnkr.

Digitaliseringen av trygghetslarmet medför inga ökade avgifter för de äldre eller stadsdelsnämnden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg med god kvalitet
- Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo
- Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Äldrenämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndes beslut och resursfördelning beroende på kön.

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. All äldreomsorg ska vara bra äldreomsorg. Hårda kvalitetskrav ska ställas på kontinuitet, bemanning, utbildning och bra arbetsvillkor för de anställda. Uppföljningen av kvalitetskraven ska skärpas. Experimentet med ideologiskt drivna privatiseringar och vinstjakt upphör. Tvånget att konkurrensutsätta äldreomsorgen tas bort. Regelverket kring centralupphandling av vård- och omsorgsboenden ses därför över i syfte att öka stadsdelsnämndernas inflytande. Kommunal äldreomsorg ska finnas i alla stadsdelsnämnder och staden ska aktivt arbeta för att främja icke vinstdrivande verksamhet.

Staden ska göra en oberoende översyn av hur hemtjänsten organiseras, exempelvis valet mellan LOV och LOU. Tillräckligt många alternativ ska finnas för bra valfrihet, däremot inte fler än att staden kan följa upp och garantera kvaliteten. I översynen ingår att ersättningssystemet för hemtjänsten utvärderas. Så länge LOV tillämpas ska kommunen vara icke-valsalternativ i hemtjänst. Den idéburna sektorn ska stödjas. Möjligheten för mindre resursstarka äldre att söka information och fatta beslut ska öka

Rätten till ett tryggt boende och social gemenskap är grundläggande. De öppna dagverksamheterna ska utökas och utvecklas. Äldre ska kunna påverka omsorgen genom att kunna välja innehåll och utförare. Rätten till regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap ska finnas. Kontinuiteten för de äldre ska stärkas genom minskad personalomsättning.

Mer personal ska finnas i äldreomsorgen. Ökad kvalitet och bemanning i hemtjänst och på vård- och omsorgsboenden, genom en kombinerad kommunal och statlig sats-

ning... För att klara framtida rekrytering ska staden förbättra arbetsvillkoren genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling. Arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta anställningsvillkor ska ses över. Staden ska genomföra insatser för att öka andelen studerande på omsorgsprogrammet och bygga ut vårdcollege.

Tryggare boende

Alla äldre över 85 år har rätt till ett tryggt boende. Ingen äldre med stora omsorgsbehov eller som lider av oro och isolering ska behöva bo kvar i en otrygg miljö mot sin vilja. Staden och stadens bolag ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska i större utsträckning följa den äldres behov och stadens riktlinjer för biståndsbedömning. Biståndsbedömning till korttidsboend/korttidsvård ses över.

Boendalternativen för äldre ska breddas. Det ska finnas olika boendeformer som passar individuella behov. Närheten till service är viktig. Under kommande tio år minskar antalet äldre över 80 år för att därefter öka igen. Då ökar också behovet av olika former av vård- och omsorgsboende. Vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsboende/korttidsvård, trygghetsboende och seniorboende ska ses över och utvecklas i riktning mot mer hemliknande enheter och enklare övergångar när omsorgsbehoven ökar. Finskspråkigas rätt till äldreboende med finsktalande personal ska tillgodoses. Staden behöver tydliggöra vilka behov olika former av bostäder för äldre ska tillgodose, för att höja trygghet och skapa gemenskap. I väntan på en sådan utredning ska inga nya ombyggnader av servicehus till trygghetsboenden påbörjas. En utredning ska göras om fördelningen av kostnader för exempelvis trygghetsvårdar och åtgärder för att leva upp till myndigheters säkerhets- och arbetsmiljökrav. Behovet av bostäder för äldre med missbruksproblematik respektive psykisk funktionsnedsättning ska tillgodoses. Äldreboendeplaneringen anpassas till den nya inriktningen för bostadsförsörjningen för äldre. De kommunala bostadsbolagen har en viktig roll för att skapa tillgängliga bostäder, och har fått ett särskilt uppdrag om detta.

Arbetet med införandet av digitala trygghetslarm i eget boende har påbörjats hösten 2014, införs successivt 2015 och slutförs 2016. Möjligheten att välja kommunal utförare av trygghetslarm i hela staden ska säkras. Teknikskiftet innebär att personer som beviljats trygghetslarm får ett fungerande larm enligt modern informations- och kommunikationsteknik. Arbetet leds av Stockholms Trygghetsjour inom äldrenämnden.

Äldres självbestämmande

De äldre ska ha stort inflytande över innehållet i hemtjänsttimmarna och övrig äldreomsorg. Staden ska därför utvärdera riktlinjer för biståndsbedömning och ersättningsystem. Äldres möjlighet att tillsammans med anställda själv disponera hemtjänstinsatsen och ha "egna timmar" i vård- och omsorgsboenden ingår i översynen. Regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap ska finnas. Alla äldre ska ha möjlighet att välja kommunal hemtjänst. För äldres självbestämmande krävs att omsorgen är så bra att även anhöriga är trygga med den hjälp som ges. Detta är i hög grad en jämställdhets- och klassfråga.

Stöd till anhöriga

Staden ska ha varierade och flexibla stöd- och hjälpinsatser till de som vårdar anhöriga och närstående. Anhörigas behov ser olika ut. Stadsdelsnämnderna ska tillgodose behovet av avlastningsplats. Korttidsboenden ska också ge mervärde för de äldre. Anhörigkonsulenter, korttidsvård och stödplaner ska finnas. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ligger till grund för arbetet med anhörigstöd. Insatser för att underlätta för anhöriga fortsätter att utvecklas och utökas med uppsökande verksamhet.

Medarbetare skapar kvalitet

Rätt till heltid och trygga anställningsvillkor är grundläggande för att staden ska vara en bra arbetsgivare. Kontinuiteten för de äldre ökar med fler fasta anställningar, heltid som norm och färre otrygga anställningar. Delade turer ska minimeras. En god äldreomsorg kräver höga kvalitetskrav på kontinuitet, bemanning, utbildning, ledarskap och arbetsvillkor. Kompetens, yrkesetik och engagemang hos medarbetare och chefer samt tillräcklig bemanning är det som främst avgör hur väl staden uppfyller målen för äldreomsorgen. Arbetsvillkoren för anställda oavsett arbetsgivare förbättras genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling

Alla tillsvidareanställda behöver adekvat grundutbildning. Staden ska göra en flerårig satsning på ökad kompetensutveckling och möjlighet till vikarietäckning ska finnas. Reservation av medel till satsningen prövas i samband med kommande bokslut. Yrkeskunskap, flerspråkighet, genuskompetens samt kulturell och annan kompetens hos de anställda som kan höja kvaliteten i omsorgen ska tas till vara. En hållbar äldreomsorg kräver att personer med adekvat utbildning söker sig till och vill arbeta kvar i staden. Stadens medarbetare ska kunna leva på sin lön, därför genomförs en låglönesatsning. Äldrenämnden ska tillsammans med berörda nämnder och kommunstyrelsen se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor.

Medarbetare som kommer i kontakt med demenssjuka eller anhöriga ska gå igenom Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC. Kunskap om demenssjukdom behöver stärkas. En målsättning är att spetskompetens som vårdare och handledare i demensvård ska finnas på alla demensboenden. Rollen som handledare innefattar att sprida kunskap om demenssjukas behov till närstående och till kollegor.

Förebyggande arbete

Staden ska öka antalet och utveckla befintliga sociala mötesplatser. Syftet är att fler personer ska klara sig själva en längre tid med ökat välbefinnande. Mötesplatserna ska främja social gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Verksamheten ska bygga på ett hälsofrämjande förhållningssätt. Basen i stadens egna verksamheter ska vara fast anställd personal.

Ideella och frivilliga insatser är ett viktigt komplement. Riktade insatser ska göras för att nå äldre med större behov, till exempel de som har hälsoproblem, funktionsnedsättning, inte talar svenska eller är socioekonomiskt svaga. I utvecklingsarbetet är det viktigt med samarbete med landstinget. Uppsökande verksamhet ska erbjudas personer över 80 år. De ska samtidigt få möjlighet att fylla i "Dokumentet om mig själv".

De biståndsbedömda dagverksamheterna är förebyggande och ska tillgodose behovet av en trygg verksamhet och möjlighet att bo kvar hemma, även för äldre med olika modersmål. Kvaliteten ska höjas i de biståndsbedömda dagverksamheterna.

För att äldre ska behålla och förbättra sina funktioner och leva ett så självständigt liv som möjligt ska staden prioritera rehabiliterande insatser. Att exempelvis kunna komma ut från sin bostad är mycket betydelsefullt. Boende i vård- och omsorgsboende har rätt till utevistelse. Promenader är en viktig förebyggande insats som kan motverka ökat vårdbehov. Alla stadsdelsnämnder ska erbjuda möjlighet för äldre att komma iväg på dagsutflykter under hela året och särskilt under sommaren. Information om alla stadsdelsnämnders aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre Direkt.

Ökad livskvalitet och trygghet

Äldreomsorgen ska främja en god folkhälsa bland alla äldre. Folkhälsoperspektivet ska vara integrerat i biståndsbedömningen och i omsorgsverksamheterna. De flesta

Äldre lever friska högt upp i åldrarna och vill och kan klara sig själva. Samtidigt finns många äldre som behöver service, omsorg och vård. Alla omsorgstagare ska ha en aktuell individuell genomförandeplan där individuella, sociala och andra aktiviteter ingår. De anställda ska känna till och förstå syftet med dokumentation och vilka uppgifter som ska dokumenteras enligt socialtjänstlagen. Alla äldre som vill och kan ska få delta i regelbundna sociala och kulturella aktiviteter på vård- och omsorgsboenden och servicehus. Personalsatsningar säkerställer utrymme för boendes egna önskemål.

Stadens riktlinjer för äldreomsorgen ska bli mer likvärdiga. Kvinnor och män ska ges likvärdig äldreomsorg utifrån individuella behov. Könsuppdelad statistik är ett redskap för att se hur resurser fördelas. Ett genusperspektiv ska genomsyra biståndsbedömningen.

Måltiden är en mycket viktig stund på dagen för de äldre. Maten ska smaka gott och ha ett bra näringsinnehåll. Strävan ska vara att de äldre serveras nylagad mat. De äldre ska kunna påverka vad som ska serveras, och maten ska om möjligt vara ekologisk och närproducerad och andelen ekologisk mat ska öka på stadens vård- och omsorgsboenden. Boendet ska se till att önskemålen kan förverkligas. Under 2015 fortsätter äldrenämnden och stadsdelsnämnderna att förbättra maten i äldreomsorgen och för att äldre ska få en trivsamt måltidsupplevelse. Det ska bli lättare att få matsällskap som biståndsbedömd insats. Äldrenämnden ska även initiera en utredning om en bättre kostförsörjning ur ett miljö- och kvalitetsperspektiv. Närproducerad ekologisk mat ska öka liksom fler tillagningskök på äldreboendena.

Under året ska en tydlig rättighet till utevistelse definieras för att äldre i vård- och omsorgsboenden ska få ökad möjlighet att vara utomhus och med på aktiviteter även utanför boendet. En särskild utevistelse-satsning ska initieras enligt liknande modell som för måltidsupplevelsen. Personalbemanningen ses över så att den räcker till.

Arbetsmarknadsrelaterade anställningar kan bidra till en god personalförsörjning genom att vara ett första steg in i äldreomsorgen, men ersätter inte tillräcklig ordinarie bemanning. Särskild ersättning ges till stadsdelsnämnderna för att säkra kvaliteten i introduktion och handledning i samband med arbetsmarknadsrelaterade anställningar, till exempel för att ordinarie personal ska kunna avsätta tid för uppdraget. Huvudansvaret ligger alltid hos verksamheterna, som ska ha tillräckligt med fast personal för att uppfylla kvalitetskrav och mervärden i avtalen.

Äldres utsatthet ska motverkas. Insatser mot våld i nära relationer ska också gälla äldre. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med lokala brottsförebyggande råd, polisen och äldrenämnden fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet.

Hemsjukvård på försök utan skatteväxling

Ett arbete har startat med inriktning att kommunerna i Stockholms län ska ta över och skatteväxla hemsjukvården. Det övergripande målet är ”en god, trygg och säker vård samt en effektiv användning av samhällets resurser”. En förutsättning är att alla länskommuner är överens med varandra och med Stockholms läns landsting om gränsdragning och ekonomisk skatteväxling. Det krävs också en fungerande hemtjänst. Staden utreder möjligheten att staden som försöksverksamhet driver hemsjukvård i Södermalms stadsdelsnämnd tillsammans med landstinget utan skatteväxling. Utvärderingsbarheten ska säkras och en halvtidsutvärdering genomföras.

Uppföljning av kvalitet

Staden ska ha ett system för uppföljning av äldreomsorgen som både kontrollerar brister, granskar kvalitet på ett trovärdigt sätt och har en stödjande roll som också sprider

goda exempel. Stadsdelsnämndernas uppgift är att genom tillsyn och kontroll bevaka och främja kvalitet och jämlik tillgång till god äldreomsorg. Fokus i uppföljningen är viktiga kvalitetsbegrepp som kontinuitet, flexibilitet och tid. En metod ska utvecklas för att öka och mäta kontinuitet för de äldre. Staden ska uppmuntra de äldre att lämna synpunkter på äldreomsorgen. Synpunkterna ska systematiseras för att ge en samlad bild av äldres upplevelser av äldreomsorgen.

Nämnden ska även se till att avtal med enskilt drivna verksamheter kan sägas upp snabbt om den kvalitetsnivå som staden krävt inte uppfylls eller om det finns missförhållanden. Både huvudmän och de personer som står bakom de juridiska personerna ska granskas inom ramen för nämndens inspektionsuppdrag.

Äldreombudsmannen återinrättas 2015 som fysisk person under äldrenämnden och har en viktig uppgift för att bevaka äldres rättigheter och vid behov initiera förbättringar i stadens äldreomsorg. Äldre ska alltid kunna vända sig till en oberoende namngiven äldreombudsman.

Kommunstyrelsen har drivit ett projekt om en modell för fördjupad kvalitetsuppföljning under 2013-2014 i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna. Modellen ska vara kvalitetsdrivande och identifiera kvalitetsutvecklande faktorer i äldreboenden. Det kan beskrivas som verksamhetsuppföljning på individnivå. Metoden utgår från observation och handlar om att utifrån ett brukarperspektiv fånga upp professionell kvalitet i mötet mellan äldre och personal. Ett viktigt inslag är den återföring och stöd till kompetensutveckling som ges till chef och medarbetare.

För 2015 reserveras medel för en kvalitetsobservatör på halvtid per stadsdelsnämnd. Observatörerna blir nyckelpersoner i utvecklingsarbetet. För att säkra kvaliteten krävs att hela kedjan från beslut till utförande håller samman och att alla yrkesgrupper får förutsättningar att arbeta professionellt. Det är viktigt att modellen införs i samarbete med personalorganisationerna. Samordnare tillsätts under äldrenämnden. Under 2015 ska kommunstyrelsen utreda om denna typ av uppföljning kan ersätta något av den uppföljning som görs idag. Vinsten är ökad kvalitet på uppföljningen för verksamhet och personcentrerad vård. Det är för tidigt att avgöra om det blir minskade kostnader för stadsdelsnämnderna.

Även den långsiktiga kvalitetsuppföljningen ska ses över och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer ska utredas. I utredningen ingår även behovet av interna tillsynspersoner över social omsorg, så kallad TÖS. Idag har staden experter för hälso- och sjukvård MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) samt experter för rehabilitering (MAR). MAS och MAR flyttas tillbaka till respektive stadsdelsnämnd, för att öka den lokala förankringen.

Staden ska lära av goda exempel inom den idéburna sektorn inom äldreomsorgen.

Stadens brukarundersökningar är ett av flera verktyg i kvalitetsarbetet. Tillsammans med fördjupade kvalitetsuppföljningar och fakta till exempel om bemanning och utbildningsnivå kan undersökningarna användas för att följa upp äldreomsorgens mål.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	Andel personer som får en daglig utvistelse - vård och omsorgsboende	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andelen nöjda omsorgstagare – biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	95 %
	Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	86 %	87 %
	Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	86 %	87 %
	Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	77 %	78 %	79 %
	Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	77 %	78 %	79 %
	Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	87 %	88 %
	Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	90 %

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utvister i vård- och omsorgsboende (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heldagsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor. (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg. (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden. (1.8)	2015-01-01	2015-12-31

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+ (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna (1.8)	2015-01-01	2015-01-01
Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen. (1.8)	2015-01-01	2015-01-01
Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna. (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst/biståndsbedömning (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Alla, oavsett funktionalitet, ska ha lika möjlighet till full delaktighet. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas, leva ut sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen. Samhällets stöd till personer med funktionsnedsättning ska vara utformat utifrån en grund i antidiskriminering och jämlikhet, så att insatserna ska kunna leda till ökad självständighet, delaktighet, inflytande och bättre levnadsvillkor.

Uppgifter

Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och att ha ett arbete. Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och ta bort det som hindrar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Omsorg och insatser ska präglas av värdighet och respekt, och hänsyn ska tas till de olika behov som yngre och äldre har. Möjligheter finns för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga att välja boende och korttidsboende samt utförare av daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning och personlig assistans.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-3 096,1	-3 353,9	-3 353,9	-3 353,9
Kostnader (-)	-3 098,1	-3 355,9	-3 355,9	-3 355,9
Intäkter	2,0	2,0	2,0	2,0

Budgeten för 2015 ökar med 257,8 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Schablon och peng för barn- och vuxenboende har höjts med 3,1 procent. Schablon och peng för daglig verksamhet och korttidsboende har höjts med 4,6 procent. Dessutom har det fasta anslaget, som innefattar insatser enligt Socialtjänstlagen och de mindre resurskrävande LSS-insatserna, ökat med 21,5 mnkr.

Verksamhetsområdet har kompenserats för effekten av höjningar av peng för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Stockholm – en stad för alla

Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska göras tillämpligt i uppdrag som staden ger andra organisationer. Det övergripande målet med programmet är att alla i Stockholms stad ska ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Programmet innehåller sju mål/resultat som ska uppnås för målgruppen. Nämnder och styrelser ska i sin verksamhetsplanering besluta om vilka tre relevanta aktiviteter per mål de ska prioritera för att under kommande år bidra till att målen uppfylls. I syfte att stödja nämnderna i deras framtagning av aktiviteter har funktionshindersombudsmannen i samråd med representanter från handikapporganisationer tagit fram förslag på aktiviteter som stöder målen i programmet. Nämnderna uppmanas att ta del av förslagen.

Lyssna till brukarna

Stockholms stad genomför årligen brukarundersökningar. Undersökningarna används också för att följa upp målen för verksamheten. Resultaten är ett av flera verktyg för staden i det kontinuerliga kvalitetsarbetet. Svarefrekvensen har ökat men det är fortsatt viktigt att metoder kring brukarundersökningar utvecklas vidare så att fler brukare kommer till tals. Kvalitetsfaktorer som till exempel kompetens, bemanning och kontinuitet ska också följas för att bedöma måluppfyllelsen

Stadsdelsnämnder ska på ett strukturerat sätt arbeta för att utveckla kvaliteten i verksamheten. Nämnderna ska ta fram mål, åtagande och aktiviteter som bidrar till att förbättra kvaliteten där resultaten i undersökningarna varit mindre bra. Därtill ska stadsdelsnämnderna stärka sitt samarbete för att säkerställa att likvärdigheten och samordningen mellan nämnderna fungerar på funktionshinderområdet överlag. Ingen invånare ska behöva, exempelvis vid en flytt, hamna emellan två nämnder som inte kommunicerat brukarens behov mellan sig enligt gällande lagar och regler. Frågor som rör brukarens inflytande och delaktighet i att påverka den insats som ges ska prioriteras.

Fler LSS-bostäder och SoL-bostäder ska planeras in

Utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar ska öka. Detta är ett stadsgemensamt ansvar och stadsdelsnämnderna ska

säkerställa att årsmålet klaras, bland annat i samverkan med bostadsbolagen, stadsbyggnadsnämnden och fastighetsnämnden. Nämnderna ska kontinuerligt planera för att tillgodose behovet av dessa bostäder och löpande redovisa arbetet till kommunstyrelsens centrala genomförandegrupp.

Utbildningsinsatser för medarbetarna

I socialnämndens budget ingår sedan 2014 5,0 mnkr för utbildningsinsatser för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Under en tvåårsperiod ska medlen användas till utbildningsinsatser inom bas- och specialistnivå. Inom basnivån är bemötandefrågor viktiga liksom kunskap om intersektionalitet, d.v.s. hur olika faktorer såsom funktionalitet, kön eller etnicitet samverkar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm ska få jämlika uppväxtvillkor
- Stockholm ska vara fritt från diskriminering
- Staden ska vara tillgänglig för alla
- Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad. Alla invånare ska kunna leva likvärdiga liv, ha lika möjligheter och kunna ta del i stadens utbud, oberoende av funktionalitet. Rätten till arbete är grundläggande, och staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning på alla nivåer. Byggnader, offentlig miljö och kollektivtrafik ska vara tillgängliga så att alla kan delta på lika villkor. Funktionshindret ligger inte på en enskild person, utan beror på hur samhället ser ut. Staden ska stärka arbetet med att avskaffa kvarstående enkelt avhjälpna hinder och öka såväl den fysiska tillgängligheten som tillgängligheten och delaktigheten i samhället i stort.

Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppbo- städer ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek. Samarbetet med handikapp- och brukarorganisationerna ska fortsätta utvecklas. Funktionshindersrådets roll ska stärkas, de ska engageras tidigt i planprocessen och kunna påverka beslut från början.

Personer med funktionsnedsättning har rättighet till en god omsorg, vård och service, och likvärdiga bedömningar oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, könsidentitet, könsuttryck, sexualitet eller bostadsadress. Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet har rätt till bistånd från samhället. Insatser ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Det ska finnas tillgång till heminstruktörer för alla synskadade och hörselskadade i alla stadsdelsnämnder.

Andelen ekologisk mat ska öka i stadens LSS-verksamheter.

Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners. Här är Stockholms stads bemötandeguide, som har tagits fram av socialnämnden i samråd med funktionshinderrörelsen, ett viktigt redskap.

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd. Organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättning och tillgänglighetsfrågor har en viktig roll i att föra upp dessa frågor på dagordningen. Stödet till dessa organisationer ska stärkas.

Personer som bor i gruppboende eller servicelägenhet har rätt till en stödperson. Led-sagning och kontaktperson ska inte avslås bara för att personer bor i gruppboende. De inskränkningar i ledsagning under semester som beslutades förra mandatperioden ska återställas. Daglig verksamhet ska kunna finnas till 67 år.

Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med staden eller att utnyttja e-tjänster ska i största möjliga mån vara lika god som för övriga invånare. Information som publiceras på stadens webbplats ska även vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Förbättringsförslag ska tas fram i dialog med funktionshinderrörelsen.

Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete.

Personalförsörjning

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder så bra arbetsvillkor att fler vill jobba i staden. Rätt till heltid och trygga arbetsvillkor är grundläggande för detta. Därför ska staden göra fasta anställningar till norm och minimera delade turer. Den som jobbar i Stockholm stad ska kunna leva på sin lön, därför görs en låglönesatsning. Staden ska se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för personal inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Trygghet och god arbetsmiljö ska vara lika självklara i upphandlad verksamhet, därför ska Stockholm ställa krav på kollektivavtal och meddelarfrihet.

Jämställdhet, jämlikhet och frihet från diskriminering ska genomsyra personalpolitiken. Fler personer med funktionsnedsättning ska erbjudas anställning i staden. Diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling ska alltid motarbetas.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	86 %	86 %
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	68 %	71 %	73 %
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	90 %	91 %
	Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	88 %	90 %
	Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	89 %	90 %
	Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	86 %	88 %

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboheter eller servicebostäder (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp (1.6)	2015-01-01	2017-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder (4.5)	2015-01-01	2015-12-31

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

En stad som håller samman ger möjligheter för fler. Alla stockholmare ska ges möjligheten att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Alla generationer ska garanteras trygghet, tillgänglighet och livskvalitet. Personer med missbruksproblem eller psykisk ohälsa har rätt till det stöd och den hjälp som behövs. Arbetet ska stärkas för att våld i nära relationer ska minska. Att stötta våldsutsatta människor är ett grundläggande kommunalt ansvar. Den sociala barn- och ungdomsvården inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans.

Uppgifter

Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser till barn och ungdomar som riskerar att fara illa eller som riskerar att skada sin egen hälsa och utveckling. Tidiga insatser är av central betydelse. Nämnderna ansvarar också för insatser till vuxna med behov av stöd och hjälp för att komma ifrån missbruk eller som är i behov av annat stöd, till exempel våldsutsatta personer, personer i hemlöshet och anhöriga till missbrukare. En god och kvalitativ öppenvård ska prioriteras i syfte att förebygga och minska institutionsvården. I ansvaret ingår även att tillhandahålla anpassat boende och boendestöd samt arbete och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Sedan 2011 har arbetsmarknadsnämnden huvudansvaret för det kommunala uppföljningsansvaret för 16–19-åringar och för samordningen av detta. Stadsdelsnämnderna ansva-

rar för att i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden arbeta med uppföljningsansvaret.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 734,4	-1 819,4	-1 819,4	-1 819,4
Kostnader (-)	-1 771,3	-1 856,3	-1 856,3	-1 856,3
Intäkter	36,9	36,9	36,9	36,9

Budgeten för 2015 ökar med 85,0 mnkr jämfört med 2014. Förändringen utgörs bland annat av en höjning om 19,8 mnkr till socialpsykiatrin varav 8,8 mnkr avser kompensation för höjd peng samt höjning till barn- och ungdomsvård om 40,0 mnkr. Övriga förändringar framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämndernas verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndernas beslut och resursfördelning beroende på kön.

Nämnderna ska särskilt ansvara för följande av kommunfullmäktiges mål

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla
- Stockholm är fritt från diskriminering
- Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Utöver detta ska nämnderna ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val. Den enskilde ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av sin insats. I detta arbete ska möjligheten att ta stöd av den enskildes sociala nätverk beaktas. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade och visa på goda resultat. Socialtjänst, sjukvård, polis, skola och det civila samhället arbetar tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa och reagerar snabbt och effektivt om det ändå sker. Nämnderna ska utarbeta uppföljningsbara aktiviteter och indikatorer för att kunna mäta resultatet av beslutade och utförda insatser.

Förstärkt barnrättsperspektiv

Barn och unga i Stockholm ska ha medbestämmande i frågor som rör deras vardag i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Rätt till delaktighet och inflytande samt rätt till relevant information framgår tydligt i socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen slår fast att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder

som rör vård- eller behandlingsinsatser. Arbetet enligt Barnkonventionen ska stärkas. Stadens socialtjänst ska ha fokus på att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog med barn och unga. Stadsdelsnämnderna ska fortsatt prioritera uppföljning av placerade barn och unga samt barn som lever med våld i nära relationer.

Idag är stadens sociala barn- och ungdomsvård tungt belastad och det är ibland svårt att klara lagstadgade tidsgränser för utredningar. Det behövs förstärkningar för att socialtjänsten ska ha förutsättningar att utföra sitt arbete, och dessutom kunna arbeta förebyggande och uppsökande och kunna sätta in tillräckliga åtgärder där de behövs.

Barn och unga i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. I stadens riktlinjer för familjehemsvård har barnperspektivet förstärkts och vikten av att göra barn delaktiga har förtydligats i hela handlägningsprocessen. För att säkra att barn och unga som placeras i familjehem får en trygg och säker vård och omsorg behövs ett fortsatt utvecklingsarbete av familjehemsvården. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska fortsatt utveckla rutiner för tillsyn, uppföljning och utredning av familjehem och följa upp att stadens riktlinjer för familjehemsvård följs.

Förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och unga

En god skolgång utgör en av de främsta skyddsfaktorerna för barn som riskerar att fara illa. Stadsdelsnämnderna ska fortsatt prioritera förebyggande arbete och tidiga insatser till barn och ungdomar. Barn och personal i förskola och skola ska känna till barnets rättigheter enligt Barnkonventionen och vart de kan vända sig när rättigheter inte tillgodoses. Samverkan mellan skolan och socialtjänsten ska intensifieras för att uppnå en tydligare helhetssyn kring de barn som far illa eller riskerar att fara illa. Föräldrastödsinsatser som ger goda effekter ska prioriteras. Föräldrastödsprogram som Komet och ABC ska erbjudas föräldrar i förebyggande syfte.

Familjecentraler där barnvårdscentral, mödravårdscentral, öppen förskola och förebyggande socialtjänst finns samlade har många positiva effekter. Familjecentralerna når alla barnfamiljer, barn som riskerar att fara illa kan fångas upp tidigt, nätverk skapas och jämställt föräldraskap uppmuntras. Idag finns endast en familjecentral kvar i Stockholm, familjecentralen i Spånga-Tensta. I Rinkeby finns ett utvidgat BVC som kan utvecklas vidare. Staden ska ta initiativ till att fler familjecentraler ska startas, inte minst i ytterstaden där ohälsotalen ofta är större än i innerstaden.

För att möta barns och ungas behov behöver staden använda samma arenor som de unga. Socialrådgivning på nätet har nyligen införts i Stockholms stad och ytterligare digitala tjänster ska utvecklas för att öka tillgängligheten och nå nya grupper. Stadsdelsnämnderna ska arbeta förebyggande genom att skapa meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar under sommarmånaderna, exempelvis genom feriearbeten, dagkollo och samarbete med idrottsföreningar och andra organisationer.

Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagningar och genomföra socialt förebyggande insatser bland ungdomar på tider som är anpassade efter ungdomarna. Alla ungdomsmottagningar som drivs i stadens regi ska ha kompetens om frågor som rör hbtq-personer och deras hälsa.

Antalet ensamkommande flyktingbarn ökar och det är viktigt att staden möter de behov som finns, både i att ta emot många barn och att se det individuella barnets behov. Nämnderna ska leva upp till FN:s Barnkonvention och säkerställa att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda. Nämnderna ska i samarbete med frivilligorganisationer säkerställa ett aktivt och medmänskligt ansvar utifrån barnens behov. Stadsdelsnämnderna ska ges resurser för att kunna följa de ensamkommande flyktingbarnen en längre

tid och ge dem hjälp och stöd att etablera sig. Stadsdelsnämnderna ska säkerställa barns etablering och rättigheter

Drog- och brottsförebyggande arbete

Nämndernas drogförebyggande arbete ska fortsatt prioriteras. Preventionseenheterna ska arbeta för att minska de riskfaktorer som identifierats. Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg för stadens framtida planering inom preventionsområdet. Samtliga nämnder och bolag ska utifrån problembild och förutsättningar utforma metoder att använda i det brottsförebyggande arbetet i syfte att göra Stockholm till en trygg stad. Staden ska vara ett föredöme när det gäller att tillhandhålla platser för ungdomstjänst. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.

Arbetet med sociala insatsgrupper är fortsatt prioriterat och stadsdelsnämnderna förutsetts använda denna arbetsmetod där behov finns. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska arbeta koordinerat och samordnat med målgruppen 20-29 år.

Resurser till det förebyggande arbetet ska utökas. Staden ska satsa på föräldrautbildning för att öka kunskaperna om hur stor betydelse föräldrars inställning till sitt eget och sina barns alkoholkonsumtion har.

Missbruk och beroende

Vård och behandling för personer med missbruk ska alltid utgå från den enskilde och huvudman ska inte vara avgörande för vilken typ av vård och behandling som ges. Barn till personer i missbruk är extra drabbade och insatser till dessa behöver säkras. Stadens socialtjänst behöver stärka kunskapen och utveckla arbetsmetoder, stödinsatser och boenden för målgrupperna samsjukliga och unga vuxna i missbruk- och beroende. Missbruksgarantin ska utvärderas, så att det också tydliggörs vilka förbättringar som behövs för att det alltid ska finnas en öppen dörr till motivationsverksamhet för den som behöver hjälp att komma ur ett beroende.

Unga vuxna med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserad vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov. Unga i riskzon och personer i tidigt skede av missbruk ska erbjudas lättillgängliga insatser.

Allt fler personer med missbruksproblematik får diagnosen neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Stadens socialtjänst ska fortsatt utveckla former för samverkan mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatri för att forma insatser till denna målgrupp.

Barn till personer med missbruksproblematik ska alltid erbjudas stödgrupper. Sådana ska vara tillgängliga även under sommar- och vinterlov. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska säkerställa att alla barn i behov av stödgrupp har tillgång till detta.

Arbete mot hemlöshet

Staden ska förstärka sina insatser mot hemlöshet och ändra godkännandereglererna för att fler ska kunna få en fast bostad. Det sker genom ett utvecklat förebyggande arbete, fler hyresrätter till rimliga hyror och genom riktade insatser såsom fler akuta boendelösningar för fattiga EU-medborgare.

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och nämnderna ska fortsatt prioritera det förebyggande arbetet för att undvika att personer hamnar i hemlöshet, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen samarbetar för att förebygga vräkningar. Samtliga stadsdelsnämnder ska ha riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete. Ett viktigt led i arbetet mot hemlöshet

är tillgången till försöks- och träningslägenheter. Boendefrågorna och boendestödsinsatserna behöver därför fortsatt prioriteras.

Familjer med osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp. Det ska finnas rutiner för förebyggande arbete när det gäller familjer och vårdnadshavare med barn. Fokus kvarstår på att minska hemlösheten bland unga genom bland annat Botorg för unga vuxna. Rutiner för samverkan mellan stadsdelsnämnderna och Botorg-Unga vuxna ska finnas.

Under de senaste åren har en markant ökning skett av antalet personer från andra EU-länder och tredjelandsmedborgare som vistas i Stockholm utan försörjning och boende. Detta kräver fler och nya insatser från stadens socialtjänst, bland annat i form av uppsökande verksamhet samt insatser från ideella föreningar som får bidrag från socialnämnden. Projekt Vinternatt ska fortsätta och utökas.

Socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att sysselsättningen bland personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning förbättras. Alternativen behöver anpassas efter individen och därför upparbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med.

Socialnämnden har i samverkan med stadsdelsnämnderna och intresse-/brukarorganisationer tagit fram en handlingsplan för utveckling av socialpsykiatri i staden. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Planering och genomförande ska utgå från handlingsplanen för utveckling av socialpsykiatri.

Det behövs en satsning på personliga ombud för psykiskt funktionsnedsatta. Det personliga ombudet kan hjälpa till med myndighetskontakter, överklaganden eller att formulera behov av vård, stöd och service. Tjänsten personliga ombud är under hårt tryck och behovet behöver följas noga. Det är också viktigt att höja ersättningen för boendestöd.

Våld i nära relationer

Arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. Fullmäktige beslutade år 2012 om program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer och år 2014 om riktlinjer för socialtjänstens handläggning av ärenden som handlar om våld i nära relationer. Programmet sträcker sig till 2014 och socialnämnden har därför uppdraget att revidera programmet och presentera ett nytt förslag 2015.

Det är viktigt att Relationsvåldscentrum-Sydost (RVCS), som bedrivs i projektform, ges medel för att fortsätta sin verksamhet och kan permanentas. Likaså att RVCS kan fortsätta att även ta emot våldsutövare för behandling.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla rutiner och metoder för att inventera målgrupperna och för att upptäcka våldet och hitta våldsutsatta. Ett större fokus behöver läggas på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung. Arbetet med ökade insatser till våldsutövare behöver utvecklas. Att erbjuda och ge insatser till personer som utövar våld är en viktig del i arbetet för att förebygga och motverka våld. Det ska finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar av vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld. Socialtjänsten ska alltid inleda en utredning vid misstanke om att ett barn lever med våld i nära relation.

Våld i nära relationer handlar i hög utsträckning om mäns våld mot kvinnor, och en viktig del i det förebyggande arbetet måste vara att förändra normer kring maskulinitet. Men våld i nära relationer drabbar även män som lever med kvinnor, personer i samkönade relationer och ickebinära transpersoner. Hbtq- kompetens skall finnas hos personal som arbetar stödjande och våldsförebyggande. Transpersoners situation skall särskilt beaktas för att säkerställa att de får tillgång till likvärdig hjälp och stöd som cis-personer (vars könsidentitet följer de normer och förväntningar som finns kring det biologiska och juridiska könet). Personer som slår, eller som känner att de kan använda våld mot sin partner, ska erbjudas behandling. Det ska finnas tid för samarbete mellan polis och socialsekreterare. Kunskap om hur hedersrelaterat våld kan upptäckas och förebyggas ska spridas. Nolltolerans mot våld ska gälla. Arbetet mot våld i nära relationer ska ges stabila och långsiktiga förutsättningar och inte främst drivas genom projekt.

Flyktningmottagande

Flyktningmottagandet övergick i och med etableringsreformen 2010 till Arbetsförmedlingen. Det har medfört ett starkare fokus på arbete, dock tyder mycket på att Arbetsförmedlingen haft svårare att hantera frågor om de sociala delarna i etableringen. Staden ska ha ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen för att tillgodose att nyanlända får information och ges tillgång till sociala insatser utifrån sina individuella förutsättningar. Som alla andra invånare ska också nyanlända ges goda förutsättningar att fullt ut delta i samhällslivet. Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt för att säkerställa detta.

Papperslösa har mänskliga rättigheter

Alla papperslösa har rätt att få hjälp att tillgodose sina grundläggande mänskliga rättigheter. Papperslösa kvinnor ska ha rätt till plats på till exempel kvinnojourer och skyddade boenden och papperslösa män ska kunna besöka mansmottagningar. Alla barn oavsett bakgrund ska ha rätt till skola och förskola – även om barnets föräldrar är papperslösa.. Socialnämnden ska under året se över riktlinjerna för försörjnings-stöd för att kunna möta grundläggande behov hos papperslösas barn utifrån exempelvis Malmö stads erfarenheter.

Kompetensförsörjning

De anställdas förutsättningar att utföra sitt arbete är avgörande för kvaliteten på socialtjänsten. Den höga rörligheten bland de anställda får effekter på kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö. För att säkerställa en rättsäker myndighetsutövning och trygga en god kompetensförsörjning är det viktigt att såväl socialnämnden som stadsdelsnämnderna erbjuder nya medarbetare en gedigen introduktion och stöd till medarbetare med kort erfarenhet i form av handledning och mentorskap. Arbetsvillkoren ska förbättras inte bara genom fortbildning och metodutveckling utan även genom ökade personalresurser och fler socialsekreterare. Den faktiska nedskärningen i socialtjänsten motsvarar 10-15 procent sedan 2006 eftersom pris - och löneökningar inte har kompensrats.

Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på ett introduktionsprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare samt ta fram förslag på hur handledning/mentorskap för medarbetare med kort erfarenhet kan genomföras. Chefer har en viktig roll i arbetet för att säkerställa en rättsäker myndighetsutövning och en god arbetsmiljö. Chefer behöver goda kunskaper om de krav arbetsgivarrollen ställer. Därför ska kommunstyrelsen i samråd med socialnämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänsten.

Evidensbaserade metoder

De arbetssätt som stadens socialtjänst använder sig av ska vara evidensbaserade. Arbetet inom individ- och familjeomsorgen bedrivs alltmer utifrån kunskapsbaserade metoder, aktuell forskning samt resultatbaserat arbetssätt. Utvecklingen behöver fortsätta men arbetet och metoderna behöver framförallt också noga dokumenteras, följas upp och utvärderas för att kunna sprida erfarenheter och goda exempel inom staden.

Utbildningssatsning

I socialnämndens budget ingår 5,0 mnkr för utbildningsinsatser för verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Under en tvåårsperiod ska medlen användas till utbildningsinsatser inom bas- och specialistnivå. Prioriterade områden är samverkansfrågor, barnperspektiv, MI (motiverande samtal), utförardokumentation och bemötandefrågor i det sociala arbetet.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	84 %
	Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	80 %
	Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	25 %
4.4 Stockholm är en	Antal personer som	tas fram av	tas fram av	tas fram av

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
stad där ingen behöver vara rädd för våld	utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	nämnden	nämnden	nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

Stadsmiljöverksamhet

Stockholm ska förbli den gröna och blå staden. Stockholms unika stadsmiljö med närheten till grönskan och vattnet ska utvecklas, och staden ska ta itu med den ojämlika stadsmiljön. Stadens mål om en grön, ren och vacker stad ska gälla alla stadsdelar. Stadsdelsnämnderna ansvarar för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, lekparkar, naturområden, parkvägar och naturreservat.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna				
Kostnader (-)	-250,8	-249,5	-249,5	-249,5
Drift och underhåll	-191,2	-179,3	-179,3	-179,3
Avskrivningar	-41,9	-49,2	-49,2	-49,2
Internräntor	-17,7	-21,0	-21,0	-21,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-250,8	-249,5	-249,5	-249,5
Investeringsplan				
Netto	-90,0	-80,0	-80,0	-80,0

Budget 2015 uppgår till 249,5 mnkr. Budget för stadsmiljöinvesteringar uppgår till 80,0 mnkr. Förändringarna framgår av bilaga 2. Pendlingsstråken för cykel som ligger under stadsdelsnämnderna flyttas fr.o.m. 2015 till trafiknämnden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Stadsdelsnämnderna ska särskilt ansvara för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Hela Stockholm ska leva
- Stockholms stadsmiljö ska främja stockholmarnas hälsa
- Stockholms stadsmiljöer ska vara attraktiva och trygga, och bidra till livskvaliteten i alla stadsdelar
- En tillgänglig stad för alla

Utöver detta ska nämnderna ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stockholm är en av världens vackraste storstäder med en unik kombination av storstadens puls och naturens lugn. Här finns en mångfald av olika stadsmiljöer med egna identiteter, men stadsmiljön speglar också de skillnader som finns i staden. För många stockholmare är möjligheten att välja bostadsområde begränsat utifrån ekonomiska förutsättningar och därför behöver samtliga park- och grönområden vara attraktiva.

Stockholms alla centrum, förorter och stadskärnor ska erbjuda en vacker och stimulerande miljö. Det finns idag centrumområden i staden som är i starkt behov av upprustning och försköning. En stadsövergripande strategi för levande lokala centrum ska därför tas fram centralt. Stadsdelsnämnderna ska också under året utvärdera vilka områden i respektive stadsdel som är i behov av förnyelse.

Stockholm- en ren och grön stad

Stockholm ska vara en grön, ren och snygg stad. I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket också ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll. Under 2015 ska en utredning göras av ansvaret för park, natur och gatuskötsel med inriktningen att utöka ansvaret för stadsdelsnämnderna.

Staden ska vara både ren och städad. Stadens städgaranti gäller, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Information om stadens städgaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till parker, lekplatser och grönytor. Då olika stadsdelar sett olika resultat med städgarantin ska även stadsdelsnämnderna se över verksamheten. Detta för att säkerställa att kontakten med medborgarna fungerar tillfredställande och att anmälningarna som görs utreds och åtgärdas på ett fungerande sätt.

Berörda stadsdelsnämnder får i uppdrag att tillsammans med trafiknämnden införa källsortering på försök i tre av stadens parker under 2015. Även informationsinsatser är nödvändigt för att öka medvetandet och viljan om att även källsortera i våra gemensamma parker.

Stadsdelsnämnderna ska samverka med varandra och med trafiknämnden för ett snyggt och välskött Stockholm. Skadedjursbekämpning ska upprätthållas för att minska nedskräpning från fåglar och andra skadedjur i stadens parker och badplatser.

I Stockholm finns i dagsläget åtta natur- och kulturresevat. Under året kommer även Årstaskogen med Årsta holmar, Älvsjöskogen och Hässelby kyrkhamn att inrättas. Arbetet med att även inrätta ett naturreservat i Rågsveds friområde påbörjas. Naturresevatena är fria att upplevas för alla året om. Arbetet med försköning och skötselåtgärder i naturreservaten fortsätter under 2015.

Stadsträdgårdsmästaren har det övergripande ansvaret att leda och utveckla förvaltning av park- och grönområden. All planering av den yttre miljön ska ske med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Nämnderna ska även beakta biologisk mångfald i sitt arbete.

Medborgardialogen ska utvecklas med utgångspunkt från lokala parkplaner. Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa och utveckla fler lokala odlingslotter på små outnyttjade eller underutnyttjade ytor.

Tillgänglig stadsmiljö för alla

I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla har stadsdelsnämnderna ett viktigt ansvar. Tillgänglighetsfrågorna ska genomsyra verksamhetsplaneringen och vara en naturlig beståndsdel i det dagliga arbetet.

Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Via sitt ansvar över lekparkerna har också nämnderna ansvar för att dessa är säkra för barnen att vistas på. Nämnderna ska säkerställa att inga lekparkar är i undermåligt skick. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas. Arbetet med att rusta upp och tillgänglighetsanpassa stadens badplatser ska fortgå. Trappor ska vid upprustning kompletteras med

ledstänger, barnvagnsramper och kontrastmarkering. Stadsdelsnämnderna ska även anlägga fler badbryggor och badstegar på lämpliga platser.

Från och med den 1 januari 2015 har trafikinämnden stadens samlade ansvar för cykelplanens pendlingsnät, då stadsdelsnämndernas ansvar överförs. Ansvar för befintliga drift- och underhållsavtal för cykelpendlingsstråk ska succesivt överföras från stadsdelsnämnderna till trafikinämnden i enlighet med stadens cykelplan.

Idag kan parkbänkar och papperskorgar vara placerade utefter cykelbanor då miljöerna inte alltid anpassats efter att gång och cykelbanor trafikseparerats. Stadsdelsnämnderna ska vara uppmärksamma på detta och anpassa miljöerna för att minska konfliktytor där gående behöver passera cykelbanor.

Satsning på reinvesteringar

Förutsättningar för ett rikt stadsliv ska främjas där utveckling och upprustning av gator, torg och parker är viktiga insatser. En av strategierna i dokumentet är att Stockholm ska ha en god parkstandard, där den gröna ytan är tillräckligt stor för att möta invånarnas rekreationsbehov och hålla hög kvalitet. En samlad satsning på reinvesteringar genom en utökad investeringsbudget är ekonomiskt effektiv och förlänger livslängden på befintliga anläggningar och är ett led i att uppnå målet om en grön växande stad med långsiktigt hållbara parker.

För att främja en långsiktigt hållbar parkmiljö och minska risken för kapitalförstöring reserveras 45,0 mnkr i central medelsreserv till detta ändamål. Trafikinämnden ska prioritera och fördela dessa inom stadens modell för större projekt. Nämnderna ska även under mandatperioden arbeta aktivt med det renoveringsbehov som finns hos stadens lekparkar.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen. Övriga indikatorer för stadsmiljö återfinns och följs upp av trafikinämnden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	74 %	75 %	75 %
	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	62 %	63 %	63 %

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafikinämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas (1.5)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafikinämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer (4.8)	2015-01-01	2015-12-31

Ekonomiskt bistånd

Alla vuxna människor vill och ska ges möjlighet att själva kunna försörja sig och sina familjer. Under perioder då människor inte klarar detta ska villkoren för ekonomiskt bistånd vara goda och underlätta vägen tillbaka till egenförsörjning. Barnperspektiv, och barnets eget perspektiv, ska väga tungt i beslut om ekonomiskt bistånd.

Uppgifter

Stadsdelsnämnderna ansvarar för myndighetsutövning gentemot enskilda medborgare som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Dessutom ansvarar stadsdelsnämnderna för insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 187,0	-1 158,4	-1 158,4	-1 158,4
Kostnader (-)	-1 211,0	-1 182,4	-1 182,4	-1 182,4
Intäkter	24,0	24,0	24,0	24,0

Budgeten för 2015 minskas med 28,6 mnkr jämfört med 2014. Kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd bedöms 2015, utifrån Sweco Strategy AB:s prognos från oktober 2014 samt den kostnadsminskning som kan bedömas uppstå till följd av stadens satsning på visstidsanställningar, bli 84,8 mnkr lägre än kostnaderna i budgeten 2014. För att förstärka arbetet med handläggning av ekonomiskt bistånd tillförs anslaget 7,5 mnkr. Anslaget tillförs 48,7 mnkr för att SL-kortet ska ingå i stadens ekonomiska bistånd, medel som fördelas till stadsdelsnämnderna utifrån en prognosticerad tillkommande kostnad avseende antal vuxna biståndstagare. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att den särskilda satsningen på fritidspeng avskaffas från och med 1 januari 2015 då den inte bedöms förenlig med socialtjänstens intentioner om den enskildes ansvar, självbestämmande och integritet. Förändringar inom verksamhetsområdet framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar.

Kommunfullmäktiges instruktion för verksamhetsområdet

Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt för att alla barn ska få jämlika uppväxtvillkor. Stadens arbete med ekonomiskt bistånd ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. För att ge barn i familjer med behov av ekonomiskt bistånd samma möjligheter som andra barn i skolarbetet tillgodoses dessa barns tillgång till it, genom bredband och dator, inom ramen för Stockholms stads försörjningsstöd.

Stadsdelsnämnderna ska med stöd av resurstillskottet för handläggning av ekonomiskt bistånd bedriva ett aktivt och evidensbaserat arbete vilket, bland annat, omfattar att använda de instrument för initial och fördjupad bedömning som införts i verksamheten. Stadsdelsnämnderna måste ha stort fokus på att minska människors behov av bistånd genom bland annat hushållsekonomisk rådgivning och individuellt utformade insatser utifrån en helhetssyn. Det är bra att nämnderna följer och utvecklar rutiner för att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Ensamstående föräldrars behov av insatser ska särskilt uppmärksammas.

Jobbtorg Stockholm samordnar stadens insatser för att stödja fler arbetslösa bidragstagare till egen försörjning. Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag är mottagare av ekonomiskt bistånd på grund av att de är arbetslösa garanteras en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan.

Tillgängligheten ska öka, exempelvis genom att utreda införandet av ett 020-nummer till mottagningsgrupper, jobbtorg och socialjouren. Brukarinflytandet ska öka.

En likabehandlingsprincip ska gälla inom alla möten med myndigheter. Barnkonventionens ställning ska stärkas i stadens arbete, och barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Människor isoleras om de inte har råd att förflytta sig inom staden. Därför ska behovet av SL-kort tillgodoses inom ramen för Stockholms stads ekonomiska bistånd. Stadsdelsnämnderna ska därmed bevilja SL-kort som ingående i stadens ekonomiska bistånd.

Socialnämnden ska genomföra en översyn av de ändringar i stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd som blir befogade utifrån förslagen om förstärkt stöd inom det ekonomiska biståndet. I denna översyn ska vidare förutsättningar och konsekvenser belysas av förstärkta krav på socialtjänsten om att alltid tala direkt med barnen och om att konsekvenser för varje barn enskilt ska övervägas och dokumenteras innan beslut. Översynen ska vidare belysa om riktlinjerna innebär att familjer inte behöver riskera en hel månads försörjning bara för att en person har varit sjuk någon dag och inte hunnit meddela detta i tid, att småbarnsföräldrar med försörjningsstöd har möjlighet att vara hemma för vård av sjukt barn samt delta vid inskolning på dagis och skola och att alla barn i familjer med försörjningsstöd beviljas stöd till fritidsaktiviteter. Därutöver ska översynen belysa möjligheter och konsekvenser avseende unga i hemlöshet och deras möjligheter att fullfölja sina gymnasiestudier efter det att de fyllt 18 år.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika upp-	Andel barn som lever i familjer som har eko-	3,6 %	3,6 %	3,6 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
växtvillkor	nomiskt bistånd			
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,0 %	2,0 %	2,0 %
	Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,2 %	1,2 %

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av arbetet med felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. (3.3)	2015-01-01	2015-04-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

Arbetsmarknadsåtgärder

Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande samt för offentligt skyddat arbete och viss arbetsträningsverksamhet.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-80,7	-123,7	-123,7	-123,7
Kostnader (-)	-108,1	-151,1	-151,1	-151,1
Intäkter	27,4	27,4	27,4	27,4

Budgeten för 2015 ökas med 43,0 mnkr för satsningar på fler visstidsanställningar och feriejobb. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

Stockholm ska minska arbetslösheten och behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Stadsdelsnämnderna ska vara aktiva i detta arbete. För att underlätta inträdet på arbetsmarknaden ska stadsdelsnämnderna tillhandahålla tidsbegränsade anställningar som riktas till denna målgrupp. Med hjälp av utbildning, handledning och arbete får individen viktiga erfarenheter samtidigt som kvaliteten i välfärden kan stärkas.

Stadsdelsnämndernas arbete med arbetsmarknadsåtgärder finansieras dels genom anslag, dels genom särskilda projektmedel och ESF-rådet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige. Intäktskravet härrör från dessa projektmedel. Även arbetsmarknadsnämnden ansvarar för arbetsmarknadsfrämjande åtgärder. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna fokuserar sina insatser till att omfatta gruppen personer/individer som inte ingår i Jobbtorg Stockholms målgrupper. Vidare måste stadsdelsnämnderna arbeta med att utveckla metoderna så att de anpassas till de personer som är i behov av insatser utifrån att alla ska kunna komma ut i arbete. Syftet ska vara att förbereda denna grupp för insatser hos Jobbtorg Stockholm.

Staden ska planera för att erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterferier. I budgeten för arbetsmarknadsåtgärder ingår 9,0 mnkr för feriearbeten. Från och med 2015 avsätts vidare, i detta anslag, ytterligare 13 mnkr för fler feriejobb. Vidare avsätts 7 mnkr i Central medelsreserv till kyrkogårdsnämnden för fler feriejobb och 3,0 mnkr ingår i trafiknämndens budget för detta ändamål. Dessutom avsätts i Central medelsreserv ytterligare medel som fördelas i samband med avstämning av mål och budget för 2015, för en särskild satsning på feriearbeten. Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar.

Det är positivt, välkommet och nödvändigt att människor söker sig till Stockholm. Den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en reell möjlighet till etablering. Därför måste mottagandet av nyanlända syfta till jämlikhet, arbete och delaktighet.

I samband med etableringsreformen den 1 december 2010 fick staten, genom Arbetsförmedlingen, huvudansvar för etableringen av vuxna flyktingar och etableringsersättningen under två av de tre första åren efter uppehållstillstånd. Kommunen ansvarar, genom arbetsmarknadsnämnden, för utbildning i svenska för invandrare och för samhällsorientering. Stadsdelsnämnderna ansvarar vidare för att pröva rätten till ekonomiskt bistånd till flyktingar som inte har hel etableringsersättning från Arbetsförmedlingen samt för mottagning och praktisk hjälp till flyktingar i samband med boställning. Kommunen ska medverka i upprättandet av den nyanländes etableringsplan, vid behov bidra med sociala insatser samt ekonomiskt bistånd för nyanlända med prestationsförmåga under 25 procent och som därmed inte ingår i etableringen. Stadsdelsnämnderna prövar även rätten till kompletterande ekonomiskt bistånd för personer som inte blir självförsörjande genom den statliga etableringsersättningen.

Kommunernas insatser för flyktingmottagande finansieras med statsbidrag. Den schablonersättning som utgår till kommunerna till stöd för mottagandet och för att underlätta etablering i samhället fördelas av arbetsmarknadsnämnden enligt de principer som etablerats för ändamålet vilket innebär att merparten av medlen fördelas till stadsdelsnämnderna. Från och med 2015 görs, till följd av att överförmyndarnämnden ges ansvar för ett förstärkt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare, vilket innebär att stadsdelsnämndernas arbete stöds och avlastas, ett avdrag i utbetalningarna av schablonersättning till stadsdelsnämnderna om 10 300 kronor per barn vilket, utifrån nuvarande ersättningsnivå, innebär att dessa utbetalningar minskas från 82 900 kronor till 72 600 kronor per barn. Stadsdelsnämnderna behöver med anledning av medelstillskottet för flyktingmottagandet bedriva ett systematiskt utvecklingsarbete så att en verksamhet kan utformas som främjar ett bra mottagande och skapar förutsättningar för etablering i samhället. I detta arbete behöver bland annat uppmärksamhet riktas mot de effektivitetsvinster som kan uppnås av att åtgärder genomförs i samverkan.

Staden söker vidare ersättning från staten för ensamkommande flyktingbarn, äldreomsorg, varaktig vård för flyktingar med sjukdom eller funktionsnedsättning, ekonomiskt bistånd till flyktingar med nedsatt prestationsförmåga samt för extraordinära kostnader. Återsökning av stadsdelsnämndernas kostnader sker genom arbetsmarknadsnämndens kommunövergripande verksamhet för återsökning av statsbidrag för flyktingmottagande.

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Stockholm ska vara en region som drar till sig människor från andra delar av Sverige och världen och är öppen för den mångfald av kulturer som det innebär. Den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en snabb introduktion där staden samarbetar med föreningar och arbetsliv för att människor ska lära sig ett nytt språk, en ny kultur och hitta ett nytt arbete.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg ung och påbörja uppstart av två verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31

Arbetsmarknadsnämnden

Vårt mål är ett hållbart arbetsliv med trygga anställningar och möjlighet till livslångt lärande. Arbetsmarknaden ska vara jämställd och fri från diskriminering. Alla, oavsett kön och etnicitet, ska ha lika tillgång till arbetsmarknadsinsatser som ska utgå från individens behov. Riktade insatser till grupper som står långt från arbetsmarknaden ska intensifieras och långtidsarbetslösheten minskas kraftigt. Satsningar på vuxenutbildningen är avgörande för att minska arbetslösheten och förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Detta gäller både utbildning på grundläggande nivå och utbildning som är riktad mot bristyrken.

Nämndens uppgifter

Arbetsmarknadsnämndens övergripande uppdrag är att stötta människor till arbete och att sammanföra stadens resurser med inriktning mot arbetsmarknad. Nämnden ansvarar för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser, samordning och uppföljning av arbetsmarknadsfrågor, integrations- och flyktingfrågor, nationella minoriteter, vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare (sfi) samt samordningen av information om stadens tillgängliga sommarjobb för ungdomar. Vidare ansvarar nämnden för att anordna regiongemensam samhällsorientering för nyanlända. Därutöver har nämnden hand om det kommunala uppföljningsansvaret för 16-19 åringar för de delar som inte ligger under utbildningsnämndens ansvarsområde och för den samordning som krävs med andra nämnder. Nämnden har samordningsansvaret för stadens insatser gällande flyktingmottagning. I ansvaret ingår samordningen av stadsdelsnämndernas återsökning av statsbidrag för vissa flyktingar.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)				
Drift och underhåll	-787,7	-891,4	-870,4	-870,4
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	45,0	64,4	64,4	64,4
Netto	-742,7	-827,0	-806,0	-806,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6

Budgeten för 2015 ökar med 84,3 mnkr jämfört med 2014. Arbetsmarknadsnämnden tillförs 50 mnkr för komvux, 35 mnkr för kommunala visstidsanställningar samt 25 mnkr för insatser för unga. Samtliga förändringar framgår av bilaga 2.

Utifrån uppdrag från kommunfullmäktige har resursfördelningssystemet inom de pedagogiska verksamheterna utretts. För att skapa ett mer transparent resursfördelningssystem som även anpassas utifrån efterfrågan föreslås införandet av schablon för

grundläggande vuxenutbildning om 50 202 kr. Förändringen beräknas innebära en kostnad om 62,1 mnkr varav 60,3 mnkr finansieras genom avdrag från anslag för vuxenutbildning. Detta innebär att en förstärkning görs för ökade lärarlöner om 1,8 mnkr. För ökade lärarlöner inom gymnasial vuxenutbildning och lärvux tillförs arbetsmarknadsnämnden 6,2 mnkr och för sfi 6,6 mnkr. För att i framtiden möjliggöra införandet av schablon för de elever som har rätt att läsa på gymnasienivå inom vuxenutbildning ska verksamhetssystemet för vuxenutbildning anpassas så att dessa prestationer går att avläsa.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en världsledande kunskapsregion
- Företag väljer att etablera sig i Stockholm
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva
- I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Ett arbete är viktigt för människors tillhörighet, utveckling och egen försörjning. Många arbeten skapas på Stockholms växande arbetsmarknad, men samtidigt är arbetslösheten relativt hög för personer med låg utbildning, unga, utländsk bakgrund och funktionsnedsättning.

Stockholmare som av olika anledningar inte har kommit in, eller inte finns kvar, på arbetsmarknaden kan erbjudas insatser från både Arbetsförmedlingen och från staden. I Stockholms stad finns Jobbtorg Stockholm som samordnar stadens insatser. Nämnden ska utveckla möjligheterna till introduktions-, praktik- och lärlingsverksamhet, samt införa fler tidsbegränsade anställningar för långtidsarbetslösa unga och personer som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Arbetsmarknadsnämnden får utökat anslag för satsningar på vuxenutbildningen för att genom utbildning kunna ta stockholmare från arbetslöshet till jobb. I samband med avskaffandet av vårdnadsbidraget ska nämnden stärka insatser för kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden.

Ungdomsarbetslösheten ska motverkas genom att unga erbjuds jobb, utbildning eller praktik senast inom 90 dagar. Fler lokala insatser ska etableras i områden med hög ungdomsarbetslöshet. Staden ska skapa nya vägar in på arbetsmarknaden genom att pröva sätt såsom exempelvis Telge tillväxt. Personer som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år.

Arbetsmarknadsåtgärder

Jobbtorg Stockholm samordnar stadens insatser för att stödja fler arbetslösa i behov av ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag behöver försörjningsstöd på grund av arbetslöshet garanteras effektiva åtgärder anpassade efter den enskildes behov. Det är viktigt att verksamheten präglas av normkritiska perspektiv så att alla personer får likvärdiga möjligheter och ett bra bemötande.

Arbetsmarknadsnämndens arbete på området för arbetsmarknadsåtgärder behöver utformas utifrån de särskilda behov och utmaningar som finns på arbetsmarknaden. Detta innebär bland annat att det på jobbtorgen behöver finnas god tillgång till information och stöd för den som vill starta eget företag. Det ska vara möjligt för föräldrar att få ledigt från jobbtorget under fyra veckor på sommaren för att få tillbringa tid med sina barn.

Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta och stärka arbetet med kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden. Detta är särskilt prioriterat då vårdnadsbidraget avskaffas. Därför ska nämnden ta fram ett program för de personer som kommer att bli av med vårdnadsbidraget. Arbetsmarknadsnämndens kostnader för detta justeras mot centrala medelsreserven.

Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla kunskap om sociala företag och sociala kooperativ, samt utreda hur dessa kan bidra till nämndens verksamhet.

Arbetsmarknadsnämnden ska leda och samordna arbetet med kommunala visstidsanställningar. I dag pågår ett arbete med stockholmsvärdar, ungdomsvärdar och omsorgsvärdar. Detta vidareutvecklas till att omfatta fler visstidsanställningar inom flera delar av kommunens verksamheter. Flera kommuner som gjort liknande satsningar har visat goda resultat både för de enskilda och när det gäller samhällsekonomisk lönsamhet. Anställningarna ska vara tidsbegränsade på som mest ett år och ska ge kollektivavtalsenlig lön och arbetet ska på ett tydligt sätt höja verksamhetens kvalitet. Anställningarna ska vara möjliga att kombinera med utbildning, särskilt prioriterat för unga som saknar gymnasiekompetens. Arbetsmarknadsnämnden ska se till att anställningarna inte skapar undanträngningseffekter, att det sker i samarbete med fackföreningar och att de som får anställningar erbjuds löpande handledning. Arbetsmarknadsnämndens, stadsdelsnämndernas och idrottsnämndens budget förstärks med 73 miljoner kronor för detta ändamål. Utöver detta kan kommunen komma att tillföras statliga resurser för de så kallade traineejobben.

Arbetsmarknadsnämnden ska också arbeta med att erbjuda praktik- och ungdomsanställningar för unga, ett erbjudande som även ska riktas till unga som inte uppbär försörjningsstöd. Arbetsmarknadsnämnden ska, i samverkan med stadens bolag och styrelser, arbeta för att fler unga får möjlighet till anställning i staden genom ungdomsanställningsavtal och yrkesintroduktionsanställningar.

Studie- och yrkesvägledning utgör en viktig del i det arbete som bedrivs inom det kommunala uppföljningsansvaret för 16–19-åringar varför satsningen för unga på jobbtorgen och de uppsökande insatserna för målgruppen permanentas. Satsningen på unga 20–25 år, vilken riktas till arbetslösa med en social problematik, permanenteras och utvidgas till 20–29 år. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska arbeta koordinerat med målgruppen vilket bland annat innebär att denna satsning behöver samordnas med den satsning som görs på sociala insatsgrupper under socialnämndens ansvar. För att ytterligare stärka arbetet med unga arbetslösa ska arbetsmarknadsnämnden kartlägga behovet av lokala jobbtorg ung på fler platser i Stockholm och påbörja arbetet med att starta upp verksamheter.

Nämnden ska vara pådrivande i arbetet för att öka antalet anställningar av personer med funktionsnedsättning i stadens verksamheter. I detta arbete ingår även att samverka med företag och andra organisationer för att skapa fler praktikplatser, feriearbeten och möjlighet till arbete för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ska fortsätta arbetet med så kallade serviceassistenter inom barn- och äldreomsorgen för personer med lindrig utvecklingsstörning.

Arbetsmarknadsnämnden ska leda arbetet med stadens sommarjobb och sträva efter att kunna erbjuda alla unga i åldern 16-19 sommarjobb. Detta ska ske i samarbete med näringsliv, andra offentliga organ och civila samhället. För att utöka antalet kommunala sommarjobb ska arbetsmarknadsnämnden samverka med övriga nämnder och bolag.

SFI och delaktighet

Den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en god möjlighet till etablering. Mottagandet av nyanlända ska syfta till jämlikhet, arbete och delaktighet.

Kunskaper i svenska språket och en fullgod samhällsorientering spelar en viktig roll för att på bästa sätt etablera sig på arbetsmarknaden och i det svenska samhället. Sfi, svenska för invandrare, ska hålla en hög kvalitet och det ska finnas en tydlig koppling mellan sfi och arbetsmarknaden. Sfi finns på olika nivåer och utgår från individens förkunskaper. Individens behov av språkutbildning för att förverkliga sin framtidsdröm ska vara utgångspunkten i stadens sfi-organisation. Kopplingen mellan svenskundervisning, livet i Sverige och den studerandes framtida yrkesval ska vara tydlig. Där det finns möjlighet och behov ska utbildning i svenska för yrkesutbildade (sfx) utformas inom fler yrkes- och ämnesinriktningar. Nyanlända invandrare kommer snabbare ut på den reguljära marknaden genom sfx-utbildningarna. Kompetenta och engagerade lärare är en viktig faktor för sfi-utbildningens kvalitet. Välutbildade och engagerade lärare är grunden för en utbildning där studerande får goda resultat i en god studiemiljö.

Sfi ska vara flexibel så att studier, arbete och praktik kan kombineras i större utsträckning. Detta skapar möjligheter att förena studier i svenska med yrkesutbildning. För den som återfinns inom Jobbtorg Stockholm och är i behov av ytterligare sfi-studier, ska sfi kunna vara en del av jobbplanen. Det är viktigt att sfi samverkar med Jobbtorg och vuxenutbildningen för att utveckla utbildningar. Nämnden ska också arbeta för att fler föräldradediga läser sfi.

Frivilligorganisationer bedriver idag ett viktigt arbete till gagn för nyanländas introduktion till språket och det svenska samhället. Satsningen på fadderverksamhet, som startade 2014, förlängs med anledning av de positiva resultat som uppnåtts av att en arena skapas för kontakter mellan nyanlända och etablerade stockholmare.

Vuxenutbildning

För dem som av olika skäl inte kunnat tillgodogöra sig utbildningen i grund- och gymnasieskolan är vuxenutbildningen en andra möjlighet. Rätt att studera inom den grundläggande vuxenutbildningen har den som saknar en nioårig grundskola. Plats inom den gymnasiala vuxenutbildningen erbjuds den som inte har en fullständig treårig gymnasieutbildning samt unga som gått ett yrkesprogram inom den nya gymnasieskolan och som vill uppnå grundläggande behörighet till högskolan. I mån av resurser kan även personer med högre utbildningsbakgrund antas.

Kommunal vuxenutbildning ska stödja och stimulera vuxna i sitt lärande. De vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin

ställning i arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen är den enskildes behov och förutsättningar. Vuxenutbildning bedrivs i staden av skolor i egen regi samt av externt upphandlade anordnare. Yrkesinriktade kurser inom vuxenutbildningen är mycket populära och leder i hög grad till arbete. Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda yrkesutbildningar till personer som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Flera av dessa kurser och utbildningar genomförs av gymnasieskolan. För att stadens gemensamma resurser ska kunna användas på ett effektivt sätt är det viktigt att arbetsmarknadsnämnden samverkar med utbildningsnämnden för att utveckla yrkeskurser och yrkesutbildningar både inom vuxenutbildningen och inom sfi. Möjligheterna att kombinera komvux med praktik och sfi ska utvecklas.

Inom vuxenutbildningen är en kompetent och engagerad lärarkår avgörande för skolans och utbildningens kvalitet. För att korta vägarna till jobb fortsätter staden därför att satsa på kvalitetshöjande åtgärder. Nya karriärvägar skapas för lärare genom karriärtjänster och ökade möjligheter till forskning.

Nämnden ska införa ett system för prova-på-studier som ger personer med försörjningsstöd möjlighet att prova på att studera på komvux med fortsatt ersättning i maximalt sex månader. Möjligheten till detta ska vara restriktiv och göras i en sammanvägd bedömning av ansvarig stadsdelsnämnd och jobbtorg.

Komvux utökas med motsvarande 50 miljoner för att ge Stockholm ett kunskapslyft och utbilda arbetslösa inom bristyrken. De nya platserna ska framförallt erbjudas personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Utöver detta kan kommunen komma att tillföras statliga resurser för komvuxplatser. Arbetsmarknadsnämnden ska ta hänsyn till detta i planeringen av den kommunala vuxenutbildningen.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Andel aspiranter som har avslutats, exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

R III
AmN:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	81 %	81 %	81 %
	Andel aspiranter upp till 25 år som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
	Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen personer med ekonomiskt bistånd längre än tio månader som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen ungdomar (16-24 år) som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	Andel godkända sfi-elever efter 600 timmar	67 %	68 %	69 %
	Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs	93 %	94 %	94 %
	Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	84 %	85 %	85 %
	Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	86 %	87 %	87 %
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskri-	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	minerade på sin arbetsplats			
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras. (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden utreda införandet av ett 020-nummer till mottagningsgrupper, jobbtorg och socialjouren. (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska utvärdera stadens satsning på feriejobb med särskilt fokus på kvaliteten i de feriejobb som erbjuds, på likvärdigheten i tillgången till feriejobb över staden, samt på de effekter satsningen gett för de ungdomar som fått feriejobb och för stadens verksamheter. Styrningen av arbetet ska analyseras och förslag lämnas på sådana åtgärder som kan anses befogade för att utveckla stadens arbete på området. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden och idrottsnämnden ska samverka i arbetet med att bereda aspiranter från jobbtorgen möjligheter till visstidsanställningar inom idrottsnämndens verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samverkan med utbildningsanordnarna se över och utveckla stadens arbete på områdena för studie- och yrkesvägledning och valideringsinsatser för nyanlända. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med Stockholms Stads- hus AB utreda behoven och förutsättningarna för ett socialt bolag likt Telge Tillväxt. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med socialnämnden ta fram ett program för insatser för personer som tidigare haft vårdnadsbidrag. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen	2015-01-01	2015-12-31

R III
AmN:8

och Stockholms Stadshus AB utarbeta en modell för hur krav i samband med offentliga upphandlingar och investeringar kan ställas på anställningar, praktikplatser och lärlingsplatser för personer långt ifrån arbetsmarknaden. (3.3)		
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg ung och påbörja uppstart av två verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska samordna stadens arbete med sommarjobb och erbjuda förmedling av sommarjobb från såväl stadens förvaltningar och bolag som näringsliv. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med berörda nämnder ta fram riktlinjer för stadens flyktingmottagande. (3.3.)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etniskt- och könssegregerad arbetsmarknad. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska anpassa verksamhetsystemet för vuxenutbildning så att avläsning av elever som har rätt att läsa på gymnasienivå går att ta fram. (3.4)	2015-01-01	2015-06-30
Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska samverka för att utveckla yrkesutbildningar för vuxna. (3.4)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden påbörja arbetet med fler platser i komvux inom bristyrken. (3.4)	2015-01-01	2015-12-31

Avfallsnämnden

Nämndens uppgifter

Avfallsnämnden har verksamhetsansvaret för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åvilar staden i fråga om avfallshantering. I detta ligger att upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt att upprätta förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall.

Avfallsnämnden ska upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt upprätta förslag till källsorteringsbefrämjande taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall.

Omfattningen av nämndens uppgifter är därmed reglerad i lag och författning, utförandet av den faktiska avfallsverksamheten åligger Stockholms stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten Avfall AB.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-492,0	0,0	0,0	0,0
Drift och underhåll	-478,7	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-10,2	0,0	0,0	0,0
Internräntor	-3,1	0,0	0,0	0,0
Intäkter	485,7	0,0	0,0	0,0
Netto	-6,3	0,0	0,0	0,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-20,0	0,0	0,0	0,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-20,0	0,0	0,0	0,0

Nämndens ledamöter utgör genom personalunion även styrelse för Stockholm Vatten Avfall AB. Budget för nämndens verksamhet upprättas därför inom Stockholm Vatten Avfall AB.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Stadens nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Avfallsnämndens verksamhetsplanering upprättas genom nämnda personalunion av styrelsen för Stockholm Vatten Avfall AB. Styrning av verksamheten sker därmed genom ägardirektiv till bolaget inom Stockholms Stadshus AB.

Exploateringsnämnden

Bostadsbristen begränsar både stadens utveckling och stockholmarna. Därför måste takten i bostadsbyggandet öka och fokus sättas på hyresrätter med rimliga hyror. Målet är att bygga 40 000 klimatsmarta bostäder fram till 2020. Exploateringsnämndens arbete ska genomsyras av målet att få upp takten i byggandet och att i större utsträckning skapa förutsättningar för fler hyresrätter som stockholmarna har möjlighet att efterfråga. Exploateringsnämnden ska verka för en hållbar, jämställd och modern stadsplanering inriktad på att minska stadens klimatpåverkan.

Nämndens uppgifter

Exploateringsnämnden ansvarar för markförvaltning och markexploatering inom stadens gräns. Nämnden ansvarar också för den mark staden äger utanför stadens gräns som ska exploateras och i de fall den ska avyttras. Nämnden ansvarar även för frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Exploateringsnämnden ska genomföra gällande detaljplaner för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser på stadens mark och på annan mark som nämnden förvaltar. Nämnden ska även samverka i arbetet med att utveckla planeringen för stadens framtida bostadsförsörjning tillsammans med berörda nämnder och kommunstyrelsen. Nämnden ansvarar vidare för myndighetsutövning i hamnfrågor.

Budget

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 354,7	-1 443,1	-1 491,6	-1 719,1
Drift och underhåll	-109,7	-117,1	-115,6	-116,1
Avskrivningar	-232,0	-273,0	-288,0	-400,0
Internräntor	-1 013,0	-1 053,0	-1 088,0	-1 203,0
Intäkter	2 496,0	2 537,0	2 582,0	2 637,0
Netto	1 141,3	1 093,9	1 090,4	917,9
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-3 800,0	-3 600,0	-3 900,0	-3 720,0
Inkomster	720,0	620,0	830,0	650,0
Netto	-3 080,0	-2 980,0	-3 070,0	-3 070,0
Försäljningsbeting	200,0	200,0	200,0	200,0

Budgeten för 2015 minskar med netto 47,4 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 minskar med 100 mnkr jämfört med 2014 och uppgår till netto 2 980,0 mnkr. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. För att dels säkerställa den befintliga projektportföljen med projekt som är i genomförande- och planeringsskede, dels möjliggöra den uttalade ambitionshöjningen för bostadsbyggandet har

exploateringsnämndens investeringsutgifter utökats jämfört med tidigare år. För att tydliggöra kopplingen till investeringsutgifterna och lönsamhetskravet ingår dessa, motsvarande bokförda värden, i budgetramen för investeringar och inte i försäljningsbetinget.

Exploateringsnämnden ska vidta åtgärder för att öka prognossäkerheten, både på utgifts- och på inkomstsidan inom investeringsverksamheten.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar
- Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo
- Stockholm är klimatneutralt
- Företag väljer att etablera sig i Stockholm

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

En växande stad

Det är positivt att Stockholm växer. Men Stockholm har inte lyckats möta behoven hos alla de människor som vill bo och leva här. Bostadsbristen håller på att bli ett av Stockholms största tillväxtproblem samtidigt som den drabbar enskilda stockholmare dagligen.

År 2020 beräknas en miljon människor bo i Stockholms stad. För att bereda plats för denna expansion ska exploateringsnämnden effektivt ta fram mark för nya bostäder, arbetsplatser och service. Staden ska byggas tätare och nya funktionsblandade stadsdelar ska växa fram, med en mångfald av upplåtelseformer. För att möta bostadsbristen och skapa ett Stockholm med plats för alla ska hyresrätterna som stockholmarna har råd att efterfråga blir fler.

Effektiva och transparenta processer är en nyckelfaktor för att klara bostadsbyggnads målet. Den sammanlagda tidsåtgången vinner på att alla berörda parter i staden är informerade och har möjlighet att påverka planerna på ett tidigt stadium. Det underlättar den fortsatta styrningen av processen fram till färdig bebyggelse, ökar möjligheten att undvika misstag, och innebär en mer effektiv användning av stadens samlade kompetenser. Därför ska exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tidigt samråda med de nämnder och styrelser som berörs. Miljö- och hälsoskydds nämndens rådgivande roll är särskilt viktig för att säkerställa ett grönare byggande. Exploateringsnämnden ska också ha en nära samverkan med de nämnder och styrelser som ansvarar för skola, idrottsytor och annan samhällsservice för att tillse att stadsplaneringen karaktäriseras av ett helhetsperspektiv. Stadsdelsnämnderna ska komma in i ett tidigare skede i processerna. God dialog i tidigt skede ska känneteckna både exploateringsnämndens kommunikation gentemot medborgarna och gentemot andra nämnder och styrelser.

En växande stad ställer krav på förmågan att prioritera. Nämnden ska arbeta utifrån investeringsstrategin. Under året kommer kommunstyrelsen att revidera investeringsstrategin. Exploateringsnämnden ska medverka i det arbetet. Stadens finansiella resurser är begränsade. Det är viktigt att tidigt, redan i planeringsskedet, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten. Genom att exploatera mark som inte är förenad med höga grundkostnader samt genom att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten öka. I detta ska den strategi för grönytor och ekosystemtjänster som ska utarbetas beaktas. Staden måste kunna göra mer långsiktiga investeringar när staden ska utvecklas. Detta är centralt inte minst när det rör utvecklingen av ytterstaden.

Ett högt bostadsbyggande

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm såväl som alla människors rätt till en bostad. Byggandet ska öka kraftigt och processerna ska gå snabbare. Hyresrätterna är prioriterade och ska bli fler i hela staden och bostäder för unga, studenter och andra grupper som står långt ifrån bostadsmarknaden ska prioriteras. Den geografiska segregationen ska motverkas. Målsättningen är att bygga 40 000 nya bostäder till 2020 och 140 000 nya bostäder fram till 2030. Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter.

Ett kraftigt bostadsbyggande är nämndens främsta prioriterade uppgift och exploateringsnämnden ska planera sin verksamhet utifrån stadens mål för bostadsbyggandet. Det ska byggas en variation av bostäder som alla Stockholmare har möjlighet att efterfråga. Det innebär att exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder och styrelser ska skapa förutsättningar för den högre ambitionen. Sammanlagt 16 miljoner, varav 8 ingår i exploateringsnämndens budget, avsätts för en öka-takten-satsning under ledning av kommunstyrelsen, i syfte att effektivisera processerna, samordna berörda nämnders arbete och öka takten i byggandet.

Nämnden ska fokusera på projekt som bedöms vara realistiska att genomföra under mandatperioden utifrån projektens beslutsläge, måluppfyllelse och ekonomi. Hyresrätter och bostäder för unga, studenter och andra grupper som står långt från bostadsmarknaden ska vara prioriterade.

Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med trafiknämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utveckla sin samlade produktionsplanering med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet, stadutvecklingsstrategierna i översiktsplanen och tunnelbaneöverenskommelsen. Planeringen ska ha ett genomförandeperspektiv och särskilt beakta målen för allmännyttans nyproduktion. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska delta i kommunstyrelsens arbete med att utveckling styrning och samordning av stadens bostadsbyggande.

Det är väsentligt att staden fortsätter att bidra med goda exempel för att visa på möjligheter att sänka byggkostnaderna. Det är också viktigt att såväl exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadens bostadsbolag med flera samverkar kring utvecklingsfrågor runt planering och byggande. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska särskilt samverka i arbetet med att ta fram typhus som är anpassade till Stockholms förhållanden.

När Stockholm växer, takten i bostadsbyggandet ska öka och nyproduktionen av hyresrätter är prioriterad spelar Stockholms tre allmännyttiga bostadsbolag en viktig roll. De allmännyttiga bostadsbolagen ska få markanvisningar motsvarande minst 2 500 hyresrätter per år.

Det är viktigt att värden som barnens rätt till sin stad tas i beaktande vid exploatering. För att bejaka de mänskliga och ekologiska värdena vid exploatering ska en strategi

för ekosystemtjänster tas fram. Det är angeläget att stockholmare med intresse för stadens utveckling i större utsträckning erbjuds möjligheter att föra fram åsikter och idéer. Exploateringsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder, i större exploateringsprojekt utveckla en utökad dialog i ett tidigt skede med utgångspunkt från stadsbyggnadsnämndens utvärdering. När större områden ska exploateras bör områdesplanering i högre utsträckning förekomma. Nya metoder för dialog och samråd ska testas i syfte att öka inflytandet och inkludera fler i processen och förbättra planerna. Det kan exempelvis innebära att berörda nämnder testas omvänd planprocess, men nämnden är inte låst vid en särskild metod. Nämnden kan med fördel testa nya metoder som hittills inte implementerats i Sverige.

Strategisk markutveckling

Stockholm ska bygga med både bredd och spets. Staden ska öka både öka volymerna i produktionen och eftersträva hög kvalitet i byggnationen. Nya riktlinjer för markanvisningar ska tas fram. De nya riktlinjerna ska syfta till att öka takten i byggandet samt ge verktyg att bygga både fler bostäder med en god arkitektur och fler bostäder till en rimlig kostnad för prioriterade grupper. (Den ska möjliggöra särskilda satsningar på bostäder för unga, studenter och personer som står långt från bostadsmarknaden.) En tät, yteffektivt, klimatsmart, kollektivtrafiknära bebyggelse ska premieras. Riktlinjerna för markanvisningar är tillsammans med översiktplanen och kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet centrala delar när staden utvecklas.

Exploateringsnämnden ska tillsätta ett strategiutskott som får i uppgift att arbeta med frågor som rör strategisk markutveckling. Bland det som behandlas finns bland annat hur stadens långsiktiga behov av markresurser tillgodoses, hur omvandlingen från verksamhetsområden till nya stadsdelar sker på ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart sätt samt hur strategin för grönytekomensation hanteras. Utskottet ska vara en part i arbetet med att ta fram en ny markanvisningspolicy.

Konkurrensen på byggmarknaden ska stimuleras genom att fler mindre aktörer ges möjlighet att delta i byggandet av Stockholm. Innovativt byggande uppmuntras och tydligare krav ställas på byggföretagen. Berörda nämnder ska underlätta för mindre aktörer på marknaden genom att utveckla metoder för en områdesplanering som resulterar i färdiga byggrätter som mindre byggherrar kan efterfråga.

Exploateringsnämndens markanvisningar ska vägledas av målsättningen om en god funktionsblandning, gärna med kommersiella lokaler i bottenplan och en mångfald av upplåtelseformer i hela staden. Minst hälften av de lägenheter som markanvisas ska vara hyresrätter och bostäder för unga och studenter ska vara prioriterade.

Utbyggnaden av staden ska ske enligt de strategier för stadsutveckling som fastställts i översiktplanen. Byggande i goda befintliga kollektivtrafiklägen samt lägen där planering av nya kollektivtrafikförbindelser pågår ska prioriteras. Det regionala samarbetet ska intensifieras och försök till en regional byggpakt ska genomföras. Däri är det också viktigt att staden ytterligare fördjupar samarbetet och planeringen med trafiknämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor. Det är centralt att nya stadsdelar har en välfungerande kollektivtrafik på plats redan vid inflytning.

Hela Stockholm ska erbjuda trivsamma och trevliga livsmiljöer. En mångfald av boende och boendeformer ska etableras i staden. Exploateringsnämnden ska tillsammans med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser säkerställa att staden på ett tidigt stadium planerar för offentlig service, inte minst boenden för personer med funktionsnedsättning, men även förskolor, skolor, idrott och rekreation, övrig omsorg, kultur med mera i stadsutvecklingsområdena. Utbyggnaden av förskolor och skolor innebär

omfattande investeringskostnader. Stadens behov av skolor och förskolor ska utgå från en långsiktig planering. Planeringen ska också ta hänsyn till kommande och framtida behov av ytor för kommunteknisk infrastruktur som exempelvis återvinningscentraler och snöupplag.

I syfte att främja en attraktiv och varierad stadsbild ska exploateringsnämnden, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, markanvisa och planlägga ett större, sammanhängande område för att skapa en unik stadsdel med nydanande arkitektur.

Att verka för yteffektiva lägenheter med lägre boendekostnad är en viktig del i arbetet med att skapa en mångfald i bostadsbeståndet. Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden. För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska exploateringsnämnden markanvisa minst 700 nya studentlägenheter per år. Även bostäder för unga ska prioriteras i exploateringsnämndens arbete och minst 700 små, yteffektiva hyresrätter ska markanvisas årligen. Exploateringsnämnden ska arbeta aktivt för möjligheten att sänka byggkostnaderna i denna typ av projekt. Exploateringsnämnden ska i nära samarbete med berörda nämnder och bolag utreda lämpliga platser för tillfälliga bostäder för unga och studenter.

Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppbo- städer ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek.

Utvecklingen av Söderstaden är en viktig del i att klara Stockholms mål för bostadsbyggandet under de kommande åren. Exploateringsnämnden ska se till att Söderstaden utvecklas till en modern och hållbar stadsdel med mycket god kollektivtrafiktillgång där det är naturligt att välja andra färdmedel än bil. Projektet ska bygga samman stadsdelar och skapa en modern stadsmiljö och samtidigt tillvarata områdets industrihistoriska värden

Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och S:t Erik Markutveckling AB har ett gemensamt ansvar för utveckling av slakthusområdet.

En övergripande Vision för City har antagits av kommunfullmäktige. Visionens övergripande mål är: attraktivare stadsmiljöer, fler bostäder och stärkt cityhandel. Visionen ska stärka stadsutvecklingsområdet den centrala staden. Exploateringsnämnden ansvarar för att leda det operativa arbetet med stadsutvecklingsområdet City.

Exploateringsnämnden leder arbetet och ansvarar för att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och övriga berörda nämnder tillsätta en projektgrupp för planeringen av utvecklingen av Bromma. Gruppen ska förbereda planeringen för en framtida bostadsexploatering på nuvarande Bromma flygplats. Övergripande frågor för områdets stadsutveckling, trafik och kopplingar till omkringliggande bebyggelse påbörjas. Tidplan, organisation och behovet av resurser inom stadens förvaltningar för projektet ska översiktligt bedömas.

Hållbara investeringar

Utbyggnaden av Stockholm ska ske på en långsiktigt hållbar nivå. Takten i bostadsbyggandet ska vara hög och det ska finnas utrymme för de investeringar som krävs för infrastruktur, omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning, förskola, skola

R I ExpIN:6

med mera. Lönsamheten är därför viktig då stadens finansiella resurser är begränsade. Detta får emellertid inte resultera i att prissättningen för stadens mark leder till att de bostäder som byggs bara kan efterfrågas av en begränsad del av stadens invånare. Det får inte heller leda till att byggnation av exempelvis skolor och idrottplatser uteblir eller nedprioriteras. Stockholm ska vara en stad där alla olika sorters människor kan leva och bo.

Det är viktigt att tidigt, redan i planeringskedet och vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten. Genom att exploatera mark som inte är förenad med höga grundkostnader samt genom att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten såväl som takten i byggandet öka. En hög exploateringsgrad är särskilt viktig i kollektivtrafiknära lägen.

Exploateringsnämnden ska i samband med verksamhetsplan 2015 och i den löpande uppföljningen redovisa relationen mellan investeringsmedel och förväntad bostadsproduktion samt förväntad produktion av skollokaler och annan samhällsservice.

En central del i Exploateringsnämndens arbete är att skapa förutsättningar för ett mer hållbart resande. Där är planeringen av cykelinfrastruktur central. *Strategi för ökad cykling i Stockholms stad* ska beaktas i planering och utveckling av nya och befintliga områden. För att skapa en mer heltäckande redovisning över stadens investeringar i cykelvägar ska exploateringsnämnden följa upp och redovisa anläggandet av cykelvägar i exploateringsområden. Vid nybyggnation ska det tidigt planeras för ett ökat cyklande och behovet av säkra och funktionella cykelparkeringar ska tillgodoses.

Vid större projekt som kräver trafikomläggningar och ombyggnation är det av högsta vikt att säkerställa en fullgod framkomlighet för gång- och cykeltrafikanter.

Ombyggnationen av Slussen är angelägen och ska genomföras. En oberoende expertgrupp ska tillsättas för att genomlysas projektets ekonomi och funktionalitet samt se över vilka förbättringar som kan göras inom gällande detaljplan.

Exploateringsnämnden är ansvarig för arbetet att utveckla stadens miljöprofilområden. Norra Djurgårdsstaden, som deltar i Clinton Climate Initiative, CCI, och Västra Liljeholmen, är större miljöprofilområden där ny miljöteknik och god planering kan visa vägen för hållbara lösningar och goda stadsmiljöer.

Både nyproduktion och upprustning ska utgå från högt ställda krav på energianvändning. I nyproducerade byggnader, på av staden markanvisad mark, ska energianvändningen som allra högst vara 55 kWh/m² med sikte mot 45 kWh/m². Men minskad miljöpåverkan kräver också att åtgärder vidtas i det befintliga fastighetsbeståndet. Detta kan till exempel ske i samråd med Energicentrum.

Staden tillämpar flexibla parkeringstal. Exploateringsnämnden sträva efter att hålla så låga p-tal som möjligt, utifrån givna förutsättningar. Exploaterings-, stadsbyggnads- och trafiknämnderna ska under året gemensamt ta fram förslag för parkeringstal för bil och cykel vid nybyggnation. Exploateringsnämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden- och trafiknämnden, uppmuntra och skapa förutsättningar för bilpoolsinfrastruktur vid nya exploateringar.

Projektet med att restaurera sjön Magelungen fortskrider. Olika alternativ ska utredas. Medel för de åtgärder som är planerade i närtid finns avsatt i exploateringsnämndens investeringsbudget samt i central medelsreserv.

Ett större invånarantal ökar trycket på stadens parker, grönområden och vattenspeglar. Därför är det viktigt att peka ut strategiskt viktiga naturområden och att hantera be-

byggelse vid och på vatten varsamt. Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekompensation. Arbetet med inrättande av nya naturreservat i Älvsjöskogen, Årstaskogen och Kyrkhamn fortskrider enligt plan. Exploateringsnämnden ska också påbörja arbetet med att göra Rågsveds friområde till naturreservat.

Exploateringsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal markanvisade bostäder	8 000 st	8 000 st	8 500 st
	Antal markanvisade bostäder i nya tunnelbanans influensområde	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Antal markanvisade studentbostäder	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
	Antal påbörjade hyresrätter	1 500 st	1 500 st	2 000 st
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal påbörjade studentbostäder	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kwh/m ²	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5 100 st	5 100 st	5 100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utarbeta relevanta indikatorer inom arbetet med att effektivisera stadsbyggnadsprocessen för att säkerställa att vidtagna åtgärder leder till en ökad effektivitet (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden utarbeta ett förslag till nya riktlinjer för markanvisningar (1.6)	2015-01-01	2015-06-30
Exploateringsnämnden ska utveckla arbetet med markanvisningstävlingar med fokus på små, yteffektiva lägenheter med rimliga hyror.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder tillsätta en projektgrupp för planeringen av utvecklingen av Bromma. (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med socialnämnden ta fram riktlinjer för hur en barnkonsekvensanalys kan användas för att innan exploatering belysa påverkan på unga. (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsmyndigheten ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsmyndigheten bättre kan integreras tidigt i planeringsarbetet.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med Stockholm Parkering AB vidta åtgärder för att fler cykelparkeringar skapas i Stockholm (2.2)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsmyndigheten ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation.(2.3)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden påbörja arbetet med att upprätta naturreservat i Rågsveds friområde. Förutsättningarna för att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat ska utredas. (2.3)	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram (3.1)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska ta fram långsiktig plan för drift och underhåll för övertagande av nya områden tillsammans med trafiknämnden (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön. (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och fastighetsnämnden ska i samverkan ta fram en strategi för hur behovet av kvalificerade handläggare och projektledare kan säkerställas (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla nya metoder för dialog och medborgardeltagande i planeringen. Till exempel kan processer där detaljplaner föregår markanvisningar testas. (4.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden ska testa omvänd planprocess i projekt där detta kan vara möjligt.(4.6)	2015-01-01	2015-06-30

Fastighetsnämnden

Stockholms fastigheter skapar möjligheter för stockholmarna och rymmer en mängd verksamheter som berikar staden. Stadens fastigheter ska tillgodose stockholmarnas behov, i dag och i framtiden. Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion, som exempelvis solceller på stadens fastigheter, ska utsläpp minska samtidigt som stadens långsiktiga kostnader sjunker.

Nämndens uppgifter

Fastighetsnämnden ansvarar som stadens fastighetsförvaltande resurs för lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag samt naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns. Staden ska äga och utveckla byggnader som långsiktigt behövs för stadens olika verksamheter och andra byggnader kan avyttras. Nämnden ska tillhandahålla och utveckla lokaler för stadens verksamheter och externa hyresgäster. Uppdraget omfattar förvaltningsbyggnader, kommersiella fastigheter, kulturfastigheter, mobila paviljonger, vissa naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns, slakthusområdet, saluhallar samt idrottsanläggningar. Fastighetsnämnden har det samlade huvudansvaret för torgplatsupplåtelse samt att utifrån detta utveckla stadens tre saluhallstorg Östermalmstorg, Hötorget och Medborgarplatsen. Nämnden ska också stödja handeln och tillförseln av mat och färskvaror till Stockholm. Ärenden om tvångsförvaltning hanteras av fastighetsnämnden och administreras av AB Svenska Bostäder. Staden ska ha en aktiv fastighetsförvaltning. En mer aktiv förvaltning av den samlade fastighetsportföljen innebär både strategiska försäljningar och förvärv av fastigheter.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Verksamhetens intäkter	1 288,0	1 382,5	1 399,0	1 422,4
Verksamhetens kostnader (-)	-661,0	-705,6	-709,1	-709,1
Verksamhetens netto (resultat 1)	627,0	676,9	689,9	713,3
Avskrivningar	-295,8	-314,4	-329,7	-340,6
Räntekostnader (-)	-202,8	-231,3	-267,8	-310,3
Summa intäkter	1 288,0	1 382,5	1 399,0	1 422,4
Summa kostnader (-)	-1 159,6	-1 251,3	-1 306,6	-1 360,0
Resultat efter avskrivningar och finansiella poster (resultat 2)	128,4	131,2	92,4	62,4
Ägartillskott (+)/avkastningskrav (-)	-143,1	-135,2	-99,4	-63,1
Årets resultat - förändring av eget kapital	-14,7	-4,0	-7,0	-0,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-1 119,0	-1 874,2	-2 181,5	-1 880,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-1 119,0	-1 874,2	-2 181,5	-1 880,0

Nämndens budgeterade resultat 2015 visar ett underskott om 4,0 mnkr som finansieras av tidigare års överskott. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Avkastningskravet sänks från 143,1 mnkr år 2014 till 135,2 mnkr 2015, vilket är en sänkning med 7,9 mnkr. För fastighetsnämnden beräknas internräntan utifrån stadens internränta plus en omkostnadsersättning på 0,25 procentenheter. Internräntan för fastighetsnämnden uppgår därmed i budget 2015 till 2,00 procent. Samma ränta används även under byggtiden, den så kallade kreditivräntan. I samband med upprättande av verksamhetsplan kommer avkastningskravet att regleras till följd av förändrad internränta.

Investeringsbudgeten för 2015 uppgår till 1 874,2 mnkr. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. För att genomföra nämndens långsiktiga uppdrag tilldelas en investeringsbudget som långsiktigt uppgår till 440,0 mnkr per år. För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar på kortare sikt utökas nämndens investeringsbudget med 1 434,2 mnkr 2015. Budgeten för projekt Östermalmshallen förutsätter att del av den inryms inom långsiktig ordinarie investeringsbudget. Budgeten för investeringar i idrottsanläggningar uppgår under perioden 2015-2017 till 1 549,4 mnkr.

I samband med beslut om investering och reinvesteringar ska ett ökat fokus läggas på att säkerställa finansiering, intäkter och risker tillsammans med drifts- och underhållskonsekvenser i syfte att trygga totalekonomi och säkerställa en god avkastning tillsammans med val av material, utformning och tekniska lösningar som är långsiktigt hållbara.

Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens beslutsäge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi, inkluderat risker, finansiering och projektkostnader. Nämnden ska arbeta i enlighet med investeringsstrategin och i stora stadsövergripande projekt, som till exempel Norra Djurgårdstaden och Slakthusområdet, där nämnden medverkar ska projektens övergripande målsättningar och ekonomiska mål vara styrande.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar
- Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla.
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är klimatneutralt
- Företag väljer att etablera sig i Stockholm

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stockholms stad har behov av ändamålsenliga förvaltningsbyggnader för sin verksamhet. Nämnden ska vara en aktiv fastighetsförvaltare och verka för att god kvalitet upprätthålls i de lokaler, byggnader och anläggningar som staden behöver. Fastighetsnämnden ska tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter, föreningar och externa hyresgäster. De fastigheter som staden bygger för stadens verksamheter ska byggas flexibelt så att de anpassas till olika typer av verksamhet, efter

behov. Stadens fastigheter ska ha en sund inomhusmiljö samt vara fria från miljö och hälsostörande ämnen.

Fastighetsnämnden ska bedriva en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning och minska energiförbrukningen såväl i befintliga som nya byggnader. Genom investeringar i energieffektiviseringar och energiproduktion, som exempelvis solceller och gröna tak på stadens fastigheter, ska utsläpp minskas samtidigt som stadens långsiktiga kostnader sjunker. Fastighetsnämnden ska bidra till stadens mål om 70 procent matavfallsåtervinning till år 2020. Fastigheterna ska vara energieffektiva och leverera en sund inomhusmiljö samt vara fria från miljö- och hälsostörande ämnen.

Fastighetsnämnden ska förvalta och utveckla fastigheter inom stadens gräns som staden ska äga långsiktigt. Fastigheter med högt kulturhistoriskt värde såsom Sturehofs slott och Stockholms Stadshus ska bevaras och förvaltas med hög kompetens och ambition.

Fastighetsnämnden ska som god hyresvärd leda arbetet med att säkerställa att stadens nämnder har moderna, yt- och energieffektiva lokaler. Kommunstyrelsen utgör stadens professionella lokalstrategiska funktion. Fastighetsnämnden ska delta i översynen av förvaltningen av stadens verksamhetsfastigheter avseende gränsdragningsfrågor för drift, underhåll och investering. Kundnöjdheten ska öka.

Stadshuset ska vara tillgängligt för alla. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa Stadshuset för personer med funktionsnedsättning ska intensifieras. Därmed ger staden fler personer, såväl stockholmare som turister, möjlighet att på ett enkelt sätt besöka Stadshuset.

Fastigheternas underhåll ska långsiktigt hålla en god nivå för att möjliggöra en professionell förvaltning och en adekvat hyressättning. Där underhållet varit eftersatt ska detta stärkas enligt nämndens långsiktiga underhållsplan. Nämnden ska upprätta en långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar i samarbete med idrottsnämnden. Fastighetsnämnden ska inom beslutad budget avsätta medel för tillgänglighetsanpassning.

Fastighetsnämnden ska fortsätta arbetet med att tillgängliggöra alla sina publika lokaler för personer med funktionsnedsättning.

För att säkerställa att stadens byggnader är miljömässigt hållbara ska fastighetsnämnden långsiktigt arbeta för att miljöklassa sitt bestånd i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden och fortsätta ha ett aktivt arbete med ekosystemtjänster som bidrar till bättre miljö och energibesparingar. Fastighetsnämnden ska även verka för att alla avtal som nytecknas eller omförhandlas sker enligt mallen för gröna hyresavtal. Fastighetsnämnden ska bedriva arbete med miljöcertifiering av byggnader och samordna det arbetet med planläggning av kommande underhållsbehov.

Fastighetsnämnden ska kontinuerligt arbeta med att förbättra prognossäkerheten och ekonomin i underhålls- och investeringsprojekt. Fastighetsnämnden ska följa upp resultatutvecklingen med underhållsbudget och utfall på underhåll exkluderat, samt följa upp och ta fram en plan för att effektivisera nämndens administrativa kostnader, både overhead generellt och i projekt.

Fastighetsnämnden kommer under mandatperioden att ansvara för en kraftig satsning för att möta det uppdämda behov som finns av såväl nya idrottsanläggningar som upprustningar i befintliga.

Fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska i syfte att ta fram en långsiktigt hållbar strategi för upprustning och utbyggnad av bassängbadsanläggningarna utreda alternativa

strategier som rivning, upprustning, nyproduktion, sammanslagning och/eller omlokalisering. Detta ska också göras mot bakgrund av bostadsproduktionsmålet där befintliga fastigheter skulle kunna utvecklas med bostadsproduktion eller annat som kan finansiera delar av upprustning/nyproduktion. I samband med detta ska fastighetsnämnden genom extern expertis granska framtagna byggkostnads kalkyler och jämföra dem mot motsvarande kostnader för nyproduktion, samt genom extern expertis granska effektivitet i entreprenadupphandlingar.

Fastighetsnämnden ska bidra till jobbskapande och näringslivets förutsättningar. Nämnden ska därför aktivt verka för att en hållbar livsmedelsindustri har en plats i den växande staden. Fastighetsnämnden ska även undersöka möjligheten att stödja innovationsdrivna företags verksamhet genom pilot- och testanläggningar. Vidare ska också Fastighetsnämnden verka för långsiktighet och transparens i hyressättningen. Fastighetsnämnden ska särskilt bidra till att fler jobb skapas i söderort.

I Stockholm ska det vara lätt för såväl privata som sociala företagare att finna lämpliga lokaler. Fastighetsnämnden ska sträva efter att skapa fler mark- och lokalmöjligheter för nystartade företag.

Fastighetsnämnden ska fördjupa utredningen om de ekonomiska förutsättningarna för en kulturscen i gasverksområdet i Norra Djurgårdsstaden. Samverkan ska ske mellan fastighetsnämnden, Stockholms Stadshus AB och exploateringsnämnden. Fastighetsnämnden ska arbeta med kompetensutveckling utifrån genomförd kompetenskartläggning, för att säkerställa att nämndens uppdrag genomförs resurseffektivt

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter	500 st	500 st	500 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	som Jobbtorg Stockholm matchar			
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljksamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse
Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår		tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska tillsammans ta fram en långsiktigt hållbar strategi för upprustning av bassängbadsanläggningar. (1.7)	2015-01-01	2015-12-31
Fastighetsnämnden ska göra en kartläggning av stadens fastigheters tak och fasader för att identifiera platser lämpliga för att installera solenergi och gröna tak. (2.1)	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram (3.1)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Fastighetsnämnden ska verka för att en ny modell för hyressättning av förenings- och kulturlokaler tas fram. (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Fastighetsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar. (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, och exploateringsnämnden ska i samverkan ta fram en strategi för hur behovet av kvalificerade handläggare och projektledare kan säkerställas. (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

Idrottsnämnden

Idrottens möjligheter är många. Idrotten skapar gemenskap och glädje och får människor att växa. Idrotten ökar inlärningsförmågan och förbättrar skolprestationerna. Den motverkar, lindrar och i vissa fall till och med botar en rad sjukdomar. Satsningar på idrotten är satsningar på samhällets välmående. Idrottspolitikerna spelar en viktig roll för att nå målet om friskare befolkning och skapar förutsättningar för Stockholm att vara en stad i framkant, även i framtiden.

Nämndens uppgifter

Idrottsnämndens övergripande mål är folkhälsa genom breddidrott. Nämnden ska främja stockholmarnas folkhälsa genom att erbjuda möjligheter till idrott och friluftsliv. Nämnden ansvarar för stadens bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar. Idrottsnämnden ska vara den primära samtalspartnern med alla idrottsföreningar, såväl bredd- som elitidrott. Nämnden har hand om upplåtelser av skolidrottshallar och gymnastiksalarna under den tid lokalerna inte används för skoländamål. Nämnden har även hand om ärenden som rör taxor och subventioner för upplåtelser av anläggningar för idrottsverksamhet. Inom nämndens verksamhet ingår att anordna fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Därutöver ansvarar nämnden för fiskevård inom stadens vatten samt för båtplatser och friluftsverksamhet.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-872,0	-946,5	-952,7	-981,9
Drift och underhåll	-872,0	-946,5	-952,7	-981,9
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	290,2	295,4	290,5	300,1
Netto	-581,8	-651,1	-662,2	-681,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-25,0	-27,0	-27,0	-17,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-25,0	-27,0	-27,0	-17,0

Budgeten för 2015 ökar med 69,3 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 uppgår till 27,0 mnkr. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. Kapitalkostnadstäckning utgår inte för idrottsnämndens investeringar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden.

Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla.
- Stockholm är fritt från diskriminering

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

Det idrottspolitiska programmet beskriver hur folkhälsoperspektivet ska styra nämndens arbete i syfte att få fler stockholmare att bli fysiskt aktiva. Det idrottspolitiska programmet är därmed vägledande för nämndens verksamhet. Nämnden ska verka för att kostnaderna för att utöva idrott i Stockholm ska hållas så låga som möjligt. All idrottsverksamhet i Stockholm ska vara fri från diskriminering. Nämnden ska aktivt motverka diskriminering och kränkningar.

Barns och ungas idrottande och motionerande är prioriterat i idrottsnämndens arbete. Barn och ungas idrottande ska genomsyras av glädje. Nämnden ska aktivt motverka alltför tidiga elitsatsningar och arbeta strategiskt för att barn inte ska fara illa. Idrottsnämnden ska samverka med andra aktörer för att nå personer med funktionsnedsättning, flickor med utländsk bakgrund samt barn och ungdomar som idag inte idrottar. Idrottsbonusen, som syftar till att nå barn och ungdomar som inte nås genom den traditionella föreningsidrotten är ett viktigt medel för att lyckas i detta arbete tillsammans med ett gott samarbete mellan idrottsnämnden och föreningslivet.

Nämndens resurser - investeringsmedel såväl som medel för verksamheten - ska fördelas så att förutsättningarna för att utöva idrott är jämlika mellan flickor och pojkar och oavsett bakgrund. Nämnden ska särskilt prioritera resurser till föreningar som verkar i områden och bland grupper där den fysiska aktiviteten är låg. Idrottsföreningar som får stöd av staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning och kränkande behandling.

Idrotten har en viktig roll i att förebygga kriminalitet bland ungdomar. Nämnden ska fortsätta att stödja föreningarna i det arbetet.

Spontanidrotten ska locka till ökad fysiskt aktivitet. Idrottsnämnden har en pådrivande roll för att stadens nämnder och bolagsstyrelser samarbetar med varandra och med föreningslivet för att ytor för spontanidrott och utomhusgym tillgodoses.

Tillgänglig idrott och fritid för alla

Nämnden ska arbeta aktivt för att utveckla utbudet av idrotts- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Andelen barn och ungdomar med funktionsnedsättning som deltar i fritidsverksamhet ska öka.

Tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som andra. Utbudet av idrotts- och fritidsaktiviteter ska kommuniceras och anpassas till barn med funktionsnedsättning.

Stockholms barn och unga ska lära sig simma

Simkunnighet är livsviktigt och ger ökad livskvalitet, det är också en förutsättning för godkänt avgångsbetyg i grundskolan. Stadens modell för skolsimmet är bra men behöver utvecklas ytterligare. Dels är grupperna för stora och dels är bristen på tider i stadens simhallar ett stort problem. Med riktade insatser och utökad kapacitet i utbudet av undervisningsbassänger som finns i staden görs en kraftsamling för ökad simkunnighet bland barn och unga.

Tillgång till idrottsanläggningar

Inom idrottsnämndens ansvarsområde ligger att prioritera och planera för stadens nytillskott av idrottsanläggningar, både inom exploateringsområden och inom staden i övrigt. Samarbetet med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden är avgörande för att få till stånd en fungerande planering av idrottytor. Idrottsnämnden ska även ha ett nära samarbete med utbildningsnämnden och SISAB för att i högre grad kunna samplanera idrottytor och skollokaler.

En stor utmaning är att bygga ikapp den anläggningsbrist som idag hämmar Stockholms växande idrottliv. Under kommande år ska fler idrottshallar, konstgräsplaner och andra idrottsanläggningar färdigställas. I stadsutvecklingen och exploateringen av stadens mark ska ytor för rekreation och idrottsutövande finnas med i samhällsplaneringen redan från början. När nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsytor anläggas inom dessa områden. Fullstora idrottshallar är den anläggningstyp som det råder störst brist på. Budgeten för investeringar i idrottsanläggningar kommer under mandatperioden att förstärkas med en miljard kronor.

Bristen på hallar ska också mötas genom att fler av de befintliga idrottshallar som finns i exempelvis skolor görs tillgängliga för idrottsföreningar. Därför ökas budgeten för att installera kodlås för att öka tillgängligheten i dessa lokaler.

Planering och prioritering ska göras ur ett driftkostnadsperspektiv samt inom den budget som kommunfullmäktige beslutat om för idrottsinvesteringar. Detta innebär att idrottsnämnden inom sin budget ska prioritera utifrån det idrottspolitiska programmets mål samt utifrån upprättad långsiktig investeringsplan. Idrottsnämnden ska även planera för så kallade ersättningsinvesteringar när idrottsmark tagits i anspråk för annan användning. Nämnden ska begära ombudgetering av ersättningsinvesteringar som inte kan avslutas inom aktuellt budgetår. Prioritering av nya anläggningar ska göras utifrån avvägningar om behov av reinvesteringar i det befintliga anläggningsbeståndet.

Nämnden ska arbeta i enlighet med investeringsstrategin.

Fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska tillsammans ansvara för att analys av drift- och underhållskonsekvenser i samband med investeringsbeslut förbättras för att tydliggöra den långsiktiga påverkan på stadens ekonomi. Idrottsnämnden ska planera så att kommande års driftkostnader kan rymmas inom nämndens budget. Det är angeläget att idrottsnämnden ser över behovet av anläggningsytor, samtidigt som fastighetsnämnden ska se över anläggningarna för att vidareutveckla dem. För att hålla kostnaderna nere samt möta det växande behovet av fullstora idrottshallar ska idrottsnämnden och fastighetsnämnden fortsätta samarbetet kring enklare hallar. När detta görs ska möjligheten att få permanenta bygglov för hallarna alltid prövas.

Idrottsnämnden har under 2013 fattat ett utredningsbeslut om att bygga en bandyhall i Tallkrogen, i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag. Hallen ska byggas genom prioritering inom fastställd budget för idrottsinvesteringar och vara för regionalt bruk.

Allsvensk damfotbollsarena

Fotbollen är idag Sveriges största idrott, bland flickor och bland pojkar. Staden ska arbeta för att uppnå jämställda förutsättningar för stockholmarna att utöva idrott. I detta ingår att ge damfotbollen samma möjligheter att utövas som herrfotbollen. Från och med 2014 börjar de nya arenakraven att gälla för lagen i damallsvenskan, Stockholms damlag ska ha ändamålsenliga planer att spela sina matcher på. Idrottsnämnden ska därför i samråd med Fastighetsnämnden inleda arbetet med att Kanalplan till kraven på damallsvensk nivå under kommande verksamhetsår. Under förutsättning att Djurgårdens damfotbollsförening når damallsvenskan under 2015 ska Stockholms stadion rustas till damallsvensk standard senast till säsongstart 2016.

Friluftsliv och båtsport

Idrottsnämnden är stadens kontaktyta gentemot båtklubbar och fritidsfiske. Nämnden ska tillvarata och underlätta stockholmarnas intressen av ett rörligt friluftsliv- och båtliv. I detta uppdrag ligger exempelvis att samarbeta med närliggande kommuner för att skapa lämpliga lösningar för det rörliga friluftslivet på land och till sjöss. Idrottsnämnden ska tillsammans med båtklubbarna minska problemet med miljögifter, som kommer från bottenfärger och rengöring av båtar, genom att uppföra spolplattor.

Energieffektiva anläggningar

Det är angeläget för både miljön och stadens långsiktiga ekonomi att energianvändningen minskar. Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden genomföra energieffektiviserande åtgärder i stadens idrottsanläggningar. Målet är att sänka energianvändningen, minska miljöpåverkan och förhindra kapitalförstöring. Idrottsnämnden ska arbeta för att långsiktigt sänka energianvändningen och att klimatneutrala energikällor används.

Idrottsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden arbeta för att förbättra stockholmarnas förutsättningar för trygg vardagsmotion, bland annat genom att trygghetsanpassa motionsspår.

Rikt och levande föreningsliv för idrotten

Idrottslivet i Stockholm bygger till mycket stor del på alla insatser som görs av ideellt arbetande ledare. En satsning på ledare i föreningarna ska genomföras. Ledarsatsningen ska syfta till att få fler att fortsätta idrotta och fler av de tonåringar som slutar idrotta att stanna kvar i föreningslivet. Nämnden ska vara föreningslivet behjälpligt och stötta satsningar på att få fler unga att vilja engagera sig ideellt. Satsningarna ska komma både idrottslivet och övriga föreningslivet i Stockholm till del. Föreningsbidragen ska höjas.

Nämnden ska verka för att föreningslivets ledare får möjlighet till relevanta utbildningar, bland annat i arbetet för att förebygga diskriminering, kränkningar och mobbing inom idrotten. Nämnden ansvarar för att sådana utbildningsinsatser finns att tillgå.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop,	Andel genomförda åtgärder inom	100 %	100 %	100%

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
med trygga och levande stadsdelar	ramen för RSA			
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Stockholmarnas nöjdhet med Stockholm stads idrottsutbud	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationens andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

R III
IdN:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	arbetsplats			
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Idrottsnämnden ska ta fram förslag på lösningar för att möjliggöra öppen och spontan verksamhet i idrottsanläggningarna samt öka öppettiderna. (1.7)	2015-01-01	2015-05-30
Idrottsnämnden ska leda genomförandet av EuroGames 2015(1.7)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska tillsammans ta fram en långsiktigt hållbar strategi för upprustning av bassängbadsanläggningar (1.7)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden utveckla stadens modell för skolsimmet med målet att alla barn ska kunna simma och klara simkravet i grundskolans betygssystem (1.7)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämnden ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter (2.2)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden och idrottsnämnden ska samverka i arbetet med att bereda aspiranter från jobbtorgen möjligheter till visstidsanställningar inom idrottsnämndens verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka ett etniskt- och köns-segregerat idrottsliv. (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnden ansvarar för att sådana utbildningsinsatser finns att tillgå för att föreningslivets ledare får möjlighet till relevanta utbildningar, bland annat i arbetet för att förebygga diskriminering, kränkningar och mobbing inom idrotten (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar(4.1)	2015-01-01	2015-12-31

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kultur ger plats för människor att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Konst och kultur är en självklar del av demokratin och minskar rädsla, fördomar och främlingskap mellan människor. Kulturen formar samhället lika mycket som den speglar det. Stockholmarnas tillgång till kultur och eget kulturskapande ska öka särskilt i ytterstaden. Genom satsningar på kulturskolan och sänkta avgifter ska alla barn och unga både själva kunna skapa och ta del av professionell kultur. Tillgången till kvalitativ kultur är en medborgerlig rättighet och ska inte bero på inkomst, kön eller bostadsadress.

Nämndens uppgifter

Kulturnämnden ansvarar för huvuddelen av stadens kulturverksamhet, vilket omfattar Stadsmuseet med Medeltidsmuseet, stadsbiblioteken, Liljevalchs konsthall, Stockholm konst (konstkansliet), kulturskolverksamhet och vissa evenemang.

Nämnden ska skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet att erbjuda kulturupplevelser av hög kvalitet, som riktar sig till alla stockholmare. Nämnden ska följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde sköta stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna, hemgårdarna och de kommunövergripande verksamheterna Akalla by och Husby gård. Nämnden ansvarar även för stadens särskilda stöd till Nobelstiftelsens museiförening.

Kulturnämnden ska även bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden till dagens och framtidens stockholmare och besökare. Nämnden ska utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-915,4	-970,1	-950,1	-960,5
Drift och underhåll	-915,4	-970,1	-950,1	-960,5
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	107,6	107,6	107,6	110,8
Netto	-807,8	-862,5	-842,5	-849,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-17,6	-22,4	-28,0	-11,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-17,6	-22,4	-28,0	-11,3

Budgeten för 2015 ökar med 54,7 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2. Inom nämndens driftbudget ska kapitalkostnaderna inrymmas.

Rotel II KuN:2

Investeringsbudgeten för 2015 uppgår till 22,4 mnkr, varav 9,6 mnkr avser bibliotek i rörelse. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. För att genomföra nämndens långsiktiga uppdrag tilldelas en investeringsbudget som långsiktigt uppgår till 6,3 mnkr per år.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande
- Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden ska satsa offensivt och strategiskt på kulturen och därigenom bidra till ett mer kreativt Stockholm. Konst och kultur är en självklar del av demokratin och välfärden. En stad med ett rikt kulturliv attraherar och utvecklar kreativa människor och företag. Ett rikt kulturliv formar stadens själ, identitet och berättelse. Nämnden ska aktivt medverka till att minska den kulturella segregationen och ge bättre förutsättningar för kulturen att växa i ytterstaden. Kulturnämnden ska också verka för att kulturen i staden ger plats för en mångfald av erfarenheter bortom normer och stereotyper.

Nämnden ska skapa goda förutsättningar för ickekommersiell kultur. Det offentliga och det fria kulturlivets samarbete med näringslivet eller andra finansiärer är en viktig del för att få kulturen att växa. Förutsättningarna för stadens kulturarbetare ska förbättras.

Nämnden ska arbeta aktivt för att utveckla utbudet av kulturverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. En del i det arbetet består av satsningar på kulturens infrastruktur, särskilt i ytterstaden. Det lokala kulturlivet ska främjas.

Fritt och växande kulturliv

Kultursektorn är viktig i den växande staden. Stadens ska ha ett starkt kulturliv som är fritt och självständigt i sitt utövande, och har tillgång till en fungerande infrastruktur för att nå alla medborgare. I takt med att människor i större utsträckning flyttar eller reser till Stockholm internationaliseras staden. En förutsättning för nya perspektiv är att samarbete etableras mellan nya initiativtagare, föreningar, arrangörer, producenter och etablerade institutioner och det fria kulturlivet. Kulturnämnden ska verka för att fler tar del av den kultur som skapas i staden. För att stärka barn- och ungdomskulturen ska kulturnämnden samarbeta med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna. En översyn av kulturstödssystemet ska göras. Kulturstödssystemet ska slå vakt om den konstnärliga friheten och främja en mångfald av kulturuttryck i hela staden. Kulturstödsbonusen tas bort och medlen återförs till det ordinarie kulturstödet.

Biblioteksverksamheter

Det är en angelägenhet för alla att Stockholm har bra bibliotek. De är öppna institutioner som gynnar demokrati och gemenskap och bidrar till kunskap, forskning, läsning

och kultur. Stadens bibliotek ska ligga där stockholmarna finns och vara öppna när de har tid att besöka dem. Stockholm ska ha bibliotek som står för både bredd och spets. Biblioteken ska ta tillvara de unika resurser som finns på platsen och i omgivningen, genom samarbeten och anpassning av sitt innehåll. I det digitala informationssamhället handlar tillgänglighet inte bara om de fysiska öppettiderna utan även om användbarhet och tillgänglighet på nätet. Det digitala biblioteket har samma kärnvärden som det fysiska, nämligen tillgång, urval och systematisering. Stadsbibliotekets arbete med att utveckla e-biblioteket ska fortsätta. Biblioteksstrukturen ska anpassas efter stadens utvecklingsplaner och vision. I ambitionen att möta nya behov i ett växande Stockholm ingår också att kontinuerligt se över den totala biblioteksstrukturen i enlighet med Strukturplanen för Stockholms stadsbibliotek. Nämnden har ett särskilt ansvar att det strategiska arbetet med framtagandet av ny biblioteksplan och säkerställer i densamma att lokalkostnaderna hålls nere.

Stockholm konst och Liljevalchs konsthall

Konsten och konstnärernas roll i Stockholm stärks genom Stockholm konst. Stockholm konst ska bevaka att stadens alla bolag och nämnder följer enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning. Stockholm konst ska även genomföra konst- och projektsatsningar för att utveckla det befintliga stadsrummet.

I verksamhet inom Stockholm konst och Liljevalchs konsthall är det viktigt med ett jämställdhetsperspektiv för såväl lös konst som offentliga gestaltningar. Medel finns avsatta i stadens investeringsbudget för upprustning och utbyggnad av konsthallen för att möta både stockholmarnas förväntningar och dagens krav på utställningshallar. Kulturnämnden har ett särskilt ansvar att bevaka att drifts- och hyreskostnader rymms inom budget.

Kultur för barn och unga

En av stadens viktigaste uppgifter inom kulturpolitiken är att sprida kulturupplevelser och kulturutövande till fler barn och unga. Den särskilda satsningen på El Sistema är en viktig del i att främja barns kulturutövande och fortlöper under verksamhetsåret. Alla förskolebarn och elever i stadens skolor ska komma i kontakt med professionell kultur. Målet är minst en professionell kulturupplevelse per termin i förskolan och skolan. Kulturnämnden, Stockholms stadsteater, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att samarbeta så att målet uppnås.

Nämnden vill fortsätta lässatsningen även under 2015 med särskilda satsningar på barn och ungas läsning, lärande och reflektion. Genom att fokusera på 0-2 åringar, förskolebarn samt barns och ungas fritid ska insatserna från Stockholms stadsbibliotek komplettera de satsningar som samtidigt genomförs i Stockholms stads grund- och gymnasieskolor. Genom aktiviteterna får barn glädje i berättande och läsning, utvecklar läsförmåga och möjlighet till abstrakt tänkande och en självständig förståelse av världen. Stockholms stadsbibliotek ska som ett led i satsningen på läsning för barn och unga även söka samarbete med externa parter för läs- och skrivprojekt i anslutning till lämpliga bibliotek.

Kulturskolan

Skapande i alla dess former erbjuds ungdomar med skilda bakgrunder och intressen genom att arbetet med att utveckla kulturskolan fortsätter. Kulturskolan ska erbjuda verksamhet av hög kvalitet i kulturella färdigheter till Stockholms barn och ungdomar. Fokus bör läggas på att finna metoder för att erbjuda fler barn och unga plats i kulturskolans verksamhet. Kulturskolans verksamhet ska omfatta mångkulturella miljöer och särskilt satsa på att locka barn och ungdomar i ytterstadsstadsdelar. Utbudet i kulturskolan ska breddas under verksamhetsåret, platserna ska bli fler och avgif-

Rotel II

KuN:4

terna ska sänkas i syfte att nå fler barn. Denna utveckling ska genomföras i samråd med barn och unga.

Kultur som tillväxtfaktor

Alla stockholmares kreativitet ska uppmuntras och ges utrymme. Stockholm är en stad full av kreatörer och kulturskapare vars idéer och engagemang utvecklar och förnyar staden. Kreativiteten är en viktig faktor för ökad och hållbar tillväxt och välfärd i den tjänstedrivna ekonomin. I detta sammanhang har Stockholm hög internationell konkurrenskraft med sitt rika kulturliv, starka företagande inom kreativa näringar och inte minst sina medborgare med stor nyfikenhet på ny teknologi, nya uttryck och trender. Stockholm ska ge plats åt och stimulera medborgarnas kreativitet och egna initiativ inom skola, kulturliv, på fritiden och i företagandet.

I arbetet med stadsutvecklingen i Stockholm ska kulturnämnden samarbeta med stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden så att kulturverksamheter ges utrymme i stadsutvecklingen.

I samband med att staden nu blir fullvärdig medlem i filmregion Stockholm Mälardalen främjar nämnden en utveckling av arbetet med film i staden.

Festivaler och evenemang

Stadens evenemang, framförallt Europas största ungdomsfestival We Are Sthlm och Kulturfestivalen är arrangemang som stockholmarna uppskattar mycket. Nämnden ska verka för att dessa evenemang ska få större spridning i hela staden. Kulturnämnden ska under året i i samverkan med trafiknämnden, idrottsnämnden och SBR utveckla evenemangsverksamheten i Kungsträdgården.

Museiverksamhet och kulturarv

Stadens museer är en viktig del av kulturlivet. För att intressera en större publik för stadens permanenta utställningsverksamhet införs fritt inträde på stadens museum. En ny basutställning tas fram på stadsmuseet. Stadsmuseet ska få en friare roll som urbant centrum genom att bevara och levandegöra stadens kulturhistoriska värden för stockholmarna. De publika seminarierna och debatterna ska bli fler. Stadsmuseets kulturmiljöenhet ska stärkas i sin roll som remissinstans i bygglovs- och detaljplanefrågor. Stadsmuseet ska även fortsatt ha kompetens att inventera interiörer och inventarier i de byggnader i Stockholm som har skyddsvärde.

Under året ska nämnden utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum.

Moderna och ändamålsenliga allmänna mötesplatser

Stadens samlingslokaler och hemgårdar utgör en lokal bas i stadens närområden där de ofta fungerar som infrastruktur för kreativ verksamhet, samtal och möten. De är mycket betydelsefulla som demokratisk mötesplats och träffpunkter för stockholmarna, särskilt för de prioriterade grupperna barn- och ungdomsverksamhet samt föreningar för personer med funktionsnedsättning.

Lokal- och verksamhetsutbudet ska vara levande, mångkulturellt, attraktivt, modernt och innovativt så att människor kan mötas, samarbeta och verka genom föreningar, klubbar, institutioner och företag. Nödvändiga investeringar och upprustningar behöver göras för att göra lokalerna mer tillgänglighets- och verksamhetsanpassade. Nämnden ska vara en aktiv part i arbetet med utformandet av ett nytt hyressättnings-system som huvudsakligen genomförs av fastighetsnämnden.

Förutsättningarna för stadens kulturarbetare ska förbättras. Kulturutövare ska ha tillgång till infrastruktur som ateljéer, samlingslokaler och scener till rimliga kostnader och stödformer som anpassas till olika behov. Kulturnämnden bör medverka i kompe-

tensutveckling för de professionellt yrkesverksamma och även samarbeta med arbetsmarknadsnämnden om arbetsmarknadspolitiska åtgärder för konstnärer och kulturarbetare

Nämnden ska inom sina verksamheter särskilt verka för att främja möjligheterna att ta del av och aktivt utöva kultur bland nationella minoriteter

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter i vad mån nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål vilka följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig	100 %	100 %	100 %

Rotel II
KuN:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	deltid som erbjuds heltid			
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	Andel stockholmare som tagit del av stadens kulturinstitutioner	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Det fria kulturlivets intäkter exkl. offentliga bidrag	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
	Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kulturnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning oberoende av kön (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
En översyn av Kulturstödssystemet ska göras (4.7)	2015-01-01	2015-05-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samråd med barn och unga genomföra en utbyggnad av kulturskolan (4.7)	2015-01-01	2015-12-31

Kulturnämnden: stadsarkivet

Nämndens uppgifter

Nämnden är arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv. Stadsarkivet är systemägare för stadens gemensamma e-arkiv.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-67,1	-74,1	-74,1	-74,1
Drift och underhåll	-67,1	-74,1	-74,1	-74,1
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	18,0	25,0	25,0	25,0
Netto	-49,1	-49,1	-49,1	-49,1
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-1,0	-2,0	-1,0	-1,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-1,0	-2,0	-1,0	-1,0

Budgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Arkiven är en central resurs i stadens informationsförsörjning. Stadsarkivet arbetar för att underlätta för användarna att få tillgång till informationen i arkiven och genom det skapa en av förutsättningarna för att offentlighetsprincipen ska fungera. Tillgång till arkivinformation ger dagens och framtidens stockholmare insyn i de offentliga beslutsprocesserna och möjligheter till forskning ur historiska och andra perspektiv. Stadsarkivet ska publicera allt sitt upphovsrättsskyddade material, som staden själv är legal upphovsman till, under en licens som tillåter vidareanvändning.

Stadsarkivet har en viktig roll i arbetet att utveckla stadens informationshantering. Stadsarkivet ska bidra i arbetet med att utveckla en strategi för hållbar informationshantering. Stadens arbete med öppna data och offentlighetsprincipens tillämpning i e-förvaltning bidrar till att stärka demokratin.

Stadsarkivet ska locka till besök och verksamheten ska bidra till stadens och verksamheternas varumärkesbyggande. Stadsarkivet ska därför lyfta fram stadens och dess verksamhetens historia i arbetet med varumärket Stockholm.

Tillgänglighet

Tillgängligheten till stadsarkivets material och kunskap ska på bästa sätt komma stockholmarna till del. Stadsarkivet ska även upprätthålla god tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

E-arkiv Stockholm är stadens gemensamma digitala arkiv. Kulturnämnden: stadsarkivet, ansvarar för och förvaltar e-arkivet. Alla verksamhetssystem ska successivt anslutas till e-arkivet.

Stadsarkivet har en viktig roll som kunskapsbas om Stockholms historia för både stockholmare i allmänhet och forskare. Stadsarkivets karaktär av öppen publik institution bör förstärkas. Stadsarkivet ska börja arbeta med forskningsinitering

Stadsarkivet ska vara delaktig i Stockholms stads arbete med att tillgängliggöra offentlig information.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter i vad mån nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål vilka följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är	Aktivt Medskapen-	82	83	83

Rotel II
KuN:10

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	deindex			
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsarkivet ska redovisa förslag på att utveckla verksamheten i Frihamnen så att den blir mer tillgänglig (4.7)	2015-01-01	2015-12-31

Kyrkogårdsnämnden

I vårt Stockholm är begravningsplatserna välskötta och rofyllda miljöer, med plats för eftertanke. Såväl begravningsplatser som kulturhistoriskt värdefulla byggnader för begravningsändamål är väl underhållna.

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för förvaltningen av stadens egna och åt staden upplåtna begravningsplatser samt för frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-168,0	-201,8	-186,8	-184,8
Drift och underhåll	-144,3	-176,4	-162,8	-160,8
Avskrivningar	-16,0	-17,5	-16,5	-16,5
Internräntor	-7,7	-7,9	-7,5	-7,5
Intäkter	28,5	28,5	28,5	28,5
Netto	-139,5	-173,3	-158,3	-156,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-20,0	-35,0	-35,0	-35,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-20,0	-35,0	-35,0	-35,0

Budgeten för 2015 ökar med 33,8 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2. Utöver nämndens budget finns 7,0 mnkr för feriearbeten avsatta i Central medelsreserv till kyrkogårdsnämnden.

Investeringsbudgeten för 2015 ligger kvar enligt tidigare plan om 35,0 mnkr. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. För att genomföra nämndens långsiktiga uppdrag tilldelas en investeringsbudget som långsiktigt uppgår till 10,0 mnkr per år. För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar på kortare sikt utökas nämndens investeringsbudget med 25,0 mnkr per år 2015-2017. Denna utökning syftar till att genomföra projekten ny begravningsplats vid Järva och ny begravningsanläggning vid Skogs kyrkogården.

Begravningsverksamheten ska i sin helhet finansieras av begravningsavgiften, som fastställs av kommunfullmäktige. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras till nästkommande budgetår i en begravningsfond. Begravningsavgiften år 2015 är förändrad och höjs med 0,01 kronor till 7,5 öre.

Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån deras beslutsläge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden ska genomföra en stor satsning på underhåll av begravningsplatser och kulturhistoriskt intressanta byggnader för begravningsändamål, samt verka för att park och naturmiljöer på begravningsplatser ska bevaras och utvecklas som grönytesresurs i stadsmiljö.

Nämnden ska erbjuda de besökande rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser. För att möta en mångfald av stockholmare ska nya gravskick, exempelvis gravsättning av aska med hjälp av vatten, utredas och införas på fler av stadens begravningsplatser. Särskilda satsningar på säkerhetskontroll av gravstenar, brandskyddsåtgärder och arbetsmiljöanpassning, underhåll av mur i Spånga, nytt tak Solbaddet, upprustning av personalutrymmen, underhållsåtgärder för kulturarvet, Räcksta och Brännkyrka samt återplanteringar av träd ska göras under året.

Nämnden ska verka för att den konfessionslösa inriktningen ska upprätthållas så att alla oavsett livsåskådning kan få de begravningsceremonier de önskar.

Verksamheten ska fortsätta att miljöanpassas med avseende på utsläpp, drift och återvinning. Energieffektiviseringar av byggnader och belysning på begravningsplatserna ska minska energiförbrukningen, samtidigt som de stämmningsfullt ljussatta inom- och utomhusmiljöerna behålls. Kyrkogårdsnämnden ska intensifiera sitt arbete med att energieffektivisera byggnader och belysning av begravningsplatser.

Det stora underhållsbehovet för många kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar och byggnader för begravningsändamål måste uppmärksammas och åtgärdas. En stor satsning ska genomföras för att åtgärda eftersatt underhåll av kapell, kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar, murar, trappor med mera.

Flera begravningsplatser, främst Skogskyrkogården, är en del av kulturarvet som ska vårdas och värnas. Många begravningsplatser fyller också en funktion som park- och naturmiljö. Dessa värden ska bevaras och utvecklas som grönyteresurs i stadsmiljö. Trädens artrikedom ska säkras och stärkas och trädbestånden förnygras. Stockholm ska vara ledande i utvecklingsarbetet för miljöhänsyn vid drift av krematorier. Begravningsplatser ska anläggas utifrån ekologiska principer och avfallet från begravningsplatserna ska sorteras och återvinnas i egna lokala återvinningsstationer.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationens andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag	tas fram av	tas fram av	tas fram av

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	1-14	nämnden	nämnden	nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kyrkogårdsnämnden ska ta fram en långsiktig plan för att åtgärda det eftersatta underhållet av kapell, kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar och murar. (3.5)	2015-01-01	2015-05-31

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Vårt mål är att Stockholm ska påbörja omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Stockholmarens hälsa ska gynnas genom ett långsiktigt arbete med sikte på en ren stadsmiljö. Det ska vara lätt för stockholmarna att göra miljömedvetna val i sin vardag. Målet ska vara att minska stockholmarnas ekologiska fotavtryck.

Nämndens uppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för det övergripande miljö- och hälsoskyddet i staden. Nämnden ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, skydds-, smittskydds- och tobakslagstiftningen. Tillsynen omfattar bland annat miljöfarlig verksamhet, livsmedelshantering, inomhusmiljö och offentliga lokaler. Nämnden är även prövningsmyndighet för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar. Till uppgifterna hör också miljö- och luftövervakning, bullerbekämpning samt planering och samordning inom miljöskydds- och naturvårdsområdet.

Nämnden ska också stödja stadens bolag och nämnder i deras miljöarbete. Inom tillsynsarbetet är det viktigt att arbeta förebyggande genom god information till stadens verksamhetsutövare. Nämnden ska även informera om miljö- och hälsofrågor till stadens invånare och företag.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-168,0	-186,1	-183,1	-183,1
Drift och underhåll	-168,0	-186,1	-183,1	-183,1
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	84,7	93,1	93,1	93,1
Netto	-83,3	-93,0	-90,0	-90,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8

Budgeten för 2015 ökar med 9,7 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges mål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är klimatneutralt
- Stockholm har ren luft och rent vatten
- Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är tillsyn, miljöövervakning, information och rådgivning i stadens miljöarbete. Parker och naturreservat är viktiga för stockholmarna och ska underhållas bättre. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ha ett särskilt ansvar för att stötta ansvariga nämnder när det gäller skötseln av stadens grönområden och naturreservat. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska också genom sin expertkompetens bidra till stadens långsiktigt hållbara utveckling. Nämnden ska därför medverka tidigt i processen när större stadsutvecklingsområden planeras och när strategidokument för stadens verksamhet tas fram. Nämnden ska medverka i framtagandet av den strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation som ska utarbetas och användas i planprocessen. Hållbar mark och vattenanvändning i miljöprogrammet behöver en förstärkning av samordning och uppföljning.

Stockholm utsågs av EU-kommissionen till Europas miljöhuvudstad 2010. Utnämningen har bidragit till ett ökat intresse för Stockholms miljöarbete, där staden fungerar som inspiratör och föredöme för andra städer runt om i världen. Utnämningen har också bidragit till att stockholmarnas medvetenhet kring stadens miljöarbete och krav på en aktiv miljö- och klimatpolitik har ökat. Staden prioriterar ett aktivt och målinriktat miljö- och klimatarbete.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska delta i EU- och forskningsprojekt för att i samarbete med andra svenska och europeiska städer påverka EU-regelverket, driva åtgärdsarbete och utvecklingen framåt och utbyta erfarenheter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en fortsatt viktig roll att bistå övriga nämnder och bolag i att uppfylla målsättningarna i Miljöprogrammet för 2012-2015. Kommunstyrelsen har ett samordnande och övergripande uppföljningsansvar för miljöprogrammet, men miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett utpekat huvudansvar för 11 av 29 delmål samt ett delat ansvar för uppföljning av ytterligare fem delmål. Arbetet för framtagande av ett nytt miljöprogram för kommande period ska påbörjas där miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.

Stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minskas till 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare och år till 2020 inom Stockholms stad. Nämnden ska medverka i arbetet med att ta fram en strategi för att nå klimatmålet 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare och år till 2020. Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion ska stadens utsläpp från egna byggnader och anläggningar minska. Energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med tio procent till 2019 jämfört med 2011. Huvudmålet är att Stockholm ska vara fossilbränslefritt år 2040. Avstämningar ska ske vart femte år för att säkra att staden når målet. Relevanta åtgärder ska kunna sättas in för att för att nå detta mål. Staden

ska under 2015 revidera färdplanen för ett fossilbränslefritt Stockholm så att målet kan uppnås 2040 och nämnden ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete. Nämnden ska vidare bistå kommunstyrelsen i implementerandet av en fossiloberoende organisation 2030.

Stadens klimatarbete består av flera viktiga delar. Staden ska bedriva ett förebyggande arbete för att klimatutsläppen ska minska och för att staden ska höja klimatberedskap. Den centrala klimatfunktionen som inrättas under kommunstyrelsen kommer ha ett ansvar att driva på och följa upp implementeringen av stadens energi- och klimatpolitik. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en nyckelroll att tillsammans med den centrala klimatfunktionen bevaka och driva på för att stärka arbetet. Nämnden bedriver ett informationsarbete riktat till företag och medborgare. Informationsprojektet Klimatsmarta stockholmare är angeläget. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska beakta och förebygga effekter av ett förändrat klimat i sitt arbete. Som en del av informationsprojektet ska en beräkningsmodell tas fram som visar stockholmarnas faktiska klimatpåverkan, inklusive flygresor och konsumtion som sker utanför Stockholms stad. Nämnden ska också involveras i åtgärder för klimatanpassning av staden, som finansieras med medel från klimatmiljarden.

Energicentrum är en servicefunktion inom miljö- och hälsoskyddsnämnden som fyller en viktig roll i att sänka stadens kostnader och CO₂-utsläpp. Åtgärder som stadens fastighetsägare tillsammans med Energicentrum planerar att genomföra till 2019 syftar till att sänka energianvändningen med tio procent.

Energicentrum ska utvecklas för att effektivt samordna och påskynda energieffektivisering och klimatåtgärder, och ha tät interaktion med den centrala klimatfunktion som ska inrättas under stadsledningskontoret. Energikrav vid byggprojekt ska följas upp och skärpas. Energicentrums tjänster ska erbjudas stadens nämnder och styrelser och det utåtriktade arbetet gentemot till exempel bostadsrättsföreningar och företag ska öka. Energicentrum ska kartlägga lämpliga platser för produktion av förnybar el i staden, utreda vilka energieffektiviseringar som ger störst effekt och följa utvecklingen av nya sätt att producera förnybar energi. Ansvaret för klimatpakten tas över av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För stockholmarnas hälsa är det angeläget att uppnå en god utomhusmiljö, vilket inbegriper såväl bullerfrågor som luftkvalitet. Överskridanden av miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet avseende PM10 och kvävedioxid ska motverkas i enlighet med stadens miljöprogram och de krav som ställs på staden i det av länsstyrelsen framtagna åtgärdsprogrammet för att klara miljökvalitetsnormerna. En huvudorsak till överskridande av miljökvalitetsnormerna är trafiken.

I den hållbara staden behövs grundläggande planering för viktiga grönytor och grönområden. Nämnden ska medverka i framtagandet av en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation och även medverka i planering och utredning av nya naturreservat.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden med att ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsnämnden bättre kan integreras tidigt i planeringsarbetet.

Närheten till vatten medför ett mervärde för boende i befintlig och kommande vattennära bebyggelse. EU:s vattendirektiv har stor betydelse för stadens vattenvårdsarbete. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll för stadens vattenprogram och arbetar enligt stadens handlingsplan för att nå målet om att samtliga vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status senast år 2021. Nämnden ansvarar även för det

samordnade arbetet enligt strategin för rening av Bällstaån. Projektet att restaurera sjön Magelungen fortskrider. Olika alternativ ska utredas. Arbetet leds av exploateringsnämnden i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden. Som ett led i intensifieringen av stadens vattenarbete krävs ökat deltagande i regionala vattensamarbeten då många vattendrag är regionala eller mellankommunala angelägenheter. Medel för de åtgärder som är planerade i närtid för arbetet med att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten genom handlingsplanen för god vattenstatus finns avsatta i Central Medelsreserv.

I syfte att säkerställa stockholmarnas hälsa och säkerhet samt lika och rättvisa regler för Stockholms företag är tillsynsarbetet och den lagstyrda miljöövervakningen en central del i nämndens verksamhet. Myndighetsutövningen och tillsynsfrågorna ska prioriteras och utvecklas. Service och tillgänglighet gentemot stadens medborgare och företag står i fokus för verksamhetsutvecklingen.

Nämnden ska både i förebyggande tillsyn och som samtalspartner med näringslivet öka privata aktörers arbete för minskad kemikaliepåverkan. Nämnden ska bidra med sin fackkunskap när staden uppvaktar staten och EU om behoven av minskad användning av miljö- och hälsoskadliga kemikalier. Miljöförvaltningen ska ha möjlighet att analysera kemikalieinnehållet i material och varor vid inspektioner. Det är viktigt att skadliga ämnen inte byggs in eller skapas i byggnader där människor vistas. Substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen ska tillämpas i alla stadens verksamheter. Kemikaliecentrum har en central roll i arbetet med att skydda Stockholms barn och vuxna från skadlig kemikaliepåverkan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska säkerställa korrekta beräkningar av flygbuller till och från Bromma flygplats.

Nämnden ska se till att giftiga båtbottnfärger eller andra miljöskadliga ämnen inte sprids från Stockholms båtklubbar till mark, sediment eller vatten. Tillgången till spolplattor och båtbottnvättar ska öka. Nämndens tillsyn ska leda till att brister hos båtklubbar åtgärdas snarast, dock senast inom två till tre år. Skadliga båtbottnfärger ska på sikt helt fasas ut.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100%
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Växthusgasutsläpp per stockholmare (ton/inv)	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
	Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
	Antal dygn över normvärdet för PM 10 i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
	Total fosforhalt i sjöar	83 %	83 %	83 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans bilda en projektgrupp för att förbereda planeringen för en framtida stadsutveckling på nuvarande Bromma flygplats. (1.6)	2015-01-01	2015-12-30
En kartläggning av miljögifter/förorenad mark ska påbörjas på Bromma flygplats. Enligt avtalet mellan Stockholms stad och Luftfartsverket 2007 ansvarar Swedavia för detta. miljö- och hälsoskyddsnämnden ska medverka till denna kartläggning. (1.6)	2015-01-01	2015-12-30
Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsnämnden bättre kan integreras tidigt i planeringsarbetet. (1.6)	2015-01-01	2015-12-30
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en beräkningsmodell tas fram som visar stockholmarnas faktiska klimatpåverkan, inklusive flygresor och konsumtion som sker utanför Stockholms stad. (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska medverka i kommunstyrelsens arbete med att ta fram en strategi för att nå klimatmålet 2,3 ton koldioxidkvalenter per stockholmare per år. (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en färdplan mot ett fossilfritt Stockholm 2040 (2.1)	2015-01-01	2015-12-30
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska initiera ett tillsynsprojekt av båtklubbar för att bristerna hos båtklubbarna ska åtgärdas (2.3)	2015-01-01	2015-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, ska tillsammans med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden verka för att det inrättas ett naturreservat i Rågsveds friområde. (2.3)	2015-01-01	2015-12-30
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utreda förutsättningarna för att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat. (2.3)	2015-01-01	2015-12-30
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen (2.4)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i verksamhetsplan 2015 klargöra hur den kommer att genomföra det verksamhetsspecifika EU-positionspappret den har antagit i enlighet med policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna (3.5)	2105-01-01	2015-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön 4.1)	2015-01-01	2015-12-31

Servicenämnden

Nämndens uppgifter

Servicenämndens kärnverksamhet är administrativa tjänster. På uppdrag av andra nämnder ska servicenämnden ansvara för stadens ekonomi- och löneadministration med vissa tilläggstjänster, kontaktcenter, gemensam växel, koncernupphandling, administration av EU-projekt, kontrakts- och hyresadministration, rekryteringsstöd samt administration av sommarkoloniverksamhet m.m. Inom ramen för sitt uppdrag ska nämnden arbeta med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Detta ska leda till sänkta kostnader för stadens övriga nämnder till förmån för kärnverksamheterna. Servicenämnden ska även erbjuda upphandlingstjänster, statistiska uppgifter från lönesystemet för uppföljning samt tjänster inom pensions- och försäkringsområdet. Dessa kan beställas från andra nämnder och bolag mot ersättning. Nämnden kan på eget initiativ erbjuda nämnder och bolag fler administrativa tjänster, mot ersättning. Underprissättning får inte förekomma.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden regelbundet följa upp och utvärdera effektivitet och ekonomi för de tjänster som är överförda till servicenämnden. Uppföljningen ska omfatta servicenivåer, kundnöjdhet, uppföljning av indikatorer, processeffektivitet och kostnadsminskningar. Äldre direkt ska särredovisas inom nämnden.

Servicenämndens verksamhet är intäktsfinansierad. En prislista tas fram över tillhandahållna tjänster i samråd med kommunstyrelsen. Servicenämnden tecknar därefter avtal med respektive nämnd. Ersättningen för verksamheten får inte överstiga servicenämndens självkostnad för den beställda verksamheten. Stadens totala kostnader för de uppgifter servicenämnden övertagit ska minska. Det är även viktigt att prissättningen inte avviker markant från marknaden i övrigt och att det råder lika villkor mellan nämnden och dess enskilda konkurrenter. Nämnden ska löpande kommunicera de aktuella serviceavtalen till nämnder och bolag för att det ska vara tydligt vad de kan förvänta sig.

Kontaktcenter Stockholm ska aktivt utveckla och presentera de olika tjänster som erbjuds med målsättning att fler nämnder och bolag ska nyttja servicen.

Personer med funktionsnedsättning ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Det är viktigt att kontaktcenter har kunskap och kompetens kring de tekniska hjälpmedel som används av personer med funktionsnedsättning.

Nämnden genomför stadens centralupphandlingar på uppdrag av kommunstyrelsen. Medel för detta reserveras under kommunstyrelsen. Omfattningen av detta uppdrag ska preciseras i avtal mellan kommunstyrelsen och servicenämnden. Resurser ska avsättas från kommunstyrelsen för att förvaltningen ska kunna bidra till att stärka kompetensen i upphandling hos nämnder och bolag.

Servicenämnden övertar ansvaret för lokalplanerarna från socialnämnden.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	0,0	0,0	0,0	0,0
Drift och underhåll	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0

Budgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är klimatneutralt
- Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg med god kvalitet

Kommunfullmäktiges instruktioner för nämnden

Service-nämnden ska utvidga och vidareutveckla kontaktcenter Stockholms service så att stockholmarna och de företag som vill verka i staden får ett snabbt och professionellt bemötande, en enklare och tydligare kanal för information och lättillgänglig kvalificerad service. Informationen ska vara tillgänglig med särskild hänsyn till människor med funktionsnedsättning och ska ges på flera språk inklusive minoritetsspråken. I det arbetet ska en särskild satsning göras på att ytterligare underlätta för familjer att ansöka till kollo. Informationen om att ansöka till kollo ska tillgängliggöras och förstärkas.

Kontaktcenter Stockholm är intäktsfinansierat för att tydliggöra i vilken utsträckning kontaktcenter avlastar nämnderna med ärenden. Detta innebär att Äldre direkt finansieras av stadsdelsnämnderna. Det gör det tydligt för nämnderna vad de betalar för och det finns möjlighet att påverka volymerna.

Stockholmarnas frågor och ärenden varierar under året utifrån tidpunkt och behov. För att öka kvaliteten i servicen via webben bör en central webbfunktion införas vid kontaktcenter inom servicenämnden som löpande uppdaterar webben med fokus på gemensamma kundtjänstfrågor där stora volymer finns.

Nämnden ska arbeta vidare med att effektivisera och därmed minska kostnaderna för stadens administrativa funktioner. Det är viktigt att finansiering och prissättning av servicenämndens tjänster utformas så att kostnadsmedvetenheten ökar och fortsatta effektiviseringar genomförs. Differentierad prissättning ska, i samråd med kommunstyrelsen, tillämpas och vidareutvecklas. Detta för att dels säkerställa överensstämmelse mellan prissättning och verklig kostnad, dels för att ge incitament till stadens nämnder att använda effektiva administrativa system samt minimera manuell hantering. Jämförelser med liknande organisationer för gemensam service är nödvändig för att mäta nämndens effektivitet och ge inspiration till utvecklande av mätetal vilka kan användas för att påverka prissättningen av tjänsterna. Nämnden ska under året genomföra ett benchmarkingprojekt där tjänster och priser jämförs med motsvarande serviceorganisationer. Lean-metodiken ska användas för nämndens fortsatta effektiviserings- och förbättringsarbete. Metoden används med syfte att öka kundvärdet, eliminera icke värdeskapande aktiviteter och ta tillvarata medarbetarnas kompetens i det fortgående förbättringsarbetet.

Servicenämnden kan även erbjuda de nämnder och styrelser som önskar andra tjänster som ansluter till nämndens grundutbud. Som ett resultat av genomförandet av en koncerngemensam upphandling av nytt ekonomisystem ges stadens bolag möjlighet att i större utsträckning nyttja de olika tjänster som nämnden erbjuder.

Staden ska i all upphandling ställa tydliga kvalitetskrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå i äldreomsorg. Servicenämnden ska delta i kommunstyrelsens arbete med att ta fram en ny upphandlingspolicy.

De anställdas rättigheter ska värnas och utvecklas genom att staden alltid ska ställa sociala krav i enlighet med nya upphandlingspolicyn. För att undvika oseriösa aktörer ska staden jobba enligt "Vita jobb-modellen" och ställa krav på kollektivavtal. Som princip ska de krav som staden ställer på sina egna verksamheter också ställas på upphandlad verksamhet.

I syfte att effektivisera och höja kvaliteten i stadens upphandlingsarbete ska ansvaret för genomförandet av fler upphandlingar flyttas till servicenämnden. Kommunstyrelsen ska i samråd med servicenämnden och andra berörda nämnder kartlägga vilka områden som lämpar sig bäst för sådan centralisering samt hur avtalsförvaltningen ska förbättras. Vidare ska resurser satsas på fortlöpande utbildning till upphandlande enheter kring upphandlingsreglerna liksom på att följa prejudicerande fall i vilka ställda sociala-, etiska- och miljömässiga krav prövats.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop,	Andel genomförda åtgärder inom	100 %	100 %	100%

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
med trygga och levande stadsdelar	ramen för RSA			
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationens andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	Andel invånare som är nöjda med service och bemötande hos kontaktcenter Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden utreda införandet av ett 020-nummer till mottagningsgrupper, jobbtorg och socialjouren. (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranternas praktiktillfällen (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Servicenämnden ska fortsätta implementeringen av ärendehanteringssystem inom hela nämnden (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Servicenämnden ska formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Servicenämnden ska erbjuda utbildning till upphandlande enheter kring inköp och upphandling (4.8)	2015-01-01	2015-12-31

Socialnämnden

Oavsett var du växer upp eller med vilka förutsättningar du börjar ditt liv ska du som stockholmare ha möjlighet att färdas väl genom livet. Socialtjänsten ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. För att förebygga sociala problem ska fokus ligga på det förebyggande arbetet samt tidiga insatser och åtgärder. Den sociala barn- och ungdomsvården och missbruksvården ska förstärkas och socialsekreterarnas arbetssituation ska förbättras. Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Staden ska stärka stödet till kvinnojourer och även utveckla arbetet för att angripa våldets ursprung. Hemlösheten ska minska och trösklarna för att få fast bostad ska sänkas. Gömda eller papperslösa människor ska erbjudas insatser utifrån sina mänskliga rättigheter. Socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors aktiva deltagande i samhällslivet.

Nämndens uppgifter

Socialnämnden ansvarar för kommunövergripande frågor rörande stöd och service till personer med funktionsnedsättningar (psykiska och fysiska), socialtjänstens barn- och ungdomsverksamhet, missbrukarfrågor, ekonomiskt bistånd, hemlöshetsfrågor och samarbete med frivilligorganisationer på det sociala området. Nämnden ansvarar även för kommunövergripande frågor rörande drog- och brottsförebyggande arbete, tillståndsrådgivning vid utskänkning av alkohol och övriga uppgifter enligt alkohollagen och alkoholförordningen samt dödsboutredningar. Stadens forsknings- och utvecklingsverksamhet inom socialtjänstens område (FoU) ligger också inom nämndens ansvarsområde. Socialnämnden ansvarar för socialt arbete som exempelvis familjerådgivning, hemlöshet, jourverksamhet, skyddade boenden och uppsökande arbete. Socialnämnden ansvarar för branschråd med utförare inom funktionshinderområdet. Insatser mot våld i nära relationer är en grundläggande kommunal skyldighet.

Socialnämnden har en samordnande och övergripande roll och ska bidra till utveckling av socialtjänsten i staden och medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Nämnden ska verka för människors möjligheter till ökad självständighet. Nämnden utarbetar riktlinjer för socialtjänsten i staden och ska även följa upp stadens samlade socialtjänstverksamhet. Socialnämnden ansvarar även för uppföljning av Stiftelsen Hotellhems hotellhemsverksamhet.

Nämnden säljer tjänster, bland annat institutionsvård för barn, ungdomar och vuxna personer i missbruk till stadsdelsnämnderna. Nämnden ansvarar för ett antal specialistfunktioner såsom rådgivning till personer med missbruksproblematik samt handlägger frågor om tillsyn och tillstånd för alkoholservice i stadens restauranger. Inom nämndens ansvarsområde finns också bedömningskansliet för omsorg om personer med funktionsnedsättning och förmedlingsgruppen. Nämnden samverkar med ett stort antal frivilligorganisationer inom det sociala området och ansvarar för bidragen till dessa. De ideella föreningarna är ett viktigt komplement till stadens arbete. Deras arbete är viktigt bland annat för att stärka sammanhållningen i samhället. Nämnden har kommunövergripande ansvar för verksamhetsutveckling inom området budget- och skuldrådgivning. Nämnden ansvarar också för boende och insatser enligt socialtjänstlagen för ensamkommande flyktingbarn och ungdomar.

R VII SoN:2

Socialnämnden har, genom sitt kommunövergripande ansvar för omsorg om personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, ansvar för att genomföra upphandlingar samt uppföljningsansvaret för avtal utifrån LOV som rör detta verksamhetsområde. Kraven på att nämnder och styrelser ska upprätta aktivitetsplaner som syftar till ideologiskt driven utförsäljning avskaffas.

Staden ska ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet utifrån den övergripande utgångspunkten om att Sverige ska vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Detta innebär att överenskommelser ska tecknas med Länsstyrelsen om stadens mottagande av flyktingar vilket bland annat kommer ställa krav på staden att ordna med boenden för nyanlända som kommer till staden enligt överenskommelse om mottagning från anläggningsboende (ABO). Socialnämnden ges ansvaret för att de nyanlända som kommer till staden enligt denna överenskommelse ska kunna erbjudas boende. Socialnämnden ska vidare ansvara för att de ges det praktiska stöd, den samhällsintroduktion och det initiala ekonomiska bistånd de kan vara i behov av i samband med att de kommer till staden.

Socialnämnden ska från och med 2015 ansvara för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn från det att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till kommun.

Från och med 2015 övertar servicenämnden ansvaret för lokalplanerarna från socialnämnden.

Förslag till budget 2015 och plan för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 158,7	-1 163,0	-1 157,0	-1 157,0
Drift och underhåll	-1 158,7	-1 163,0	-1 157,0	-1 157,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	397,8	397,8	397,8	397,8
Netto	-760,9	-765,2	-759,2	-759,2
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7

Budgeten för 2015 ökar med 4,3 mnkr jämfört med 2014. Förändringen utgörs bland annat av ökat stöd till kvinno- och tjejjourer om 8 mnkr samt medel till sociala insatsgrupper 20-29-åringar om 11 mnkr. Övriga förändringar framgår av bilaga 2.

Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av beslut och resursfördelning beroende på kön.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden ska särskilt ansvara för följande av kommunfullmäktiges mål

- Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor
- Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla
- Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva
- Stockholm är fritt från diskriminering
- Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Socialtjänst, sjukvård, polis, skola, förskola och det civila samhället arbetar tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa och reagerar snabbt och effektivt om det ändå sker.

Socialtjänstens arbete grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val där denne ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av insatsen. Stadens verksamheter ska arbeta med evidensbaserade metoder och kunskapsbaserad praktik. Ett genusperspektiv ska genomsyra allt arbete som nämnden gör. Socialnämnden ska samverka med Rådet för mänskliga rättigheter för att utveckla och systematisera stadens arbete för mänskliga rättigheter, genom ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt angreppssätt

Barn och unga

Barns och ungas rätt enligt Barnkonventionen till delaktighet och inflytande samt rätt till relevant information framgår tydligt i socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen slår fast att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet och ha inflytande utifrån ålder och mognad. Barns delaktighet i utredningsarbetet är ett viktigt utvecklingsområde som fortsatt ska prioriteras. Stadens socialtjänst ska ha fokus på att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog med barn och unga.

Socialsekreterarnas arbetsmiljö är en viktig faktor för att garantera kvalitet och rättssäkerhet i den sociala barn och ungdomsvården. Nämnden ska under verksamhetsåret stärka arbetet för att socialtjänsten alltid ska hålla hög kvalitet och vara rättssäker. Nämnden ska undersöka förutsättningarna för en ärendenorm.

Barn och unga i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. I stadens riktlinjer för familjehemsvård har barnperspektivet förstärkts och vikten av att göra barn delaktiga har förtydligats i hela handläggningsprocessen. För att säkra att barn och unga som placeras i familjehem får en trygg och säker vård och omsorg behövs ett fortsatt utvecklingsarbete av familjehemsvården, inte minst vad gäller rekrytering av familjehem som uppdragstagare. Endast i undantagsfall ska barn placeras i familjehem eller

R VII SoN:4

jourhem som drivs i bolagsform. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska fortsatt utveckla rutiner för tillsyn, uppföljning och utredning av familjehem och följa upp att stadens riktlinjer för familjehemsvård följs. Under verksamhetsåret ska nämnden genomföra en genomlysning av familjehems- och jourhemsvården. En kartläggning ska göras som visar vilka som blir familjehem och skälen för att bli det. Det behöver klargöras hur många barn som är placerade i familjehem och jourhem, vilka aktörerna är och hur uppföljningen av vården i familjehem och jourhem fungerar. I genomlysningen ska ingå att lyssna till barn och unga i jour- och familjehem. Genomlysningen ska ligga till grund för förbättringar av familjehemsvården, för rekryteringen av trygga familjehem, för att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses och att de medel som avsätts för vård i familjehem och jourhem används för detta.

Socialnämnden ska fortsatt arbeta med att utveckla kvalificerade familjehem, bland annat genom utbildning och information till inspektörer och socialsekreterare i stadens socialtjänst. Socialnämnden ska arbeta för rekrytering av fler familjehem samt en ökad kompetens inom familjehem och jourhem för att ta emot unga med omfattande problematik. För att underlätta obruten skolgång bör jourhemsplacering undvikas i ett jourhem som ligger så att avståndet till skolan blir betydligt längre än tidigare. Ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar ska fortsatt prioriteras. Socialnämndens samarbete med näringslivet inom Advisory Board för ensamkommande flyktingbarn ska vidareutvecklas under 2015. Uppföljning av hur mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar fungerar behöver utvecklas.

Under 2015 tar socialnämnden över ansvaret från stadsdelsnämnderna för mottagandet av ensamkommande flyktingbarn i ankomstfasen, dvs. från att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till kommun. Den situation som råder idag, med stora skillnader i mottagandet där merparten av stadsdelsnämnderna tar emot få barn, ger upphov till svårigheter att planera för och tillsätta resurser för en bra och effektiv mottagning. Genom att samla ansvaret hos socialnämnden bedöms förutsättningarna förbättras för ett effektivt mottagande och ett systematiskt kvalitetsarbete. Socialnämnden ska informera stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder om den nya organiseringen av mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och vad den innebär konkret i det dagliga arbetet. Arbetet med mottagandet ska ske med barnets bästa i fokus och nämnden ska ha höga ambitioner gällande kontinuitet, utbildningsnivå och bemötande i de verksamheter som arbetar närmast barnen.

För barn som far illa eller riskerar att fara illa är det viktigt att det finns ett bra samarbete mellan skola och socialtjänst. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna fortsatt utveckla arbetssätt och arbetsformer inom socialtjänsten för att säkerställa ett bättre samarbete med förskola och skola. Tidiga insatser till barn och ungdomar i samarbete mellan socialtjänsten och skolan ska fortsatt stärkas. Barn och personal i förskola och skola ska känna till barnets rättigheter enligt Barnkonventionen och vart de kan vända sig när rättigheter inte tillgodoses. Socialnämnden ska fortsätta samverka för ökad skolnärvaro och bättre skolresultat i utvalda grundskolor i ytterstaden för barn som riskerar att fara illa. Detta skolprojekt innebär elevstöd i 16 grundskolor i ytterstaden till hittills närmare 100 elever i högstadiet som fått särskilt stöd för att öka närvaron i skolan och förbättra sina skolresultat.

Barn som har omhändertagits av socialtjänsten har samma rätt till en bra utbildning om alla andra barn. Stockholms stad ska ställa höga krav på placerade barns skolgång och kräva att barnen får relevant stöd att nå målen. Forskning visar att många familjehemsplacerade barn inte når skolans kunskapsmål, varför arbetet med att stödja familjehemsplacerade barns skolgång inom SkolFam fortsätter. Projektet är en viktig del i att utveckla familjehemsvården och nämnden ska under året ta fram förslag på hur

SkolFam kan implementeras i ordinarie verksamhet samt spridas så att fler barn får ta del av insatserna.

Socialnämnden ska stödja och kvalitetssäkra stadsdelsnämndernas arbete med strukturerat föräldrastöd. Föräldrastödet ska anpassas efter de särskilda behov olika grupper kan ha. Föräldrastödsprogram ska erbjudas föräldrar i förebyggande syfte och i former som passar föräldrar med skilda levnadsvillkor.

Placering enligt lagen om vård av unga, LVU, är den yttersta åtgärden när många andra insatser prövats och misslyckats. Behoven av institutionsplaceringar ska minska och barn och unga ska erbjudas mesta möjliga stöd utan stora intrång i barnens och familjens livssituation. Barns bästa ska alltid styra insatsen.

Socialnämnden ska fortsatt stärka stadens arbete mot barn- och ungdomsprostitution samt självskadebeteende. En gemensam strategi med landstingets psykiatri behöver tas fram, som också ska gälla unga vuxna över 18 år.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Föräldrasamtal ska även i fortsättningen hållas inom 48 timmar när en minderårig påträffats påverkas av polis eller socialtjänst, liksom i händelse av att en ungdom anmäls för brott. I enlighet med gällande lagstiftning ska utredning i förekommande fall inledas inom 14 dagar, samtidigt som en utredning inte ska ta mer än fyra månader.

Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämndernas preventiva insatser samt samla och sprida kunskaper om effektiva metoder. Arbetet med sociala insatsgrupper är fortsatt prioriterat och stadsdelsnämnderna förutsätts använda denna arbetsmetod där behov finns. Socialnämnden får en budgetförstärkning för att fortsätta projekten inom sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år. Genom förstärkningen kan samtliga ytterstadsdelsnämnder driva projekten med sociala insatsgrupper 20-29 år vidare. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska arbeta koordinerat och samordnat med målgruppen 20-29 år.

Staden ska vara ett föredöme när det gäller att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Ungdomsjouren ska arbeta uppsökande mot unga som utsätts för människohandel och prostitution. Ungdomsjouren ska även arbeta med ungdomar under 16 år.

Socialnämnden ska fortsatt bistå stadsdelsnämnderna i det förebyggande arbetet för att minska narkotikaanvändningen. För att öka närvaron och tryggheten i de miljöer där ungdomar vistas fortsätter satsningen på fältassistenter och motsvarande i tunnelbanan.

Missbruk och beroende

Under de senaste åren har antalet narkotikarelaterade dödsfall ökat i Sverige och Stockholms län står för hela den samlade ökningen. Denna utveckling måste brytas och nämnden ska intensivt arbeta för att minska missbruket och dess skadeverkningar. Nämnden ska återkommande kartlägga missbrukets utbredning och former för att säkerställa träffsäkerheten i insatserna.

Fortsatta satsningar på att utforma och erbjuda kvalitativ och erfarenhetsmässigt god öppenvård som utgår från varje individs behov ska genomföras. Missbruksvården ska så långt som möjligt ske nära målgruppen genom decentraliserad och uppsökande verksamhet. Missbruksgarantin ska utvärderas tillsammans med stadsdelsnämnderna. Motivationsverksamheter är viktiga, där personer med missbruksproblem kan påbörja sitt arbete mot ett nyktert/drogrött liv i väntan på behandling.

R VII SoN:6

Stadens socialtjänst behöver stärka kunskapen om, och utveckla arbetsmetoder, stödinsatser och boenden i samarbete med landstinget för målgrupperna samsjukliga och unga vuxna i missbruk- och beroende. Unga vuxna med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov, även när det kräver längre behandlingstider och vistelser på behandlingshem. Unga i riskzon och personer i tidigt skede av missbruk ska i större utsträckning erbjudas lättillgängliga insatser. Staden bör i kontakt med landstinget verka för att det ska vara en öppen dörr tillbaka för de som skrivs ut från underhållsbehandling p.g.a. återfall. Sprututbytesverksamheten utvärderas och fortsätter.

Allt fler personer med missbruksproblematik får diagnosen neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Nämnden ska fortsatt utveckla former för samarbete mellan socialtjänst, beroendevård och psykiatri för att forma insatser till denna målgrupp.

Nämnden ska fortsatt utveckla barn- och föräldraperspektivet samt jämställdhetsperspektivet i missbruks- och beroendevården. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd till närstående till personer i missbruk. Nämnden ska delta i arbetet med utveckling och planering av boendeformer för äldre personer med missbruk. Barn till personer med missbruksproblematik ska alltid erbjudas stödgrupper. Sådana ska vara tillgängliga även under sommar- och vinterlov. Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla barn i behov av stödgrupp har tillgång till detta.

Arbete mot hemlöshet

Staden ska förstärka sina insatser mot hemlöshet och sänka trösklarna för att få en fast bostad. Det sker genom ett utvecklat förebyggande arbete, fler hyresrätter till rimliga hyror och genom riktade insatser såsom fler boendebalternativ för nödställda EU-medborgare.

Socialnämnden har ett ansvar att samordna, driva på och följa upp pågående och kommande insatser inom hemlöshet i enlighet med framtaget hemlöshetsprogram. Programmet behöver kompletteras med mätbara mål och delmål och en tydlig princip om att inga barn ska vräkas från sina hem.

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och nämnderna ska fortsatt prioritera det förebyggande arbetet för att undvika att personer hamnar i hemlöshet. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen fortsätta att arbeta vräkningsförebyggande. I det arbetet är skuldrådgivning en viktig del. Inga barnfamiljer i Stockholm ska behöva vänta mer än en vecka på att få budget- och skuldrådgivning. Riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete ska finnas och familjer där det finns barn ska särskilt prioriteras i det vräkningsförebyggande arbetet.

Familjer med osäkra boendeförhållanden är en prioriterad målgrupp. Det ska finnas rutiner för förebyggande arbete när det gäller familjer och vårdnadshavare med barn. Fokus kvarstår på att minska hemlösheten bland unga genom bland annat Botorg för unga vuxna. Rutiner för samarbete mellan stadsdelsnämnderna och Botorg-Unga vuxna ska finnas.

Hemlöshet är i grunden en bostadspolitisk fråga. De hinder som många möter idag för att få en fast bostad ska undanröjas. Det behövs fler små hyresrätter som alla har råd att hyra i Stockholm. Arbetet med att motverka hemlöshet ska bygga på samarbete med frivilligorganisationer, aktuell forskning, beprövade erfarenheter och kunskaper hos personer med egen erfarenhet av hemlöshet.

En ny verksamhet ska inrättas vid SHIS Bostäder med fasta kontrakt. De allmännyttiga bostadsbolagen ska årligen överlåta ett antal bostäder för förvaltning, samtidigt som krav ska ställas på privata byggherrar att göra detsamma i samband med nyproduktion. Kontrakten ska spridas geografiskt över hela staden. Endast socialtjänsten ska hänvisa till genomgångsbostäder hos SHIS Bostäder. Skräddarsydda stödinsatser ska byggas upp utifrån ett nätverk runt hyresgästen. Boendestöd är ett viktigt verktyg för att fler ska klara av att ta över ett eget bostadskontrakt och för möjligheten att behålla en bostad. Tillgången till försöks- och träningslägenheter ska tillgodoses som tidigare.

Tak över huvudet-garantin är en viktig del i stadens stöd till hemlösa. Denna stödverksamhet ska geografiskt spridas över staden. Stiftelsen Hotellhem i Stockholms roll är viktig och ska tydligare möta socialnämndens och stadsdelsnämndernas behov av genomgångsbostäder för personer som är i behov av en tillfällig bostad eller mer varaktigt boende med visst boendestöd. Idag lever ett antal barn på vandrarhem i Stockholm på grund av bostadslöshet. För att förhindra att barn lever långa perioder under sådana omständigheter behöver nämnden utveckla fler trygga ”mellanboenden” för familjer utan större sociala problem som saknar bostad.

Antalet hemlösa EU-medborgare och tredjelandsmedborgare ökar, vilket kräver fler och nya insatser från stadens socialtjänst och andra berörda parter, bland annat i form av uppsökande verksamhet samt insatser från ideella föreningar som får bidrag från socialnämnden. Under 2015 ska en strategi tas fram om stadens arbete med fattiga EU-medborgare som lever i en utsatt livssituation i Stockholm. Projekt Vinternatt ska fortgå och antalet platser utökas. Arbetet ska föras i dialog med frivilligorganisationer och andra hjälporganisationer. Vidare ska boendeformer som bättre möter behoven hos den aktuella målgruppen inrättas, i samarbete med frivilligsektorn. Genom ett ökat verksamhetsstöd ska socialnämnden tillsammans med frivilligverksamheterna bland annat starta fler verksamheter samt fortsätta arbetet med Crossroads. Fler akuta boendelösningar för fattiga EU-medborgare oavsett kön ska erbjudas. Ett långsiktigt arbete i samarbete med det nationella och europeiska beslutsfattandet samt andra kommuner ska ta form. Målet är att hitta värdiga och humana alternativ till den livssituation som många EU-medborgare i Stockholm befinner sig i. I dag bor många fattiga EU-medborgare i provisoriska läger runt om i Stockholm. Avhysningar ska undvikas i största möjliga utsträckning. I de fall då en avhysning inte går att undvika ska någon form av alternativ erbjudas. Varje sådan åtgärd måste ske med värdighet och respekt för de utsattas rättigheter, samt med stöd av tolk.

Insatser mot våld i nära relationer

Arbetet mot våld i nära relationer är fortsatt prioriterat. Program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer antogs under 2012 och riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer antogs under 2014. Programmet sträcker sig till 2014 och socialnämnden har därför uppdraget att revidera programmet och presentera ett nytt förslag 2015.

Stadens socialtjänst ska utveckla rutiner och metoder för att inventera målgrupperna och för att upptäcka våldet och hitta våldsutsatta. Ett större fokus behöver läggas på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung. Arbetet med ökade insatser till våldsutövare behöver utvecklas. Att erbjuda och ge insatser till personer som utövar våld är en viktig del i arbetet för att förebygga och motverka våld, exempelvis har det varit framgångsrikt att vända sig till män i deras roll som pappor för att motivera dem att upphöra med våldet. Det ska finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar av vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld. Socialtjänsten ska alltid inleda en utredning vid misstanke om att ett barn lever med våld i nära relation.

Stockholms stad har en garanti på skyddat boende för kvinnor som bedöms ha behov av skyddsplacering. Kvinnor som bott på skyddat boende ska vid behov erbjudas stöd och hjälp till annat boende om de inte kan återvända till sitt ordinarie boende. Boendefrågan och tillgången till lägenheter behöver fortsatt prioriteras. Socialnämnden ska utarbeta långsiktiga och stabila förutsättningar för kvinnojourer, tjejjourer, skyddade boenden och mansmottagningar. Exempelvis genom ökade bidrag, tillgång till övergångslägenheter och utökat ekonomiskt stöd. Det är även viktigt med uppföljning, utvärdering och tydliga kvalitetskrav av dessa verksamheter. Insatser för kvinnofrid är ett grundläggande kommunalt uppdrag och det behöver ses över om anslagen till detta område bör särskiljas från andra verksamhetsområden. Utöver detta behövs en modell som garanterar stöd till en bra skol- och förskoleverksamhet för barn som lever under skydd.

Kvinnor som lever gömda i Sverige som papperslösa är en grupp, som i större utsträckning än andra, utsätts för våld, sexuella övergrepp och misshandel. Förövare utnyttjar det faktum att dessa kvinnor saknar rättigheter i samhället och oftast inte vågar anmäla till polisen. Kvinnojourerna ska ges förutsättningar att kunna ge skydd till papperslösa.

Även män drabbas av våld i nära relationer. Arbetet med våld i nära relationer ska inkludera olika målgrupper och kompetensen kring detta bör stärkas hos berörd personal. Det är viktigt att Relationsvårdscentrum-Sydost (RVCS), som bedrivs i projektform, ges medel för att fortsätta sin verksamhet och kan permanentas. Likaså att RVCS kan fortsätta att ta emot även våldsutövare för behandling. Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska utreda var huvudmannaskapet bör ligga för RVCS. Staden bör även inrätta en mottagning och ett skyddat boende för våldsutsatta män.

Socialpsykiatri

Möjligheterna till sysselsättning för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska förbättras. Den enskildes inflytande ska öka. Till exempel kan upparbetade kontakter med företagare i närmiljön åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med. Samarbetet mellan kommun och landsting för personer med psykisk funktionsnedsättning ska öka.

År 2010 infördes valfrihet inom socialpsykiatrin för insatserna boendestöd, bostad med särskild service, stödboende och sysselsättning. I samband med detta utformades en ersättningsmodell för utförarna som bygger på en fast ersättning i tre nivåer för samtliga insatsformer. Några år har gått sedan ersättningsystemet infördes och därför ska kommunstyrelsen i samarbete med socialnämnden genomföra en översyn samt föreslå eventuella förändringar av befintlig ersättningsmodell.

Socialnämnden har i samarbete med stadsdelsnämnderna och intresse-/brukarorganisationer tagit fram en handlingsplan för utveckling av socialpsykiatrin i staden de närmaste åren. Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Planering och genomförande ska utgå från handlingsplanen för utveckling av socialpsykiatrin.

Nämnden har ett ansvar för att vidareutveckla utrednings- och uppföljningsinstrumenten och den individuella uppföljningen samt att ge stöd och insatser som leder till ökad självständighet och att målsättningarna med insatserna uppnås. Socialnämnden ansva-

rar fortsatt för att sammanställa uppföljningen och utveckla kunskapsbaserade arbets-sätt. I ansvaret ingår också att utbildning ska ske regelbundet samt att uppföljningsin-strumentet ska utvecklas vid behov.

Funktionsnedsättning

Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Alla människor i Stockholm har rätt att leva ett tryggt och utvecklande liv. Stödet till personer med funktionsnedsättning ska vara av hög kvalitet och biståndsbedömningen ska vara lik-värdig över staden. Arbetet för att bygga bort enkelt avhjälpna hinder ska intensifieras. Staden ska införa tydliga sanktioner, som är kopplade till stadens riktlinjer om till-gänglighet. Det ska vara kännbart för alla aktörer som bygger, äger eller driver verk-samhet i lokaler om de inte tar bort enkelt avhjälpna hinder. Information som publice-ras på stadens webbplats ska vara tillgänglig även för personer med funktionsnedsätt-ning.

Socialnämnden ska tillsammans med äldrenämnden fortsatt utreda insatser för äldre fyllda 65 år i bostad med särskild service, LSS, i syfte att ta fram en helhetssyn vad gäller insatser som daglig verksamhet och aktiviteter för en stimulerande miljö.

Socialnämnden ska arbeta med målgruppen yngre demenssjuka och driva projektet ”Stödinsatser till personer yngre än 65 år med demenssjukdom, deras anhöriga och barn.” Projektets mål är att personer under 65 år med demenssjukdom, tillsammans med närstående och barn får de stödinsatser de har behov av, i tid och i tillräcklig om-fattning. Information ska spridas om att anhörigstöd ska erbjudas närstående till per-soner med funktionsnedsättning.

Staden har brist på bostäder med särskilt stöd och service, och arbetet för att få fram fler ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska inne-hålla en andel om minst fem procent bostäder med särskilt stöd och service. I områden där det helt saknas gruppbo-städer ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek. Inom ramen för genomförandegruppens arbete ska näm-nen delta i samordning och utveckling av utbyggnaden av bostäder med särskilt stöd och service. Nämnden ska även tillsammans med Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomföra en utredning om fördelningen av kostnader för gemensamhetsytor i LSS-bostäder.

Dokumentationsverktyget DUR (Dokumentation, Utvärdering, Resultat) ska imple-menteras inom funktionshinderområdet. Arbetet med att stärka barnperspektivet i handläggningen med barn med funktionsnedsättning ska fortsatt utvecklas. Ett barn-perspektiv, och barnets eget perspektiv, ska vägas in i alla bedömningar. Kunskap och metoder för att öka delaktigheten i handläggningen och under genomförandet av insat-ser till personer med funktions-nedsättning ska vidareutvecklas. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhörigstöd. Kun-skap om intersektionalitet, ska utvecklas och spridas ytterligare.

Personer med funktionsnedsättning ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Det är viktigt att kontaktcenter har kunskap och kompetens kring de tekniska hjälpmedel som används av personer med funktionsnedsättning.

Ekonomiskt bistånd

Ett viktigt syfte med det utvecklingsarbete som bedrivits inom det ekonomiska bistån-det är att samtliga stadsdelsnämnder ska använda evidensbaserade instrument för be-dömning både vid nybesök samt vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Social-

nämnden ska under 2015 främja en fortsatt utveckling av detta arbete. För personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd ska särskilda riktlinjer tas fram. Socialnämnden ska se över riktlinjerna för försörjningsstöd för att kunna möta grundläggande behov hos papperslösa barn utifrån exempelvis Malmö stads erfarenheter. SL-kort ska ingå i Stockholms stads ekonomiska bistånd. Arbetet med att motverka, identifiera och utreda felaktiga utbetalningar ska utvärderas.

Det finns skäl att utveckla arbetet med att främja rehabiliterande insatser för mottagare av ekonomiskt bistånd, för att få tillbaka människor i arbete och minska biståndsbehovet. Socialnämnden ska, tillsammans med representanter från stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden, börja samarbeta med Försäkringskassan, såsom Finsammodellen, i syfte att utforma rutiner för samarbete när personer med ekonomiskt bistånd är i behov av stöd för samordning av rehabilitering. I detta uppdrag ingår att precisera på vilket sätt sådana behov ska initieras till Försäkringskassan samt hur samordningen i det praktiska arbetet med den enskilde kan utformas. Ett system för prova-på-studier som ger personer med försörjningsstöd möjlighet att prova på att studera på komvux med fortsatt ersättning i maximalt sex månader ska införas i arbetsmarknadsnämndens regi.

Socialnämnden ska genomföra en översyn av de ändringar i stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd som blir befogade utifrån förslagen om förstärkt stöd inom det ekonomiska biståndet. I denna översyn ska vidare förutsättningar och konsekvenser belysas av förstärkta krav på socialtjänsten om att alltid tala direkt med barnen och om att konsekvenser för varje barn enskilt ska övervägas och dokumenteras innan beslut. Översynen ska vidare belysa om riktlinjerna innebär att familjer inte behöver riskera en hel månads försörjning bara för att en person har varit sjuk någon dag och inte hunnit meddela detta i tid, att småbarnsföräldrar med försörjningsstöd har möjlighet att vara hemma för vård av sjukt barn samt delta vid inskolning på dagis och skola och att alla barn i familjer med försörjningsstöd beviljas stöd till fritidsaktiviteter. Därutöver ska översynen belysa möjligheter och konsekvenser avseende unga i hemlöshet och deras möjligheter att fullfölja sina gymnasiestudier efter det att de fyllt 18 år.

Kompetensförsörjning

De anställdas förutsättningar att utföra sitt arbete är avgörande för kvaliteten på socialtjänsten. Den höga rörligheten bland socialsekreterare och biståndsbedömare får effekter på kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö. För att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och trygga en god kompetensförsörjning ska socialnämnden och stadsdelsnämnderna ges förutsättningar att alltid erbjuda nya medarbetare en gedigen introduktion och stöd till medarbetare med kort erfarenhet i form av handledning och mentorskap.

Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på ett introduktionsprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare samt ta fram förslag på hur handledning/mentorskap för medarbetare med kort erfarenhet kan genomföras. Chefer har en viktig roll i arbetet för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och en god arbetsmiljö. Chefer behöver goda kunskaper om de krav arbetsgivarrollen ställer. Därför ska kommunstyrelsen i samråd med socialnämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänsten.

Socialnämnden behöver bättre leva upp till att medarbetarna på olika nivåer i organisationen ska spegla befolkningssammansättningen i Stockholmsområdet beträffande faktorer som kön och etnicitet. Arbetsplatser inom socialnämndens verksamhetsområde ska vara föredömen vad gäller jämställdhet, mångfald, HBTQ-kompetens och

tillgänglighet, såväl internt som i det professionella mötet med brukare och medborgare.

Arbetsvillkoren ska förbättras, inte bara genom att medel tillförs för fortbildning och metodutveckling, utan även till utökade personalresurser och fler socialsekreterare. Anställda inom socialtjänsten ska ges goda förutsättningar att utöva sitt arbete i enlighet med professionellt kunnande, yrkesetik och lagstiftningens intentioner.

En stadsövergripande handlingsplan för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänsten i Stockholm ska upprättas och implementeras. Det behövs en sådan samordnad strategi för hur den omfattande personalomsättningen kan stoppas, administrationen minskas och antalet ärenden per handläggare kan sänkas. Ekonomiska och andra förutsättningar ska utredas för införandet av en ärendenorm som väger in ärendenas komplexitet och tyngd mm.

Utveckling och tidiga insatser

För att möjliggöra satsningar på förebyggande insatser, utöver dem i ordinarie driftsbudget, ska staden inrätta en fond för sociala investeringar Under 2015 sätter kommunstyrelsen ramarna för en sådan fond. Tidiga och väl definierade sociala satsningar kan leda till ekonomiska och mänskliga vinster liksom till att resurser frigörs för ytterligare förstärkningar i välfärden. Socialtjänsten, skolor och förskolor har goda möjligheter att identifiera möjliga sociala satsningar som kan återbetala sig i form av minskade kostnader längre fram.

Socialnämnden ska fortsatt samordna arbetet med att införa evidensbaserad praktik i det sociala arbetet inom stadens alla verksamheter. Evidensbaserade metoder är viktig för att kunna mäta och utvärdera socialtjänstens insatser. Det är också viktigt att resultaten från forsknings- och utvecklingsprojekt sprids i stadens verksamheter. Socialnämnden ska även arbeta för att samarbete med andra myndigheter utvecklas.

Medarbetare inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning har fortsatt behov av kompetensutveckling. Stockholms stad avsätter 10,0 mnkr för att genomföra en tvåårig kompetensutvecklingssatsning för socialtjänstens medarbetare inom bland annat motiverande samtal (MI), bemötandefrågor i socialt arbete, LVU (Lagen om vård av unga), normkritik och barnrättsfrågor.

För att synliggöra både behov och möjligheter ska Stockholm likt Malmö tillsätta en social hållbarhetskommision – med fristående forskare som granskar på vilket sätt staden kan bidra till en jämlik stad. Arbetet leds av kommunstyrelsen.

Utveckling av e-tjänster

Stockholms stad ska fortsatt vara ledande i den tekniska utvecklingen av e-tjänster och modernisering av socialtjänsten. Genom att socialtjänsten utvecklas online kan nya grupper nås. Detta är särskilt viktigt för att komma i kontakt med unga människor. Teknikutvecklingen av socialtjänst online är en del av E-tjänstprogrammet. Målet är uppsökande verksamhet på internet, kompetensutveckling för stadens medarbetare och utvecklande av en gemensam portal med polisen. Socialnämnden ska tillhandahålla e-tjänsterna BOSS (budget- och skuldrådgivning) och Ansökan om stöd och service för staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	Andel barn och ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	-	90 %	-
	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	-	48 %	-
	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	-	90 %	-
	Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	25 %
	Antal hemlösa	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens	tas fram av	tas fram av	tas fram nämnden

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	etanol- och biogasfordon	nämnd/ styrelse	nämnd/ styrelse	den/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara				
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	25 %	30 %	32 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
	Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,0 %	2,0 %	2,0 %
	Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,2 %	1,2 %
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	Andel sökande som får hjälp av kvinnojourer och tjejjourer	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska se över riktlinjerna för försörjningsstöd för att kunna möta grundläggande behov hos papperslösa barn utifrån exempelvis Malmö stads erfarenheter (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska informera stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder om den nya organiseringen av mottagandet av ensamkommande flyktingbarn (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska ta fram förslag på hur Skolfam kan implementeras i ordinarie verksamhet samt spridas så att fler barn får ta del av insatserna (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska undersöka hur statliga Trestadspengar kan tas tillvara för utbildningsprogram för fältassistenter och fritidsledare (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska komplettera stadens hemlöshetsprogram med mätbara delmål och principen att inga barn ska vräkas (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska ta fram en strategi om stadens arbete med fattiga EU-medborgare som lever i en utsatt livssituation i Stockholm (1.4)	2015-01-01	2015-06-30
Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden göra en översyn av ersättningssystemet/modellen inom socialpsykiatri (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och servicenämnden utreda införandet av ett 020-nummer till mottagningsgrupper, jobbtorg och socialjouren (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska utforma och genomföra bas- och specialistutbildningsinsatser inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning (1.4)	2014-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden	2015-01-01	2015-12-31

ska tillsammans med socialnämnden ta fram riktlinjer för hur en barnkonsekvensanalys kan användas för att innan exploatering belysa påverkan på unga (1.6)		
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med Socialnämnden ta fram ett program för insatser för personer som tidigare haft vårdnadsbidrag. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska genomföra en översyn av stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd. (3.3)	2014-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska utarbeta riktlinjer för bedömning av försörjningsstöd för personer med långvariga behov (3.3).	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska, tillsammans med representanter från stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden, etablera samarbete med Försäkringskassan med syfte att utforma rutiner för samarbete när personer med ekonomiskt bistånd är i behov av stöd för samordning av rehabilitering (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av arbetet med felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd (3.3)	2015-01-01	2015-04-30
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och köns-segregerad verksamhet (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen upprätta och implementera en stadsövergripande handlingsplan för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänsten i Stockholms stad (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst/biståndsbedömning (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska utreda ekonomiska och andra förutsättningar för införandet av en ärendenorm som väger in ärendenas komplexitet och tyngd mm (4.2)	2015-01-01	2015-06-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden utreda om verksamhetssystemet kan utvecklas, så att uppgifter om våldsutsatthet kan tas fram ur systemet (4.4)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska utarbeta anvisningar för hur resursmätningar ska genomföras och den enskildes val ska utformas för korttidstillsyn till barn över 12 år enligt LSS. (4.5)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska komplettera resursmätningarna så att de även omfattar personer med autism och Aspergers syndrom för korttidstillsyn till barn över 12 år enligt LSS. (4.5)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utarbeta överenskommelser mellan stadsdelsnämnd och stadsdelsnämndens egen regi-verksamhet inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning (4.5)	2015-01-01	2015-12-31
Socialnämnden får i uppdrag att upphandla korttidstillsyn enligt LOV för korttidstillsyn till barn över 12 år enligt LSS (4.5)	2015-01-01	2015-12-31

Stadsbyggnadsnämnden

Stockholm ska vara en stad för alla. Idag begränsar bostadsbristen stadens utveckling såväl som stockholmarna. Därför måste takten i bostadsbyggandet öka och fokus ligga på hyresrätter med rimliga hyror. Målet är att bygga 40 000 klimatsmarta bostäder fram till 2020 och byggandet ska fokusera på unga, studenter och grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Stadsbyggnadsnämndens arbete ska genomsyras av målet att få upp takten i byggandet och planerandet av en jämlik, tillgänglig och hållbar stad. Stadsbyggnadsnämnden ska verka för en miljövänlig, jämställd och modern stadsplanering inriktad på att minska stadens klimatpåverkan.

Nämndens uppgifter

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för fysisk planering i staden. Utöver nämndens huvuduppgift att effektivt ta fram planer och bygglov för nya bostäder ingår i detta ansvar övergripande planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö och infrastruktur. Detta innebär även ansvar för förverkligandet av översiktsplanen. Nämnden har myndighetsansvar för planprocess, bygglov, byggnmälan och namngivning. Nämnden har hand om stadens fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet samt inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och djur- och växtskyddsområden enligt miljöbalken. Nämnden beslutar om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning. Nämnden ska enligt gällande lagstiftning handlägga ärenden om anmälan från allmänheten om otillgänglig miljö, så kallat enkelt avhjälpna hinder.

Budget

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-352,5	-383,0	-392,9	-403,3
Drift och underhåll	-352,5	-383,0	-392,9	-403,3
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	193,8	217,3	226,1	234,9
Netto	-158,7	-165,7	-166,8	-168,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0

Nettobudgeten för 2015 ökar med 7,0 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 är oförändrad jämfört med 2014.

Bostadsanpassningsbidraget för år 2015 är 95,0 mnkr.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar
- Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo
- Stockholm är klimatneutralt
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

En växande stad

Det är positivt att Stockholm växer. Men Stockholm har inte lyckats möta behoven hos alla de människor som vill bo och leva här. Bostadsbristen håller på att bli ett av Stockholms största tillväxtproblem samtidigt som den drabbar enskilda stockholmare dagligen.

År 2020 beräknas en miljon människor bo i Stockholms stad. För att bereda plats för denna expansion ska stadsbyggnadsnämnden effektivt ta fram planer för nya bostäder, arbetsplatser och service. Staden ska byggas tätare och det som redan är byggt ska förbättras. Nya funktionsblandade stadsdelar ska växa fram, med en mångfald av uppåtelseformer.

Effektiva och transparenta processer är en nyckelfaktor för att klara bostadsbyggnadsmålet. Den sammanlagda tidsåtgången vinner på att alla berörda parter i staden är informerade och har möjlighet att påverka planerna på ett tidigt stadium. Det underlättar den fortsatta styrningen av processen fram till färdig bebyggelse, ökar möjligheten att undvika misstag, och innebär en mer effektiv användning av stadens samlade kompetens. Därför ska stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden tidigt samråda med de nämnder och styrelser som berörs. Miljö- och hälsoskyddsnämndens rådgivande roll är särskilt viktig för att säkerställa ett grönare byggande. Stadsbyggnadsnämnden ska också ha en nära samverkan med de nämnder och styrelser som ansvarar för skola, idrottsytor och annan samhällsservice för att tillse att stadsplaneringen karaktäriseras av ett helhetsperspektiv. Stadsdelsnämnderna ska komma in i ett tidigare skede i processerna. God dialog i tidigt skede ska känneteckna både stadsbyggnadsnämndens kommunikation gentemot medborgarna och gentemot andra nämnder och styrelser.

En växande stad ställer krav på förmågan att prioritera. Nämnden ska arbeta utifrån investeringsstrategin. Under året kommer kommunstyrelsen att revidera investeringsstrategin. Stadsbyggnadsnämnden ska medverka i det arbetet. Stadens finansiella resurser är begränsade. Det är viktigt att tidigt, redan i planeringsskedet, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten. Genom att exploatera mark som inte är förenad med höga grundkostnader samt genom att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten öka. I detta ska den strategi för grönytor och ekosystemtjänster som ska utarbetas beaktas. Staden måste kunna göra mer långsiktiga investeringar när

staden ska utvecklas. Detta är centralt inte minst när det rör utvecklingen av ytterstaden.

Det är viktigt att staden så långt det är möjligt uppnår full kostnadstäckning för nedlagt arbete i stora infrastrukturprojekt. Detta förutsätter ett nära samarbete mellan stadens förvaltningar och genomarbetade avtal med Trafikverket och trafiknämnden i Stockholms läns landsting. Stadsbyggnadsnämnden ska i samband med verksamhetsplan för 2015 tydligt redovisa kopplingen mellan stadens investeringsstrategi och prioriteringar av detaljplaner.

Ett högt bostadsbyggande

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm såväl som alla människor rätt till en bostad. Byggandet ska öka kraftigt och processerna ska gå snabbare. Hyresrätterna är prioriterade och ska bli fler i hela staden och bostäder för unga, studenter och andra grupper som står långt ifrån bostadsmarknaden ska prioriteras. Den geografiska segregationen ska motverkas. Målsättningen är att bygga 40 000 nya bostäder till 2020 och 140 000 nya bostäder fram till 2030. Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter.

Ett kraftigt bostadsbyggande är nämndens främsta prioriterade uppgift och planberedskapen ska därför stärkas ytterligare så att ambitionshöjningen för bostadsbyggandet kan nå både på kort och på lång sikt. Stadsbyggnadsnämnden ska planera för en långsiktig bostadsförsörjning utifrån stadens uppsatta mål för bostadsbyggandet. Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med framför allt exploateringsnämnden skapa förutsättningar för den högre ambitionen. Antalet godkända/antagna detaljplaner ska vara på en fortsatt hög nivå och arbetet med att effektivisera plan- och byggprocessen ska fortsätta.

Planer och projekt som kan genomföras i närtid och innehåller en betydande andel hyresrätter ska prioriteras samtidigt som stadsbyggnadsnämnden tillsammans med exploateringsnämnden ska säkerställa den långsiktiga tillgången till byggbar mark.

Stadsbyggnadsnämnden ska möta efterfrågan på byggrätter i nya detaljplaner genom att vidta åtgärder för att korta och effektivisera planprocessen. Samarbetet med framför allt exploateringsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden är avgörande för att nå målen och ska därför förstärkas. I detta syfte ska en öka-taktsatsning genomföras under ledning av kommunstyrelsen som på ett bättre sätt samordnar relevanta nämnder och stärker stadens samlade arbete med ett ökat bostadsbyggandet.

Den sammanlagda tidsåtgången minskar av att alla berörda nämnder och bolagsstyrelser i staden är informerade och har möjlighet att påverka planerna på ett tidigt stadium. Det underlättar den fortsatta styrningen av processen fram till färdig bebyggelse, ökar möjligheten att undvika misstag, och innebär en effektivare användning av stadens samlade kompetens.

Tillgången till billiga bostäder för unga och studerande och andra grupper som har svårt att komma in på bostadsmarknaden är en avgörande faktor för Stockholms fortsatta tillväxt. Den stora efterfrågan på bostäder för unga och studenter bedöms öka ytterligare i och med 90-talisternas inträde på bostadsmarknaden. Det finns också en generell brist på hyresrätter med rimliga hyror som grupper som idag har svårt att hitta en bostad kan efterfråga. Studentbostäder, små bostäder och hyresrätter med rimliga hyror ska därför prioriteras i planprocessen.

Det är väsentligt att staden fortsätter att bidra med goda exempel för att visa på möj-

R II SbN:4

ligheter att sänka byggkostnaderna. Det är också viktigt att såväl stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och stadens bostadsbolag med flera samverkar kring utvecklingsfrågor runt planering och byggande. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska särskilt samverka i arbetet med att ta fram typhus som är anpassade till Stockholms förhållanden.

Arbetet för att få fram fler bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning ska intensifieras. Bostadsexploateringsprojekt med minst 100 bostäder ska innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. I områden där det helt saknas gruppbo-städer ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek.

Planering med helhetssyn

Staden ska planeras utifrån ett helhetsperspektiv med målet att uppnå en tät, hållbar stad. När ny bebyggelse planeras ska övriga investeringskategorier, så som skolor och idrottshallar, vara en självklar del av den grundläggande planeringen.

Antalet barn i förskole- och grundskoleålder ökar. Detta ställer höga krav på utbyggnad av förskolor och skolor i alla större nybyggnadsprojekt. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska finna former för att effektivisera processen kring byggnation av skolor och förskolor i samverkan med stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och SISAB. Planering och byggande för dessa ändamål ska särskilt följas upp.

Stadsplaneringen ska i ökad utsträckning ske genom områdesplanering, där områdesplaner i relevanta fall upprättas för samtliga större utbyggnadsområden. Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med övriga berörda nämnder, ta fram tydliga riktlinjer för program i stadsplaneringen. Stadsbyggnadsnämnden ska pröva nya metoder för utvecklade processer och breddat och bättre inflytande. Syftet är en mer kvalitativ planering och en bättre planerad stad. Till exempel kan processer där detaljplaner föregår markanvisningar testas.

Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska i samråd med trafiknämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser utveckla sin samlade produktionsplanering med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet, stadsutvecklingsstrategierna i översiktsplanen och tunnelbaneöverenskommelsen. Planeringen ska ha ett genomförandeperspektiv och särskilt beakta målen för allmännyttans nyproduktion. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska delta i kommunstyrelsens arbete med att utveckling styrning och samordning av stadens bostadsbyggande.

Stadsplaneringen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. I planeringen av nya stadsdelar såväl som kompletteringsbebyggelse ska ett jämställdhetsperspektiv inkluderas och redovisas. Detta innebär till exempel att i planeringen synliggöra och ta hänsyn till kvinnors resandemönster samt att kartlägga och åtgärda otrygga områden i staden.

Det är viktigt att barnperspektivet utvecklas i stadsplaneringen. Planeringen av staden ska ha barnets bästa som utgångspunkt. För att säkerställa att barnens behov beaktas i all stadsutveckling ska barnkonsekvensanalyser, med utgångspunkt i FN:s barnkonvention och forskning, användas inför varje beslut som rör stadsutveckling.

Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser och kommersiella lokaler i nya utvecklingsområden i ytterstaden.

Planering för en långsiktigt hållbar stad

Stadsbyggnadsnämnden har en viktig roll i planeringen av en långsiktigt hållbar stad. Därför ska nämndens arbete syfta till ett mer hållbart resande. I detta är arbetet med en bättre cykelinfrastruktur centralt. Goda, säkra cykelmöjligheter och säkra, funktionella cykelparkeringar ska integreras i planeringen. Det är viktigt att staden ytterligare fördjupar och intensifierar samarbetet och planeringen med trafiknämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt trafiknämnden ska skapa fler cykelparkeringar i hela Stockholm. Detta är särskilt angeläget i kollektivtrafikhärlägen. Vid nybyggnation ska det planeras för ett ökat cyklande och behov av kvalitativa cykelparkeringar. Detta är särskilt angeläget vid omvandlingen av området runt Stockholms centralstation.

Högt ställda energikrav ska gälla vid nyproduktion. Nya bostäder ska förbruka maximalt 55 kWh/m² med sikte mot 45 kWh/m² exklusive hushållsel. Stadsbyggnadsnämnden ska verka för att solceller planeras in i planprojekt.

Staden ska tillämpa flexibla parkeringstal men hela tiden sträva efter att hålla så låga parkeringstal som möjligt. Exploaterings-, stadsbyggnads- och trafiknämnderna ska under året gemensamt ta fram förslag för parkeringstal för bil och cykel vid nybyggnation. För student- och ungdomsbostäder behövs endast de bilparkeringsplatser som krävs ur tillgänglighetssynpunkt.

Bilpooler ska beaktas vid exploatering och nybyggnation i Stockholm stad. I samband med exploatering och nybyggnation ska möjligheterna och intresset för bilpool i fastigheten undersökas. Det förutsätter dock att den aktuella exploateringen finns i anslutning till kollektivtrafik.

När det gäller arbetet med att förbättra Stockholms avfallshantering ska stadsbyggnadsnämnden vid ny- och ombyggnation sträva efter att byggföretag och fastighetsägare installerar fastighetsnära källsortering.

Det ska finnas goda möjligheter till stadsodling i Stockholm: i parker, på kvartersgårdar, på tak och på kolonilotter. I takt med att Stockholm växer blir det allt fler som vill ha egna odlingar. Urban odling skapar samhörighet, fler mötesplatser och biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt är pedagogiskt för barn och bra för folkhälsan.

Stadens parker ska utvecklas med nya metoder för planering av grönområden. Nya parker ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Fler lekparkar ska utvecklas och göras tillgängliga för barn med funktionsnedsättning. Särskilda insatser ska vidtas för att öka antalet träd i staden. Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskydds-nämnden påbörja arbetet med att ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekompensation.

Stadsbyggnadsnämnden ska beakta effekter av ett förändrat klimat i sitt arbete samt sträva efter att skapa fysiska strukturer som gör det lätt att leva miljövänligt och därmed minska sin klimatpåverkan.

Staden ska ta fram nya riktlinjer för markanvisningar som genomsyras av transparens och syftar till att bygga fler bostäder med en god arkitektur och fler bostäder till en rimlig kostnad. Stadsbyggnadsnämnden ska bidra med sin kompetens i den processen.

Stadsbyggnadsnämnden ska delta i arbetet med att upprätta naturreservat i Rågsveds friområde, och utredning av förutsättningarna för att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.

Strategier för stadsutveckling

Utbyggnaden av staden ska ske enligt de stadsutvecklingsstrategier som fastställts i översiktsplanen. Detta innebär att staden främst ska växa i de tyngdpunkter som identifierats i ytterstaden, de utpekade stadsutvecklingsområdena i innerstadens krans och genom ett utvecklat city. Arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra, med respekt för olika områdes arkitektoniska karaktär, och med omgivande kommuner genom en tätare och mer varierad bebyggelse och förbättrade kommunikationer ska därför intensifieras. Stockholm ska byggas tätt med levande gatumiljöer och med vår tids innehåll och gestaltning. Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa förutsättningar för blandade funktioner i en och samma byggnad, utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden. Det är prioriterat att verka för ett ökat antal arbetsplatser i hela Söderort.

Stadsbyggnadsnämnden ska verka för att stärka arkitektens roll och höjd arkitektonisk kvalitet i hela Stockholm, utan att förlänga plan- och bygglovsprocessen. Parametrar kan vara estetik, material, livslängd, multifunktionalitet, ytor mellan husen, m.m. Nämnden ska verka för fler arkitekturtävlingar. I syfte att främja en attraktiv och varierad stadsbild ska stadsbyggnadsnämnden, tillsammans med exploateringsnämnden, planlägga ett större, sammanhängande område för att skapa en unik stadsdel med nydanande arkitektur.

För att behålla och utveckla Stockholms kompetens ska stadsbyggnadsnämnden, i samarbete med exploateringsnämnden, ta fram småskaliga miljöpetsområden bestående av ett antal hus eller kvarter där det är möjligt att prova den absolut senaste miljötekniken och stadsplaneringen. Detta för att, i samarbete med forskare och näringsliv, erbjuda testområden som kan driva på utvecklingen och se till att Stockholm blir en världsledande miljöhuvudstad.

Byggande i goda befintliga kollektivtrafiklägen samt lägen där planering av nya kollektivtrafikförbindelser pågår ska prioriteras. I de fall det är möjligt bör bebyggelse planeras på redan hårdgjorda ytor och mark som är lätt exploatera.

Stadsbyggnadsnämnden ska inta en positiv och underlättande hållning till kompletteringsprojekt i innerstaden. Genom att ytterligare förtäta innerstaden, med hänsyn till områdets karaktär, kan många nya bostäder i centrala lägen skapas. I detta är möjligheten att bygga nya hyresrätter i områden som idag domineras av bostadsrätter prioriterat.

En övergripande Vision för City har antagits av kommunfullmäktige. Visionens övergripande mål är: attraktivare stadsmiljöer, fler bostäder och stärkt cityhandel. Visionen ska stärka stadsutvecklingsområdet den centrala staden. Stadsbyggnadsnämnden ska verka för att alla detaljplaner i så hög utsträckning som möjligt innehåller bostäder.

När staden utvecklas är ytterstaden central. I detta ska stadsbyggnadsnämnden tillsammans med andra berörda nämnder och bolag initiera insatser såväl för att stärka lokala centra som kommunikationer och ny bebyggelse mellan olika stadsdelar. Det är också viktigt att ta hänsyn till och utveckla de unika karaktärer som finns i stadsdelarna, snarare än att tillämpa en vision om en likartad stenstad över hela staden.

Stadsbyggnadsnämnden ska förbättra förutsättningarna för nyföretagande, kultur- och föreningsverksamhet genom att lokaler för dessa ändamål planeras in vid ny- och tillbyggnation av stadsdelar, inte minst i gatuplan.

Utvecklingen av Söderstaden är en viktig del i att klara Stockholms mål för bostadsbyggandet under de kommande åren. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden

den ska se till att Söderstaden utvecklas till en modern och hållbar stadsdel med mycket god kollektivtrafiktillgång där det är naturligt att välja andra färdmedel än bil. Projektet ska bygga samman stadsdelar och skapa en modern stadsmiljö och samtidigt tillvarata områdets industrihistoriska värden

Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och övriga berörda nämnder tillsätta en projektgrupp för planeringen av utvecklingen av Bromma. Gruppen ska förbereda planeringen för en framtida bostadsexploatering på nuvarande Bromma flygplats. Övergripande frågor för områdets stadsutveckling, trafik och kopplingar till omkringliggande bebyggelse påbörjas. Tidplan, organisation och behovet av resurser inom stadens förvaltningar för projektet ska översiktligt bedömas.

Utvecklad dialog och hög servicenivå

Det är angeläget att stockholmare med intresse för stadens utveckling i större utsträckning erbjuds möjligheter att föra fram åsikter och idéer. Syftet är att öka det demokratiska inflytandet såväl som korta planeringsprocessen för nya bostäder. Stadsbyggnadsnämnden ska, tillsammans med berörda nämnder, i vissa exploateringsprojekt utveckla en utökad medborgardialog i ett tidigt skede. Nya metoder för dialog och samråd ska testas i syfte att öka inflytandet och inkludera fler i processen.

Stadsutveckling ska kommuniceras och ske i dialog. Stockholmarna ska engageras i översikts-, områdes- och detaljplanering. Översiktsplanen ska uppdateras och aktualiseras.

Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta målmedvetet med utveckling av bygglovsverksamheten, utifrån såväl service som effektivitet. Nämnden ska i bygglovsärenden ha en problemlösande attityd och såväl utfästa som lagstadgade tider ska hållas. Genom ökad rådgivning och proaktivt informationsarbete ska bygglovstjänsten till stockholmarna öka.

Den inventering som påbörjats gällande tillfälliga bygglov som går ut och inte kan förlängas, särskilt avseende skolor och förskolor, ska slutföras. Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta proaktivt för att nödvändiga åtgärder ska kunna vidtas i god tid. Samverkan med berörda ska ske.

Nämnden ska följa upp detaljplanearbetet utifrån tids- och kostnadsaspekter. Den upplevda servicegraden och effektiviteten ska öka och den faktiska handläggningstiden ska minska. Därutöver ska nödvändiga resurser läggas på arbetet med att handlägga anmälningar om enkelt avhjälpta hinder.

För att minska antalet överklagade detaljplaner samt för att effektivisera plan- och byggprocessen ska det vara tydligt vad som krävs för att detaljplaneunderlag och bygglovsunderlag ska vara fullständiga. Stadsbyggnadsnämnden ska i bygglovsärenden ha en problemlösande attityd.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	5 000 st	7 000 st	8 000 st
	Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde	1 700 st	2 400 st	2 700 st
	Antal påbörjade bostäder i nya tunnelbanans influensområde, där detaljplanen antagits/godkänts from 1 jan 2014	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Genomsnittlig tid från Start-PM till beslutad detaljplan, alla planer (månader)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Antal miljöklassade byggnader	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	arbetsplats			
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden utarbeta relevanta nyckeltal inom arbetet med att effektivisera stadsbyggnadsprocessen för att säkerställa att vidtagna åtgärder leder till en ökad effektivitet (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska, i syfte att säkerställa en god kvalitet i hushålls- och bostadsstatistik, aktivt verka för en förbättrad kvalitet i det nationella lägenhetsregistret, både avseende nyproduktion och det befintliga bostadsbeståndet. (1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden samordna sitt arbete för att snabba på processerna och skapa förutsättningar för en ökad takt i byggandet.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och trafiknämnden upprätta riktlinjer för områdesprogram. (1.6)	2015-01-01	2015-12-30
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden ska tillsammans med socialnämnden ta fram riktlinjer för hur en barnkonsekvensanalys kan användas för att innan exploatering belysa påverkan på unga. (1.6)	2015-01-01	2015-12-30
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder tillsätta en projektgrupp för planeringen av utvecklingen av Bromma.(1.6)	2015-01-01	2015-12-30
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekompensation.(2.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram (3.1)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska göra en översyn av plan- och bygglovstaxorna för att säkerställa intäktsfinansieringen av verksamheterna (3.5)	2015-01-01	2015-12-31

R II
SbN:10

Stadsbyggnadsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön. (4.1)	2015-01-01	2015-12-30
Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden och fastighetsnämnden ska i samverkan ta fram en strategi för hur behovet av kvalificerade handläggare och projektledare kan säkerställas (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna inleda arbetet med att utveckla nya metoder för dialog och medborgardeltagande i planeringen. Till exempel kan processer där detaljplaner föregår markanvisningar testas.(4.6)	2015-01-01	2015-12-30
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden ska testa omvänd planprocess i projekt där detta kan vara möjligt.(4.6)	2015-01-01	2015-06-30

Trafiknämnden

När Stockholm växer måste gång- cykel- och kollektivtrafik prioriteras och investeringar fördelas jämförbart. Biltrafiken behöver minska för att nå de nationella klimatmålen för vägtrafiken till 2030. Det ger en bättre miljö och en stad där framkomligheten ökar och nyttrafiken kommer fram snabbare. Stombusstrafiken i innerstaden ska få fler egna körfält och ökad signalprioritering. Fler väljer att cykla och resurserna ska öka för att Stockholm ska bli en riktig cykelstad. Trafiksäkerheten ska prioriteras.

Nämndens uppgifter

Nämnden ansvarar för strategisk trafikplanering i staden, utveckling av trafiksäkerheten och trafikövervakning. Nämnden ansvarar för gatuskötsel och har investeringsansvar för gator, vägar, vissa torg och parker och ska som huvudman för allmänna platser och som väghållare samordna och utveckla stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet. Nämnden ansvarar även för skötseln av stadens samtliga träd på gatumark och för markupplåtelse.

Ansvar för stadens renhållningsverksamhet flyttades den 1 juli 2014 från trafiknämnden till Stockholm Vatten AB. I samband med detta inrättades en avfallsnämnd.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 819,1	-1 866,3	-1 928,3	-2 020,4
Drift och underhåll	-1 370,3	-1 356,5	-1 349,4	-1 349,9
Avskrivningar	-302,1	-340,4	-394,1	-451,1
Internräntor	-146,7	-169,4	-184,8	-219,4
Intäkter	1 041,9	1 099,4	1 104,4	1 109,4
Netto	-777,2	-766,9	-823,9	-911,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-786,3	-977,8	-983,8	-915,3
Inkomster	13,3	13,8	13,8	0,3
Netto	-773,0	-964,0	-970,0	-915,0

Budgeten för 2015 minskar med 10,3 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsbudgeten för 2015 ökar med 191,5 mnkr jämfört med 2014. Investeringsbudgeten framgår av bilaga 3. För att genomföra nämndens långsiktiga uppdrag tilldelas en investeringsbudget som långsiktigt uppgår till mellan 680,0 till 690,0 mnkr per år. Inom denna ska investeringar i cykelplanen inrymmas. Från och med 2015 förstärks cykelplanen med 300 mnkr. Därutöver tillkommer investeringsmedel för gångplan, trädsatsning och reinvesteringar i cykelinfrastruktur om sammanlagt 120 mnkr för perioden 2015-2018.

För att uppfylla kommunfullmäktiges prioriteringar på kortare sikt uppgår nämndens utökade investeringsbudget under 2015 till 274,0 mnkr, 2016 till 280,0 mnkr och 2017 till 235,0 mnkr. Prioriteringar på kortare sikt syftar till att genomföra renoveringsåtgärder och förstärkningsarbeten av Sergels Torg för att säkra torgets bärighet och som förberedande åtgärder inför utbyggnaden av Spårväg City. Trafiknämnden ansvarar för utvecklingen av

stadens torg som inte avser utveckling av saluhallstorg som ligger inom fastighetsnämndens ansvarsområde.

Inom nämndens långsiktiga investeringsbudget ska inrymmas nya anläggningar som följd av den växande staden samt reinvesteringar för att bevara befintlig infrastruktur.

I samband med beslut om investering och reinvesteringar ska ett ökat fokus läggas på att analysera drift- och underhållskonsekvenserna. Syftet är att välja material, utformning och tekniska lösningar som är långsiktigt hållbara och som också gör det möjligt att hålla det rent och snyggt.

Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av beslut och resursfördelning utifrån kön och investeringar vid trafikplanering ska fördelas utifrån ett genusperspektiv.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar
- Stockholm är klimatneutralt
- Transporter i Stockholm är hållbara
- Stockholm har ren luft och rent vatten
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Den växande staden

Stockholm ska ha ett välfungerande transportsystem med minimal klimatpåverkan, som gör att människor snabbt och enkelt kan röra sig i hela regionen. Vägutrymmet är begränsat och prioritet ska ges till kapacitetsstarka transporter. Staden ska prioritera gång, cykel, kollektivtrafik och nyttotrafik. Biltrafiken behöver minska för att klara framkomlighet och miljömål. Kraftfulla åtgärder ska vidtas för att nå målet att Stockholm ska ha en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030.

Den växande staden ställer höga krav på planering av infrastruktur för att få ett väl fungerande trafiksystem. Näringsliv och stockholmare behöver transporter som är pålitliga, förutsägbara, trygga och säkra. Fram till 2020 ska det byggas 40 000 nya bostäder och därför krävs ett tydligt infrastrukturperspektiv i planeringen av var dessa nya bostäder ska byggas. Inriktningen är att nya bostäder ska byggas i goda befintliga kollektivtrafiklägen, i lägen där ny infrastruktur planeras samt i lägen som möjliggör gång och cyklande som ett pendlingsalternativ. Det skapar goda förutsättningar för att nå framkomlighetsmålen på sikt. Nämnden ska arbeta utifrån investeringsstrategin.

Trafiknämnden ska delta i exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens arbete med att utveckla en samlad produktionsplanering med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggandet, stadutvecklingsstrategierna i översiktsplanen och tunnelbaneöverenskommelsen.

Det är viktigt att se stadens trafiksystem som en helhet i den strategiska trafikplaneringen, både vad gäller olika trafikslag och utifrån att staden är en del i hela regionens trafiksystem. Förutsättningar och utveckling i en del av regionen påverkar ofta andra delar i den regionala infrastrukturen. Utifrån satsningen i översiktsplanen på attraktiva tyngdpunkter, är det viktigt att utbyggnad av kollektivtrafik, cykel och övriga kommunikationsstråk mellan dessa sker samordnat med planering av ny bebyggelse för att skapa attraktiva och sammanhängande stadsmiljöer.

Befolkningsökningen leder till en trängselproblematik som kan få samhällsekonomiska konsekvenser. För att lösa denna trängselproblematik sker förutom prioritering av effektiva trafikslag stora investeringar i ny infrastruktur. För att dessa investeringar ska få rätt effekt behövs mätningar av trafikströmmar och resvanor.

Investeringarna i kollektivtrafik ska öka. Staden vill särskilt framhålla betydelsen av en ny västlig tunnelbanelinje som en naturlig fortsättning på den planerade gula linjen.

Stadens utgångspunkt är att intäkterna från trängselskatten ska fördelas lika mellan kollektivtrafik och vägar. Eftersom att samtliga intäkter har tillfallit vägar sedan år 2007 är det angeläget att intäkterna under motsvarande tidsperiod tillfaller kollektivtrafiken.

Teknikutvecklingen är en avgörande faktor för att nå ett hållbart transportsystem. Övergången till fler elbilar ska stödjas genom samverkan med näringslivet och Stockholms parkering om en fortsatt utbyggnad av laddstolpar. Efterfrågan på biogas ökar samtidigt som andelen naturgas i bränslet behöver minska. Staden ska arbeta för ökad biogas med låg miljöpåverkan. Men enbart teknisk utveckling av bilar är inte tillräckligt. Det behövs även förändrade resmönster, transportsnål planering och överflyttning till kapacitetsstarka transportslag. Nämnden ska verka för att uppnå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, samt att åtgärder i Fossilfrihet på väg (*SOU 2013:84*) om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 ska konkretiseras utifrån Stockholms förutsättningar.

Trafiknämnden ska i sitt arbete beakta effekter av ett förändrat klimat.

Dialog och samverkan för fortsatt utveckling

Samarbetet med trafiknämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och övriga aktörer i regionen inom infrastrukturområdet ska fördjupas ytterligare. Ett effektivt transportsystem med god framkomlighet och tillgänglighet är också viktigt i arbetet för en minskad miljöbelastning. Fungerande godstransporter är en förutsättning för en levande stad med konsumtion, handel och nöjen. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholms hamn AB samverka med landstingets planering för utökad kollektivtrafik på stadens vatten.

Trafiknämnden ska följa samtliga stora utvecklings- och exploateringsprojekt, med start i tidigt skede, för att garantera att framkomlighetsfrågorna sätts i sitt sammanhang och inte försummas. Det gäller bland annat projekt som Slussen, Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden. Av samma skäl är det också angeläget att nämnden deltar i ett tidigt skede även i mindre utvecklings- och exploateringsprojekt som berör platser med större flöden av cykel-, gång-, kollektiv- eller biltrafik.

Stadens finansiella resurser är begränsade. Nämnden ska arbeta utifrån investeringsstrategin. Staden bör prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller planeras infrastrukturlösningar.

Nämnden får i uppdrag att medverka i den förberedande planeringen för en framtida bostadsexploatering på nuvarande Bromma flygplats. Övergripande frågor för områdets stadsutveckling, trafik och kopplingar till omkringliggande bebyggelse påbörjas.

Kommunstyrelsen ansvarar med stöd av trafiknämnden för att leda och samordna förhandlingar om genomförandeavtal för transportinfrastrukturprojekt med Trafikverket och trafiknämnden i Stockholms läns landsting. De nya bostäder som planeras kräver insatser i både ny och gammal infrastruktur. Det kräver i sin tur god trafikplanering och ett nära samarbete mellan trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Staden ska, så långt det är möjligt, uppnå full kostnadstäckning för nedlagt arbete i stora infrastrukturprojekt.

Stadens framkomlighetsstrategi

Staden arbetar aktivt för att öka framkomligheten. Arbetet med att undanröja hinder och att underlätta trafikflöden ska fortsätta. Stadens framkomlighetsstrategi ska ligga till grund för arbetets inriktning. Det grundläggande budskapet i strategin är att kapacitetsstarka färdmedel måste prioriteras för att fler människor och mer gods ska kunna förflyttas effektivt. Det innebär att den andel av förflyttningar som görs med bil måste minska.

Trafiknämnden ska samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden där Stokab och Stockholm Vatten AB ska vara behjälpliga samt Trafikverket, SL, Fortum och andra aktörer för att främja framkomligheten. Samordningen av de trafikstörande arbetena ska öka ytterligare.

Nämnden ska bidra till fler busskörfält, bättre trafikövervakning och trafikstyrning. Framkomligheten för stombussarna ska prioriteras. Åtgärderna ska syfta till att fler resande kommer fram på kortare tid med en lägre miljöpåverkan än idag.

När gatuparkeringsplatser tas bort ska behovet av lastplatser samordnas för att säkerställa förutsättningar för leveranser och angöring. En fungerande varudistribution är avgörande för ett växande Stockholm. Arbetet med en gods- och leveransstrategi fortsätter. Nämnden ska i samarbete med servicenämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för samlastning av stadens egna varuleveranser, med målsättningen att projektet ska vara igång senast 2018.

Framkomlighetsstrategin ska under 2015 utvecklas för att omfatta en större del av det offentliga rummet inklusive hur inner- och ytterstaden kan knytas samman. Arbetet med att förbättra framkomligheten ska fortsätta genom att delta i stora samverkansprojekt, som bland annat tunnelbaneutbyggnaden och andra större infrastrukturprojekt.

Trängselskattens syfte är ökad framkomlighet och bättre miljö. För att stärka detta kommer avgifterna för trängselskatten höjas samt införas på Essingeleden från och med den 1 januari 2016. Effekterna av trängselskatten ska löpande analyseras av trafiknämnden.

Fler måste välja att gå, cykla och åka kollektivt. För att nå dit behöver gatumiljön stegvis anpassas för gång-, cykel- och kollektivtrafikens förutsättningar. En samordnad trafikstyrning av de nordsydliga förbindelserna tas fram för att öka säkerheten, förbättra framkomligheten och minska trafikens miljöpåverkan. Stockholms stad ska medverka under den Europeiska trafikantveckan Mobility Week och nämnden ska stärka arbetet som innefattar kommunikation om hållbart resande.

Med utgångspunkt i framkomlighetsstrategin ska trafiknämnden prioritera den rörliga trafiken framför den stillastående och samtidigt verka för att lediga parkeringsplatser finns tillgängliga där och när de behövs. Därför måste stadens gator utnyttjas på ett mer effektivt sätt. Andelen bilar som parkeras i garage ska öka. Skapandet av fler garageplatser möjliggör att minska antalet gatuparkeringsplatser. En ny parkeringsstrategi ska tas fram under 2015 med ett helhetsperspektiv på parkering för en trafikstyrande effekt.

Staden ska uppmuntra bilpooler som alternativ till parkeringsplatser vid nyexploateringar, samt utreda möjligheterna att istället för egna bilar upphandla bilpool. Det innebär att bilpoolen på kvällar och helger görs tillgängliga för stockholmarna. Nämnden ska undersöka möjligheten att reservera parkering för bilpooler på stadens tomtmark. Nämnden ska även verka för att det ska vara möjligt att reservera fast parkering för bilpool på stadens gatu- mark. Trafikförordningen omöjliggör idag detta.

Genom att styra mot dessa mål stärks trafiksystemets hållbarhet på längre sikt. Trafik- nämnden har ett ansvar att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, trafiknämnden i Stockholms läns landsting och andra aktörer för att främja framkomligheten.

Stockholm ska bli en cykelstad

Cykelplanen ska vara styrande för planeringen av cykelinfrastruktur. Staden ska även med- verka till genomföranden av den regionala cykelplanen. Det innebär åtgärder för att skapa ett väl fungerande och utbyggt pendlingsnät för cyklister med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet, fler säkra cykelparkeringar och tydliga cykelvägvisningar. 2 000 säkra cy- kelparkeringsplatser ska uppföras under 2015 och staden ska utarbeta en hantering för övergivna cyklar. Förutsättningarna för cykelgarage i kollektivtrafiknära lägen ska utredas. Investeringar i cykel ska öka och cykelplanen tillförs därför 300 mnkr till år 2018. Näm- nden ska i samråd med stadsdelsnämnderna säkerställa en effektiv drift av cykelplanens pendlingsstråk

När ny cykelinfrastruktur byggs på ett genomtänkt och strukturerat sätt förbättrar det även framkomligheten för övrig trafik i Stockholm. I syfte att förbättra samspelet mellan cyklist- er och fotgängare ska trafiknämnden investera i en trygghetskapande skyltning av cykel- och gångbanor i hela staden. En tydlig skyltning ska tydliggöra respektive trafikslags skyl- digheter och förutsättningar på olika platser samt minska antalet konfliktytor i stadsrum- met. I planeringen av nya områden ska stor hänsyn tas till behov av trygga cykelparkering- ar med god tillgänglighet. Det ska bli enklare att bygga ut lånecykelsystemet i hela staden. Systemet med lånecyklar ska utvecklas och staden ska verka för ett regionalt system för lånecyklar.

Cykeljourstyrka ska snabbt avhjälpa enklare problem för att på så sätt öka säkerheten och framkomligheten för cyklisterna. Underhållet ska förbättras och cykling ska ges bra förut- sättningar året om. Olika hinder, hål och skador i cykelbanan ska åtgärdas. En plan för det årlig reinvesteringar i cykelinfrastruktur ska tas fram. En viktig säkerhetsaspekt för cyk- lingen i Stockholm är att förbättra sopning och snöröjning av cykelbanor och detta ska beaktas i entreprenadupphandlingar. Konflikter med annan trafik och gående ska om möj- ligt undvikas och konfliktpunkter ska tydliggöras. Nämnden får i uppdrag att följa upp och vidta trafiksäkerhetsåtgärder för gående och cyklister.

Trafiknämnden ska aktivt arbeta för framkomlighet på stadens cykelbanor och snabbt vidta åtgärder när dessa blockeras av felparkerade bilar eller andra hinder. Detta ska bland annat ske inom ramen för nämndens arbete med motorcykelburna parkeringsvakter.

Nämnden får i uppdrag att göra en översyn av cykelpendlingsstråket Gullmarsplan – Te- gelbacken - Odenplan. Sträckan är ett viktigt pendlingsstråk med varierande kvalitet och behov av olika åtgärder. Götgatsbacken är en särskild utmaning. Tegelbacken utgör ett utökat uppdrag att se till trafiklösningen på platsen sammantaget.

Trafiknämnden ska beakta ”Strategi för ökad cykling i Stockholms stad” i samband med planering och utveckling av nya och befintliga områden. Strategin innebär ett ökat ansvar för hela staden att arbeta med ett tydligt cykelperspektiv. Från och med den 1 januari 2015 har trafiknämnden stadens samlade ansvar för cykelplanens pendlingsnät, då stadsdels-

nämndernas ansvar överförs från stadsdelsnämnderna. Projektet testplats cykel ska efter utgången av 2015 utvärderas.

Trafiknämnden har genomförandeansvar för cykelkommunikation i syfte att öka antalet cykelresor i enlighet med den kommunikationsplan som utarbetats av kommunstyrelsen och är beslutad i stadens Framkomlighetsstrategi.

Ett rent, tryggt och tillgängligt Stockholm

Stockholm ska vara tillgänglig för alla. I planeringen av stadens utveckling ska stockholmarnas behov beaktas oavsett om de vill gå, ta cykeln, åka kollektivt, behöver ta bilen, har funktionsnedsättning eller vill komma fram med en barnvagn. Trafiknämnden ska genomföra en översyn av kontrastmarkeringen av trappor i staden och åtgärda eventuella brister. Staden måste vara tillgänglig även för dem som har funktionsnedsättningar. Arbetet med ökad tillgänglighet ska intensifieras.

Stockholm ska ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna. En sänkning av hastigheten på fler huvudgator ska införas under 2015. Arbetet med trafiksäkerhet och de årliga handlingsplanerna som följer av stadens trafiksäkerhetsprogram ska vara prioriterat. Trafiknämnden ska stärka arbetet för säkrare skolvägar.

Arbetet med att förnya och utveckla ytterstaden har hög prioritet. I söderort behöver nya arbetsplatser tillkomma och tvärförbindelserna förbättras. Spårväg Syd är en viktig del i utvecklingen av Älvsjö, Fruängen och Skärholmen men även bussförbindelserna behöver utvecklas. Utifrån programmet betonas ökade samband och bättre möjligheter till kommunikationer.

En tätare stad med nya stora bostadsområden, vägbyggen, reparationsarbeten och en järnvägstunnel genom hela city stärker Stockholms konkurrenskraft men innebär också risker. Trafiknämnden ska arbeta aktivt med att förebygga trafikolyckor och skapa säkrare trafikmiljöer. Särskild vikt ska läggas vid trafiksäkerheten vid skolor, förskolor, tungt belastade och olycksdrabbade gång- och cykelstråk och andra miljöer med många utsatta trafikanter. Nämnden ska stärka arbetet och medel avsetts i budgeten. Andelen barn som kan gå och cykla säkert till skolan ska öka och farliga miljöer ska identifieras och byggas bort. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras inför beslut.

Nämnden ska fortsätta arbetet med bättre och energieffektiv belysning för ökad trygghet och för att lysa upp stadsrummet under mörka vintermånader. Platser som upplevs som otrygga och där sikten är dålig för trafikanterna ska förbättras.

Stockholm ska vara en ren stad och städningen ska vara lika bra i hela staden. Vid sidan av stadens ansvar för renhållningen och förfinandet av den offentliga miljön är det upp till alla stockholmare att bidra till detta. Stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras. Information om stadens städgaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till publika platser som torg, parker och grönytor. Det är angeläget att involvera externa parter i arbetet för en ren och vacker stad. Satsningen med Stockholmsvärdar ska fortgå samtidigt som det skapar fler vägar till jobb för unga och en renare stad.

Nämnden får i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnder införa källsortering på försök i tre av stadens parker under 2015. Informationsinsatser är nödvändigt för att öka medvetandet och viljan om att även källsortera i våra gemensamma parker.

Fler gator i staden kan göras om till gångstråk och en del trottoarer bör breddas. Detta möjliggör för fler uteserveringar och andra mötesplatser. Under sommarmånaderna, helger och

vid andra tillfällen kan gator tillfälligt stängas av för biltrafik och göras om till gågator och mötesplatser med aktiviteter och stadsliv. En gångplan tas fram som en del av Framkomlighetsstrategin.

Götgatsbacken, Västerlånggatan och Drottninggatan är redan idag uppskattade gågator med ett stort antal besökare och välbesökt för turister. Staden ska utreda möjligheterna för att utveckla en sammanhängande gågata mellan Medborgarplatsen och Norrtull. När Citybanan öppnar 2017 ökar betydelsen av attraktivare gångstråk till Odenplan.

Även Swedenborgsgatan är en lämplig gågata och viktig koppling mellan pendeltåg och tunnelbana. Sträckan mellan Mariatorget och fram till Södra station kan om möjligt bli gågata på försök under juni-augusti 2015.

Brunkebergstorg ska utvecklas till en levande plats i city så att uteserveringar, och kulturaktiviteter kan fylla delar av torget. Torget utvecklas som en del av det nya stadsutvecklingsområdet City. Kulturarven i området ska värnas.

Trafiknämnden har i uppdrag att ta fram ett uppdaterat och utvecklat, mer konkret parkprogram, "Park Stockholm" som komplement till Översiktsplanen för att förtydliga och konkretisera hur staden ska arbeta och samverka för att uppfylla de formulerade målen. Trädunderhållet i staden är eftersatt och därför behövs plantering av nya träd och underhåll av befintliga.

Trafiknämnden har sedan tidigare det samordnande ansvaret för 55,0 mnkr av stadsdelsnämndernas investeringsbudget. Stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samverkar i samband med beslut om investering och reinvestering. Prioritering och fördelning av investeringsbudgeten för stadsdelsnämndernas investeringsbudget sker fortsatt i nära samarbete mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Budgeten för stadsmiljöinvesteringar uppgår 2015 till 80,0 mnkr. Trafiknämnden ska ta fram en plan för reinvesteringsbehovet i stadens parker.

Staden ska också samverka med trafiknämnden i Stockholms läns landsting för rena och trygga resemiljöer.

För att säkerställa en god framkomlighet under vinterhalvåret ska trafiknämnden intensifiera arbetet med att följa upp hur snöröjningen efterlevs i hela staden. Särskilt fokus ska läggas på snöröjning av gång- och cykelbanor utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Arbetet med att hitta fler etableringsplatser för snö i staden ska intensifieras och det ska finnas en beredskapsplan även för mycket stora snömängder. Nämnden ska ha en god kommunikation med såväl respektive stadsdelsnämnd som med medborgarna kring var dessa platser är belägna. Trafiknämnden ska budgetera vinterväghållning utifrån kunskapen från tidigare års vintrar. Budgeteringen ska göras så att en flexibilitet kan nås även vid extraordinär väderlek. Nämnden ska därmed planera för en viss flexibilitet inom sitt ansvarsområde så att omställningar kan göras för exempelvis utökad underhåll under snöfattiga vintrar. Nämnden ska säkerställa att permanenta platser finns för snöbortforsling i takt med den växande staden. Nya lösningar för snösmältningsanläggningar ska studeras. Stadens dispens för tippning av snö löper ut 2017 och en långsiktig lösning ska säkras.

Stockholms luft ska förbättras

EU:s miljökvalitetsnormer för partiklar och kvävedioxid ska uppnås. Dubbdäcken utgör den enskilt viktigaste källan till partikelemissioner. Staden har tidigare infört dubbdäcksförbud på Hornsgatan vilket har minskat men inte löst problemen. Stadens inställning är att en dubbdäcksavgift/skatt är att föredra framför ytterligare förbud i syfte att minska dubbdäcksanvändningen och har också fått gehör för detta hos regeringen. Ett utökad dubb-

däcksförbud med ytterligare två gator blir aktuellt om dubbdäcksavgift/skatt dröjer. Ökade informationsinsatser till stockholmarna om luftkvaliteten och hälsoriskerna bör övervägas.

Nämnden ska följa utvecklingen och arbeta fram fler nya redskap för minskad dubbdäcksanvändning. Fler redskap för att få ned partikelhalterna ökar stadens möjligheter att motverka problemen på flera fronter samtidigt som risken för målkonflikter kan minskas. Nämnden ska bidra till att åtgärderna som anges i det av länsstyrelsen framtagna åtgärdsprogrammet för att klara miljö kvalitetsnormerna genomförs. Trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden aktivt följa och utvärdera teknikutvecklingen avseende åtgärder för att minska partikelemissionerna vid sidan av dubbdäcksminskningen, samt arbeta vidare med bullerdämpande åtgärder. Miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid kan uppnås genom bland annat teknikutveckling av fordon och bränsle, samt minskad andel biltrafik och effektivare varudistribution.

En växande storstad ger tillfälliga störningar

Under budgetperioden kommer en rad nödvändiga gatuombyggnader, nybyggnader och renoveringar att påverka kapaciteten i stadens trafiksystem. För att minimera störningarna i trafiken ska trafiknämnden utveckla upphandlingsformer och incitament för entreprenörerna att genomföra åtgärderna på kortast möjliga tid, genom till exempel skiftarbete. Samhällsvinsterna av en komprimering av tidplanerna ska ställas i relation till eventuella merkostnader för nämnden och bullerstörningar på obekväma tider för omkringboende. Insatser för att underlätta arbetspendlingen ska genomföras. Kontrollen av arbeten ute på plats ska förbättras och målningar av cykelboxar, övergångsställen och lastzoner ska göras för att förbättra framkomligheten och trafiksäkerheten.

Ett växande Stockholm innebär också fler gator, parker och anläggningar för staden att förvalta, vilket medför ökade drift- och underhållskostnader. Det är angeläget att trafiknämnden är med i planeringen av nya områden för att säkerställa att lösningar väljs ur ett driftekoniskt perspektiv. Av de reinvesteringsprogram för olika delar av trafiknämndens ansvarsområde som nämnden fattat beslut om framgår ett tydligt ökat behov av reinvesteringståtgärder framöver. I flera fall kan detta ökade behov ha sin grund i ett eftersatt underhåll under anläggningarnas livslängd. Det är därför angeläget att vid nyinvesteringar och reinvesteringar upprätta noggranna drift- och underhållsplaner för anläggningen för att säkerställa en optimal förväntad livslängd. Det är också viktigt att säkerställa att underhållståtgärder utifrån dessa genomförs.

Trafiknämnden ska arbeta proaktivt med information. Genom att kommunicera att Stockholm är en växande storstad kan en större förståelse för de arbeten som genomförs skapas. Nämnden ska informera trafikanterna om det aktuella trafikläget samt informera om alternativa färdvägar. Inom ramen för detta arbete bör trafiken.nu och dess trafikstyrande information uppgraderas.

Värna Stockholms naturmiljöer

Naturmiljöer som har skadats av utsläpp eller infrastrukturbyggen ska så långt som möjligt återställas. För att återskapa avskurna natursamband ska det utredas möjliga platser där gröna övergångar i form av ekodukter över vägar och järnvägar kan göras. Planeringen ska ske tidigt i samhällsplaneringen. Stockholms sjöar förorenas av trafiken. Fler anläggningar för lokalt omhändertagande av dagvatten behöver anläggas.

Projektet med bro till Årsta holmar avbryts. Elbåten som driftsattes 2014 ska utvärderas och rapporteras till nämnden senast mars 2015.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och

bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	74 %	75 %	75%
	Stockholmarnas nöjdhet med rent och städlat	56 %	56 %	57%
	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	62 %	63 %	63%
	Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	Antalet cykelpassager över Innerstadssnittet	68 000	70 000	72 000
	Färdmedelsandel cykel	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Färdmedelsandel gång	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18 km/h	18 km/h	18 km/h
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	31 km/h	31 km/h	31 km/h
	Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator. Förändring från föregående år.	0 %	0 %	0 %
	Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator. Förändring från föregående år.	0 %	0 %	0 %
	Färdmedelsandel bil	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Färdmedelsandel kollektivtrafik	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Hastighetsefterlevnad	63%	64%	64%
	Säkra passager för Gång-, Cykel- och Moped (GCM)	36 %	37 %	38 %
	Restidspålitlighet	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla	87 %	88 %	88%
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafiknämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden förbereda planeringen för en framtida bostadsexploatering på nuvarande Bromma flygplats. Övergripande frågor för områdets stadsutveckling, trafik och kopplingar till omkringliggande bebyggelse påbörjas.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en arbetsordning för hur miljö- och hälsoskyddsnämnden bättre kan integreras tidigt i planeringsarbetet.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, exploateringsnämnden och ska tillsammans med socialnämnden ta fram riktlinjer för hur en barnkonsekvensanalys kan användas för att innan exploatering belysa påverkan på unga.(1.6)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska konkretisera åtgärder i Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84) om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 utifrån Stockholms förutsättningar (2.1)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska ta fram en ny parkeringsstrategi som implementeras under 2015 med ett helhetsperspektiv på parkering för en trafikstyrande effekt.(2.2)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska göra en översyn av cykelpendlingsstråket Gullmarsplan – Tegelbacken - Odenplan.(2.2)	2015-01-01	2015-10-01
Trafiknämnden ska genomföra en sänkning av hastigheten på fler huvudgator.(2.2)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska utreda möjligheterna för att utveckla en sammanhängande gångata mellan Medborgarplatsen och Norrtull.(2.2)	2015-01-01	2015-06-30
Trafiknämnden ska göra Swedenborgsgatan, sträckan mellan Mariatorget och fram till Södra station, till gångata på försök under juni-augusti 2015.(2.2)	2015-01-01	2015-08-31
Trafiknämnden ska genomföra en trädatsning för fler nya träd och ökat underhåll av befintliga.(2.3)	2015-01-01	2015-12-31
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekomensation. (2.3)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnder införa källsortering på försök i tre av stadens parker.(2.4)	2015-01-01	2015-09-15
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för att genomföra ett traineeprogram (3.1)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3) (2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3) ()	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden ta fram en långsiktig plan för övertagande av nya områden (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Boendeparkeringsavgiften ska höjas med 100 kr/månad till 900 kr/månad för periodbetalning.(3.5)	2015-01-01	2015-01-31
Trafiknämnden ska ta fram en plan för reinvesteringsbehovet i stadens parker med förslag till prioriteringar år 2015.(3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden ska ta fram ett årligt reinvesteringsprogram för cykel (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön.(4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden ska i samverkan ta fram en strategi för hur behovet av kvalificerade handläggare och projektledare kan säkerställas (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

R VII
TN:12

Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna inleda arbetet med att utveckla nya metoder för dialog och medborgardeltagande i planeringen. Till exempel kan processer där detaljplaner föregår markanvisningar testas. (4.6)	2015-01-01	2015-12-31
Stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden ska testa omvänd planprocess i projekt där detta kan vara möjligt.(4.6)	2015-01-01	2015-06-30
Trafiknämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med entreprenörer (4.8)	2015-01-01	2015-12-31

Utbildningsnämnden

Kunskap, bildning och stimulerande studiemiljöer ska präglade stadens grund- och gymnasieskolor. Alla barn och ungdomar oavsett bakgrund eller bostadsadress ska ges möjlighet att växa och utvecklas. Barn och ungdomars möjligheter i skolan ska inte vara beroende av föräldrarnas utbildningsbakgrund. Utbildningsklyftan ska minska och likvärdigheten i skolan ska stärkas. För att lyckas med detta behöver Stockholms skolor fler lärare, specialpedagoger och satsningar på fritidshem och elevhälsa. Den tid som varje barn får med sin lärare ska öka genom exempelvis mindre klasser eller fler lärare i klassen framförallt i de tidigare årskurserna. Läraryrkets status måste höjas för att klara behovet av lärare och för att Stockholms skolor även fortsättningsvis har en bra, engagerad lärarkår. Arbetet mot kränkande behandling och trakasserier i skolan måste förstärkas. För att ge alla barn chans att lyckas i skolan ska en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig undervisning tas fram och genomföras.

Nämndens uppgifter

Utbildningsnämnden är nämnd för Stockholms stads skolväsende och fristående förskola samt ansvarar för drift av kommunal verksamhet inom fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Nämnden ansvarar för mål, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. Utbildningsnämnden erbjuder tjänster inom elevhälsans samtliga professioner samt extern utvärdering av verksamheten till både kommunala och fristående skolor. Vidare ansvarar nämnden för skolslussen och för verksamhetsförlagd utbildning för skola och förskola. Dessutom hantarerar nämnden bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område.

Utbildningsnämnden ansvarar för fristående verksamhet utifrån det ansvar kommunen har enligt gällande lagstiftning. För fristående förskolor och pedagogisk omsorg omfattar detta bland annat tillståndsgivning och tillsyn. Utbildningsnämnden ansvarar även för hantering av anmälningar, synpunkter och klagomål gällande fristående förskolor. För fristående skolor regleras stadens möjlighet till insyn i skollagen. Insynsrätten ger staden rätt att hålla sig informerad om hur den fristående verksamheten utvecklas och den kan även bidra till att öka allmänhetens kunskap om verksamheten. Det är av stort intresse för staden att följa kunskapsutvecklingen även för stadens elever som går i fristående skolor. Nämnden ansvarar för branschråd inom förskola och grundskola.

Utbildningsnämnden ansvarar för att i nära samverkan med stadsdelsnämnderna hantera frågor som är stadsgemensamma för förskolorna. Nämnden ska inom ramen för detta fungera som en samordnande resurs i frågor som rör utveckling av it i förskolan. Utbildningsnämnden ansvarar tillsammans med kommunstyrelsen för ärenden om riktlinjer, principer, program och uppföljning av förskoleverksamhet. Nämnden ansvarar också för systemförvaltning av verksamhetssystemet inom förskolan. Grundskolor ska kunna bedriva förskoleverksamhet på uppdrag av stadsdelsnämnd.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-15 141,4	-16 044,9	-16 044,9	-16 023,3
Drift och underhåll	-15 141,4	-16 044,9	-16 044,9	-16 023,3
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	597,2	562,5	562,5	562,5
Netto	-14 544,2	-15 482,4	-15 482,4	-15 460,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-70,0	-90,0	-90,0	-90,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-70,0	-90,0	-90,0	-90,0

Budgeten för 2015 ökar med 938,2 mnkr jämfört med 2014. Förändringar framgår av bilaga 2.

Schablonerna ändras enligt följande:

- förskola: 2,2 procent (inkl. lärarsatsning 2014)
- fritidshem: 2,8 procent (inkl. lärarsatsning 2014)
- grundskola årskurs f-3: 3,8 procent (inkl. lärarsatsning 2014)
- grundskola årskurs 4-9: 2,4 procent (inkl. lärarsatsning 2014)
- grundsärskola (tillägsschablon): 1,7 procent
- gymnasieskola 2,5 procent (inkl. lärarsatsning 2014)
- gymnasiesärskola (tillägsschablon): 2,3 procent

Beräknade volymförändringar och schabloner för utbildningsnämndens verksamheter framgår av bilaga 6.

Skolpengens andel av grundschablonen ska vara minst 73 procent. För att skolorna ska ha goda planeringsförutsättningar behöver utbildningsnämnden se över förutsättningarna för resursfördelningen till skolorna. Medel till det socioekonomiska tilläggsbeloppet tillförs genom att strukturersättningen höjs med 70 mnkr.

Lika ekonomiska villkor ska gälla oavsett huvudman.

Tilläggsanslaget för grundskolan uppgår till 1 648,5 mnkr. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut för budget 2011 så ansvarar utbildningsnämnden för fördelningen av tilläggsanslaget. Detta innebär att utbildningsnämnden beslutar om fördelningsmodell utifrån de principer som anges i skollagstiftningen. Anslaget definieras om till strukturersättning. Utbildningsnämnden ansvarar för fördelningen av strukturersättningen till bland annat ett socioekonomiskt tilläggsanslag, verksamhetsstöd samt ersättning för modersmål, medel för kommunövergripande verksamheter, elevförsäkringar och verksamhetsförlagd utbildning. Vid förändringar i prestationer så påverkas även tilldelningen för dessa verksamheter.

Utbildningsnämnden ansvarar för profilbidrag till vissa grundskolor.

Utbildningsnämnden tillskjuts medel i syfte att kunna fortsätta den pågående satsningen för att erbjuda barnskötare möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare.

Bidrag till förskolor med hög hyra kvarstår även 2015 och utgår med 60 procent av den del av årshyran som överstiger en takhyra om 2 199 kr per kvadratmeter. Nivån för takhyran år 2015 justeras efter utvecklingen av konsumentprisindex (oktober). Bidraget gäller både förskolor i egen regi och fristående förskolor.

Utifrån uppdrag från kommunfullmäktige har resursfördelningssystemet inom de pedagogiska verksamheterna utretts. För att skapa enhetlighet inom systemet med resursfördelning inom de olika delarna av de pedagogiska områdena föreslås följande revideringar. Inom gymnasieskolan införs en strukturersättning på 128,9 mnkr. För att skapa ett mer transparent resursfördelningssystem som även anpassas utifrån efterfrågan föreslås även införandet av två schabloner. En schablon för skolskjuts införs för gymnasiesärskolan. Revidering av grundschablonen för gymnasiesärskolan görs också eftersom det i den har ingått medel för skolskjuts. Förändringen beräknas innebära att det totalt sett går ut 7,0 mnkr mer till gymnasiesärskolan. Nivå går att utläsa i bilaga 6 och är den samma som för grundsärskolan som även får en uppräknig av skolskjutschablonen. En schablon för fritidsklubb införs om 6 500 kr per prestation. Finansiering av dessa förändringar sker genom att historiska anslag, samt det särskilda anslaget för fritidsklubbar till utbildningsnämnden tas bort.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande
- Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan
- Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Alla barn i Stockholm har rätt till en bra skola. Kunskap och bildning är en förutsättning för att människor ska växa och utvecklas. Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Utbildning och bildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar, se nya perspektiv och få makt att forma sina egna liv. Skolan ska vara en trygg miljö för alla barn och ska präglas av respekt för varandra. Skolan tar tydlig ställning för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar.

Stockholms stad ska arbeta aktivt med att stärka Stockholm som universitetsstad och stärka Stockholmsregionens attraktionskraft för forskningsintensiva företag. Samverkan mellan skola och högre utbildning är av stor vikt för att öka Stockholms konkurrenskraft. Att stimulera ett bra utbildningsutbud som svarar mot arbetsmarknadens behov är viktigt, både för den ekonomiska utvecklingen i Stockholm och för de unga stockholmarna som ska etablera sig på arbetsmarknaden.

R IV UtbN:4

Stockholms skolor ska ge varje elev en god grund för fortsatta studier och yrkesliv. Samverkan med näringsliv, universitet, högskolor, föreningsliv, kulturliv och andra samhällsaktörer måste stärkas. Internationellt utbyte och ett brett utbud av språkstudier är en naturlig del av stadens utbildningsutbud. I en värld där språkkunskaper blir allt viktigare behöver Stockholms skolor satsa både på modersmål och moderna språk. Andelen elever som läser moderna språk ska öka. Den breda satsningen på matematik, teknik och naturvetenskap fortsätter inom grund- och gymnasieskolan.

Stadens skolor ska bedriva en undervisning som ger hög kunskapsutveckling för alla elever. För detta krävs tydliga kunskapskrav och höga förväntningar. Skolorna ska arbeta normkritiskt, antirasistiskt och erbjuda en verksamhet fri från stereotypa könsroller. Utbildningsnämnden ska samråda med rådet för mänskliga rättigheter. Stockholms skolor ska ge likvärdiga förutsättningar till varje elev. Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att identifiera skolor med problem och utveckla verksamheten i syfte att höja resultaten. Detta arbete ska utvidgas till att även kunna innefatta F-6-skolor. De skolor som identifierats ska ha resurser och förutsättningar för att locka de allra bästa lärarna. Genom ett förstärkt socioekonomiskt tillägg kommer dessa skolor tilldelas mer resurser så att skolorna kan sätta in verkningsfulla åtgärder för att höja resultaten. Arbetet ska ske med utgångspunkt i forskning och med de goda exempel som finns i staden stödjade rektorer och lärare i kunskapsuppdraget. Nämnden bör i hög grad prioritera och rikta utvecklingsinsatser till dessa skolor. Effekterna av genomförda insatser ska följas noga.

För att alla barn ska kunna delta på lika villkor ska skolan vara kostnadsfri. Utbildningsnämnden ska under året undersöka möjligheten att ställa krav på ökad insyn och meddelarfrihet i fristående skolor. Nämnden ska aktivt utöva insynen i fristående skolor. Utbildningsnämnden ska även verka för att få större insyn i de fristående skolornas utemiljöer och lokaler för undervisning, idrott och fritidshem.

En stödjande skola där alla når kunskapskraven

Alla elever har rätt till det stöd som krävs för att nå kunskapskraven. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som skolan bedömer har svårigheter att nå upp till målen. Skolornas arbete med att formulera mål och åtgärdsprogram för enskilda elever är centralt för detta. Det är rektors ansvar att varje elev får det stöd som krävs.

De nyanlända elever som kommer till Sverige i de sena skolåren behöver många gånger extra stöd för att nå kunskapskraven. Varje enskild elevs kunskaper och behov av särskilda insatser ska skyndsamt identifieras och en planering för skolgång efter elevens behov ska göras. Start Järva ska utvidgas även till söderort och byta namn till Start Stockholm. Det är viktigt att samverka mellan ordinarie skolverksamhet, modersmålsundervisning och studiehandledning förbättras för dessa elever. Satsningar ska göras för att fler elever ska kunna få stöd på sitt modersmål för att klara skolans kärnämnen.

Staden ska verka för att fler introduktionsgrupper/förberedelseklasser startar på fler skolor över hela staden. Nivån på ersättningen för att ta emot nyanlända elever är viktig för att öka incitamenten för skolor att ta emot dessa elever. En nyanländ elev bör dock så tidigt som det är möjligt delta i den ordinarie undervisningen. Den elev som är nyanländ till Sverige ska mötas av höga förväntningar och en undervisning som är anpassad till elevens förkunskaper.

Skolan ansvarar för att elever under ordinarie undervisningstid får det stöd och den hjälp som de behöver för att klara kunskapskraven. Samtidigt kan måluppfyllelsen och likvärdigheten öka om eleverna får möjlighet till extra undervisning, under organiserade pedagogiska former. Alla elever ska erbjudas stöd, till exempel läxhjälp i skolan

eller på fritidshemmet. Utbildningsnämnden ska utöka sitt samarbete med läxläsning-organisationer. För att underlätta för ideell läxläsningshjälp ska skolorna öppna upp klassrum och andra lokaler efter skoltid. Alla elever i årskurs 4-9 som riskerar att inte nå, eller inte når, kunskapsmålen har rätt till sommarskola. För att säkerställa att de nyanlända som kommer hit under sommaren, efter det att sommarskolorna har avslutats, tidigt ska få extra stöd och undervisning ska staden anordna sommarskola för dessa elever. Möjligheterna att utveckla verksamheter inom sommarskolan som, exempelvis i samarbete med fritidsklubbar, bidrar till att också stimulera en meningsfull fritid, ska undersökas.

Introduktionsprogrammen ska utvecklas. De erbjuder såväl preparandkurser inför nationella program samt mer yrkesinriktade utbildningar med fokus på karaktärsämnen. Elever som saknar behörighet till gymnasieskolan ska erbjudas att gå ett tionde år i grundskolan som alternativ inom introduktionsprogrammen.

Alla elever ska ha en god skolgång anpassad för sina behov. För att garantera detta ska fler specialpedagoger och elevassistenter anställas. Skolorna ska säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta. Detta gäller särskilt grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Arbetet med CSI-grupper i stadens skolor ska utvecklas. Det är viktigt att prövningen av vilka elever som är berättigade till särskilt stöd sker på ett rättsäkert sätt och att förutsägbarheten för dessa elever ökar. De elever som är berättigade till tilläggsbelopp för extra stöd ska kunna tilldelas det för längre perioder än ett år.

De moderna digitala verktygen har skapat nya förutsättningar för lärande och administration. It är därför en viktig drivkraft i utvecklingen av undervisningen i dagens och framtidens skola och skapar bra möjligheter för samarbete och kommunikation mellan elever, lärare och föräldrar. Skolan har ett viktigt uppdrag att lära eleverna att använda it som en resurs. Arbetet med *Verktyg för självskattning* ska fortsätta.

För att fler elever ska nå målen för utbildningen ska elever inom grundskolans senare årskurser samt elever inom gymnasieskolan ha god tillgång till studie- och yrkesvägledning. Studie- och yrkesvägledningen ska hålla hög kvalitet och ge eleverna kunskaper och förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Tillgången till studie- och yrkesvägledning bidrar till att färre elever inom gymnasieskolan byter studieväg eller hoppar av. Eleverna ska även ges utbildning om arbetsmarknaden i samarbete med fackliga organisationer och näringslivet.

Bra fritidshem bidrar till högre kunskapsresultat och jämlika livschanser för alla barn. För att förbättra verksamheten på fritidshemmen ska fler lärare med inriktning mot fritidshem och andra vuxna anställas och grupperna minska i storlek.

Tydligt ledarskap med fokus på resultat

Rektor och skolledning spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling. Rektorer och skolledare måste kunna fokusera på att vara pedagogiska ledare. För att förbättra rektorernas arbetsmiljö ska utbildningsnämnden verka för att onödig administration försvinner. Utbildningsnämnden ska även säkerställa att skolledarna har goda möjligheter till kompetensutveckling.

Ansvaret för elevernas resultat, uppföljning och åtgärder för att förbättra resultatet ligger hos rektor. Rektors och lärares ledarskap är av stor betydelse för hur eleverna uppnår målen i skolan. Stockholm ska fortsätta med kompetenshöjande åtgärder för skolledare. Det finns goda exempel på skolor där strukturerat ledarskap och tydliga mål lett till höjda kunskapsresultat. Dessa skolors arbete bör användas i den dagliga

verksamheten och implementeras på bred front. Effekter av utvecklingsinsatser i skolan måste tydliggöras och de goda erfarenheterna spridas.

Utbildningsnämnden ska fortsätta utveckla verktyg som underlättar för skolledare att vara pedagogiska ledare och systematisera resultaten på skolnivå, som en grund i det fortsatta analysarbetet. Det är viktigt att denna analys även görs för hela stadens resultatutveckling så att nämnden har möjlighet att utvärdera och analysera resultaten av de centrala satsningar som görs.

Satsa på lärarna

Förskola

Med anledning av den tilltagande bristen på förskollärare ska utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsatt arbeta med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering och kompetensutveckling. Fler anställda inom förskolan ska erbjudas möjligheten att vidareutbilda sig till förskollärare och barnskötare. En viktig del i arbetet är också att verka för fler manliga pedagoger i förskolan. Satsningar ska även göras på fortbildning för förskolans personal, inte minst inom genus, antirasism och normkritisk pedagogik.

Stockholm ska aktivt arbeta med att långsiktigt öka förskollärarkraftens attraktionskraft. Ett steg i detta är att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi och verka för att arbetsmiljön på stadens förskolor är god. Under året ska utbildningsnämnden även arbeta fram skärpta krav på och uppföljning av bemanning inom förskolan och då med särskilt fokus på att öka andelen förskollärare. Utbildningsnämnden ska utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare samt på sikt sanktioner om dessa krav inte följs.

Skola

Välutbildade, behöriga och engagerade lärare och en god arbets- och studiemiljö på stadens skolor är grunden för en skola där eleverna får goda resultat i en god studiemiljö. Med anledning av den rådande elevantalsökningen, samtidigt som staden står inför stora pensionsavgångar, kommer rekryteringen av kompetent personal att vara av stor vikt de kommande åren.

Ambitionen att öka den tid som elever har med sin lärare genom mindre klasser och fler lärare kommer kräva en medveten strategi för att rekrytera personal. Den rekryteringsstrategi som nämnden har tagit fram ska utvecklas och kompletteras med strategier för att behålla och fortbilda personal.

En viktig del i att kunna rekrytera skickliga lärare är att läraryrkets attraktionskraft ökar. En viktig del i detta är att visa förtroende för professionerna verksamma inom skolan och ge dem rätt villkor. En rad åtgärder krävs för att fler ska välja att utbilda sig till lärare och för att behålla de som redan finns inom stadens skolväsende. För Stockholms del är en avgörande del i detta arbete en fortsatt god löneutveckling. Andra viktiga åtgärder är att förbättra arbetsmiljön och avlasta lärarna från en del av administrationen.

Stockholm tar aktiv del i den statliga satsningen på förstelärare och lektorer. Lärare ska även kunna göra karriär genom att meritera sig som yrkesskicklig lärare eller genom forskarstudier. Ytterligare ett sätt att klara kompetensförsörjningen är att dels se till att förutsättningar finns för lärare att arbeta till ordinarie pensionsålder, dels locka skickliga lärare att arbeta ytterligare något år efter ordinarie pensionsålder. Ambitionen bör vara att styra förstelärare till de skolor som har störst utvecklingspotential.

Ytterligare en viktig åtgärd är att öka behörighetsgraden bland Stockholms lärare. Fler lärare som saknar behörighet i de ämnen som de undervisar i ska erbjudas grund- eller vidareutbildning. Stockholms lärare ska även erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och normkritisk pedagogik.

Trygghet och studiero för alla

Trygghet och studiero är en förutsättning för lärande. Skolan ska vara en säker plats där alla känner sig trygga och ingen ska vara rädd för att gå till skolan. Inte bara klassrummet utan även andra utrymmen där eleverna vistas under skoldagen spelar en viktig roll för elevers arbetsmiljö och trygghet. Att säkerställa att alla elever känner sig trygga hela skoldagen är en viktig uppgift för skolan. Miljöer där elever upplever otrygghet ska åtgärdas.

Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. För att åstadkomma detta krävs en aktiv dialog mellan elever, föräldrar och lärare samt övrig personal om de gemensamma värden som ska gälla.

Mobbning är kränkande och ett av de värsta uttrycken för bristande respekt för andra människor. Arbetet mot kränkande behandling och trakasserier i skolan måste förstärkas. Det är skolans uppgift att säkerställa att ingen elev far illa och all personal har ett ansvar att förebygga mobbning och trakasserier.

En förutsättning för att ta till sig kunskap är att eleven deltar i skolundervisningen. Det är därför viktigt med förebyggande och snabba åtgärder mot skolk och sen ankomst. Skola och socialtjänst har ett gemensamt ansvar för att motivera barn och föräldrar så att eleven kommer till skolan.

Elevinflytande på skolorna är viktigt både för kvaliteten i verksamheterna och elevernas delaktighet i att forma sin egen vardag. Skolorna ska jobba aktivt med att säkra elevers rätt till inflytande. Elevers möjlighet till organisering på skolorna ska stimuleras.

Elevhälsa

Att stärka både den fysiska och psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter.

Elevhälsans olika kompetenser måste samverka tillsammans och med lärarna för att alla elever ska få möjlighet att uppnå kunskapsmålen. På varje skola ska det finnas elevhälsoteam med tillgång till skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor och specialpedagoger så att stöd kan påbörjas inom rimlig tid. För att säkra elevers rätt till stöd och bidra till alla elevers rätt till likvärdig utbildning ställs tydliga krav på hur elevhälsoarbetet ska ledas. Ansvar och uppdrag tydliggörs i ett kvalitetsprogram för såväl rektor och elevhälsans yrkesprofessioner som övrig personal i skolan.

För att uppmärksamma barns behov tidigt krävs ett nära samarbete mellan föräldrar, skolans elevhälsoteam, sociala myndigheter och barnpsykiatri.

Stockholm stads elevhälsorapport 2013 visade att den psykosociala ohälsan blir ett allt större problem på Stockholms skolor. Den visade också att pojkar och flickor påverkas olika och att ohälsan är högre bland Stockholms flickor. Även hbtq-ungdomar har högre ohälsa än andra ungdomar. Elevhälsan ska arbeta normkritiskt för att nå och hjälpa alla barn som mår dåligt.

R IV UtbN:8

Skolidrotten har stor betydelse för elevernas fysiska hälsa och bidrar till goda förutsättningar för studier och lärande. För att fånga upp de elever som inte nått upp till målen i den ordinarie simundervisningen ska skolan anordna sommarsimskola. Skolornas utemiljö är viktig för att öka den fysiska aktiviteten. Skolgårdar och andra utemiljöer ska locka till lek, idrott och rörelse. För att främja elevernas välbefinnande ska utemiljön på Stockholms skolor kartläggas och satsningar göras på mer stimulerande miljöer.

Skolmåltiden har stor betydelse för hälsa och inläring. Stockholm ska bli en föregångskommun där elever och personal i skolan vet att de får en god, näringsriktig och säker mat. Maten ska i så stor utsträckning som möjligt vara lagad från grunden och från tillagningskök förlagda på skolorna. En större andel av den mat som serveras ska vara ekologisk.

Samverkan

Skola och socialtjänst

För barn som far illa är det viktigt att det finns en bra samverkan mellan skola och sociala myndigheter. För att uppmärksamma barns behov samverkar och samarbetar skolan med socialtjänsten och landstinget enligt den överenskommelse som finns (BUS-överenskommelsen) och enligt de samverkansöverenskommelser som finns mellan stadsdelsnämndernas verksamhet och skolan. Detta möjliggör insatser som förebygger större problem i högre åldrar.

För att förhindra att elever far illa bör det förebyggande samarbetet på lokal nivå mellan rektor och socialtjänsten uppmärksammas särskilt. Varje skola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Barn som omhändertagits av socialtjänsten har samma rätt till en bra utbildning som alla andra. Stockholms stad ska ställa höga krav på placerade barns skolgång och kräva att barnen får relevant stöd för att nå målen. Elevens skola ansvarar tillsammans med stadsdelsnämndernas socialtjänst för att följa upp elevens utbildning efter placering i HVB-hem, familjehem eller särskilda ungdomshem. Staden ska ha som mål att alla placerade barn får sin utbildning i en kommunal eller fristående skola med tillstånd från Skolinspektionen, eller genom avtal med en sådan skola. Inget barn ska placeras utan att det finns en skolplanering.

Skola och förskola

En god samverkan mellan skola och förskola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande. Övergången är en ömsesidig angelägenhet för förskolan och grundskolan för att uppnå pedagogisk kontinuitet. Utbildningsnämnden har, i samverkan med stadsdelsnämnderna, ansvaret för att samordna arbetet med barnens övergång mellan förskola och skolans verksamheter. Stadens riktlinjer för övergången omfattar såväl kommunala som fristående förskolor och skolor.

Fristående förskola

I Stockholm är närmare hälften av förskolorna fristående. Lika villkor ska råda mellan kommunal och fristående förskola. Stockholms stads förskoleprogram – ”Framtidens förskola” - anger fokus för verksamheten i stadens förskolor. Förskoleprogrammet omfattar såväl kommunal som fristående förskoleverksamhet i Stockholms stad.

Det är viktigt att staden har en likvärdig verksamhet med en jämn och hög kvalitet i samtliga förskolor. Det pedagogiska uppdraget för förskolan har stärkts i och med dagens läroplan. För att garantera att alla förskolor har verksamhet som uppnår läro-

planens mål ska förskolor som med färre än 25 procent förskollärare ta fram åtgärdsplaner för att redovisa hur andelen kan öka. Berörda nämnder ska utveckla arbetet med att följa upp utbildningsnivån i kommunala och fristående förskolor.

De förskolor som ansluter sig till stadens centrala kö får på samma villkor som kommunens förskolor ta del av medel för att upprätthålla barnomsorgsgarantin. I syfte att underlätta för föräldrarna samt förbättra planeringsförutsättningarna för förskolor och staden har en ny webbaserad gemensam ingång till den gemensamma förskolekön och de fristående förskolornas köer införts.

Utbildningsnämnden ska löpande kontrollera att ramöppettiderna följs. Förskolorna ska ha en god information till föräldrar om ramöppettiderna samt rätten till annan barnomsorg om förskolan har stängt. Utbildningsnämnden ska verka för att fler fristående förskolor ska ha öppet på obekvämt arbetstid.

Den tillsynsverksamhet som finns ska förstärkas ytterligare för att alla Stockholms fristående förskolor ska kvalitetsgranskas mer regelbundet. Tillsynsrapporterna ska tillgängliggöras för stockholmarna via stadens portal Jämför service.

För att stärka alla verksamheters möjlighet att bedriva en verksamhet fri från stereotypa könsroller ska tillgången på central genuskompetens och genuspedagoger utökas.

Grundskola

Ett av skolpolitikens viktigaste mål är varje elev når kunskapsmålen och får behörighet till gymnasieskolan. För att stödja eleverna och förbättra undervisningens kvalitet ska den kunskapsmässiga utvecklingen regelbundet följas upp och utvärderas. Resultaten ska på ett tydligt sätt förmedlas till elever och föräldrar. Eleverna behöver veta vilka mål de förväntas uppnå och vad de ska göra för att nå dem. Skolan ska analysera resultaten och använda analyserna i utvecklingen av arbetsätt och undervisning så att eleverna motiveras och ges förutsättningar att höja sina resultat. Alla elever som behöver extra stöd för att nå kunskapsmålen ska fångas upp tidigt och ges relevant stöd. Särskilt viktigt är detta i de lägre årskurserna.

Kontinuerlig återkoppling mellan elev och lärare är viktigt för att kunna säkerställa att eleven förstår och för att skolan ska kunna utveckla sina arbetsmetoder. I de lägre årskurserna ska ökad personaltäthet och mindre klasser där det är möjligt prioriteras för att i högre grad kunna ge alla elever det stöd och den stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Med högre personaltäthet och mindre klasser ökar lärarens möjlighet att interagera med varje enskild elev vilket ger förståelse för elevens kunskapsnivå, kunskapsluckor och stödbehov.

Goda kunskaper i svenska och modersmål är av avgörande betydelse för elevens kunskapsutveckling. Forskning visar att det är viktigt att barn lär sig läsa och skriva senast under sitt första skolår för att inte redan från början komma efter i andra skolämnena. Sambandet mellan läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnena är starkt. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi och att läsa och skriva texter är viktigt i skolans arbete. Tidiga läs- och skrivaktiviteter stärker elevernas språkförståelse. Därför ska en del av de förstälärartjänsterna som initieras vara riktade mot läsning och språkutveckling. Fyra av tio stockholmselever har ett annat modersmål än svenska. Staden ska ta fram en strategi för att fler ska ta del av en utvecklad modersmålsundervisning.

Att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur är en prioriterad fråga och skolbiblioteken spelar en central roll för ökad läskunnighet. Förutom böcker är skolbiblioteken en resurs med tillgång till olika medier för att stödja lärandet och under-

R IV UtbN:10

visningen. Alla Stockholms skolor ska ha tillgång till skolbibliotek. För att skolbiblioteken ska fylla sin fulla funktion bör skolbiblioteken ha en viss grundläggande bemaning. Skolbibliotekariernas kunskap och engagemang ska tas tillvara och utgöra en naturlig del av skolans undervisning. För en sådan utveckling är det av stor vikt att eleverna möts av utbildade bibliotekarier i skolbiblioteken. Elever i de första skolåren ska även under sommaren få stöd för ökad språkförståelse. Detta kan ske på fritidshemmet i nära samarbete med skolan.

Matematik, naturvetenskap och teknik är centrala ämnen och den breda satsningen på dem fortsätter. För att locka fler ungdomar att välja naturvetenskapliga och tekniska utbildningar krävs god undervisning i matematik och NO.

De skapande ämnena utvecklar elevers kreativa förmåga och är en viktig komponent för att utveckla barn och unga till självständiga individer. Genom en strukturerad samverkan mellan skolan och kulturen finns en unik möjlighet för Stockholm att säkra barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Barnkulturplanen – Kultur i ögonhöjd – är en viktig del i detta arbete. Utbildningsnämnden och kulturnämnden ska tillsammans med det fria kulturlivet i Stockholm förenkla och förbättra elevers möjlighet att uppleva kultur. Stadens skolor ska ta aktiv del av den statliga satsningen på Skapande skola. Utbildningsnämnden ska i dialog med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och det fria kulturlivet verka för att ge fler barn och unga i skola och förskola möjlighet till kulturupplevelser. Särskild vikt ska läggas vid att öka förskolornas deltagande.

Utbildningsnämnden ska verka för fler brobyggare för romsk inkludering för att fortsätta arbetet med att överbygga förroendeklyftan mellan romer och det offentliga.

Grundsärskola

Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Grundsärskolans uppgift är att ge eleverna möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar, såväl kunskapsmässigt som socialt. Elever i grundsärskolan har samma rätt till utveckling och lärande som andra elever.

Grundsärskolans kunskapsuppdrag ska utvecklas och stärkas. Utbildningen ska vara anpassad efter varje elevs förmåga och behov av utmaningar. Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga. Elever i grundsärskolan ska ha samma rätt som andra elever att välja skola. Elever i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga för dem, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever.

Fritidshem och öppen fritidsverksamhet

Verksamheten på stadens fritidshem fyller en viktig roll för barnen både när det gäller möjligheten till stöd i skolarbetet och för att få tillgång till andra meningsfulla och utvecklande aktiviteter efter skoldagens slut. För att stärka denna verksamhet ska resurser tillsättas för att minska barngrupperna och öka antalet lärare med inriktning mot fritidshem och barnskötare. Alla elever i årskurs 4-6 ska erbjudas öppen fritidsverksamhet.

Verksamheten ska fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål, och bland annat erbjuda hjälp med läsläsning. Verksamheterna med läsläsning ska utvecklas under verksamhetsåret. Fritidshem och dess personal är en viktig del i stadens skolor. Det är viktigt att detta pedagogiska arbete utvecklas. Därför ska även personalen på stadens fritidshem erbjudas kompetensutveckling. För att höja kvaliteten måste verksamheten utvärderas på liknande sätt som andra pedagogiska verksamheter.

Gymnasieskola

De högskoleförberedande programmen ska ge en stabil grund för fortsatta studier. Yrkes- och lärlingsprogram ska även de leda till högskolebehörighet men också leda till direkt anställningsbarhet efter slutförda studier.

Skolorna ska uppmuntra eleverna att lära sig främmande språk, även utomeuropeiska språk, och möta andra kulturer för att rustas för en global värld. Elever med annat modersmål har en extra tillgång och ska uppmuntras att utveckla den. Gymnasieskolan ska ge elever möjlighet till att delta i internationellt utbyte.

Inom stadens gymnasieskolor har alla elever en dator. Utbildningsnämnden ska bistå gymnasieskolorna i att utveckla arbetet så att användandet av it integreras i undervisningen som en självklar pedagogisk resurs.

De högskoleförberedande programmen i stadens gymnasieskolor ska hålla en hög nivå och utgöra en god grund för fortsatta studier. Ett ökat externt samarbete behövs för att utveckla utbildningarna. Alla elever ska utmanas, motiveras och stimuleras att utveckla sina kunskaper. Det kan bland annat ske genom att läsa kurser på högskolor och universitet.

Yrkesprogrammen i stadens gymnasieskolor ska hålla en hög nivå och leda till att studenterna blir attraktiva på arbetsmarknaden. För att höja kvaliteten och ge eleverna goda förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden krävs en nära samverkan med branscherna. Elever har rätt att läsa in behörighet till högskolan även på yrkesutbildningarna. Detta ska vara ett tillval redan när eleverna söker gymnasieprogram på vårterminen. För att öka lärlingsutbildningarnas attraktivitet finns det nu en ny anställningsform, gymnasial lärlingsanställning. På detta sätt knyts utbildningarna närmare branscherna och eleverna kan tidigt få arbetslivserfarenheter, referenser och kontakter. Detta ger också en möjlighet för staden att erbjuda gymnasiala lärlingar anställning inom stadens verksamheter. Flera gymnasieskolor anordnar även yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. För att stadens gemensamma resurser ska kunna användas effektivt är det viktigt att utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden samverkar för att utveckla olika typer av yrkesutbildningar för vuxna.

Utifrån stadens framtida behov av personal inom äldreomsorgen behöver staden utveckla metoder för att attrahera personer att söka sig till äldreomsorgen. Ett led i detta är att utbildningsnämnden och stadens äldreomsorg genomför insatser för att öka andelen studeranden på omsorgsprogrammet och bygga ut vårdcollege.

Elever som inte är behöriga till nationellt program erbjuds introduktionsprogram. Utbildningsnämnden ska erbjuda bra utbildningsformer inom ramen för introduktionsprogrammen. Introduktionsprogrammen ska leda till att eleverna kan fortsätta inom utbildningssystemet.

Det är angeläget att så många ungdomar som möjligt blir kvar och fullföljer gymnasiestudierna. Utbildningsnämnden ansvarar för att följa upp hur många ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan. Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden ska samverka kring dessa unga. Många av de unga kombinerar gymnasiestudier med praktik. Utbildningsnämnden ska tillhandahålla möjlighet för dessa ungdomar att kunna börja i gymnasieskolan igen.

En utmaning för staden är att öka andelen ungdomar som slutför sin gymnasieutbildning. Det krävs en rad insatser som sammantaget bidrar till en högre måluppfyllelse. Ett nära samarbete med elevhälsan är viktigt för att fånga upp elever som funderar på att lämna gymnasieskolan i förtid. I arbetet för att öka andelen elever som slutför

R IV UtbN:12

gymnasieutbildning med gymnasieexamen ingår att kartlägga elever som inte slutför sin gymnasieutbildning inom fyra år. Kartläggningen ska ge bättre kunskap om studieavbrotten inom gymnasieskolan och dess orsaker. Därigenom skapas bättre betingelser för att rektorerna ska kunna initiera och leda ett förebyggande arbete som syftar till att minska studieavbrotten. Utöver kartläggning ska utbildningsnämnden delta tillsammans med arbetsmarknadsnämnden i ett systematiskt uppsökande arbete gentemot de elever som hoppat av i syfte att motivera dem att återuppta sina studier.

Utbildningsnämnden ska under året utvärdera den gemensamma gymnasierregionens effekter för Stockholms elever och gymnasieskolor. Utbildningsnämnden ska även verka för att KSL utreder gymnasierregionen. Denna utvärdering måste ta upp faktorer som utbudsplanering, hur prislistan fungerar, framtida behov av gymnasieplatser samt kostnader för lokaler och tomma platser.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolans kunskapsuppdrag ska utvecklas och stärkas. Elever i gymnasiesärskolan ska ha samma rätt till utveckling och lärande som andra elever. Rätten att välja skola och program ska gälla alla stadens elever.

Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar. Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga för en välfungerande gymnasiesärskola.

Gymnasiesärskolan och arbetsmarknadsnämnden måste samverka för att fler personer ska ges möjlighet att komma ut i ordinarie arbetsmarknad.

Skollokaler

Stockholm växer kraftigt och på flera platser är det nödvändigt att både bygga ut befintliga grundskolor samt att bygga nya. Det är viktigt att klara av att ta emot stora årskullar och hitta bra lösningar i de områden där tillväxten är som störst. I detta omställningsarbete ska skolorganisationen över tid anpassas till grundskolans stadier; låg-, mellan- och högstadium.

Stadens skolor ska i huvudsak organiseras i F-6 och 7-9 skolor respektive F-9 skolor beroende på förutsättningarna.

En ökad effektivitet och ett över tiden flexibelt lokalutnyttjande ska ske i alla lokaler inom de pedagogiska verksamheterna. För att även fortsättningsvis säkra tillgången på platser i skolan bedrivs ett särskilt arbete under ledning av kommunstyrelsen i samarbete med utbildningsnämnden. För att stärka samplaneringen av ny-, om- och tillbyggnader av förskolor och skolor finns en särskild skolplaneringssamordnare inom kommunstyrelsen med det övergripande ansvaret att åstadkomma en mer effektiv samverkan mellan berörda parter.

Kommunstyrelsen kommer i det fortsatta arbetet med förskole- och skolutbyggnad att verka för lägre byggkostnader för att på så sätt begränsa effekterna av framtida hyreskostnader. Det är viktigt att staden i dialog med fristående aktörer även verkar för fler idéburna och icke vinstdrivande fristående alternativ i skolplaneringen. Strategier måste också tas fram för att hålla nere lokalkostnaderna även på befintliga förskolor och skollokaler.

Utbildningsnämnden är ansvarig för att stadens skollokaler utnyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt över tid. Den planering som tagits fram ska uppdateras löpande och vara underlag för den framtida planeringen. För att kunna erbjuda eleverna en sammanhållen skoldag fortsätter integrationen av fritidshem och grundsärskola i grundskolelokalerna. Motsvarande integrering av förskoleverksamheten i grundskolan ska göras i en strävan att använda stadens resurser effektivt.

Utbyggnaden av grundskolor innebär omfattande investeringskostnader för såväl staden som fristående aktörer. Stadens behov av platser för grundskoleelever ska utgå från en långsiktig planering. För att säkerställa tillgången på platser ska utbildningsnämnden i sin planering samverka i ett mycket tidigt skede med stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, SISAB och idrottsnämnden. I planeringen av nya skolor ska även fristående aktörer delta. Utbildningsnämnden är ansvarig för att säkerställa att erforderligt antal skolplatser finns att tillgå i såväl befintliga områden som exploateringsområden. Ansvaret för att säkerställa skolförsörjningen ligger inom utbildningsnämndens ansvarsområde, men kräver ett nära samarbete mellan berörda nämnder och bolag.

Även samarbetet med idrottsnämnden och fastighetsnämnden måste öka så att idrottslokaler och idrottsytor beaktas på bästa sätt i planeringen. Det bör på ett tidigt stadium definieras i vilka projekt som samverkan ska ske med idrottsnämnden och fastighetsnämnden.

Det utbud av idrottsanläggningar som finns i staden ska ses som en gemensam resurs. Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och SISAB föreslå och genomföra åtgärder för att tillgängliggöra skolidrottshallar och andra idrottsytor efter skoltid. Ett arbete pågår mellan idrottsnämnden, SISAB och utbildningsnämnden med att ta fram en finansieringsmodell för hur de kostnader som detta genererar ska fördelas. Likaså pågår mellan berörda parter ett arbete med att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta.

Arbetet med att anpassa skolor med bristande tillgänglighet ska fortgå. Vid om- och nybyggnation ska förskolor och skolor i den mån det går utrustas med tillagningskök. För att förbättra fritidshemmens verksamhet ska en översyn av de lokaler som används utföras.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	Andel förskollärare av antal anställda	39 %	40 %	41 %
	Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	85%
	Antal barn per grupp	16	16	16
	Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	4,9
	Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	81 %	82 %	83 %
	Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i	88 %	89 %	90 %

R IV
UtbN:14

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	skolan			
	Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	78 %	79 %	80 %
	Andel elever som är behöriga till nationella program	88 %	89%	90 %
	Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel legitimerade lärare i grundskolan	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel elever med gymnasieexamen	74 %	75 %	76 %
	Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	94 %	95 %	96 %
	Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	25 %	30 %	32 %
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion	Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultat-	100 %	100 %	100 %

Finansborgarrådets förslag till budget 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	överföringar			
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekvämt arbetstid (1.1)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnderna utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska kartlägga stadens skolgårdar och ta fram ett verktyg av typen lekvärdesfaktor (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska göra en kartläggning av fritidshemmens lokaler i syfte att minska barngrupperna och säkra det långsiktiga lokalbehovet (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskola och skola (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska, i samråd med kommunstyrelsen, se över och revidera riktlinjerna för godkännande av fristående utförare med särskilt fokus på bemanning och personalens utbildningsnivå (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utvärdera den gemensamma gymnasierregionen (1.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska revidera riktlinjerna för fritidsklubbarna i syfte att säkerställa måltidernas kvalitet (1.2)	2015-01-01	2015-12-31

R IV
UtbN:16

Utbildningsnämnden ska ta fram rutiner och stöd för att möjliggöra relevant och tillförlitlig uppföljning av gruppstorlek på stadens fritidshem (1.2)	2015-01-01	2015-06-30
Utbildningsnämnden ska fortsätta driva Rinkebyakademien, Bredängsakademien och Hässelbyakademien samt utvärdera metod och arbetssätt (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska se över systemet för utbetalning av skolpengen och tilläggsbelopp för att ge stabilare förutsättningar för skolorna (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska tillsammans utreda och ta fram förslag på en gemensam förskolekö (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning (1.3)	2015-01-01	2015-12-31
Idrottsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden utveckla stadens modell för skolsimmet med målet att alla barn ska kunna simma och klara simkravet i grundskolans betygssystem (1.7)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samverkan med och utbildningsanordnarna se över och utveckla stadens arbete på områdena för studie- och yrkesvägledning och valideringsinsatser för nyanlända (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden påbörja arbetet med fler platser i komvux inom bristyrken. (3.4)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska samverka för att utveckla yrkesutbildningar för vuxna (3.4)	2015-01-01	2015-12-31
Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska ta fram förslag på åtgärder för att behålla erfarna lärare efter ordinarie pensionsålder (.4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska revidera rekryteringsstrategin för fler lärare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska erbjuda obehöriga lärare pedagogisk grund- eller vidareutbildning för att öka behörighetsgraden (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola (4.3)	2015-01-01	2015-12-31
Utbildningsnämnden ska påbörja ett arbete med att förbättra kunskap och medvetenhet om hbtq-frågor på skolorna (4.3)	2015-01-01	2015-12-31

Äldrenämnden

Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. Äldreomsorgen ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till tryggt boende och en vardag med hög livskvalitet. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Äldre ska kunna påverka både innehåll i omsorgen och utförare. Trygga villkor för personalen är en förutsättning för en trygg äldreomsorg. All äldreomsorg ska vara bra och gå att lita på.

Nämndens uppgifter

Äldrenämnden samordnar och ska bidra till utvecklingen av äldreomsorgen och medverka till att äldre behandlas jämlikt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder. Nämnden ansvarar för att följa upp stadens samlade äldreomsorg och sammanställa information från stadsdelsnämnderna. Nämnden ska utveckla dialogen med stadsdelsnämnderna och ansvarar tillsammans med kommunstyrelsen för ärenden om riktlinjer, principer, policydokument och uppföljning av äldreomsorgen. Äldrenämnden ansvarar för beslutsunderlag i strategiska vård- och omsorgsfrågor, uppföljning och omvärldsbevakning samt övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling. Nämnden ska utvärdera och följa upp valfrihetssystemen inom äldreomsorgen.

Nämnden har även dygnet-runt verksamhet med jourverksamhet som vänder sig till de äldre och personal i staden genom Stockholms Trygghetsjour.

Kraven på att nämnder och styrelser ska upprätta aktivitetsplaner som syftar till ideologiskt driven utförsäljning avskaffas.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-156,3	-160,6	-156,6	-156,6
Drift och underhåll	-156,3	-160,6	-156,6	-156,6
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	0,0	5,0	5,0	5,0
Netto	-156,3	-155,6	-151,6	-151,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-0,1	-22,1	-0,1	-0,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-0,1	-22,1	-0,1	-0,1

Medel för äldreomsorg har i första hand budgeterats under stadsdelsnämnderna. Äldrenämndens budget för 2015 minskar med 0,7 mnkr jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Några av de satsningar som görs är att äldreombudsmannen återinrättas och att stödet till pensionärsorganisationerna ökas med 2,0 mnkr.

Arbetet med införandet av digitala trygghetslarm i eget boende har påbörjats under hösten 2014 och införs successivt under 2015 och slutförs 2016. Teknikskiftet kommer att innebära att de enskilda personer som är beviljade trygghetslarm kommer att ha ett fungerande trygghetslarm i enlighet med modern informations- och kommunikationsteknik. Denna förändring innebär att äldrenämndens investeringsbudget höjs med 22,0 mnkr. För att täcka nämndens ökade kapitaltjänstkostnader ökas driftsbudgeten med 4,5 mnkr.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Nämnden har ett särskilt rapporteringsansvar för följande av kommunfullmäktiges mål:

- Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg med god kvalitet
- Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo
- Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla
- Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Äldrenämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndes beslut och resursfördelning beroende på kön.

Utöver detta ska nämnden ansvara för att i relevanta delar uppfylla övriga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stockholmarna ska kunna känna trygghet inför ålderdomen. All äldreomsorg ska vara bra äldreomsorg. Hårda kvalitetskrav ska ställas på kontinuitet, bemanning, utbildning och bra arbetsvillkor för de anställda. Experimentet med ideologiskt drivna privatiseringar och vinstjakt upphör. Tvånget att konkurrensutsätta äldreomsorgen tas bort. Kommunal äldreomsorg ska finnas i alla stadsdelar.

Staden ska göra en översyn av hur hemtjänsten organiseras, exempelvis valet mellan LOV och LOU. Tillräckligt många alternativ ska finnas för bra valfrihet, däremot inte fler än att staden kan följa upp och garantera kvaliteten. I översynen ingår att ersättningsystemet för hemtjänsten utvärderas. Så länge LOV tillämpas ska kommunen vara icke-valsalternativ i hemtjänst. Den idéburna sektorn ska stödjas. Möjligheten för mindre resursstarka äldre att söka information och fatta beslut ska öka

Rätten till ett tryggt boende och social gemenskap är grundläggande. De öppna dagverksamheterna ska utökas och utvecklas. Äldre ska kunna påverka omsorgen genom att kunna välja innehåll och utförare. Rätten till regelbundna utevistelser, vållagad mat och möjlighet till social gemenskap ska finnas. Kontinuiteten för de äldre ska stärkas genom minskad personalomsättning.

Vi behöver mer personal i äldreomsorgen. För att klara framtida rekrytering ska staden förbättra arbetsvillkoren genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling. Arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta anställningsvillkor ska ses över. Staden ska genomföra insatser för att öka andelen studerande på omsorgsprogrammet och bygga ut vårdcollege.

Äldrenämndens uppdrag och organisation ses över under året, inklusive effekterna av den tidigare överföringen av handläggningen av trygghetslarm och boensamordning från stadsdelsnämnderna.

Ökad livskvalitet och trygghet

Äldreomsorgen ska främja en god folkhälsa bland alla äldre. Folkhälsoperspektivet ska vara integrerat i biståndsbedömningen och i omsorgsverksamheterna. Under året ska en tydlig rättighet till utevistelse definieras för att äldre i vård- och omsorgsboenden ska få ökad möjlighet att vara utomhus och vara med på aktiviteter även utanför boendet. En särskild utevistelsesatsning på stadsdelsnämnderna ska initieras enligt liknande modell som för måltidsupplevelsen. Personalbemanningen ses över så att den räcker till.

De legala möjligheterna att införa sex timmars hemtjänst med förenklad biståndsbedömning enligt tidigare KF-beslut bevakas. Program för stöd till anhöriga beaktas och hålls uppdaterat. Den satsning som pågår för information och utbildning till anhöriga till dementa fortsätter. Anhörigdag, anhörigombudsutbildning och föreningsbidrag fortgår.

Stadens riktlinjer för äldreomsorgen ska bli generösare och mer likvärdiga. Kvinnor och män ska ges likvärdig äldreomsorg utifrån individuella behov. Könsupplad statistik är ett redskap för att se hur resurser fördelas. Ett genusperspektiv ska genomsyra biståndsbedömningen.

De rådslag som genomförts har resulterat i många goda synpunkter på hur äldreomsorgen ska utformas. Rådslagen utvärderas under 2015 för att få underlag till hur staden ska gå vidare. Staden ska uppmuntra de äldre att lämna synpunkter på äldreomsorgen. Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres upplevelser av äldreomsorgen.

Arbetsmarknadsrelaterade anställningar kan bidra till en god personalförsörjning genom att vara ett första steg in i äldreomsorgen, men ersätter inte tillräcklig ordinarie bemanning. Särskild ersättning ges till stadsdelsnämnderna för att säkra kvalitet i introduktion och handledning i samband med arbetsmarknadsrelaterade anställningar, till exempel inom äldreomsorgen. Huvudansvaret ligger alltid hos verksamheterna, som ska ha tillräckligt med fast personal för att uppfylla kvalitetskrav och mervärden i avtalen.

Det är viktigt att stödja frivilligorganisationernas arbete, inte minst för att kunna bryta många äldre människors ensamhet samt att öka stödet till pensionärsorganisationerna.

Äldres utsatthet ska motverkas. Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet.

Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som kan undvikas med enkla åtgärder, utbildning och information. Samverkan med Storstockholms brandförsvaret fortsätter.

Måltider

Måltidsupplevelsen i stadens boenden är en prioriterad fråga. Måltiden är en mycket viktig stund på dagen för de äldre. Maten ska smaka gott och ha ett bra näringsinnehåll.

håll. Strävan ska vara att de äldre serveras nylagad mat. De äldre ska kunna påverka vad som ska serveras, och maten ska om möjligt vara ekologisk och närproducerad. Andelen ekologisk mat ska öka på stadens vård- och omsorgsboenden. Boendet ska se till att önskemålen förverkligas. Under 2015 fortsätter äldrenämnden och stadsdelsnämnderna för att förbättra maten i äldreomsorgen och för att äldre ska få en trivsamtidsupplevelse. Det ska bli lättare att få matsällskap som biståndsbedömd insats. Äldrenämnden ska även initiera en utredning om en bättre kostförsörjning ur ett miljö- och kvalitetsperspektiv. Närproducerad ekologisk mat ska öka liksom fler tillagningsskik på äldreboendena.

Tryggare boende

Alla äldre över 85 år har rätt till ett tryggt boende. Ingen äldre med stora omsorgsbehov eller som lider av oro och isolering ska behöva bo kvar i en otrygg miljö mot sin vilja. Staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa behov.

Boendialternativen för äldre ska breddas. Det ska finnas olika boendeformer som passar individuella behov. Finskspråkigas rätt till äldreboende på finska ska tillgodoses. Närheten till service är viktig. Under kommande tio år minskar antalet äldre över 80 år för att därefter öka igen. Då ökar också behovet av olika former av vård- och omsorgsboende. Vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsboende, trygghetsboende och seniorboende ska ses över och utvecklas i riktning mot mer hemliknande enheter och enklare övergångar när omsorgsbehoven ökar. Behovet av bostäder för äldre med missbruksproblem respektive psykisk funktionsnedsättning ska tillgodoses. De kommunala bostadsbolagen har en viktig roll för att skapa tillgängliga bostäder, och har fått ett särskilt uppdrag om detta.

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge de känner sig trygga i hemmet. Äldre som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut utan att behöva flytta, även om behoven av vård och omsorg ökar. Äldre har olika önskemål. När det egna hemmet inte längre upplevs tryggt ska biståndsbedömningen till äldreboenden vara generös. Servicehus har en viktig roll som mellanboende och som en del av mångfalden av boende- och stödformer. Staden behöver tydliggöra vilka behov olika former av bostäder för äldre ska tillgodose, för att höja trygghet och skapa gemenskap. I väntan på en sådan utredning ska inga nya ombyggnader av servicehus till trygghetsboenden påbörjas. Trygghetsboende ersätter inte servicehus utan är ett icke biståndsbedömt boende. För att vara ett verkligt alternativ måste hyresnivåerna ner och gemensamhetslokaler och vårdar vara kommunalt finansierade. En utredning ska göras om fördelningen av kostnader för exempelvis trygghetsvårdar och åtgärder för att leva upp till myndigheters säkerhets- och arbetsmiljökrav. ÄldreboendepLANERINGEN anpassas till den nya inriktningen för bostadsförsörjningen för äldre.

Stadens parboendegaranti ger förutsättningar till sammanboende för de par som så önskar. Vid makes eller makas bortgång kan en person som i vanliga fall klarar sig utmärkt på egen hand behöva särskild hjälp och stöd för att orka med vardagen. Stödet syftar till att hjälpa personen att återgå till ett liv och en fungerande vardag.

Utbildning samt forskning och utveckling

Inom äldreomsorgen finns ett stort behov av utbildning. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Under mandatperioden genomförs en långsiktig utbildningssatsning, där det ingår att utveckla svenskkunskaperna hos anställda som har svenska som andra språk. Denna satsning genomförs för att ge ökad säkerhet

inom omsorgen, bland annat måste journalhanteringen bli korrekt utförd. Staden ska även se över möjligheterna till geriatriska och gerontologiska vidareutbildningar för undersköterskor och sjuksköterskor. Reservation av medel till en flerårig satsning prövas i samband med kommande bokslut.

Regional samverkan om vård- och omsorgscollege stärker kvaliteten och underlättar i framtiden att rekrytera unga personer med rätt utbildning till äldreomsorgen. Ungdomsbesök vid vård- och omsorgsboenden är mycket uppskattade och fortsätter.

Äldrenämnden bevakar och arbetar med frågeställningar om teknik och innovationer i äldreomsorgen i samverkan med KTH och KI. Staden ska utveckla sitt samarbete om forskning och utveckling med Stiftelsen Äldrecentrum.

Medarbetare skapar kvalitet

Arbetsvillkoren i äldreomsorgen ska förbättras. De som arbetar i staden ska kunna leva på sin lön, därför genomförs en låglönesatsning. Äldrenämnden ska tillsammans med berörda nämnder och kommunstyrelsen se över arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor. Staden ska uppmärksamma biståndshandläggarnas arbetssituation. Alla yrkesgrupper ska ges förutsättningar att arbeta professionellt utifrån sitt kunnande och sin yrkesetik. Arbetsvillkoren för anställda oavsett arbetsgivare förbättras genom rätt till kollektivavtal, heltid, rimliga scheman och en bra löneutveckling.

Uppföljning av kvalitet

Vår ambition är att staden ska ha ett system för uppföljning av äldreomsorgen som både kontrollerar brister, granskar kvalitet på ett trovärdigt sätt och har en stödjande roll som också sprider goda exempel. Fokus i uppföljningen är viktiga kvalitetsbegrepp som kontinuitet, flexibilitet och tid. En metod ska utvecklas för att öka och mäta kontinuitet för de äldre.

Äldrenämnden ska initiera en oberoende utvärdering av valfrihets- och ersättningssystemet inom hemtjänsten. Syftet är att dels skapa en mer hållbar och överblickbar organisation, dels öka inflytandet för såväl de äldre som de anställda. Tillräckligt många alternativ ska finnas för bra valfrihet, men inte fler än att staden kan följa upp och garantera kvaliteten. I översynen ingår att ersättningssystemet för hemtjänsten utvärderas, i nära samarbete med medarbetare, chefer och äldre som berörs. Så länge LOV tillämpas ska kommunen vara ickevalsalternativet i hemtjänsten.

Nämnden ska även se till att avtal med enskilt drivna verksamheter kan sägas upp snabbt om den kvalitetsnivå som staden krävt inte uppfylls eller om det finns missförhållanden. Både huvudmän och de personer som står bakom de juridiska personerna ska granskas inom ramen för nämndens inspektionsuppdrag.

Äldreombudsmannen återinrättas 2015 som fysisk person och har en viktig uppgift för att bevaka äldres rättigheter och vid behov initiera förbättringar i stadens äldreomsorg. Äldre ska alltid kunna vända sig till en oberoende namngiven äldreombudsman.

Kommunstyrelsen har drivit ett projekt om en modell för fördjupad kvalitetsuppföljning under 2013-2014 i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna. Modellen ska vara kvalitetsdrivande och identifiera kvalitetsutvecklande faktorer i äldreomsorgen, både på beställar- och utförarsidan. Det kan beskrivas som verksamhetsuppföljning på individnivå. Metoden utgår från observation och handlar om att utifrån ett brukarperspektiv fånga upp professionell kvalitet i mötet mellan äldre och personal. Ett viktigt inslag är den återföring och stöd till kompetensutveckling som ges till chef och medarbetare. För 2015 reserveras medel för en kvalitetsobservatör på halvtid per

stadsdelsnämnd. Det är viktigt att modellen införs i samarbete med personalorganisationerna. Äldrenämnden tilldelas 0,9 mnkr för en samordnare för den fördjupade uppföljningen. Under 2015 ska kommunstyrelsen utreda om denna typ av uppföljning kan ersätta någon av den uppföljning som görs idag. Vinsten är ökad kvalitet på uppföljningen för verksamhet och personcentrerad vård.

Även den långsiktiga kvalitetsuppföljningen ska ses över och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer ska utredas. I utredningen ingår även behovet av interna tillsynspersoner över social omsorg, så kallad TÖS. Idag har staden experter för hälso- och sjukvård MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) samt experter för rehabilitering (MAR). Äldreomsorgen styrs till stor del av socialtjänstlagen, och det är hög tid att avsätta resurser för att främja det sociala innehållet. MAS och MAR flyttas tillbaka till respektive stadsdelsnämnd, för att öka den lokala förankringen.

Staden ska lära av goda exempel inom den idéburna sektorn inom äldreomsorgen.

En utredning ska göras om stadens riktlinjer är underfinansierade samt om det finns behov av justering med hänsyn till boendelöftet till äldre över 85 år.

Stadens brukarundersökningar är ett av flera verktyg i kvalitetsarbetet. Tillsammans med fördjupade kvalitetsuppföljningar och fakta till exempel om bemanning och utbildningsnivå kan undersökningarna användas för att följa upp äldreomsorgens mål.

Äldrenämnden ska följa planeringen av försöket med hemsjukvård i Södermalms stadsdelsnämnd tillsammans med landstinget utan skatteväxling. Utvärderingsbarheten ska säkras och en halvtidsutvärdering genomföras.

Tillgänglig information

Stockholms stads webbplats ska vara så tillgänglig att det är enkelt för äldre och anhöriga att söka information om äldreomsorg, hitta kvalitetsredovisningar och nyckeltal för verksamheter och jämföra alternativ. Information ska finnas både i digital form samt muntligen och i tryck. Information om alla aktiviteter för äldre i stadsdelsnämnderna ska finnas lättillgängligt via Äldre Direkt. Där ska också finnas tydlig information om att kommunen blir utförare när äldre inte gör ett aktivt val av hemtjänst. En översyn av omfattning och uppdrag för Äldre Direkt ska göras i syfte att se över hur samverkan med stadsdelsnämnderna kan öka. Det ska vara möjligt för äldre att direkt kunna vända sig stadsdelsnämnden. Helgöppet på Äldre direkt upphör, då behovet visat sig vara mycket begränsat.

Äldrenämnden ska samordna information och utbildning till anhöriga som vårdar närstående. Stockholms Trygghetsjour

Trygghetsjouren handlägger, bedömer och åtgärdar akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov på kvällar, nätter och helger, dvs. under jourtid då dessa behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Trygghetsjouren arbetsleder omvårdnadspersonal i akuta situationer när ordinarie arbetsledare inte är tillgänglig. Kommunal utförare av trygghetslarm i hela staden ska säkras. Val av kommunal utförare ska även kunna gälla nattetid. Trygghetsjouren ansvarar för köhantering av vård- och omsorgsboende samt beslut om trygghetslarm, larmmottagning, teknisk utrustning, service och installation av trygghetslarm. Övergång till digitala trygghetslarm fortsätter.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges in-

dikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldrenämnden ska genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå (1.5)	2013-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska se över uppdrag och organisation under året genom en oberoende utredare (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden utreder tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+ (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna (1.8.)	2015-01-01	2015-06-30
Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en indikator som mäter antal personal som varje äldre möter i äldreomsorgen (kvalitetsfaktor: kontinuitet) (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden. (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen. (1.8.)	2015-01-01	2015-01-01
Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en tydlig rättighet till uteviselser i vård- och omsorgsboende (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen (1.8)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska, i samverkan med äldrenämnden, se över hur hemtjänstens kvalitet kan säkras i såväl kommunal som privat regi. I uppdraget ligger att se över organisationsformen och ersättningssystemet med inriktning att en väl fungerande kvalitetsuppföljning är viktigare än fri etableringsrätt. (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska initiera en utredning om en bättre kostförsörjning ur ett miljö- och kvalitetsperspektiv (1.8.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska i dialog med Jobbtorg Stockholm, ta fram och tillhandahålla praktikplatser som passar stadens aspiranter (3.3)	2012-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med berörda nämnder lösa det behov av praktiksamordning som behövs i staden.(3.3.)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter. (3.3)	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en indikator som mäter jämställdhetsintegreringen av äldreomsorgen. (4.1.)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet (4.1)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten (4.1.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och kommunstyrelsen utreda arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor. (4.2.)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst/biståndsbedömning (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare (4.2)	2015-01-01	2015-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldrenämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna. (4.2.)	2015-01-01	2015-12-31
Äldrenämnden ska löpande se över förfrågningsunderlagen för att stärka kvaliteten i verksamheterna och värna anställdas rättigheter (4.2)	2015-01-01	2015-12-31

Överförmyndarnämnden

I ett jämlikt och hållbart Stockholm får alla som inte själva kan sköta sin ekonomi eller bevaka sina rättigheter ett bra stöd i Överförmyndarnämnden. Insatserna ska vara kvalitativa och trygga. Handläggningstiderna ska vara korta och nämnden ska använda moderna arbetsmetoder och teknik. Nämnden ska vara lättillgänglig både digitalt, fysiskt och på telefon. Alla ska kunna lita på att stadens verksamhet på området bedrivs professionellt.

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppgifter är att utifrån gällande lagstiftning, i huvudsak föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen, garantera rättstrygghet för personer som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Dessa personer, huvudmännen, som kan vara gamla, sjuka, ha en funktionsnedsättning eller vara underåriga, förses med god man eller förvaltare, över vilka överförmyndarnämnden utövar tillsyn och kontroll. Nämnden ansvarar även för tillsyn och kontroll över alla föräldrar i Stockholms stad som förvaltar underåriga barns tillgångar.

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-30,0	-36,4	-36,4	-36,4
Drift och underhåll	-30,0	-36,4	-36,4	-36,4
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-30,0	-36,4	-36,4	-36,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1

Budgeten ökar med 6,4 mnkr 2015 jämfört med 2014. Förändringarna framgår av bilaga 2. Nämnden tillförs 7,8 mnkr avseende förstärkt stöd för rekrytering och arvodering av särskilt förordnade vårdnadshavare.

Överförmyndarnämnden ska från och med 2015 ansvara för ett centralt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare, för samordning av information och utbildning, samt för att betala ut ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare för barn i Stockholms stad. Ersättningen till särskilt förordnade vårdnadshavare ska från och med 2015 motsvara den ersättning som utgår till gode män för ensamkommande barn under asylprövningstiden. Motsvarande ersättning ska även utgå till en god man som av särskilda skäl kvarstår som ansvarig för barnet efter att uppehållstillstånd beviljats. Om uppdraget delas mellan en särskilt förordnad vårdnadshavare och en förmyndare ska 2/3 av ersättningen utgå till den person som är utsedd till särskilt förordnad vårdnadshavare och 1/3 av ersättningen utgå till den person som är förordnad till förmyndare. En särskilt förordnad vårdnadshavare som samtidigt är familjehemsföräl-

der, och får ersättning från socialtjänsten för detta, omfattas inte då dessa även fortsättningsvis ersätts enligt den ordning som etablerats för det ändamålet.

Överförmyndarnämnden ska kostnadseffektivisera verksamheten genom att modernisera arbetssätt till nytta för kunder, gode män, förvaltare och för staden. Nämnden ska söka samarbeten som genererar effektiviseringar både internt inom staden och externt med andra kommuner. Ett led i detta är att utveckla rutiner och dialog med Migrationsverket för rekvisering av medel för gode män. Nämnden har utvecklat en ny e-tjänst där inkommande årsräkningar skickas in och behandlas digitalt. Att överförmyndarnämnden i största möjliga utsträckning skapar rutiner som motiverar att gode män använder den nya e-tjänsten är viktigt för att organisationen ska fungera effektivt.

Med anledning av propositionen 2013/14:225 "Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare", kommer det formella ansvaret för att utreda behov av god man och förvaltare som idag ligger på tingsrätterna i Stockholm, Solna och Södertörn flyttas till överförmyndarnämnden. Det nya uppdraget kommer att innebära att nämnden får nya arbetsuppgifter, vilket gör att nämnden under året behöver skapa en organisation som svarar upp mot nämndens nya åtaganden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla nämnder ska fastställa uppföljningsbara mål för sin verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Överförmyndarnämnden ska under året fortsatt bedriva ett aktivt förändringsarbete mot en effektivare organisation, och löpande följa upp effektiviteten i de förändringar som genomförts. Det är av största vikt att nämnden tar sitt ansvar för att säkerställa rättssäkerheten gentemot huvudmannen. Nämnden behöver skapa en väl fungerande ärendehantering och förbättra tillgängligheten genom en förbättrad kommunikationsstrategi.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att samordna gode män och förvaltare. Nämnden har inlett och ska fördjupa samarbetet med Godmansföreningen där medlemmarna som har praktiskt erfarenhet av godmansskap deltar vid utbildningar av presumtiva gode män. Nämnden ska arbeta vidare med att skapa en rekryteringsdatabas för gode män.

Kommunfullmäktiges instruktioner för nämnden

Det är viktigt att överförmyndarnämnden fortätter att digitalisera verksamheten. Arbetet med att korta handläggningstiderna behöver fortlöpa. Nämnden behöver ta fram metoder för att mäta sådant som kvalitet, tillgänglighet, rättssäkerhet, effektivitet och brukarnas uppfattning om insatserna. Det behövs även göras en översyn av hur många uppdrag respektive god man eller ställföreträdare har för att därefter bedöma ifall det är nödvändigt att minska det maximala antalet.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljksamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognos-säkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapande-index	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Överförmyndarnämnden ska informera stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder om det utvecklade centrala stödet för att rekrytera, arvodera och informera/utbilda särskilt förordnade vårdnadshavare samt precisera formerna för hur stadsdelsnämnderna på bästa sätt ska kunna ta del av detta stöd (1.4)	2015-01-01	2015-12-31

R VI
ÖFN:4

Överförmyndarnämnden ska genomföra utbildningsinsatser för gode män (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska ta fram rutiner för posthantering och diarieföring (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska ta fram indikatorer som mäter kvalitet, tillgänglighet och brukarnas uppfattning (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska göra en översyn av antal uppdrag per ställföreträdare och överväga om ett tak med ett maxantal bör införas (1.4)	2015-01-01	2015-12-31
Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen (3.3)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska se över organisation och rutiner för funktionen för rekvisering av medel från Migrationsverket med målsättning att uppnå full kostadstäckning (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska bedriva ett aktivt förändringsarbete för att uppnå ökad tillgänglighet, rättsäkerhet och en effektivare organisation (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet (3.5)	2015-01-01	2015-12-31
Överförmyndarnämnden ska skapa en lättillgänglig hemsida (4.5)	2015-01-01	2015-12-31

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 mnkr.

I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 741,9 mnkr främst för följande ändamål:

- Insatser för hemlösa
- Låglönesatsning
- Omställningsinsatser för personer som haft vårdnadsbidrag
- Vattenprogram
- Implementering av ytterstadsprojekt
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo
- Feriearbeten
- Skötsel av naturreservat
- Övertagande av tingsrätternas utredningsarbete (överförmyndarnämnden)
- Resultatenheter
- Oförutsedda behov
- Flyktingmottagande

Vidare reserveras 882,2 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, komvux, särskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter om 530,0 mnkr reserverats för planerings- och genomförande projekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Klimatinvesteringar
- Tillgänglighetsinvesteringar om 100 mnkr
- Magelungens restaurering

Finansförvaltning

Förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Pensioner och arbetsgivaravgifter	-6 017,0	-6 319,0	-6 436,9	-6 580,2
Pensionsersättning och personalförsäkringspålåg från nämnderna	5 283,4	5 570,4	5 691,9	5 818,2
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter	- 733,6	- 748,6	- 745,0	- 762,0
Skatteintäkter och begravningsavgifter	37 168,1	40 396,6	42 380,4	44 414,6
Utjämning och fastighetsavgift	- 404,6	-1 471,9	-2 001,9	-2 351,6
Utdelning	1 200,0	1 000,0	600,0	600,0
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	216,0	198,2	155,1	170,7
Disposition begravningsavsättning	6,5	3,0	- 13,7	- 24,3
Summa finansiering verksamhetens nettokostnader	38 186,0	40 125,9	41 119,9	42 809,4
Interna ränteersättningar	1 391,0	1 482,6	1 569,1	1 761,2
Avkastningskrav sluten redovisningsenhet				
Fastighetsnämnden	143,1	135,2	99,4	63,1
Finansiering investeringsplan				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	449,6	1 457,1
Avskrivningar	898,0	994,5	1 077,5	1 257,4
Försäljningsinkomster	200,0	200,0	200,0	200,0
Upplåningsbehov	4 504,8	5 469,3	5 342,7	3 832,1
Summa finansiering investeringsplan	5 602,9	6 663,9	7 069,8	6 746,6

Under Finansförvaltning redovisas de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter, stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Finansförvaltningen tillgodogörs interna ersättningar för pensioner och personalförsäkringspålåg från nämnderna. Här upptas finansiellt resultat, aktieutdelning samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Exploateringsinkomster vid markförsäljning, motsvarande det bokförda värdet, upptas under exploateringsnämnden. De samlade budgeterade investeringsinkomsterna framgår av investeringsplanen.

Pensioner och arbetsgivaravgifter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Pensioner		
Utbetalningar pensioner	- 870,0	-
Pensionsavgifter	- 674,1	-
Särskild löneskatt (24,26 %)	- 374,6	-
Förändring av pensionsskuld (inkl särsk löneskatt)	- 205,4	-
Summa	-2 124,1	0,0
Övriga personalkostnader	- 50,0	
Arbetsgivaravgifter (inkl avtalsförsäkring)	-4 144,9	0,0
Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring	-	5 570,4
Summa	-6 319,0	5 570,4
Anslagsfinansierad del av pensioner/ arbetsgivaravgifter	- 748,6	

Stadens kostnader för utbetalning av pensioner beräknas för år 2015 uppgå till 870,0 mnkr. Pensionsavgifterna för stadens anställda beräknas uppgå till 620,0 mnkr. Dessa betalas ut i mars efter intjänandeåret och placeras enligt den anställdes önskan. Det nya avtalet AKAP-KL beräknas i dagsläget inte få någon effekt på pensionsavgifterna 2015. Avgiftsbefrielseförsäkringen (AFA) beräknas till 54,1 mnkr. På stadens pensionskostnader betalas särskild löneskatt med 24,26 procent, som för år 2015 beräknas uppgå till 374,6 mnkr.

Pensionsskulden avser förmånsbestämd ålderspension och avtalspensioner före 65 års ålder. Förändringen av skulden beräknas år 2015 uppgå till 266,4 mnkr inklusive löneskatt. Den del av skuldförändringen som avser ränta budgeteras under finansiella kostnader och beräknas uppgå till 61,0 mnkr inklusive löneskatt. Pensionsskulden är beräknad enligt RIPS 07.

Övriga personalkostnader utgörs bland annat av kostnad för förändrad semesterlöneskuld.

Kostnaderna för arbetsgivaravgifterna har beräknats till 4 144,9 mnkr. De lagstadgade avgifterna har beräknats med 31,42 procent på utbetald lön. De avtalsenliga avgifterna beräknas 2014 till 0,21 procent på utbetald lön till personal som ingår i kommunala avtalsområden.

I nämndernas budget ingår kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner för aktiv personal i form av ett personalförsäkringspålägg. Pålägget är oförändrat och har beräknats till 43,4 procent och avser hel- och deltidsanställda inklusive arbetstagare med timlön. För ungdomar under 26 år uppgår pålägget till 23,0 procent och för pensionärer är pålägget 16,0 procent. Personalomkostnaderna utgörs av en intern ersättning till Finansförvaltning, där de externa kostnaderna belastas. I budget för 2015 har den interna ersättningen till Finansförvaltning beräknats till 5 570,4 mnkr.

Nettokostnaden på 748,6 mnkr för arbetsgivaravgifter, pensioner och ersättning från nämnderna anslagsfinansieras.

Skatteintäkter och begravningsavgifter

Mnkr	Skatteunderlag/ skattesats/avgift	Intäkter
Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2013:	227 102,9	40 151,8
Utdebitering	17,68	
Preliminär slutavräkning 2015		74,5
Begravningsavgift	0,075	170,3
Summa skatteintäkter och begravningsavgifter		40 396,6

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2015, det vill säga kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2013 är uppräknad med bedömning av utvecklingen under inkomståren 2014 och 2015. Gällande prognos utgår från Sveriges Kommuner och Landstings bedömning den 2 oktober 2014.

Med utgångspunkt från nu kända förutsättningar och de antaganden i övrigt som kan göras utifrån uppgifter om taxeringsutfall, har en prognos över slutligt taxeringsutfall inarbetats i budgeten. Skatteunderlaget beräknas öka med 4,7 procent 2015.

Stadens skatteinkomster beräknas uppgå till 40 151,8 mnkr. Beräkningen bygger på en skattesats om 17,68 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 7,5 öre av uppräknat skatteunderlag och beräknas uppgå till 170,3 mnkr.

Utjämnings och fastighetsavgift 2015

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Inkomstutjämnings	-1 616,3	
Kostnadsutjämnings*	-230,0	
Regleringspost**		82,6
LSS-utjämnings	-988,5	
Fastighetsavgift		1 100,3
Införandebidrag		180,0
Summa	-2 834,8	1 362,9
Netto utjämnings och fastighetsavgift	-1 471,9	

*Inklusive beräknad kompensation för befolkningsförändringar motsvarande 51,6 mnkr för 2015. Ersättningen är beräknad utifrån SCB:s senaste befolkningsprognos.

Utjämningsystemet

Den 1 januari 2014 trädde ett förändrat utjämningsystem i kraft. Förändringarna avser inkomstutjämnings, kostnadsutjämnings och regleringsposten. Under 2015 uppgår införandebidraget för Stockholms stad till 180,0 mnkr vilket minskar effekten av det nya systemet. Införandebidraget trappas dock successivt av.

Stockholms stad är en av landets kommuner med högst befolkningstillväxt, vilket innebär betydande merkostnader. I kostnadsutjämnings utgår därför kompensation för snabba befolkningsökningar om vissa kriterier uppfylls. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2015 måste den genomsnittliga befolkningsökningen de senaste fem åren (2010 till 2014) överstiga 1,2 procent. Dessutom måste befolkningen i kommunen även öka med 1,2 procent mellan 2013 och 2014. Den senaste befolkningsprognosen pekar på att staden kommer att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2015 och därför har i prognosen räknats in en kompensation för eftersläpningseffekter motsvarande 51,6 mnkr.

Gällande prognos för kostnadsutjämnings och regleringspost utgår från Sveriges Kommuner och Landstings bedömning den 2 oktober 2014.

LSS-utjämnings

Ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service, LSS, till vissa funktionshindrade är infört från och med 2004.

För 2015 medför utjämnings för LSS en kostnad för staden med 988,5 mnkr. Gällande prognos för LSS-utjämnings utgår från Sveriges Kommuner och Landstings bedömning den 2 oktober 2014.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften för småhus uppgår inkomståret 2015 till 7 112 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för flerbostadshus är 1 217 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,3 procent av taxeringsvärdet.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Ägarens krav på utdelning tas huvudsakligen ut i form av obeskattade koncernbidrag. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag.

Budgeterad utdelning från koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1000 mnkr. Utdelningen kan justeras genom beslut senast i tertialrapport 2 och får inte överstiga 1000 mnkr.

Finansiellt resultat exklusive utdelningar

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Räntenetto	342,0	276,8	258,5	269,1
Övriga finansiella intäkter	0,7	0,6	0,6	0,5
Övriga finansiella kostnader	-21,8	-18,2	-18,5	-18,4
Finansiella kostn pensionskund inkl lö- neskatt	-104,9	-61,0	-85,5	-80,5
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	216,0	198,2	155,1	170,7

Kommunstyrelsen agerar genom stadsledningskontoret som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Samtliga bolags upplånings- och placeringsbehov sker genom stadsledningskontoret. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, det vill säga Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag. En riskkontroll övervakar att de finansiella riskerna håller sig inom de ramar och regler som finns angivna i finanspolicyn.

Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar. Kommunstyrelsen ska i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.

Under Finansförvaltning redovisas stadens likviditetshandling, upplåning och skuldförvaltning. Vidare redovisas inlåning, utlåning och finansiella tjänster för stadens majoritetsägda bolag samt stadens borgensåtaganden.

Ett beräknat resultat för stadens hantering av kommunkoncernens finansverksamhet framkommer som skillnaden mellan kostnaderna för extern upplåning och inlåning från stadshuskoncernen samt de intäkter som genereras vid externa placeringar och vidareutlåning. Därutöver tillkommer ränta på pensionsavsättning och övriga finansiella intäkter och kostnader. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska staden och samtliga bolag erhålla upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. En översyn av villkoren ska enligt finanspolicyn genomföras årligen.

Stadens räntenetto budgeteras till 276,8 mnkr för 2015. Övriga finansiella intäkter utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Övriga finansiella kostnader utgörs i huvudsak av kostnader för rating, syndikerat låneavtal (betalningsberedskap) och marknadsprogram samt bankavgifter. Den del av pensionsskulden som är att betrakta som en finansiell kostnad inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader och budgeteras till 61,0 mnkr för 2015. Det finansiella resultatet, exklusive utdelning, budgeteras sammantaget till 198,2 mnkr för 2015.

Begravningsfond

Begravningsverksamheten finansieras genom en begravningsavgift. Överskott/underskott inom verksamheten avsätts centralt för balansering av resultat. Överskott respektive underskott måste återföras till avgiftskollektivet. Under 2015 beräknas 3,0 mnkr ianspråkta från begravningsfonden.

Internränta

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Med internränta avses en basränta, vilken beräknas utifrån prognosen för kommunkoncernens genomsnittliga externa finansieringskostnad. Basräntan tillåts avvika med +/-0,5 procentenheter innan ny internränta fastställs. Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta för 2015 till 1,75 procent. De interna ränteersättningarna från nämnderna för 2015 beräknas uppgå till 1 482,6 mnkr.

Kommunfullmäktige fastställer därutöver kalkylräntan för enskilda projekt till 5,0 procent.

För fastighetsnämnden beräknas internräntan utifrån stadens internränta plus en omkostnadsersättning på 0,25 procentenheter. Internräntan för fastighetsnämnden uppgår därmed till 2,0 procent. Samma ränta används även som kreditivränta under byggtiden.

Räntan för mark och bostadsrättsinnehav motsvarar avgäldsräntan för tomträtter, som för 2014 uppgår till 3,25 procent.

Avkastningskrav på slutna redovisningsenhet

Avkastningskrav på den slutna redovisningsenheten fastighetsnämnden upptas under Finansförvaltningen. För år 2015 beräknas avkastningskravet till 135,2 mnkr. I avkastningskravet har omkostnadsersättning dragits ifrån och den interna hyressättningens för stadens nämnder ska därmed ej påverkas.

Avskrivningar

Nämndernas samtliga budgeterade avskrivningar ökar 2015 till 994,5 mnkr. Under året kommer en övergång till komponentavskrivningar genomföras.

BALANSBUDGET

Tillgångar	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Materiella anläggningstillgångar	61 373,7	66 968,2	72 885,5	78 299,7
Finansiella anläggningstillgångar	5 582,2	5 582,2	5 582,2	5 582,2
Summa anläggningstillgångar	66 955,9	72 550,4	78 467,7	83 881,9
Omsättningstillgångar	50 326,7	50 320,7	50 348,1	50 396,7
Summa tillgångar	117 282,6	122 871,1	128 815,8	134 278,6
Eget kapital och skulder				
Eget kapital	56 632,8	56 757,9	56 883,0	57 446,8
Förändring enl resultaträkningen	0,1	0,1	438,8	1 446,3
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Summa eget kapital	56 757,9	56 883,0	57 446,8	59 018,1
Avsättningar pensioner m fl förpliktelser	5 232,6	5 499,0	5 750,6	5 962,3
Infrastrukturella avsättningar mm	8 408,0	7 783,0	7 421,7	6 996,3
Summa avsättningar	13 640,6	13 282,0	13 172,3	12 958,6
Skulder	46 884,1	52 706,0	58 196,6	62 301,8
Summa eget kapital och skulder	117 282,6	122 871,1	128 815,8	134 278,6
Ansvarsförbindelse pensioner	18 062,2	17 402,0	17 019,8	16 619,5
Soliditet (%) inklusive ansvarsförbindelse	33,0	32,1	31,4	31,6

*Ingångsvärde för budget 2014 är justerat enligt 2013 års bokslut

Balansbudgeten visar vilka effekter budgeten för 2015 med inriktning för 2016 och 2017 har på stadens tillgångar och skulder. Den är upprättad utifrån förutsättningar i bokslut 2013, budget 2014 och 2015 samt enligt det finansiella målet att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen inte ska vara lägre än 34,0 procent på längre sikt. På kort sikt ska soliditeten inte understiga 30,0 procent. Omsättningstillgångarna är beräknade enligt förutsättningen att stadens likviditet inte ska förändras under planperioden.

KASSAFLÖDESANALYS

Den löpande verksamheten	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Årets resultat	0,1	0,1	438,8	1 446,3
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Justering ej likvidpåverkande poster	1 247,4	1 138,9	1 190,4	1 319,8
Utbetalning avsättningar	-391,0	-622,0	-375,0	-449,7
Förändring kortfr fordr, lån o lager	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från löpande verksamhet	981,5	642,0	1 379,2	2 441,4
Investeringsverksamhet				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-6 318,2	-7 297,7	-7 913,6	-7 396,9
Försäljning materiella anläggningstillgångar	933,3	833,8	1 043,8	850,3
Investering finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-5 384,9	-6 463,9	-6 869,8	-6 546,6
Finansieringsverksamheten				
Förändring låneskuld	4 403,4	5 821,9	5 490,6	4 105,2
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0

Kassaflödesanalysen visar vilka effekter budgeten för 2015 med inriktning för 2016 och 2017 har på stadens betalflöden. Analysen visar vilket bidrag den löpande verksamheten lämnar, hur mycket investeringsverksamheten förbrukar samt vilket tillflöde i form av lån som krävs för att hålla en oförändrad likviditet.

Förslag till budget och ägardirektiv 2015 och inriktning 2016-2017 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är moderbolag i en koncern som består av 16 aktiva dotterbolag eller underkoncerner samt två intressebolag. Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv. Bland kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning samt att utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag.

Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattar bolag inom bostadsförsörjning, infrastruktur såsom vattenreningsverk, fjärrvärme och ledningssystem, fiberkanalisation, parkeringsanläggningar, hamnverksamhet och skolor samt även kultur och besöksnäring genom teater- och kulturverksamhet, arenor och mässfastigheter.

Koncernen ska under perioden prioritera investeringar som är nödvändiga för en snabbt växande stad. Takten i bostadsbyggandet öka och fokus ligga på hyresrätter med rimliga hyror. De allmännyttiga bostadsbolagen ska fördubbla sitt bostadsbyggande och utförsäljningen av hyresrätter upphöra. Vidare ska koncernen se till att nödvändiga investeringar genomförs inom bland annat infrastruktur, förskole- och skollokaler, matavfallsinsamling och fibernät. Bolagen ska också vara öppna för förvärv av projekt- och hyresfastigheter i syfte öka antalet hyresrätter i bostadsbolagen.

Under kommande år fortgår och förstärks bolagens medverkan i stadens ytterstads-satsningar. De flesta bolag medverkar i olika former i dessa projekt, dels genom upp- rustning och utveckling av bostäder, skolor, äldreboenden samt dels i utveckling av nya arbetsplatser i ytterstaden. Koncernen medverkar också genom infrastrukturbolagen till ytterligare utbyggnad av vatten- och fibernät.

Staden ska ha en aktiv fastighetsförvaltning och utveckla fastighetsbestånden långsiktigt för att nå en bättre struktur när det gäller standard, geografiskt läge och åldersfördelning. Stockholms Stadshus AB ska vidare bidra till en översyn av stadens fastighetsbestånd.

Bolagen ska genom sina befintliga miljöprogram, policies och handlingsplaner, bidra till att uppnå målen i stadens miljömål och färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm. Bolagen ska bidra till målet om att stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter till 2020. Stockholms Stadshus AB ska även se till att bolagen arbetar enligt stadens riktlinjer för förnybar energiproduktion, som är under utarbetande.

Staden har påbörjat en utökad insamling av matavfall från såväl privathushåll som storhushåll. Arbetet för ett mer hållbart Stockholm kommer att intensifieras under perioden och stadens bolag ska arbeta för att nå 70 procent insamling av matavfall till 2020. Under 2014 överfördes stadens avfallshantering till Stockholm Vattenkoncer-

nen. Det nya bolaget inom Stockholm Vattenkoncernen har i uppdrag att säkerställa att det kommunala uppdraget om avfallshantering tas om hand och ska bidra till en effektivare avfallshantering och ökad tillgång på biogas i regionen.

Stockholms Stadshus AB ska kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt fokus på projekt med långsiktiga effekter för stadens tillväxt och ekonomi, däribland utvecklingen i Globenområdet, större hamninvesteringar och stadsutvecklingsprojekt så som Söderstaden.

Stockholms Stadshus AB och dotterbolagen ska utarbeta en CSR-strategi för hur de i verksamheten och vid investeringar kan bidra till en positiv samhällsutveckling och en sammanhållen stad. Detta ska bland annat syfta till att minska arbetslösheten i grupper långt ifrån arbetsmarknaden, skapa social sammanhållning och bidra till lokalsamhället. De allmännyttiga bostadsbolagen ska inom ramen för detta arbete arbeta fram en tolkning av bolagens allmännyttiga syfte. Strategin ska implementeras i bolagen och formuleras som krav i upphandlingar. Utgångspunkten för upphandlingar i Stockholms Stadshus AB och dotterbolagen ska vara stadens upphandlingspolicy, vilken kommer revideras under 2015.

Stockholms Stadshus AB ska också studera goda exempel från andra kommuner där kommunala bolag testat nya sätt att organisera sig för att bidra till en positiv samhällsutveckling, bland annat genom att anställa personer långt ifrån arbetsmarknaden och ta ansvar för lokalsamhället. Under året ska koncernen se över behoven och möjligheterna att testa liknande modeller i Stockholm.

AB Familjebostäder har i samråd med AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB genomfört en förstudie av ett byte av det gemensamma fastighetssystemet FASAD. En upphandling av ett nytt koncerngemensamt fastighetssystem (VERA) bedöms kunna ske under perioden.

Det nya regelverket för redovisning, K3, *Årsredovisning och koncernredovisning BFNAR 2012:1* tillämpas från och med år 2014. Bolagens resultatnivåer och investeringsbudgetar för åren 2015-2017 är beräknade i enlighet med de nya redovisningsprinciperna.

Koncernstyrelsen ska vid behov besluta om en extra stämma under hösten 2015 då den slutliga koncernutdelningen fastställs.

Stockholms Stadshus AB:s avkastningskrav för bostadsbolagen ska sättas utifrån ett allmännyttigt syfte och vara affärsmässiga.

Bolagets ägardirektiv:

- leda arbetet med att ta fram en plan för hur de kommunala bostadsbolagen ska fördubbla sitt bostadsbyggande till 2017. Detta ska samordnas med berörda nämnder och bolag.
- svara för koncernens övergripande utveckling, strategiska planering, löpande ekonomisk kontroll och uppföljning.
- Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en genomförandestrategi för att nå målet om 40 000 nya bostäder till 2020.
- Bolagskoncernen, med ledning av moderbolaget, ska aktivt delta i samordningen i tidiga skeden med berörda nämnder så att strategiska stadsutvecklingsprojekt sker på ett effektivt och synkroniserat sätt.
- styra finansiella resurser på ett för ägaren och koncernen optimalt sätt

- leda och följa upp arbetet med en ökad energieffektivisering och återvinning inom koncernens fastighetsbolag.
- verkställa kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär
- bidra till en aktiv fastighetsförvaltning inom stadens bolag
- utveckla samspelet mellan ägaren, koncernledningen och dotterbolagen avseende verksamheternas resultat och budgethållning, effektivitet och kvalitet
- utveckla effektivare styrformer genom ökad målstyrning mot ägarkraven
- fortlöpande pröva möjligheterna att tillsammans med fastighetsbolagen överföra fastigheter mellan bolag som ur ett nyttjandeperspektiv bör utvecklas för annat ändamål, exempelvis till bostäder.
- Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med kommunstyrelsen göra en översyn av förvaltningen av stadens verksamhetsfastigheter avseende gränsdragningsfrågor för drift, underhåll och investering.
- fortsätta utreda möjligheterna till en ytterligare samordning av stadens kommersiella fastigheter tillsammans med bostadsbolagen, S:t Erik Markutveckling AB, kommunstyrelsen och fastighetsnämnden
- följa och driva bolagskoncernens investeringar i den blivande Söderstaden
- kontinuerligt följa större investeringsprojekt med särskilt avseende på långsiktiga effekter för stadens tillväxt och ekonomi.
- ansvara för bevakning och samordning av ägarintresset i de bolag där staden är delägare
- följa utvecklingen av kostnadseffektiviseringar inom samtliga dotterbolag
- särskilt följa bolagens ekonomi avseende bostadsbyggande och upprustning
- ta fram en CSR-strategi för koncernen och bolagen för deras möjligheter till en positiv samhällsutveckling och en sammanhållen stad.
- ställ sociala krav i större upphandlingar och investeringar inom koncernen, utifrån stadens upphandlingspolicy
- Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen förbereda avvecklingen av oljeverksamheterna Loudden.
- bolaget ska ta fram en plan tillsammans med Fortum för att trygga Stockholms framtida fjärrvärme, utifrån målsättningen att kolkraftverket KVV6 ska avvecklas.
- Samordning av insatser i händelse av kris

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm (IoF)	350	350	350
	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
	Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
	Antal påbörjade hyresrätter	1 500 st	1 500 st	2 000 st
	Nöjdhet bland stadens bostadsbolags hyresgäster	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
	Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m3 luft	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stock-	Antal företag som staden har lotsat	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
holm	Antal nystartade företag	öka	öka	öka
	Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	71	72	73
	Företagens nöjdhet med bemötandet	72	73	74
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

R I
S-husAB:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål 2015	KF:s års mål 2016	KF:s års mål 2017
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Bostadsbolagen

Gemensamt för de tre bolagen

Mål

De kommunala bostadsbolagens huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta goda bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning. I sitt bestånd skall bolagen äga bostäder som kan efterfrågas av alla stockholmare. Bolagen utgör en stor del av stadens och stockholmarnas samlade förmögenhet och måste därför skötas på ett allmännyttigt och affärsmässigt sätt som kommer alla stockholmare till del. Bolagen har också en viktig uppgift att fylla avseende positiv stadsutveckling i de stadsdelar där de äger stora bestånd. Detta skall ske både genom ett socialt ansvarstagande i enlighet med ägarens direktiv samt genom fysiska åtgärder. Miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv ska tillämpas i nyproduktion och förvaltning. Bolagen ska aktivt arbeta mot segregation.

Bolagen ska

- dubblera nuvarande nyproduktionstakt till 2017
- arbeta för att hålla nere produktionskostnaderna i nyproduktion
- utveckla metoder för innovativa lösningar för billigare byggande och tillfälliga bostäder
- ta hänsyn till olika typer av familjekonstellationer och boendeförhållanden vid planerandet av nya bostäder
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- verka för att en ny modell för hyressättning av förenings- och kulturlokaler tas fram
- aktivt verka för fler hyresbostäder som unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga
- bolagen ska tillsammans med övriga aktörer på bostadsmarknaden bidra till en mer transparent och systematiserad hyressättning i Stockholms stad
- se över godkännandekraven i samband med inflyttning
- erbjuda möjlighet till så kallade kompiskontrakt
- verka för att stärka sin ställning i stadsdelar där andelen allmännyttiga bostäder är låg
- inte avyttra sitt bestånd genom ombildning eller försäljning
- aktivt arbeta för energieffektivisering av beståndet och fokusera på klimatsmarta bostäder bl.a. genom installation av solceller på tak och gröna vertikala trädgårdar
- öka användningen av förnyelsebar energi
- förbereda infrastruktur för bilpooler och elbilar
- arbeta för att bolagen når 70 procent matavfallsinsamling till 2020
- stärka boendeinflyttandet
- aktivt arbeta för en hög kvalitet i löpande drifts- och underhållsarbete, liksom i servicen gentemot hyresgästerna
- rusta upp på ett varsamt sätt utifrån fastigheternas tekniska behov och garantera hyresgästerna information och inflyttande i samband med renovering
- fortsätta arbetet för att minska antalet avhysningar, särskilt barnfamiljer, genom samarbete med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och landstinget
- bidra till stadens mål om att förmedla 500 nya tränings- och försökslägenheter per år.

R IX Bo-bolagen:2

- ta ett stort ansvar för det bostadsbehov som uppkommer för kvinnor som utsätts för våld i hemmet.
- utreda möjligheterna att genomföra enklare åtgärder för att öka tillgängligheten så att äldre ska ha möjlighet att bo kvar hemma längre och underlätta för äldre eller personer med funktionsnedsättning att byta till en lägenhet i entréplan eller till hus med hiss
- i samråd med berörda nämnder inventera möjligheten att omvandla befintliga byggnader till grupp- och servicebostäder, samt underlätta tillskapandet av bostäder för personer med funktionsnedsättning
- fortsätta tillgänglighetsanpassningen av fastigheterna
- planera för nya seniorbostäder i hyresrättsform
- arbeta för att stärka ytterstadsområden genom satsningar på centrum, upprustningar, socialt ansvarstagande, ett bättre utnyttjande av befintliga lokaler, samt nyproduktion av bostäder.
- ta fram en strategi för ett bättre utnyttjande av befintliga lokaler.
- samarbeta med övriga berörda bolag och nämnder samt privata aktörer och ta fram utvecklingsplaner för centrumanläggningarna i ytterstaden utifrån deras olika förutsättningar.
- bolagen ska ansöka om medlemskap i SABO och tills vidare stå kvar i Fastighetsägareföreningen i Stockholm.
- fortsätta arbetet med att öka effektiviteten med fokus på kärnverksamheten och förbättrade driftsresultat
- upprätta sociala bokslut som underlag till mål och avkastning
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer
- i samverkan med kommunstyrelsen och Stadshus AB se över resultatkraven för bostadsbolagen under 2016 och 2017.

Förslag till resultatkrav	Svenska Bostäder			Familjebostäder			Stockholmshem		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Underliggande resultatkrav	300	375	425	339	352	401	330	350	400
Stadsutveckling Järva	-150	-175	-175						
Resultat efter finansnetto	150	200	250	339	352	401	330	350	400

Uppdrag

Den omfattande bostadsbristen utgör en begränsning för både staden och stockholmarna. Under den kommande mandatperioden ska takten i bostadsbyggandet därför öka och byggande av energieffektiva hyresrätter med rimliga hyror särskilt prioriteras. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ta ett större ansvar för byggandet av nya hyresbostäder genom att fördubbla sitt bostadsbyggande. På sikt ska de bygga 2 500 – 3 000 nya hyresbostäder per år.

Stadens bostadsbolag ska särskilt prioritera byggandet av hyresbostäder som unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga. Samtidigt ska bolagen sänka bygg- och produktionskostnaderna i övrig nyproduktion i syfte att få ner hyreskostnaderna. Trösklarna till bostadsmarknaden ska sänkas genom en modernisering av bolagens godkännandekrav i samband med inflyttning. Bolagen ska även erbjuda möjlighet till så kallade kompiskontrakt, vilket innebär att hyreskontrakt ska kunna delas mellan flera hyresgäster och inkomster räknas samman

i syfte att dessa ska passera inkomstkraven. I väntan på att mark ska exploateras ska bostadsbolagen ges möjlighet att sätta upp tillfälliga bostäder för unga och studenter.

Lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag klargör kommunernas rätt att driva allmännyttiga bostadsbolag. Lagen anger dock att detta ska ske under former som inte sneddriver konkurrensen. Staden som ägare kan därför inte finansiera eventuella underskott i bolagen med skattemedel. Vidare ska bolagen bedrivas med ett allmännyttigt syfte och enligt affärsmässiga principer, vilket innebär att dessa ska åläggas normala avkastningskrav som är jämförbara med motvarande långsiktiga aktörer på marknaden. Avkastningskraven ska dock ta hänsyn till att bolagen är underordnade särskild lagstiftning, såsom ett lagstadgat krav på att erbjuda boendeinflytande och inflytande för hyresgäster i bolagen. Avkastningskraven ska ställas på bolagsnivå, vilket innebär att kraven kan variera mellan olika verksamhetsgrenar och satsningar.

Stadens bostadsbolag bär ett särskilt ansvar för att i det långsiktiga arbetet utveckla ytterstaden och skapa goda boendemiljöer för alla stockholmare. Byggkompetensen hos bolagen ska öka genom att den egna kompetensen på området stärks samtidigt som man bör titta på möjligheten att utreda förutsättningarna för att starta ett byggbolag. Som en del av arbetet för att stärka den regionala bostadsförsörjningen ska bolagen intensifiera samarbetet med andra aktörer och allmännyttiga bostadsbolag.

Bostadsbolagen ska aktivt medverka till att utveckla ytterstaden och säkerhetsställa en god tillgång till mötesplatser, kultur och offentlig- samt kommersiell service i alla delar av staden. Hyresgäster och övriga boende i berörda stadsdelar ska ges möjlighet till ett aktivt inflytande i stadsutvecklingsarbetet. Bolagen ska eftersträva att nyproduktion och upprustning uppnår en hög arkitektonisk kvalitet, samtidigt som hyresgästerna ska garanteras inflytande över grad av standardhöjning i samband med upprustning och energieffektiviseringar. Samtidigt bör man bygga mer klimatanpassat som exempelvis att bygga mer i trä. Bostadsanpassningar för personer med funktionsnedsättning ska återställas efter renoveringar. Bolagen ska verka för att minska antalet avhysningar och vräkningar av barnfamiljer ska aktivt förebyggas.

AB Svenska Bostäder

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser.

Hyresgästerna ska erbjudas boendeinflytande och inflytande i bolaget. Vidare ska hyresgästerna kunna påverka grad av standardhöjning i samband med upprustning. Bolaget bär ett särskilt ansvar för stadens nordvästra delar där boendes inflytande över sin närmiljö ska stärkas. Dotterbolaget AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av stort kulturhistoriskt värde. Bolaget ska därför förena kulturarvet med ett socialt ansvarstagande med en långsiktig affärsmässighet beräknad på företagsnivå. En ny modell för hyressättning för förenings- och kulturlokaler ska fastställas som inte baseras på marknadspriser. Med hänsyn till bolagets samhällsekonomiska kostnader ska ett socialt bokslut upprättas.

Ägardirektiv för 2015-2017

- aktivt bidra till stadens höjda målsättningar för bostadsbyggandet
- bygga hyresbostäder med hyror som även unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga.
- aktivt arbeta för att utveckla ytterstaden i nära samråd med de boende
- aktivt arbeta med upprustning och energieffektivisering i 1940- och 1950-talsbestånden och miljonprogramsbeståndet
- fortsätta arbetet med att tillskapa tillfälliga bostäder med korta förmedlingstider riktade till unga och studenter
- aktivt arbeta för att bygga fler studentbostäder till rimlig hyra
- erbjuda hyresgästerna möjlighet att påverka grad av standardhöjning i samband med upprustning
- upprätthålla boendekvaliten och de kulturhistoriska värdena i AB Stadsholmens bestånd
- utreda möjligheten till individuell mätning och debitering av varmvatten
- ta fram en målsättning för effektivare energianvändningen i bostadsbeståndet
- arbeta aktivt för insamling av matavfall

AB Svenska Bostäder	2014	2015	2016	2017
Underliggande resultatkrav	275	300	375	425
Stadsutveckling Järva	-175	-150	-175	-175
Resultat efter finansnetto	100	150	200	250
Investeringar, mnkr	3 035	2 645	2 395	2 155

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges in-

dikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål	KF:s årsmål år 2016	KF:s årsmål år 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
	Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
	Antal påbörjade hyresrätter	1 500 st	1 500 st	2 000 st
	Nöjdhet bland stadens bostadsbolags hyresgäster	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m3 luft	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

R IX
Bo-bolagen:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål	KF:s årsmål år 2016	KF:s årsmål år 2017
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

AB Familjebostäder

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Hyresgästerna ska erbjudas boendeinflytande och inflytande i bolagen. Familjebostäder ansvarar för att genomföra ett tidigt visionsarbete i Rågsved som en del i bolagets ytterstadsarbete. Visionsarbetet ska utgå från boende, lokala aktörer och fastighetsägare i stadsdelen, och vara ett underlag till stadens planeringsarbete i stadsdelen. En ny modell för hyressättning för förenings- och kulturlokaler ska fastställas som inte baseras på marknadspriser. Med hänsyn till bolagets samhällsekonomiska kostnader ska ett socialt bokslut upprättas.

Ägardirektiv för 2015-2017

- aktivt bidra till stadens höjda målsättningar för bostadsbyggandet
- bygga hyresbostäder med hyror som även unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga.
- aktivt arbeta för att utveckla ytterstaden i nära samråd med de boende
- aktivt arbeta med upprustning och energieffektivisering i 1940- och 1950-talsbestånden och miljonprogramsbeståndet
- erbjuda hyresgästerna möjlighet att påverka grad av standardhöjning i samband med upprustning och energieffektivisering.
- aktivt verka för byggandet av fler kollektivhus och andra alternativa boendeformer.
- utreda möjligheten till individuell mätning och debitering av varmvatten
- ta fram en målsättning för effektivare energianvändningen i bostadsbeståndet
- arbeta aktivt för insamling av matavfall

AB Familjebostäder	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto	250	339	352	401
Investeringar, mnkr	720	1 313	1 790	1 930

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s 2015 årsmål	KF:s 2016 årsmål	KF:s 2017 årsmål
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
	Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
	Antal påbörjade	1 500 st	1 500 st	2 000 st

R IX
Bo-bolagen:8

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	hyresrätter			
	Nöjdhet bland stadens bostadsbolags hyresgäster	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m3 luft	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål 2015	KF:s års mål 2016	KF:s års mål 2017
riktning	där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår			
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

AB Stockholmshem

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Hyresgästerna ska erbjudas boendeflyttande och inflyttande i bolagen. Möjligheten att sprida projektet "Hållbara Hökarängen" samt Skarpnäckslyftet ska studeras under planeringsperioden. En ny modell för hyressättning för förenings- och kulturlokaler ska fastställas som inte baseras på marknadspriser. Med hänsyn till bolagets samhällsekonomiska kostnader ska ett socialt bokslut upprättas.

Ägardirektiv för 2015-2017

- aktivt bidra till stadens höjda målsättningar för bostadsbyggandet
- hyresbostäder med hyror som även unga, studenter och andra grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har råd att efterfråga.
- aktivt arbeta för att utveckla ytterstaden i nära samråd med de boende
- erbjuda hyresgästerna möjlighet att påverka grad av standardhöjning i samband med upprustning.
- bistå Stiftelsen Hotellhem i dess verksamhet och i byggandet av bostäder inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar
- utreda, planera och genomföra en omlokalisering av bolagets huvudkontor till Skärholmen
- utveckla koncept för att bygga nya bostäder med korta förmedlingstider
- utreda möjligheten till individuell mätning och debitering av varmvatten
- ta fram en målsättning för effektivare energianvändningen i bostadsbeståndet
- arbeta aktivt för insamling av matavfall

AB Stockholmshem	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto	300	330	350	400
Investeringar, mnkr	1 572	1 820	1 836	1 821

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s 2015 årsmål	KF:s 2016 årsmål	KF:s 2017 årsmål
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
	Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
	Antal påbörjade	1 500 st	1 500 st	2 000 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årmål 2015	KF:s årmål 2016	KF:s årmål 2017
	hyresrätter			
	Nöjdhet bland stadens bostadsbolags hyresgäster	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogastfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m3 luft	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

R IX
Bo-bolagen:12

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål 2015	KF:s års mål 2016	KF:s års mål 2017
riktning	där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår			
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget äger och förvaltar servicehus, vård- och omsorgsboenden, trygghets- och seniorbostäder samt LSS-boenden samt temporära studentbostäder. Bolagets huvudsakliga uppgift är att tillhandahålla ett gott och anpassat boende med rimliga hyreskostnader till människor i behov av särskilt stöd. Fastigheterna ska vara välskötta, trygga och tillgängliga och hyresgästerna ska ges möjlighet till aktivt inflytande över sitt eget boende i likhet med stadens övriga bostadsbolag. Bolaget utgör en del av stadens och stockholmarnas samlade förmögenhet och måste därför skötas på ett allmännyttigt och affärsmässigt sätt som kommer stockholmarna till del.

Staden ska erbjuda olika boendeformer som kan anpassas efter individuella behov. Vård- och omsorgsboenden är till för äldre med stora omsorgsbehov. Servicehus har en viktig roll som mellanboende för äldre. Senior- och trygghetsboende är icke boståndsbedömt boende för äldre som inte ersätter servicehus. Behovet av bostäder för äldre med missbruksproblematik och äldre med psykisk funktionsnedsättning behöver tillgodoses. Antal bostäder av olika typ för personer med funktionsnedsättning är ersatt och ska tillgodoses.

Staden behöver tydliggöra vilka behov olika former av bostäder för äldre ska tillgodoses för att höja trygghet och skapa gemenskap. I väntan på en sådan utredning ska inga nya ombyggnader av servicehus till trygghetsboenden påbörjas. En utredning ska också göras om fördelningen av kostnader för exempelvis trygghetsvårdar, åtgärder för att leva upp till myndigheters säkerhets- och arbetsmiljökrav samt för möjligheten att gå tillbaka till tidigare system där kostnader för gemensamhetsytor i LSS-bostäder inte belastar hyresgästerna.

Bolaget ska verka för att pressa hyreskostnaderna och vara återhållsamma med standardhöjningar vid upprustning i syfte att kunna tillhandahålla bostäder som målgruppen har råd att efterfråga. Bolagets verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av beslut och resursfördelning beroende på kön.

Nya boenden ska i möjligaste mån lokaliseras nära service. I samband med ny- och ombyggnader ska boenden utvecklas mot mer hemliknande och trygga miljöer med enklare övergångar när omsorgsbehovet ökar. Bolaget ska sträva efter att utöka antalet tillagningskök. Ambitionen är att äldre ska kunna bo kvar i omgivande miljö även om boendeformen behöver ändras.

Vidare ska bolaget arbeta med fler boenden enligt modellen ”Rum för hälsa” samt attraktiva och tillgängliga utemiljöer. Dessutom uppmantras bolaget att arbeta med olika ekosystem-tjänster i bostadsbeståndet som biodlingar, gröna tak och urban odling. Då det finns stort behov ska Micasa Fastigheter i Stockholm AB, i likhet med övriga nämnder och bolag, vara delaktig i stadens utbyggnad av servicelägenheter för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Ägardirektiv för 2015-2017

- ansvara för att tillhandahålla välskötta, trygga och tillgängliga bostäder med rimliga hyreskostnader till stadens äldre och personer med funktionsnedsättning.
- aktivt bidra till uppfyllande av stadens bostadslöfte för personer över 85 år.
- aktivt verka för att pressa hyreskostnaderna och vara återhållsamt med standard-

R VIII Micasa:2

höjningar i samband med upprustning.

- aktivt arbeta för en hög kvalitet i löpande drift och underhåll liksom i servicen gentemot hyresgästerna.
- delta i stadens utredning om att tydliggöra funktionen för olika former av bostäder för äldre i syfte att höja trygghet och skapa gemenskap.
- delta i den regionala och den samlade planeringen för olika boenden inom bolagets målgrupp.
- i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser fortsätta att anpassa befintligt bestånd till behoven hos målgruppen äldre och personer med funktionsnedsättningar.
- tillhandahålla evakueringslägenheter i samband med renovering i bolagets fastigheter.
- medverka till att sänka stadens totala kostnader för lokaler och finna kostnadseffektiva lokallösningar.
- arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi.
- aktivt bidra till att nå stadens mål om 70 procent matavfallsinsamling till år 2020.
- fortsätta arbetet att minska administrativa och indirekta produktionskostnader.
- prioritera brandpreventivt arbete.
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.
- i samverkan med kommunstyrelsen och Stadshus AB se över resultatkravet för 2016 och 2017.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	-125	24	23	25
Avkastning på totalt kapital, %	-	2,8	3,0	3,2
Investeringar, mnkr	374	306	306	281

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m ²	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och trygghetsboenden. Bolaget ska vara ett aktivt instrument i den sociala bostadspolitiken bland annat genom att integrera förmedlingen med stadens bostadspolitiska ambitioner att minska segregation.

Idag utgör Stockholmsregionen i hög grad en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Storstadsregionens infrastruktur skapar goda förutsättningar att bo i en kommun och arbeta i en annan. Det ligger därför i stadens intresse att den som står i Stockholms bostadskö också har möjlighet att hitta en bostad utanför stadens gränser. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB är öppen för alla och redan idag står sökande från hela länet i kö. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna erbjuda förmedlingstjänster, och därmed också förmedla bostäder i kommuner i Stockholms omnejd.

Ägardirektiv för 2015-2017

- förmedla lägenheter i ett öppet och transparent system efter kötid, det vill säga till den kund som har längst kötid och uppfyller fastighetsägarens krav
- utveckla service och tjänster mot kunderna i bostadskön
- utveckla service och tjänster mot fastighetsägare för att säkerställa ett fortsatt gott inflöde av lägenheter och alltid förmedla lägenheter till den tidpunkt fastighetsägaren angett
- skapa en väl fungerande regional marknadsplats för hyresrätter
- informera om bostadsmarknaden i regionen och särskilt planerad och pågående nyproduktion
- informera om stadens satsningar inom ytterstadsarbetet
- i samarbete med Stockholm Business Region AB informera om Stockholm som bostadsort
- fortsätta arbetet med att samordna och utveckla Stockholm Bygger
- undersöka förutsättningarna för att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- aktivt marknadsföra den gemensamma studentkön mot privata fastighetsägare/förvaltare
- utreda förutsättningarna att samordna stadens interna lokalutbud i bolagssektorn
- bidra i arbetet att effektivt förmedla försöks- och träningslägenheter
- utreda förutsättningarna att sänka köavgiften
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer
- pröva möjligheterna att upprätta en bytes- och andrahandsförmedling
- utreda möjligheten att skapa ett system av utbyteslägenheter med andra länskommuner för kvinnor som pga. hot inte kan bo kvar i sin hemkommun
- bidra i arbetet med att förmedla minst 300 försöks- och träningslägenheter samt 200 till Bostad Först per år och nå nollvisionen för hemlösheten inom fem år
- se över godkännandekraven

R IX SSBF AB:2

- samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etniskt- och könssegregerad bostadsförmedling.
- upprätta kö för kollektivhus

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Avkastning på totalt kapital, %	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm (IoF)	350	350	350
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i	Andel relevanta upphandlingar av	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s 2015	årsmål	KF:s 2016	årsmål	KF:s 2017	årsmål
hållbar riktning	varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår						

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet. En attraktiv fysisk arbetsmiljö bidrar till att rekrytera personal och elever. Skolfastigheternas arkitektur ska gestalta skolans centrala ställning i samhället.

Inomhusmiljön i skolor och förskolor är avgörande för elevernas fysiska hälsa och lärande. Problemen med dålig luft måste därför minskas genom fortsatt förebyggande arbete, där inomhusluften mäts vid relevanta tidpunkter. Uppföljning ska även prioriteras och intensifieras för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas. SISAB ska även verka för en giftfri miljö i sina fastigheter. Stockholms stad har satt upp ambitiösa mål för att sänka klimatpåverkan. Stadens skolor ska ha låg energiförbrukning och använda el från förnyelsebara källor. Vid nybyggnation ska skolor och förskolor certifieras som miljöbyggnad, lägst nivå silver. I detta ingår en livscykelanalys av byggmaterial för låg miljö- och hälsopåverkan under byggprocessen och efter färdigställande. Vid nyproduktion ska också tillgången till god ljud- och luftkvalitet liksom närhet till gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik prioriteras.

Klotter och skadegörelse måste saneras och åtgärdas snabbt. Hela och rena skoltoaletter är av stor betydelse. SISAB ska även undersöka vad som går att göra för att få bättre akustik och tystare ljudmiljö i skolmatsalar, klassrum och andra skollokaler.

Staden växer och antalet elever ökar kraftigt den kommande perioden. Den stora ökningen kommer att ställa stora krav på bolaget för att klara av den stora utbyggnad som behövs. Det är angeläget att SISAB deltar aktivt i planeringsarbetet för fortsatt utbyggnad av skolor och förskolor. Under perioden planeras för nyproduktion av flera nya skolor och förskolor.

Behovet av verksamhetsanpassningar och därtill hörande modernisering av bland annat installationer ökar. Det nu gällande ramavtalet möjliggör genomförandet av dessa. Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling inom bolaget ska även fortsättningsvis prioriteras. Tillgängligheten både i undervisningen och i den fysiska miljön för elever med funktionsnedsättning ska vara god i Stockholms skolor. Arbetet med att anpassa skolor med bristande tillgänglighet ska fortgå.

SISAB har under 2014 inventerat stadens skolgårdar och utemiljöer och de utvecklas och upprustas där det bedöms nödvändigt. Det är viktigt att skolgårdar har en god luft- och ljudmiljö. Åtgärder ska vidtas för skolgårdar som exempelvis har höga buller- eller partikelnivåer. För att ytterligare främja rörelse och lek får bolaget i uppdrag att ta fram en plan till kommunfullmäktige för hur Stockholms skolgårdar bättre kan rustas för dessa ändamål. Ett sätt att stärka utemiljöerna är att införa lekvärdesfaktor i syfte att bedöma både befintliga gårdar och gårdar för nyproduktion.

Det är en brist att förskolor och skolor saknar eget tillagningskök. SISAB ska därför utreda möjligheterna att tillföra detta i samband med att fastigheterna renoveras och nya förskole- och skollokaler byggs.

SISAB ska delta i idrottsnämndens och utbildningsnämndens uppdrag och genomföra åtgärder för att tillgängliggöra skolidrottshallar och andra idrottsytor efter skoltid. Även andra typer av skollokaler behöver tillgängliggöras i högre grad än idag för civilsamhället, bland annat för läxläsning efter skoltid. I samverkan ska även berörda par-

R IV SISAB:2

ter ta fram en finansieringsmodell för hur de kostnader som detta genererar ska fördelas. SISAB uppmanas även att delta i idrottsnämndens, utbildningsnämndens och fastighetsnämndens uppdrag att ta fram en finansieringsmodell över hur kostnaderna ska fördelas vid anläggandet av konstgräsplaner på skolgårdar. Ambitionen ska vara att få till stånd fler konstgräsplaner och mer tillgänglig idrottsyta.

De fastigheter som SISAB bygger för stadens verksamheter ska byggas flexibelt så att de kan anpassas till olika typer av verksamhet, efter behov och förändras över tid.

Ägardirektiv för 2015-2017

- arbeta med utveckling och förvaltning av förskole- och skollokaler
- tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden verka för kostnadseffektiva, energieffektiva och ändamålsenliga lokallösningar
- delta i arbetet för att utveckla Skärholmen i samarbete med Stockholms hem och Stockholms Stadsteater AB
- delta i planeringen och genomföra utbyggnaden av förskolor och grundskolor för ett växande Stockholm
- se över möjligheten till förvärv av fastigheter som kan omvandlas till skollokaler
- verka för en giftfri skolmiljö i samarbete med Kemikaliecentrum
- tillsammans med utbildningsnämnden se över stadens fritidslokaler och minska trängseln för barn på fritids
- arbeta aktivt för att tillgodose en god inomhus- och utomhusmiljö avseende ljud och luftkvalitet
- utveckla och upprusta stadens skolgårdar och utemiljöer där det bedöms nödvändigt
- arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi i befintligt bestånd och vid nyproduktion
- verka för att fler förskolor och skolor har tillagningskök
- arbeta mot stadens mål att för hantering av matavfall
- samverka med idrottsnämnden och utbildningsnämnden för att idrottshallar i största möjliga mån ska planeras vid skolor
- ta fram en plan hur Stockholms skolgårdar bättre kan rustas för att främja idrott och rörelseinriktad lek
- genomföra åtgärder för att tillgängliggöra klassrum, skolidrottshallar och andra idrottsytor utanför skoltid
- inventera möjligheterna att skapa studentlägenheter i vakanta lokaler
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer
- medverka i översynen av stadens verksamhetsfastigheter avseende gränsdragningsfrågor för drift, underhåll och investering
- se över möjligheterna att installera solceller eller plantera grönska på skolbyggnaders tak och fasader

SISAB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Avkastning på totalt kapital, %	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	1 100	1 300	1 600	1 700

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel m2 area som energieffektiverats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Energianvändning per m2	160 kWh	155 kWh	155
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

R IV
SISAB:4

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
	Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholm Vatten AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet i området. Produktionen och driften ska ske med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Bolaget ska arbeta aktivt för att kunna öka återvinningen av näringsämnen från avloppshantering utan att miljöbelastningen ökar.

Bolaget har en viktig roll för åtgärder som syftar till att god vattenstatus kan uppnås samt upprätthållas i Stockholms sjöar och vattendrag enligt Stockholms stads handlingsprogram för god vattenstatus. I detta innefattas bland annat sjörestaureringar, återskapande av öppna vattendrag, åstadkomma mindre våtmarksanläggningar eller motsvarande.

Bolaget ska värna om befintliga kunder och partners i regionen och även sträva efter nya samarbeten då bolaget har en god kapacitet och förmåga att tillhandahålla VA-tjänster även utanför kommungränserna. Regionalt samarbete är viktigt för att bättre utnyttja gjorda investeringar i vattenproduktionsanläggningar samt för att främja förebyggande åtgärder för att trygga Mälaren som vattentäkt.

Stockholm ska bedriva ett ambitiöst miljöarbete kopplat till stadens vatten. En alltmer komplex stad ställer hårda krav på ett fortsatt offensivt miljöarbete kring vattenhanteringen i staden. Bolaget ska därför skaffa sig en tillräckligt hög kompetens för att inom sin egen verksamhet kunna hantera miljöfrågor relaterade till vatten (dricksvatten, avloppsvatten, dagvatten, sjövatten, grundvatten). Bolaget ska tillse att reningen säkerställer att läkemedelsresterna minimeras i det renande avloppsvatten. Bolaget ska även åstadkomma strukturer för en god vattenförvaltning i Stockholm. Staden skall vara robust även i ett förändrat klimat. Som ett led i detta skall bolaget i nära samarbete med berörda förvaltningar (ExplN, SBN, TrN, MHN) bolags (SH,) samt andra berörda aktörer (Länsstyrelse, SL, Vattenmyndigheten, landsting) genomföra en skyfallskartering, samt upprätthålla och uppdatera densamma. Bolaget ska ansvara för den fortsatta driften av Glashuset i Hammarby Sjöstad, vars syfte är ett fortsatt uppdrag att informera brett om stadens miljö- och klimatarbete. En viktig uppgift för bolaget är att utbilda barn och ungdomar om stadens vattenhantering, till exempel ska vatten- och avloppsverk ta emot studiebesök från Stockholms skolor. Prioriterade målgrupper ska därvid vara barn och ungdomar.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL och andra aktörer för att främja framkomligheten.

En taxehöjning av avgifterna för allmänna vattentjänster ska genomföras för en mer långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten, det vill säga för säker dricksvatten- och avloppshantering och ökat underhåll av VA-nätet. Bolaget får i uppdrag att återkomma med förslag till taxehöjning under 2015.

Bolaget ska långsiktigt minska sin klimatpåverkan och sitt energibehov. Klimatförändringarna innebär nya risker i Stockholm, särskilt utifrån stadens vattennära läge. Häftiga skyfall och höga vattenstånd leder i nuläget till bräddningar av avlopp och dagvattenledningar vilket ökar mängden närsalter, bakterier och miljögifter i Mälaren. Här krävs hög beredskap och anpassad dimensionering av Stockholm Vattens avlopps- och

R V SVAB:2

dagvattensystem. Bolaget ska arbeta förebyggande med att förhindra översvämningar i byggnader vid häftiga skyfall. Större bräddpunkter ska åtgärdas. Även kraftiga regn och översvämningar i områden utan bebyggelse kan orsaka problem speciellt om marken är förorenad, vilket kan leda till urlakning av tungmetaller och att andra giftiga ämnen kommer ut i Mälaren.

Stockholm Vatten ska ha en viktig roll i framtagandet av beredningsplaner för att undvika att giftiga ämnen tillförs Mälaren och ska arbeta proaktivt för att bräddningarna och översvämningarna ska minska trots ökning av kraftiga regn. Bolaget ska ta ansvar för att vattnet vid badplatser och i vattendrag inte förorenas av mikroorganismer. Stockholm Vatten har också en viktig roll i arbetet med att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna uppnås till år 2021. Bolaget ska intensifiera arbetet med lokalt omhändertagande av dagvatten och där så är möjligt separera omhändertagandet av sanitetsvatten och dagvatten.

En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som kan möta framtidens krav. För Stockholm Vattens avloppsreningsverk utgör stadens tillväxt och de skärpta miljökraven en stor utmaning som medför stora investeringar i ny infrastruktur. Stockholm Vatten kommer under perioden att arbeta med projektet Stockholms framtida avloppsrening, som ska ge Stockholm ett av världens modernaste reningsverk i Henriksdal. Den bedömda investeringsutgiften uppgår till cirka sex miljarder och kommer att vara bolagskoncernens enskilt största projekt. En LCA-analys och fördjupad ekonomisk utredning kring förslaget ska genomföras parallellt med påbörjande av miljöbalksprövning. Samråd ska genomföras med regionala parter och aktörer.

Under 2014 bolagiserades stadens avfallshantering och fördes över till Stockholms Vattenkoncernen. Det nya bolaget Stockholm Vatten Avfall AB får i uppdrag att insamla, transportera, återvinna och bortskafta avfall samt bidra till en effektivare avfallshantering och öka tillgången på biogas i regionen.

Bolaget ska gynna och uppmuntra till ökad källsortering och/eller återvinning. Detta kan ske genom direkta ekonomiska incitament i upplägget av avfallstaxan, genom allmän rådgivning till boende och verksamma i Stockholm, samt genom riktade projektet i form av kompetensstöd gentemot olika slag av fastighetsägare (villaägare, bostadsrätter, hyreshusägare). Bolaget ska öka möjligheterna till återbruk på stadens återvinningscentraler.

Det är viktigt att Stockholms stad långsiktigt satsar på insamling och behandling av organiskt avfall. Målet är att staden ska samla in minst 70 procent av stadens matavfall för produktion av biogas senast 2020. Ett system för insamling av matavfall i hela staden ska utvecklas tillsammans med bostadsbolagen, både för hushåll och för verksamheter.

Avfallsnämnden ska upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt att upprätta förslag till källsorteringsbefrämjande taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall.

Bolaget ska i sina upphandlingar ställa sociala och miljömässiga krav på huvudleverantörer. De sociala kraven ska bland annat innehålla krav på kollektivavtal. Samma krav som ställs på huvudleverantörer gäller också på dess underleverantörer/entreprenörer.

Ägardirektiv för 2015-2017

- fokusera på ökad helhetssyn och breddad kompetens inom sina ansvarsområden.
- omlokalisera bolagets huvudkontor till Ulvsunda för att skapa en mer effektiv och ändamålsenlig lokalanvändning
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- arbeta med att utveckla service och tillgänglighet gentemot brukare och kund
- bolaget får i uppdrag att återkomma med förslag till taxehöjning under 2015 för en mer långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten
- arbeta för ökad informationsspridning genom förbättrade pedagogiska metoder syftande till att alla stockholmare ska förstå och vilja delta i stadens arbete för en bättre miljö inom vatten och avfall.
- delta i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av teknisk infrastruktur
- långsiktigt minska klimatpåverkan genom att effektivisera energikrävande processer och minska utsläpp av klimatgaser från avloppssystemen
- utreda möjligheten att minska sitt energiberoende med hjälp av lokalt producerad el, till exempel solkraft, vindkraft eller användning av restenergi vid bolagets anläggningar
- påbörja installation av solenergianläggningar på ett av bolagets dricksvattenverk.
- delta i arbetet med att ta fram en handlingsplan för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status
- åtgärda det eftersatta underhållet i vattenledningsnätet
- återinföra det förebyggande underhållet av sina anläggningar och ledningsnät
- uppföra en optisk sorteringsanläggning
- tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- intensifiera arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet och ta fram kartor över delavrinningsområden.
- tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden utvärdera övervakningen av ekologisk status i Stockholms ytvatten, som underlag för beslut om revidering och eventuell utökning av övervakningen
- öka biogasproduktionen
- driva utvecklingen av Stockholms framtida avloppsrening
- utreda möjligheten att sälja spillvärmes från våra anläggningar till Fortum.
- ansvara för driften av GlashusEtt som center för information om stadens miljö- och klimatarbete
- ta fram och genomföra åtgärder för att hantera effekterna av ett förändrat klimat
- genomföra samt upprätthålla en skyfallskartering
- verkställa det kommunala uppdraget om avfallshantering
- ansvara för övergripande samt riktad information och rådgivning i avfallsfrågor

R V
SVAB:4

- följa och stimulera utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet
- intensifiera arbetet med att minska matsvinn och öka matavfallsinsamlingen så att staden minst nått målet om 70 procent 2020
- utveckla och äga infrastrukturen (sorteringshandläggning för matavfallsinsamling)
- integrera samt ställa krav på avfallshanteringen i planeringsprocessen vid nybyggnad och i det befintliga bostadsbeståndet
- säkerställa markanvändningen för stadens återvinningscentraler
- bistå avfallsnämnden i arbetet med att upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt att upprätta förslag till källsorteringsbefrämjande taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

Stockholm Vatten AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	6	-24	-51	-109
Avkastning på totalt kapital, %	2,1	-	-	-
Investeringar, mnkr	1 200	1 538	1 955	2 352

Budgeteffekten för överföringen kan för närvarande inte anges utan justeras senare.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
	Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	Administrationns andel av de totala kostnaderna	minska	minska	minska
	Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholms Hamn AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbar tillväxt. Hamnen och sjöfarten är också en viktig del av Stockholms identitet som stad vid Östersjön och Mälaren, belägen på öar, och med en stadsbild av skepp och fartyg i citynära lägen. Stockholms hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen. Stockholms Hamn AB har också en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten ska stimulera, och vara ett föredöme för, ett miljövänligt transportarbete.

Stockholms Hamn AB:s utveckling ska medverka till att regionens behov av effektiv hamnkapacitet kan tillgodoses i ett långt perspektiv. Det ska ske i lämpliga former av samverkan med andra hamnar och intressenter. Infrastruktur, verksamhet och organisation ska utvecklas i takt med EU:s utvidgning och den snabba utvecklingen i Östersjöregionen samt transportmarknadens krav, och samtidigt bygga på sunda ekonomiska kalkyler.

Sjöfarten är ett av de mest energieffektiva sätten att transportera stora godsmängder och därmed spelar sjöfarten en viktig roll i Stockholmsregionens klimatomställning. Transporter med sjöfart ska så långt som möjligt samordnas med järnväg i ett trafikslagsövergripande system.

Stockholms Hamn AB ska medverka till att målen i färdplanen för en fossilbränslefri stad 2040 uppnås. Att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn i staden är därför angeläget. Bolaget ska fortsätta arbetet med att differentiera hamnavgifter för att minska utsläpp och buller, samt åstadkomma en ansvarfull avfallshantering.

Stockholms Hamn AB har i samråd med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen utrett möjliga alternativ för oljeverksamheten vid Loudden. De nuvarande arrendeaftalen gäller till och med år 2019. Arbetet ska inriktas på långsiktiga och miljömässigt hållbara lösningar som inte äventyrar stadens tillgångar eller regionens försörjning av bränsleprodukter. Stockholms Hamnar ska förbereda avveckling av Loudden för annan verksamhet. Stadens kajer ägs och driftas av olika parter inom staden. Flera andra aktörer såsom Statens fastighetsverk och Kungliga Djurgårdsförvaltningen, äger också mark vid vattnet.

Stockholms hamn AB ska samverka med landstingets planering för utökad kollektivtrafik på stadens vatten. Bolaget ska även arbeta för att Stockholms inre kajer i högre grad ska kunna användas som tilläggsplatser och för rekreation, men samtidigt säkerställa sjöfartens behov.

Stockholms hamnar bedriver ett viktigt arbete för att skapa en robust stad i ett förändrat klimat, och skall tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser presentera en sårbarhetsanalys för Stockholms vattennivå.

ÅF Offshore Race, Stockholm Gotland Runt, stärker Stockholm som destination och gör regattan tillgänglig för en bredare publik. Bolaget samordnar och finansierar stadens fortsatta medverkan. Evenemanget markerar Stockholms position som en miljöhuvudstad på vatten, och en intressant sjöfartsstad i norra Europa.

Stockholms Hamn AB ska arbeta för att alternativa bränslen ska tillhandahållas för fartyg. Detta är också i linje med EU:s politik som kommer att kräva att de så kallade

R I Stohab:2

TNT-hamnarna (TNT= transnationellt nätverk) ska ha minst ett tillgängligt alternativ till diesel.

Färjor och kryssningsfartyg bör, så långt möjligt, elanslutas i hamn för att minska luftföroreningar och buller. Stockholms hamnar ska aktivt delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar.

Ägardirektiv 2015-2017

- i samråd med Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsen förbereda avveckling av oljeverksamheten vid Loudden
- fortsätta arbetet med pågående projekt och fortsätta utvecklingen och leda upprustningen av stadens innerstadskajer
- tillgängliggöra stadens kajer och delta i det fortsatta arbetet med implementering av en stadsövergripande kajstrategi
- stadens kajer ska vara i hög utsträckning vara en del av den levande stadsmiljön.
- utveckla kryssningstrafiken
- tillsammans med Stockholm Business Region bidra till besöksnäringen
- vara aktiva i utvecklingen av person- och kollektivtrafik på vatten
- verka för ett ökat bostadsbyggande
- fortsätta arbetet med att utveckla och förädla bolagets fastigheter samt effektivisera driften av bolagets byggnader och anläggningar
- fortsätta arbetet med differentierade hamnavgifter som syftar till att minska utsläpp och buller samt åstadkomma en ansvarsfull avfallshantering
- beakta effekter av ett förändrat klimat
- utarbeta sårbarhetsanalys för Mälaren och Saltjöns vattennivå
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- verka för kraftigt ökade möjligheter för järnvägstransporter från och till hamnarna.
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

Stockholms Hamn AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	70	70	70	70
Avkastning på totalt kapital, %	4,7	3,3	3,2	2,3
Investeringar, mnkr	991	1 153	1 509	1 290

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällena som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

R I
Stohab:4

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s 2015	årsmål	KF:s 2016	årsmål	KF:s 2017	årsmål
riktning	att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår						

AB Stokab

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för it-utvecklingen i regionen.

Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet sker i takt med marknadens efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Mot bakgrund av Post- och Telestyrelsens beslut om prisreglering av svenska fibermarknaden, som medför osäkra förutsättningar för investeringar, har kommunfullmäktige beslutat att Stokab inte ska gå vidare med ytterligare fiberutbyggnad till hushållssektorn. Stokab iakttar i övrigt försiktighet vad gäller framtida investeringar. Indikationer finns nu att Post- och Telestyrelsen kan komma att ompröva prisregleringen och i så fall skapas förutsättningar för kommunfullmäktige att ta förnyad ställning till Stokabs investeringar.

Stokab ska vara behjälpliga i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL, Fortum och andra aktörer för att främja framkomligheten.

Ägardirektiv 2015-2017

- utveckla fibernätet avseende funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas krav på kvalitet, service och säkerhet samt endast tillhandahålla svartfiberprodukter med tillhörande installationer
- fortsatt kompletterande fiberutbyggnad inom prioriterade/strategiska områden
- tillsammans med Kista Science City, fastighetsägare, näringslivsaktörer och universiteten verka för etableringen av en testbädd för höghastighetsuppkopplingar i världsklass i Kista
- upphandla verksamhet som inte är kärnverksamhet
- utreda förutsättningarna för en omlokalisering av huvudkontoret
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

AB Stokab	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	173	173	175	175
Avkastning på totalt kapital, %	9,4	10,5	11,4	13,0
Investeringar, mnkr	70	170	170	170

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

R I
Stokab:2

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällena som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholms Stads Parkerings AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom att finansiera byggandet av nya garage, och ha en hög beläggning i de anläggningar bolaget förfogar över. Garagen ska möta behovet i nya områden och leda till minskad gatuparkering i befintliga områden. Bolaget ska tillsammans med Trafiknämnden medverka i framtagandet av en parkeringsstrategi. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden och anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet. I syfte att stimulera användningen av elbilar ska laddningsmöjligheter installeras i bolagets anläggningar. Bolaget ska även föra en dialog med bilpoolsföretag för att erbjuda attraktiva platser. De bilar som sedan år 2011 är berättigade till statens supermiljöbilspremie kan parkera gratis på bolagets öppna anläggningar. Förutsättningarna för cykelgarage i kollektivtrafiknära lägen ska utredas av Trafiknämnden och Stockholm parkering får ansvaret för byggande och drift av dessa.

Bolaget ska fortsätta arbetet med samnyttjande av parkeringsplatser genom parkeringsköp i bland annat Hagastaden, Årstafältet och Norra Djurgårdsstaden tillsammans med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden.

Ägardirektiv för 2015-2017

- genomföra bolagets investeringsplan om planerade nya parkeringsanläggningar och i samarbete med exploateringsnämnden påbörja genomförandet av det nya programmet för tillkommande parkeringsanläggningar
- i samverkan med exploateringsnämnden, AB Storstockholms Lokaltrafik och berörda grannkommuner verka för större möjligheter till infarts- och utfartsparkering. Parkeringarna ska även förses med bättre skyltning
- tillsammans med trafiknämnden medverka i framtagandet av en parkeringsstrategi
- se till att det skapas fler cykelparkeringsplatser i anslutning till garage
- ansvaret för byggande och drift av stadens cykelgarage.
- utreda förutsättningarna att förvärva garaget under Tele2-arena av SGA fastigheter AB.
- genomföra prisjusteringar när marknaden så medger
- skapa effektiva och attraktiva infartsparkeringar
- fortsätta kvalitetsarbetet inom bolaget, vilket bland annat innebär ökad trygghet och trivsel för kunderna.
- utvärdera försöket med gratis parkering i bolagets öppna anläggningar för de bilar som uppfyller kravet för supermiljöbilspremie
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- följa upp införandet av avgiftsfria infartsparkeringar och se över möjligheten att utöka detta samt göra en översyn av infartsparkeringarnas läge och nyttjandegrad
- beakta framkomlighetsperspektivet vid planering av nya garage samt att befintlig kapacitet utnyttjas optimalt
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

R VII Sthlm Parkering:2

Stockholm Stads Parkerings AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	45	50	50	50
Avkastning på totalt kapital, %	4,0	6,5	7,0	5,7
Investeringar, mnkr	145	83	296	236

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholms Stadsteater AB

Bolagets mål och uppgifter

Kulturhuset Stadsteatern ska vara en angelägenhet för alla stockholmare med yttrandefriheten, med den konstnärliga friheten och det fria ordet som grund. Bolaget ska erbjuda en vidgad verksamhet i form av teater, litteratur, dans, konst, design, film, musik, debatt och annan kulturell produktion av hög kvalitet, präglad av både bredd och spets.

Som ett led i att bredda verksamheten ska bolaget verka för en ny etablering i Västerort och göra teatern i Skärholmen till ett kulturhus. Bolaget ska också utreda möjligheterna att stärka den lokala närvaron i Stockholms ytterstadsområden. Som ett led detta ska Stadsteatern tillsammans med kulturnämnden kartlägga befintliga spelplatser i stadens ytterområden för en året runt-verksamhet, till exempel Parkteatern.

Stockholms Stadsteater AB ska delta i det fortsatta arbetet med en kulturscen i gasverksområdet i Norra Djurgårdsstaden. Projektet ska ske i samverkan mellan fastighetsnämnden, Stockholms Stadshus AB och exploateringsnämnden.

Ägardirektiv för 2015-2017

- verka för ett konstnärligt gränsöverskridande samarbete mellan bolagets verksamhetsområden
- utred förutsättningarna för att utveckla en ny verksamhet i Västerort
- utred förutsättningarna för att utveckla verksamheten i Skärholmen till ett kulturhus
- utred förutsättningarna för att arbeta aktivt för att engagera särskilt barn och ungdom som publik, besökare och deltagare i olika typer av verksamhet
- utveckla Fristadsprogrammet till fler konstarter och fler utövare
- arbeta för att tillgängliggöra produktionerna för personer med funktionsnedsättning
- fortsätta att utveckla bolagens fem profilbibliotek som självklara arenor för läsfrämjande och läslust för alla åldrar
- söka samarbete med det fria kulturlivet och andra intressenter
- verka för att i högre utsträckning också vara en plattform för dialog och debatt
- koncentrera resurserna till den konstnärliga, kulturella och publika verksamheten
- fortsätta arbetet med att bredda verksamhetens finansiering
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- ta över Klarabion i egen regi
- arbeta för att öka intäkterna
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer

R II Stadsteatern:2

Stockholms Stadsteater AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	-330	-345	-345	-345
Avkastning på totalt kapital, %	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	39	10	50	10

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram nämnden/styrelsen
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag	tas fram av	tas fram av	tas fram av

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål 2015	KF:s års mål 2016	KF:s års mål 2017
	1-14	nämnden	nämnden	nämnden
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Bolagets mål och uppgifter

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och aktivt bidra till utvecklingen av Stockholm som besöks- och evenemangsstad. Sedan 2008 är Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ett renodlat fastighetsbolag med syfte att tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga lokaler och anläggningar för evenemangsverksamhet av högsta kvalitet. Bolaget ska även ha en ledande roll i utvecklingen av Stockholm Entertainment District inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden, under de närmaste åren.

Uppförandet av Tele2 Arena har bedrivits i projektför i ett separat bolag Stockholmsarenan AB. Eftersom projektet har slutförts under år 2014 genomförs en fusion av bolagen Stockholmsarenan AB med SGA Fastigheter AB.

Ägardirektiv för 2015-2017

- verksamheten ska tillhandahålla och utveckla lokaler och anläggningar för bra evenemangsutbud bestående av bland annat konserter, sport, kultur- och familjeaktiviteter
- arbeta aktivt tillsammans med exploateringsnämnden med att utveckla bolagets befintliga markinnehav, så att en avyttring kan genomföras när marknadsläget möjliggör detta
- utreda förutsättningarna att avyttra garaget under Tele2 Arena till Stockholms Stads Parkering AB
- delta i arbetet med Globenområdets utveckling tillsammans med andra intressenter för att öka området attraktionskraft
- ha en ledande roll i utvecklingen av Stockholm Entertainment District inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi
- genomför en kartläggning av evenemang på arenorna utifrån ett jämställdhetsperspektiv
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	-189	-199	-97	-95
Avkastning på totalt kapital, %	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	120	20	20	20

RV III
Globe-Arena:2

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Stockholm Business Region AB (SBR)

Bolagets mål och uppgifter

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor och drivs av människornas innovationsförmåga, entreprenörskap och kreativitet. Stockholm har ett diversifierat näringsliv vilket ger en stabil grund för fortsatt tillväxt. Det skapar möjligheter för ökad välfärd och service till stadens invånare. Stockholm Business Region samordnar och utvecklar regionen gentemot näringslivet. Bolaget ska marknadsföra Stockholm internationellt för att attrahera människor och investeringar till regionen. För att bli framgångsrikt i detta arbete krävs ett nära samarbete med Stockholms näringsliv. Staden marknadsförs tillsammans med övriga aktörer genom budskapet Stockholm – the Capital of Scandinavia.

Bolagets mål att Stockholm ska vara Europas ledande hållbara tillväxtregion 2020. Hållbarheten avser såväl ekonomisk, social, demokratisk som ekologisk utveckling. Bolaget ska ha ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

En central uppgift för bolaget är att ansvara för det regionala partnerskapet inom Stockholm Business Alliance. Under 2015 ska nästa femårsavtal förberedas.

Bolaget ska arbeta med att förbättra förutsättningarna för näringslivet i Stockholm genom att hjälpa övriga kommunala verksamheter med nöjdhetsindexmätningar.

Arbetet med att underlätta för företag genom att skapa enkla rutiner för ansökningar av olika tillstånd fortsätter, bland annat i mark- och tillståndsfrågor, genom sin lots- och servicefunktion.

SBR har ansvar för att främja strategiska företagsetableringar i ytterstaden och fokusera på att utveckla potentialen till företagande och nyföretagande. Bolaget ska vara drivande i en ny- och småföretagarstrategin för ytterstaden. För Söderort är en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser särskilt viktig. För att nå framgång krävs deltagande från alla stadens nämnder och bolag, näringsliv och fastighetsägare. I det arbetet ska utvecklingen av Högdalen till ett miljöteknikcentrum och Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar prioriteras.

Stockholm Business Region fyller en viktig funktion i att samordna och utveckla stadens verksamheters bemötande av näringslivets behov, både avseende nya och befintliga företag, genom nära relation om kommunikation med företagen. En viktig uppgift är att stödja berörda nämnder i arbetet med att förbättra företagens uppfattning om stadens myndighetsutövning. Ska staden attrahera nya företag måste de befintliga ha en positiv bild. Det strategiska ansvaret för näringslivsutveckling åvilar kommunstyrelsen.

Vidare ska bolaget öka insatserna och samarbetet med Start-Up Stockholm för att nya företag och arbetsplatser ska utvecklas på Järva och i söderort. Det lokala näringslivsarbetet ska stärkas i samarbete med stadsdelarna och ska särskilt stärka arbetet med företagande och entreprenörskap bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Bolaget har ett stadsgemensamt ansvar för företags- och evenemangslotsen som underlättar för entreprenörer som söker tillstånd. Bolaget ska medverka i stadens stadsutveckling i syfte att skapa attraktivitet samt en ekologiskt, socialt, demokratiskt och ekonomiskt hållbar stad. Bolaget ska under 2015 utreda vad staden har för möjligheter att stödja utveckling av näringsliv i hela staden. Bolaget ska särskilt följa stadens utveckling som nod för start-upföretag. Bolagets samarbete med Dreamhack Stockholm

R 1 SBR AB:2

ska fortsätta tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Ansvaret för Klimatpakten flyttas till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

I marknadsföringen ska det kreativa, öppna, hållbara och jämställda i Stockholm lyftas fram och ge varumärket Stockholm - the Capital of Scandinavia ny kraft. De kulturella och kreativa näringarnas roll i marknadsföringen ska lyftas fram och bana väg för start-up-företag inom andra branscher. Bolaget ska understödja arbetet med att få fler filminspelningar till Stockholmsregionen samt underlätta filmbranschens kontakter med staden. Därför ska bolaget under året bidra till skapandet av en filmfond med en avsättning ur bolagets egna kapital. Stockholm ska bli fullvärdig medlem av Filmregion Stockholm-Mälardalen.

Inflöde av utländsk kapital och investeringar är viktigt för att Stockholm ska kunna växa. Det är minst lika viktigt att attrahera forskare, studenter och andra för att motverka kompetensbrist. Bolaget har här viktig uppgift i att arbeta aktivt med dessa människor som bor i Stockholm under en kortare tid och som därefter kan fungera som ambassadörer för Stockholm. Stockholm Visitors Center ska erbjuda stöd till sådana så kallade expats.

Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, ICT-metropol, life science- och miljöteknikcentrum, finansplats och evenemangsstad. Bolaget ska därför stödja stadens nämnder och bolag i deras arbete med stadens utvecklingsområden, till exempel Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden.

Stockholm är en viktig destination för besökare. Bolagets uppgift är att främja och utveckla Stockholm som en av Europas 10 största besöksdestinationer. Detta sker genom att attrahera privat resande, kongresser, mässor och evenemang till Stockholm. Samarbetet med de övriga kommunerna i länet kring besöksnäringens utveckling måste stärkas. Bolaget har även till uppgift att vidareutveckla kommunfullmäktiges beslutade evenemangsstrategi till en mer konkret och praktisk nivå.

Ägardirektiv för 2015-2017

- främja Stockholm som en av Europas mest öppna och kreativa städer
- förbättra förutsättningarna för näringslivet i Stockholm
- främja internationella etableringar i Stockholm
- utveckla besöksdestinationen Stockholm tillsammans med näringen
- främja och stötta evenemang i Stockholm
- samordna och utveckla det lokala näringslivsarbetet
- bolaget ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla deras arbete med näringslivsfrågor
- främja kvinnors och personer med utländsk bakgrunds företagande
- stadens innovationspris ska utvidgas till att gälla hela länet
- främja socialt företagande genom kunskapsspridning
- främja utländska etableringar och investeringar i Stockholm
- tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen i uppdrag att genomföra insatser för fler praktikplatser och ökat samhällsengagemang i näringslivet.
- bidra aktivt till Stockholms internationella tillgänglighet genom Connect Sweden
- tillhandahålla lots- och servicefunktion gentemot företag

- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer
- utveckla en organisation kring tillfälligt internationell personal, internationella studenter och forskarstuderande
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Stockholm Business Region AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	-20	0	0
Avkastning på totalt kapital, %	-	-	-	-
Investeringar, mnkr	1	2	2	2

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
2.1 Stockholm är klimatneutralt	Andel elbilar	10 %	11 %	12 %
	Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
	Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/ styrelse	tas fram av nämnd/styrelsen
	Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	Antal företag som staden har lotsat	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen
	Antal nystartade företag	öka	öka	öka
	Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	71	72	73
	Företagens nöjdhet med bemötandet	72	73	74
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar	5100 st	5100 st	5100 st

RI
SBR AB:4

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	som fått sommarjobb i stadens regi			
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

S:t Erik Försäkrings AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag genom ökad konkurrensutsättning. Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkrings AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens nämnder och bolag.

Ägardirektiv för 2015-2017

- samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Bolaget ska optimera den försäkringsrisk som bolaget själv tar, i förhållande till storleken på det egna kapitalet och fastslagen risknivå
- stödja det olycks- och skadeförebyggande arbetet i kommunkoncernen med fokus på försäkringsbara risker samt risker som omfattas av lagen om skydd mot olyckor
- aktivt driva och finansiera utvecklingen av systemstödet RISK
- aktivt informera om sin verksamhet gentemot nämnder och bolag
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagets administration med S:t Erik Livförsäkring AB
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

S:t Erik Försäkrings AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	1	1	1	1
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st

R I
S:t Erik förs:2

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

S:t Erik Livförsäkring AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har till uppgift att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensionskund.

Ägardirektiv för 2015-2017

- fortlopande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som ingåtts med övriga dotterbolag
- sträva efter att långsiktigt trygga de framtida pensionsåtagandena reallt
- tillsammans med koncernledningen utvärdera verksamheten avseende måluppfyllnad och initiala syfte
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagens administration med S:t Erik Försäkrings AB
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

S:t Erik Livförsäkring AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	43	44	45	46
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015

R I
S:t Erik Liv:2

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
	sig diskriminerade på sin arbetsplats			
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser. Syftet är att främja Stockholms utveckling och stadens förmögenhetsförvaltning.

Bolagets verksamhet ska under perioden inriktas på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Under perioden kommer verksamheten i hög grad att inriktas på uthyrning och förädling av lokaler i utvecklingsområden. Bolaget ska därutöver inventera fastighetsmarknaden, och med utgångspunkt i översiktsplanen arbeta fram en investeringsstrategi, i syfte att främja Stockholms långsiktiga utveckling. Förslag till fastighetsförvärv ska löpande prövas utifrån investeringsstrategin.

Ägardirektiv för 2015-2017

- i samverkan med exploateringsnämnden och stadsledningskontoret söka strategiska utvecklingsprojekt för stadens framtida behov.
- se över möjligheterna att ha tillfälliga studentbostäder på bolagets utvecklingsprojekt
- i samverkan med exploateringsnämnden fortsätta planeringen för utveckling av fastigheterna i Ulvsunda med tydlig inriktning på nya bostäder samt välfungerande handel och service
- tillsammans med övriga aktörer i området medverka i utrednings- och programarbetet för Söderstaden
- arbeta fram ett förslag till investeringsstrategi
- löpande pröva förslag till fastighetsförvärv och försäljning i syfte att främja Stockholms utveckling
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- följa upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer.

S:t Erik Markutveckling AB	2014	2015	2016	2017
Resultat efter finansnetto, mnkr	16	24	30	22
Avkastning på totalt kapital, %	0,8	1,0	1,3	0,9
Investeringar, mnkr	51	79	6	8

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. Årsmålen för indikatorerna avser målvärdet för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Kommunfullmäktige kan även besluta om obligatoriska nämndindikatorer. För dessa fastställer nämnden/bolaget årsmål som följs upp i verksamhetsberättelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
	Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5100 st	5100 st	5100 st
4.2 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor	Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
	Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
	Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Andel utrikes födda chefer i staden	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
	Ledarskapsindex	78	79	80
	Motivationsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
	Styrningsindex	82	82	83
	Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter, och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan AB är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger genom Stockholms Stadshus AB 50,4 procent av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB, och Stockholms Handelskammare 49,6 procent.

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet och politiken. Mässans evenemang ska vara socialt och etiskt försvarbara. Stockholmsmässan AB ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företagets produkter samt lämna rimlig utdelning till ägarna.

Verksamheten ska bedrivas inom den legala kompetensen för ägarna.

Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa utifrån varumärket ”The Capital of Scandinavia”.

Ägardirektiv för 2015-2017

- marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesplats
- fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster
- effektivisera verksamheten och därigenom öka bolagets lönsamhet

Resultat och investeringar

Bolagets resultat efter finansnetto prognostiseras till 39 mnkr för treårsperioden. Investeringsvolymer för perioden 2015 till 2017 bedöms uppgå till cirka 90 mnkr.

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har i uppdrag att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Verksamheten i Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella och andra mål. Därutöver har staden som ägare ett intresse av att säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark miljöprofil. Fortum Värme Holding ska möta kundernas och samhällets krav på en fortsatt omställning till hållbar och prisvärd värme. Bolaget ska ha en tydlig målsättning att de fossila bränslena i kraftvärmeverket i Värtan ska minska successivt och vara avvecklade helt senast år 2020. Byggnationen av det nya biokraftvärmeverket i Värtan (KVV8) förväntas kunna färdigställas, och driftsättning tidigareläggas till hösten 2015.

Bolaget ska vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, AB Storstockholms Lokaltrafik och andra aktörer för att främja framkomligheten.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om nytt konsortialavtal tillsammans med AB Fortum Värme Holding. Avtalet träder i kraft 1 januari 2016. Efter beslut ska bolaget vara ägarna behjälplig i implementeringsprocessen.

Ägardirektiv för 2015-2017

- intensifiera minskningen av användandet av fossila bränslen till förmån för andra, förnybara bränslen
- utifrån målsättningen att KVV6 ska avvecklas ta fram en plan för att trygga Stockholms framtida fjärrvärme
- säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden bolaget ska fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fler invånare fjärrvärme
- fortsätta driva projektet Öppen fjärrvärme och etablera världens första öppna fjärrvärmenät, i syfte att återvinna energi i stor skala och bidra till en mer hållbar stad
- bolaget ska arbeta för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm
- bolaget ska arbeta för att sammanlänka produktions- och distributionskapaciteten tillsammans med andra fjärrvärmeaktörer, i syfte att optimera miljö-, energi- och ekonominyttan

Resultat och investeringar

Bolagets resultat efter finansnetto prognostiseras till cirka 5,6 mdkr för treårsperioden. Investeringsvolymen för perioden 2015 till 2017 bedöms uppgå till cirka 5,4 mdkr.

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserad tillsammans med nio andra kommuner i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret, SSBF. Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Förbundet ska fullfölja medlemskommunernas uppgifter inom lagstiftningarna:

- lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Konkret innebär det att förbundet svarar för tillsyn, information, rådgivning, sotningsverksamhet samt att bedriva räddningstjänst utifrån kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor. Det som ligger kvar på medlemskommunerna är samordningen för det totala arbetet enligt lagstiftningen.

Medlemskommunerna kan därutöver teckna särskild överenskommelse om att förbundet kan biträda kommunen i den omfattningen som önskas inom lagstiftningsområdena:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- plan- och bygglagen (1987:10)
- övrig lagstiftning eller tjänsteområde där kommunalförbundet besitter särskild kompetens.

SSBF är juridiskt sett en egen kommun med egen organisation och uppföljning, som efter i budget 2013 beslutad förändring av förbundsordning och reglemente, leds av en förbundsledning. Ledningen består av elva ledamöter och elva ersättare från medlemskommunerna, varav Stockholms stad har två ordinarie ledamöter och två ersättare. Som stöd till förbundsledningen finns ett beredningsorgan samt samrådsgrupper med representation från medlemskommunerna. Beredningsorganet utgörs av kommundirektörer från respektive medlemskommun och ska ha särskilt fokus på styrning av ekonomi och verksamhet. Förbundets budget ska endast kunna beslutas av ledningen efter beredning av kommundirektörerna. Samrådsgrupperna är ekonomichefsforum och säkerhetschefsforum.

Syftet med inrättandet av SSBF är att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för flera samordningsfördelar, såsom ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av personalresurser. En målsättning för förbundet är att skapa förutsättningar för samverkan med angränsande förbund för att på sikt kunna ingå i ett regionalt brandförsvaret. Stockholms stad arbetar för en samverkanscentral som, utöver larm- och ledningsfunktioner, även ska inrymma myndigheter och företag.

Medel för avgiften till Storstockholms brandförsvaret finns inom Kommunstyrelsen m.m. anslag för "Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar".

Medlemsavgiften för år 2015 beräknas till 374,8 mnkr. Långsiktigt ska kostnaderna i förbundet sänkas.

Nettokostnader (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017	Förändring 2014/2015
Kommunstyrelsen	-1 323,4	-1 300,6	-1 301,6	-1 301,6	22,8
Revisorskollegiet	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-79,7	-2,9	-2,9	-2,9	76,8
Stadsdelsnämnderna	-18 299,5	-19 024,2	-19 024,2	-19 024,2	-724,7
Arbetsmarknadsnämnden	-742,7	-827,0	-821,0	-821,0	-84,3
Avfallsnämnden	7,0	0,0	0,0	0,0	-7,0
Exploateringsnämnden	2 386,3	2 419,9	2 466,4	2 520,9	33,6
Fastighetsnämnden	627,0	676,9	689,9	713,3	49,9
Idrottsnämnden	-581,8	-651,1	-662,2	-681,8	-69,3
Kulturnämnden					
kulturförvaltningen	-807,8	-862,5	-842,5	-849,7	-54,7
stadsarkivet	-49,1	-49,1	-49,1	-49,1	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-115,8	-147,9	-134,3	-132,3	-32,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-83,3	-93,0	-90,0	-90,0	-9,7
Socialnämnden	-760,9	-765,2	-759,2	-759,2	-4,3
Stadsbyggnadsnämnden	-158,7	-165,7	-166,8	-168,4	-7,0
Trafiknämnden	-328,4	-257,1	-245,0	-240,5	71,3
Utbildningsnämnden	-14 544,2	-15 482,4	-15 482,4	-15 460,8	-938,2
Äldrenämnden	-156,3	-156,6	-152,6	-152,6	-0,3
Överförmyndarnämnden	-30,0	-36,4	-36,4	-36,4	-6,4
SUMMA	-35 069,0	-36 752,6	-36 641,6	-36 564,0	-1 683,6
Avskrivningar (-)	-898,0	-994,5	-1 077,5	-1 257,4	-96,5
Central medelsreserv (-)					
Oförutsedda behov	-701,9	-746,9	-746,9	-746,9	-45,0
Prestationsreserv	-783,4	-883,2	-1 470,1	-2 032,8	-99,8
Pensionsavgifter (-)	-733,6	-748,6	-745,0	-762,0	-15,0
TOTALT	-38 185,9	-40 125,8	-40 681,1	-41 363,1	-1 939,9

CESAM-BILAGA

Förändringar mellan kommunfullmäktiges budget 2014 och 2015

Kommunstyrelsen m.m.	2
Revisorskollegiet	2
Valnämnden	3
Stadsdelsnämnderna	3
Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet	3
Barn, kultur och fritid	4
Äldreomsorg	4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	5
Individ- och familjeomsorg	5
Stadsmiljöverksamhet	6
Ekonomiskt bistånd	6
Arbetsmarknadsåtgärder	6
Arbetsmarknadsnämnden	7
Avfallsnämnden (ingick tidigare i Trafik- och renhållningsnämnden)	8
Exploateringsnämnden	9
Fastighetsnämnden	10
Idrottsnämnden	12
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	14
Kulturnämnden: stadsarkivet	15
Kyrkogårdsnämnden	16
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	17
Servicenämnden	17
Socialnämnden	18
Stadsbyggnadsnämnden	19
Trafiknämnden	20
Utbildningsnämnden	22
Äldrenämnden	23
Överförmyndarnämnden	23

Kommunstyrelsen m.m.

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-1 370,0	46,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Upphandling avtal inom systemförvaltning, systemdrift, telefoni, datakommunikation	30,0	
Projekt som upphör	15,0	
Generell effektivisering	13,8	
Upphandling EI-cyklar, avser servicenämnden	1,0	
Naturresevat	5,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Överföring av medel från Utbildningsnämnden avseende jurist	-1,5	
Ersättning till utomstående organisationer	-6,5	
Parti- och kanslistöd	-22,0	
Inrättande av kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter, Barnombudsman, klimatfunktion, demokrati- och ytterstadskansli samt arbete med förstärkt personalpolitiskt arbete	-12,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-1 347,2	46,6
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ersättning till utomstående organisationer	-1,0	
Plan 2016	-1 348,2	46,6
Plan 2017	-1 348,2	46,6

Revisorskollegiet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-30,3	2,6
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-30,3	2,6
Plan 2016	-30,3	2,6
Plan 2017	-30,3	2,6

Valnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-79,7	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Genomförande av valen 2014	76,3	
E-tjänster	0,5	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-2,9	0,0
Plan 2016	-2,9	0,0
Plan 2017	-2,9	0,0

Stadsdelsnämnderna

Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-4 936,2	304,7
<i>Volymförändringar:</i>		
Förskola	-86,5	3,2
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	49,7	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Höjda lärarlöner	-35,5	
Höjd schablon förskola	-120,9	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-5 129,4	307,9
Plan 2016	-5 129,4	307,9
Plan 2017	-5 129,4	307,9

Barn, kultur och fritid

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-491,7	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	9,8	
E-tjänster	0,6	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Kultursekreterare i varje stadsdelsnämnd	-7,0	
Utökade ambitioner för barn och ungas fritidsaktiviteter	-10,0	
Fältassistenter	-10,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-508,3	0,0
Plan 2016	-508,3	0,0
Plan 2017	-508,3	0,0

Äldreomsorg

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-7 088,4	201,5
<i>Volymförändringar:</i>		
Minskade kostnader	2,9	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Äldre direkt på helger	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Indexuppräknning av peng för vård- och omsorgsboende	-78,0	
Höjning av peng för hemtjänst	-76,1	
Höjning av peng för dagverksamhet	-3,8	
Fler träffpunkter för äldre och utökad social dagverksamhet	-13,0	
Utevistelse för fler	-2,0	
Generösare riktlinjer för boende mm	-15,0	
Anhörigstöd	-3,0	
Kommunövergripande verksamhet Hornskroken	-1,4	
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Omsorgsavgifter		13,6
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-7 275,8	215,1
Plan 2016	-7 275,8	215,1
Plan 2017	-7 275,8	215,1

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-3 098,1	2,0
<i>Volymförändringar:</i>		
Ökade kostnader	-132,2	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Regeringens höjning av timersättningen för personlig assistans år 2014	-6,6	
Regeringens höjning av timersättningen för personlig assistans år 2015 (preliminär)	-11,0	
Kompensation för höjd peng inom vård- och omsorgsboende	-1,3	
Höjning av schabloner	-75,1	
Höjning av fast anslag	-21,5	
Kompensation för höjd peng inom hemtjänsten	-10,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-3 355,9	2,0
Plan 2016	-3 355,9	2,0
Plan 2017	-3 355,9	2,0

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-1 771,3	36,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
E-tjänster	1,8	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Kompensation för höjd peng socialpsykiatri	-8,8	
Höjning socialpsykiatri	-11,0	
Höjd ambitionsnivå för barn- och ungdomsvård	-40,0	
Förstärkt arbete mot missbruk	-4,0	
Fler boendestödjare och personliga ombud	-4,0	
Ökad personaltätthet - bättre arbetsvillkor socialsekreterare	-19,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-1 856,3	36,9
Plan 2016	-1 856,3	36,9
Plan 2017	-1 856,3	36,9

Stadsmiljöverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-191,2	0,0	-41,9	-17,7
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Förbättra och levandegöra offentliga platser (Idéeremas Stockholm)	10,0			
Generell effektivisering	1,9			
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändring kapitalkostnader			-7,3	-3,3
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-179,3	0,0	-49,2	-21,0
Plan 2016	-179,3	0,0	-49,2	-21,0
Plan 2017	-179,3	0,0	-49,2	-21,0

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-1 211,0	24,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Utbetalt ekonomiskt bistånd	84,8	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
SL-kort, ekonomiskt bistånd	-48,7	
Handläggning ekonomiskt bistånd	-7,5	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-1 182,4	24,0
Plan 2016	-1 182,4	24,0
Plan 2017	-1 182,4	24,0

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-108,1	27,4
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Fler feriearbeten	-13,0	
Visstidsanställningar för att bryta långvarig arbetslöshet	-30,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-151,1	27,4
Plan 2016	-151,1	27,4
Plan 2017	-151,1	27,4

Arbetsmarknadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-787,7	45,0
<i>Volymförändringar:</i>		
SFI	-15,0	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Särskilda insatser för kvinnor utanför arbetsmarknaden	5,0	
Anslag vuxenutbildning	60,3	
Generell effektivisering	7,9	
Unga 20-25	15,0	
Fler vägar till jobb	11,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Unga 20-29 år	-15,0	
Omsorgsvårdar	-3,0	
Yrkesvux för vuxna som har svag etablering på arbetsmarknadsmarknaden	-25,0	
Schablon grundläggande vuxenutbildning	-60,3	
Lärlöner sfi, schablon	-6,6	
Lärlöner grundvux, schablon	-1,8	
Lärlöner vux/lärvux	-6,2	
Fler platser på Komvux	-25,0	
Visstidsanställningar för att bryta långvarig arbetslöshet	-35,0	
Utökad uppföljningsansvar och nya jobbtorg ung	-10,0	
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Statsbidrag för flyktingmottagande		19,4
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-891,4	64,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Fadderverksamhet för nyanlända	1,0	
Omsorgsvårdar	5,0	
Plan 2016	-885,4	64,4
Plan 2017	-885,4	64,4

Avfallsnämnden (ingick tidigare i Trafik- och renhållningsnämnden)

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-478,7	485,7	-10,2	-3,1
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Insamling och behandling av matavfall	30,7			
Teknikutvecklingsprojekt samt konsult optisk sorteringsanläggning	7,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Projekt optisk sortering	-4,0			
Insamling och behandling av avfall	-51,5			
Bolagisering av verksamhet	496,5			
<i>Minskade intäkter för:</i>				
Justering av taxeprognos		-31,0		
Bolagisering av verksamhet		-508,1		
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Behov av ökad taxa		53,4		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Bolagisering av verksamhet			8,5	2,3
Lägre kapitalkostnader			1,7	0,8
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	0,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2016	0,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2017	0,0	0,0	0,0	0,0

Exploateringsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-109,7	2 496,0	-232,0	-1 013,0
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Till följd av tidigarelagd justering	0,5			
Generell effektivisering	1,1			
Showroom grönt byggande	5,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Färjetrafik, Hammarby Sjöstad	-0,5			
Fastighetsskatt p g a ökade taxeringsvärden	-3,5			
Höjd ambitionsnivå för att klara byggmålen	-8,0			
Strategi för ekosystemtjänster/ grönytekomensation	-2,0			
<i>Minskade intäkter för:</i>				
Förvaltningsuppdrag utanför kommungränsen.		-2,0		
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Markförvaltning		42,0		
Stockholms Hamn-index		1,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-41,0	-40,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-117,1	2 537,0	-273,0	-1 053,0
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Strategi för ekosystemtjänster/ grönytekomensation	2,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Fastighetsskatt p g a ökade taxeringsvärden	-0,5			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Markförvaltning		44,0		
Stockholms Hamn-index		1,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-15,0	-35,0
Plan 2016	-115,6	2 582,0	-288,0	-1 088,0
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Fastighetsskatt p g a ökade taxeringsvärden	-0,5			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Markförvaltning		55,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-112,0	-115,0
Plan 2017	-116,1	2 637,0	-400,0	-1 203,0

Fastighetsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-661,0	1 288,0	-295,8	-202,8
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Hyresgästanpassningsåtgärder	9,1			
Generell effektivisering	13,2			
Mobila paviljonger och torgutveckling	8,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Underhållskostnader	-22,2			
Satsningar på energieffektiviseringar, driftoptimering, vårdprogram för byggnader m.m.	-5,6			
Fastighetskatt	-4,1			
Stoppad försäljning Klamparen 8, återföring från budg 2014	-1,6			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Omförhandlade hyresavtal och hyresgästanpassningar		11,7		
Förändrad hyra idrott		16,1		
<i>Minskade kostnader och intäkter för:</i>				
Förändring intäkter/kostnader på idrottsanläggningar	1,3	-5,2	2,6	2,9
Försäljningsomkostnader	1,1	-1,7		
Förvaltningsuppdrag	1,0	-1,0		
Media	11,4	-0,9		
Återföring reglering förvaltningsuppdrag från 2014	11,0	-2,7		
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>				
Förändring Idrottsanläggningar inkl externa kontrakt	-1,6	12,0	-10,0	-1,9
Inhyring Konradsberg	-59,0	59,0		
Arbete åt utomstående	-6,2	6,2		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Ökad kreditivränta				-20,6
Ökad kostnad justerad ränta som ger ett minskat avkastningskrav				-3,1
Justerad ränta som ger ett minskat avkastningskrav				-5,4
Stoppad försäljning Klamparen 8, återföring från budg 2014			-0,4	-0,7
Tillkommande investeringar			-12,4	-5,5
<i>Övrigt:</i>				
Minskad kostnad justerad ränta påverkar inte IdN med självkostnadshyra		-0,2		0,2
Övriga förändringar inkl Kista Gård	-0,4	1,2	1,6	5,6
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-705,6	1 382,5	-314,4	-231,3

Fortsättning

Fastighetsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Investeringar på idrottsanläggningar		5,9		
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>				
Ökade intäkter för investering på idrottsanläggningar som tas i drift		10,3	-8,0	-2,6
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Ökad kreditivränta				-38,6
Justerad ränta som påverkar avk.krav				2,8
Tillkommande investeringar			-7,3	
<i>Övrigt:</i>				
Försäljningsomkostnader	-2,7	-2,0		
Övriga förändringar	0,5	2,3		1,9
Plan 2016	-709,1	1 399,0	-329,7	-267,8
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Investeringar på idrottsanläggningar		23,4		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Ökad kreditivränta				-36,3
Tillkommande investeringar			-10,9	-6,2
Plan 2017	-709,1	1 422,4	-340,6	-310,3

Idrottsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-872,0	290,2
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FSN p g a minskade kostnader för OH	0,1	
Hyreskostnader till FSN p g a minskade kapitalkostnader för befintliga/aktiverade anläggningar	5,7	
Hyreskostnader till FN p g a minskade kapitalkostnader befintliga anläggningar	10,7	
Generell effektivisering	8,7	
Flytande citybad	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FSN p g a ökade kapitalkostnader	-20,5	
Hyreskostnader till FSN p g a ökade kostnader för drift, felavhjälpande underhåll och försäkring	-0,4	
Hyreskostnader fem enkla hallar	-12,1	
Hyreskostnader Grimsta läktare	-3,0	
Hyreskostnader nya konstgräsplaner	-2,8	
Hyra Stureby skolas BP (ers.inv)	-1,0	
Hyreskostnader p g a ökade kostnader för drift, felavhjälpande underhåll och försäkring	-0,3	
Hyra för idrottslokaler i Konradsberg, begärd budgetjustering verksamhetsplan 2014	-6,0	
Drift (exkl. hyra) av ny läktare Grimsta IP inklusive servicelokaler	-2,4	
Projektledning Eurogames	-0,5	
Utökad simsatsning	-10,0	
Kodlås till skolidrottshallar	-2,0	
Ökat föreningsstöd och ledarutvecklingsstöd	-15,0	
Anpassning av verksamhet till ökade investeringar	-10,0	
Ökat idrottande bland barn och unga i ytterstaden	-5,0	
Visstidsanställningar idrott	-5,0	
<i>Minskade kostnader och intäkter för:</i>		
Ombyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall	5,3	-6,5
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Drift (exkl. hyra) av 5 nya enkla hallar	-6,0	6,5
Drift (exkl. hyra) 5 nya konstgräsplaner	-1,2	0,3
Återföring avdrag Åkeshovs sim- och idrottshall i kommunfullmäktiges budget 2014, avseende 2014 och 2015	-3,8	4,9
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-946,5	295,4

Fortsättning

Idrottsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FSN p g a minskade kapitalkostnader	4,9	
Hyreskostnader till FSN p g a minskade kostnader för drift, felavhjälpande underhåll och försäkring	0,3	
Hyreskostnader till FSN p g a minskade kostnader för OH	0,1	
Projektledning Eurogames	0,5	
Kodlås till skolidrottshallar	2,0	
Visstidsanställningar idrott	5,0	
Ombyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall	2,9	
Återföring av tillägg för ny idrottshall gymnastik i söderort i kommunfullmäktiges budget för 2014, avseende 2016	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FN p g a ökade kapitalkostnader pågående/beslutade investeringar	-20,8	
Drift av ny idrottshall för gymnastik i söderort	-2,0	
Hyreskostnader till FN p g a ökade kostnader för drift, felavhjälpande underhåll och försäkring	-0,3	
Hyreskostnader till FN p g a ökade kostnader för OH	-0,4	
Drift (exkl. hyra) ny konstgräsplan Kämpetorp BP	-0,4	
<i>Minskade intäkter för:</i>		
Ombyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall		-4,9
<i>Minskade kostnader och intäkter för:</i>		
Återföring tillägg Åkeshovs sim- och idrottshall i kommunfullmäktiges budget 2014, avseende 2016	3,8	-4,9
Återföring av tillägg för ny idrottshall i Älvsjö/Kämpetorp i kommunfullmäktiges budget för 2014, avseende 2016	2,7	-0,8
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Drift av Åkeshovs sim- och idrottshall	-3,8	4,9
Ny idrottshall i Älvsjö/Kämpetorp	-2,7	0,8
Plan 2016	-952,7	290,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FN p g a minskade kapitalkostnader befintliga anläggningar	5,1	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Hyreskostnader till FN p g a ökade kapitalkostnader pågående/beslutade investeringar	-28,2	
Hyreskostnader till FN p g a minskade kostnader för OH	-0,3	
Drift av ny konstgräsplan Solberga BP	-0,3	
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Ökade intäkter för skridsko- och bandyhall, helårseffekt		0,2
Ombyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall		7,3
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Drift av ny idrottshall gymnastik i söderort	-2,8	0,8
Drift av ny idrottshall Älvsjö/Kämpetorp	-2,7	1,3
Plan 2017	-981,9	300,1

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-915,4	107,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	18,3	
E-tjänster	0,5	
Open Street	2,0	
Lässatsning	15,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Satsning lärarlöner kulturskolan	-2,0	
Satsning för att biblioteken ska nå fler	-18,5	
Kulturskolan satsning för att utöka antalet platser och sänka avgifterna	-25,0	
Högre ambitioner för film i Stockholm	-6,0	
Satsning och fritt inträde i stadens museer	-10,0	
Utökat samlingslokalsstöd	-4,0	
Lässatsning, fortsättning	-15,0	
Kulturfestival ytterstad	-5,0	
Ökad jämställdhet och mångfald	-5,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-970,1	107,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Barnkultursatsning	20,0	
Plan 2016	-950,1	107,6
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Stadsmuseet: hyreskostnadsökning ombyggnation	-5,0	
Liljevalchs: hyreskostnadsökning om- och nybyggnation, halvårseffekt	-3,9	
Liljevalchs: driftkostnadsökning om- och nybyggnation, halvårseffekt	-1,5	
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Liljevalchs: Nyöppning, halvårseffekt		3,2
Plan 2017	-960,5	110,8

Kulturnämnden: stadsarkivet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-67,1	18,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	0,7	
Digitalisera KF-handlingar	0,8	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ökad tillgänglighet för allmänhet	-1,5	
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Nivåhöjande omslutning avseende arkivleveranser, landsarkivuppdrag, uppdragsverksamhet, e-arkiv och förfrågningsärenden	-7,0	7,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-74,1	25,0
Plan 2016	-74,1	25,0
Plan 2017	-74,1	25,0

Kyrkogårdsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-144,3	28,5	-16,0	-7,7
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Sandsborgskyrkogårdsmuren	2,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Brandskyddsåtgärder och arbetsmiljöanpassning kv 21, servicebyggnader för personal, garage, verkstad, förråd	-4,0			
Mur Spånga	-3,0			
Säkerhetskontroll av gravstenar	-1,5			
Ny teknisk plattform	-3,5			
Underhållsåtgärder Brännkyrka	-1,0			
Återplatering och renovering av kulturarvet	-1,2			
Nytt tak Solbaddet	-2,0			
Upprustning personalutrymmen	-1,0			
Energieffektivisering	-0,9			
Underhållsåtgärder Räcksta krematorium	-1,0			
Höjd ambitionsnivå för underhåll	-15,0			
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			0,8	0,5
Finansiella kostnader Räcksta			-2,3	-0,7
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-176,4	28,5	-17,5	-7,9
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Brandskyddsåtgärder kv 21	4,0			
Mur Spånga	1,0			
Ny teknisk plattform	3,5			
Energieffektivisering	0,9			
Nytt tak solbaddet	2,0			
Underhållsåtgärder Brännkyrka	1,0			
Återplantering och renovering av kulturarvet	1,2			
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			1,0	0,4
Plan 2016	-162,8	28,5	-16,5	-7,5
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Mur Spånga, återföring	2,0			
Plan 2017	-160,8	28,5	-16,5	-7,5

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-168,0	84,7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	3,4	
Kompetenshöjande insatser	3,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Nytt miljöprogram	-2,0	
Giftfri förskola - fortsatt verksamhet vid kemikaliecenter	-3,0	
Ökad insatser för information och kunskapsförsörjning	-5,0	
Samverkan ekosystemtjänster och grönyteplanering	-1,0	
Energicentrum	-2,0	
Elbilsupphandlingen	-1,5	
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Tillsyn	-10,0	8,4
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-186,1	93,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Samverkan ekosystemtjänster och grönyteplanering	1,0	
Nytt miljöprogram	2,0	
Plan 2016	-183,1	93,1
Plan 2017	-183,1	93,1

Servicenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	0,0	0,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	0,0	0,0
Plan 2016	0,0	0,0
Plan 2017	0,0	0,0

Bilaga 2:18

Socialnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-1 158,7	397,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Utveckling av IT-stöd för kartläggningsinstrument ekonomiskt bistånd	2,0	
ECAD-konferens	1,0	
Minskat ansvar för arbetet med särskilt förordnade vårdnadshavare	0,6	
Generell effektivisering	23,2	
Alfa, sysselsättning för personer med psykisk ohälsa	5,0	
Ensamkommande flyktingbarn	3,0	
Utbildningssatsning för Funktionshindersråden	0,5	
Frivilligorganisationer	5,0	
Förbättrad kommunikation för personer med funktionsnedsättning (kontaktcenter)	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ökad personaltäthet - bättre arbetsvillkor socialsekreterare	-1,0	
Arbete med fattiga EU-medborgare och stöd till Crossroads	-7,0	
Vinternatt utökas	-4,0	
Ökat stöd till kvinno- och tjejjourer	-8,0	
Stöd till Relationsvåldscentrum Sydost	-2,0	
Stöd till skolfam-arbete	-3,0	
Utredning våld i nära relationer	-5,0	
SL-kort, ekonomiskt bistånd	-2,3	
Utveckling av IT-stöd, kartläggningsinstrument	-1,0	
Utökat ansvar för mottagande av ensamkommande barn	-2,3	
Social insatsgrupper 20 till 29-åringar	-11,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-1 163,0	397,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Utbildningssatsning	5,0	
Utveckling av IT-stöd, kartläggningsinstrument	1,0	
Plan 2016	-1 157,0	397,8
Plan 2017	-1 157,0	397,8

Stadsbyggnadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-352,5	193,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	2,7	
Höjd servicegrad bygglov	2,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Bostadsanpassningsbidrag	-9,0	
Översyn av plan- och bygglovstaxorna	-0,5	
Stadsmätning - ökad produktion detaljplaner	-1,1	
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Fastighetsbildningsavgifter		0,8
Stadsmätning - Övriga intäkter		0,1
<i>Minskade kostnader och intäkter för:</i>		
Öppna data	2,0	-2,0
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Höjd ambitionsnivå för att klara byggmålen	-10,0	8,0
Bygglov - ökad produktion detaljplaner	-2,2	2,2
Planhandläggning	-14,4	14,4
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-383,0	217,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Översyn av plan- och bygglovstaxorna	0,5	
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Plan - ökad produktion detaljplaner	-8,2	6,6
Bygglov - ökad produktion detaljplaner	-2,2	2,2
Plan 2016	-392,9	226,1
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Plan - ökad produktion detaljplaner	-8,2	6,6
Bygglov - ökad produktion detaljplaner	-2,2	2,2
Plan 2017	-403,3	234,9

Trafiknämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2014	-1 370,3	1 041,9	-302,1	-146,7
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Gatutråd	10,0			
Ljusprogram ytterstad	2,0			
Generell effektivisering	27,4			
E-tjänster	1,5			
Vackrare och grönare Stockholm (utökning sommarpraktikanter, blomsterprogram, pilotprojekt gröna bullerskydd)	5,0			
Omstrukturering av Götgatan	2,0			
Träd	10,0			
Stadens små platser, parker, torg mm	6,0			
Höjd nivå städning	35,0			
Trygghetsåtgärder, kring tunnelbanestationerna, städ, belysning, buskage, upprustning	7,0			
Framkomlighet (bättre tillsyn av arbeten, målning cykelboxar, övergångsställen och lastzoner)	3,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Hållbart resande	-2,0			
Södra Länken driftbidrag index	-0,3			
Vägassistans index	-1,4			
Drift- och underhåll av Norra länken	-3,6			
Högre ambition i bostadsbyggandet	-1,7			
Avtal med Trafikverket om Norra Länken	-17,3			
Drift och underhåll av nya områden	-25,1			
Vägassistans Norra Länkens öppnande	-2,0			
Projekt för att öka samlastningsarbetet	-2,0			
Projekt för ökad bilpoolsverksamhet	-1,0			
Åtgärdsplan för att klara PM10	-10,0			
Insatser för säkra skolvägar	-3,0			
Signalprioritering cykeltrafik och buss	-2,0			
Ökad framkomlighet för stombussar	-3,0			
Trygghet i ytterstaden	-5,0			
Strategi för fossiloberoende fordon	-1,0			
Framtagande av ny parkeringsstrategi	-1,0			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Parkeringsverksamheten		30,0		
Boendeparkering		13,8		
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>				
Djurgårdsförvaltningen index	-0,2	0,2		
Parkeringsövervakningsområden och serviceavtal, indexuppräkningsområden	-3,5	3,5		
Ökade entreprenadkostnader/intäkter övervakningsområde nord, nya områden och fler parkeringsvakter	-10,0	10,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-38,3	-22,7
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-1 356,5	1 099,4	-340,4	-169,4

Fortsättning

Trafiknämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
<i>Minskade kostnader för:</i>				
Projekt för att öka samlastningsarbetet	2,0			
Projekt för ökad bilpoolsverksamhet	1,0			
Signalprioritering cykeltrafik och buss	2,0			
Strategi för fossiloberoende fordon	1,0			
Framtagande av ny parkeringsstrategi	1,0			
Testplats Cykel	3,0			
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Högre ambition i bostadsbyggandet	-1,0			
Södra Länken driftbidrag index	-0,3			
Vägassistans, index	-1,4			
Djurgårdsförvaltningen index	-0,2			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Parkeringsverksamheten		5,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-53,7	-15,4
Plan 2016	-1 349,4	1 104,4	-394,1	-184,8
<i>Ökade kostnader för:</i>				
Vägassistans Norra Länken	-0,3			
Hamnavtalet index	-0,2			
<i>Ökade intäkter för:</i>				
Parkeringsverksamheten		5,0		
<i>Kapitalkostnader:</i>				
Förändringar kapitalkostnader			-57,0	-34,6
Plan 2017	-1 349,9	1 109,4	-451,1	-219,4

Utbildningsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-15 141,4	597,2
<i>Volymförändringar:</i>		
Förskola	-45,6	
Fritidshem	-65,8	9,9
Grundskola	-330,3	
Grundsärskola	2,6	
Gymnasieskola	40,1	
Gymnasiesärskola	1,3	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Överföring av medel till kommunstyrelsen m.m med avseende jurist	1,5	
Generell effektivisering	148,2	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Gymnasial lärlingsanställning	-12,0	
Höjda lärarlöner förskola	-20,1	
Höjda lärarlöner fritidshem	-13,0	
Höjda lärarlöner grundskola	-97,8	
Höjda lärarlöner gymnasium	-30,6	
Höjd schablon förskola	-66,9	
Höjd schablon grundskolan	-174,5	
Satsning årskurs F-3	-47,6	
Höjd schablon gymnasieskolan	-53,0	
Höjd schablon fritidshem	-50,0	
Höjd schablon grundsärskola	-6,0	
Höjd schablon gymnasiesärskolan	-3,0	
Ökad tillsyn fristående förskolor	-3,0	
Satsning på kompetens och medvetenhet i HBTQ-frågor	-8,0	
Höjd strukturersättning (socioekonomiskt tillägg)	-70,0	
<i>Minskade intäkter för:</i>		
Statsbidrag maxtaxa		-39,5
Statsbidrag kvalitetssäkrande åtgärder		-5,9
<i>Ökade intäkter för:</i>		
Statsbidrag för omsorg på obekvämt arbetstid		0,8
<i>Förändringar (kostnadsneutrala) utifrån översyn av resursfördelning:</i>		
Revidering av anslag Fritidsklubb	72,4	
Revidering av anslag gymnasieskola	58,6	
Revidering av anslag grundskola	142,5	
Höjd skolskjutsschablon grundsärskola	-13,0	
Skolskjutsschablon gymnasiesärskola	-7,0	
Strukturersättning grundskola, kommunövergripande vht, elevförsäkringar, verksamhetsförlagd utbildning	-50,2	
Strukturersättning gymnasieskola inkl, elevförsäkringar, verksamhetsförlagd utbildning	-128,9	
Fritidsklubbsschablon	-74,4	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-16 044,9	562,5
Plan 2016	-16 044,9	562,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Utbildning fler förskolelärare	21,6	
Plan 2017	-16 023,3	562,5

Äldrenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-156,3	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Äldrevårdar	5,0	
Generell effektivisering	3,1	
Utveckling av jämför service	3,0	
Information och utbildning för anhöriga till dementa	5,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Kompensation för avdrag för konsultkostnader i budget 2014	-4,3	
Kapitalkostnader för inköp av digitala larm	-4,5	
En tjänst som samordnare för fördjupad kvalitetsuppföljning	-0,9	
Äldreombudsman mm	-1,7	
Stöd pensionärsorganisationer	-2,0	
Stöd till anhöriga	-3,0	
<i>Ökade kostnader och intäkter för:</i>		
Arbetsledning andra kommuner, Sth trygghetsjour	-5,0	5,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-161,6	5,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ungdomsvårdar	4,0	
Plan 2016	-157,6	5,0
Plan 2017	-157,6	5,0

Överförmyndarnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2014	-30,0	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
E-tjänster	1,4	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Utökat ansvar för arbetet med, samt arvode för, särskilt förordnade vårdnadshavare	-7,8	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2015	-36,4	0,0
Plan 2016	-36,4	0,0
Plan 2017	-36,4	0,0

Investeringsstrategi

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav i samband med tertiärrapport 2 2008 (dnr 113-2181/2008), kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en samlad strategi för stadens investeringar. Investeringsstrategin arbetades fram i flera steg, och beslutades i samband med budget 2012.

Stadens investeringsstrategi har uppdaterats till budget 2015, bland annat med anledning av kommunfullmäktiges beslut i budget 2014 att höja bostadsmålet till 140 000 bostäder till år 2030 stadens bostadsåtagande i samband med tunnelbanans utbyggnad samt förutsättningarna för stadens långsiktiga bostadsplanering

I samband med att staden höjer ambitionerna för bostadsbyggande samt investeringar i miljö, kunskap och välfärd kommer investeringsstrategin att behöva utvecklas och revideras. Kommunstyrelsen ska initiera en sådan översyn under 2015. Syfte
Investeringsstrategins syfte är att med utgångspunkt i stadens långsiktiga planering för samhällsutvecklingen och stadens inriktningsmål, och med hänsyn tagen till de finansiella förutsättningarna, ge vägledning för investeringsprioriteringar i syfte att förverkliga ett jämlikt och hållbart Stockholm. Investeringsstrategin utgör ett steg mellan långsiktiga ambitioner och investeringsplaner. Investeringsstrategin syftar också till att öka samordningen och styrningen av stadens investeringsverksamhet.

Utgångspunkter

Staden har en mycket hög tillväxttakt vilket ställer stora krav på prioriteringar såväl inom den löpande driften som inom stadens investeringsverksamhet. Beslut om stadens investeringsutrymme innebär också en prioritering på den löpande driften då investeringstakten avspeglas i ökade driftkostnader i form av kapitalkostnader.

Bostäder och infrastruktur (1) har redan tidigare pekats ut som prioriterade områden. Därefter kommer staden att satsa på investeringar i skolor (2), miljö- och klimatinvesteringar (3) samt i idrott och kultur (4). I samband med beslut om nya investeringar, så kallade strategiska investeringar ska omfattningen av stadens befintliga reinvesteringar lyftas fram och utgöra en viktig beslutsparameter för fastställande av det totala investeringsutrymmet.

Vidare innebär överenskommelsen om en utbyggd tunnelbana att en större satsning på Söderort bör göras. Cirka 40 000 bostäder ska byggas i tunnelbanans influensområde från Gullmarsplan till Hagsätra, Farsta strand och Skarpnäck

Huvudteman

Investeringsstrategin delas in i sex huvudteman:

1. Stadens verksamhetsmål med bäring på investeringar
2. Ekonomisk hållbar balans mellan lönsamma och icke lönsamma projekt
3. Investeringskategorier
4. Investeringstyper och finansiering
5. Finansiella nyckeltal
6. Uppföljning

Stadens verksamhetsmål med bäring på investeringar

Stadens växande befolkning är en grundläggande utmaning för framtiden. Takten i bostadsbyggandet måste hållas hög och staden kommer att bli tätare. I Stockholms stad planeras för 140 000 nya bostäder till år 2030. I och med denna budget uttalas en tydlig ambition redan till 2020. Till 2020 ska 40 000 bostäder produceras i Stockholm. Bostadsmålet är det mål som därför ska prioriteras högst och som bedöms kommer utgöra störst andel av stadens totala nettoutgifter framöver. En växande region i form av ökad befolkning och ökad takt i bostadsbyggande kräver också investeringar i infrastruktur och framkomlighetsåtgärder. Exempel på sådana åtgärder är utbyggnad av kollektivtrafik, åtgärder för att skapa goda förutsättningar för gång-, och cykeltrafik samt vägar.

Ekonomiskt hållbar balans mellan lönsamma och icke lönsamma projekt

Lönsamheten i exploateringarna är avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kommer att ha råd med då stadens finansiella resurser är begränsade. Staden måste därför begränsa mängden olönsamma projekt där utgifter för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och fordran av särskilda infrastrukturåtgärder blir alltför omfattande. Staden bör prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller planeras infrastrukturåtgärder. Detta innebär också god hushållning eftersom det blir möjligt att utnyttja redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikationer och till viss del även anläggningar för social service. Det är viktigt att tidigt, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten.

Stadens fortsatta satsning på centrala staden och en utbyggnad i goda kollektivtrafiklägen eller där kollektivtrafik planeras har goda förutsättningar att resultera i lönsamma projekt. Det är samtidigt viktigt att staden strävar efter att säkerställa goda intäkter från de markvärden som skapas genom planläggningen för vissa av de områden där omvandlingspotentialen (från oattraktiv till attraktiv boendemiljö) är stor. Staden bör noga studera vilka stadskvaliteter som genererar attraktivitet för att med större precision beräkna intäktssidan i exploateringsprojekt.

Den kommande vidareutvecklingen av investeringsstrategi ska närmare analysera vad som krävs för att uppnå en långsiktigt hållbar balans mellan lönsamma och icke lönsamma projekt.

Investeringskategorier

Bostäder och infrastruktur

Bostäder och infrastruktur är de investeringskategorier som staden fortsatt, inom tidsramen för investeringsstrategin, kommer att avsätta stora resurser för med en nettoinvesteringandel som uppskattningsvis uppgår till cirka 85 procent.

Förskola och skola

Det är viktigt att staden har god beredskap för att den demografiska utvecklingen växlar över tid och att den långsiktiga planeringen för stadsutveckling och ny samhällsservice utvecklas. Ökningen av antalet yngre barn innebär ett ökat behov av förskolor och skolor. Samtidigt har Stockholm under de senaste åren inte klarat att investera i takt med de ökande behoven. Under de närmaste åren kommer antalet elever i Stockholms grundskolor fortsätta att öka markant. De demografiska förändringarna kommer att leda till omfattande behov av nya lokaler.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, är stadens bolag som äger och förvaltar merparten av Stockholms förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Bolagets investeringar påverkar stadens förvaltningssektor genom förändrade lokalkostnader. Det är därför viktigt för investeringsplaneringen att underlag för prioriteringar tas fram med en gemensam lägesbild och under samordnade former med beställande nämnder; det vill säga stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden.

Miljö- och klimat

Stockholm behöver höja ambitionerna för en hållbar omställning syftande till minskad klimatpåverkan. Därför kommer investeringar i energieffektiviseringar och trafiklösningar med låg klimatpåverkan att förstärkas. Investeringsplanen innebär en långsiktig höjning av ambitionsnivån.

Idrott

Idrottsinvesteringarna de kommande åren kan delas in i två huvudgrupper

- reinvestering i befintliga idrottsanläggningar
- nybyggnation och utveckling av idrottsanläggningar i tyngdpunkter och stadsutvecklingsområden.

Ambitionen ska vara att sprida investeringar i idrottsanläggningarna geografiskt, och även följa intentionerna i översiktsplanen att stärka utsedda tyngdpunkter och stadsdelsutvecklingsområden. Som ett resultat av långvarigt eftersatta investeringar i idrottsanläggningar kommer volymen de kommande åren att behöva öka. Planering av nya idrottsanläggningar ska ske i samverkan med stadens skolplanering i syfte att uppnå en effektivare användning av stadens gymnastiksalor och idrottshallar.

Kultur

Stadens kulturanläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Investeringar i kulturanläggningarna ska spridas geografiskt, bidra till att stärka kulturlivet också i ytterstaden samt följa intentionerna i översiktsplanen att stärka utsedda tyngdpunkter och stadsdelsutvecklingsområden.

Kommersiella lokaler

För att skapa en attraktiv region krävs att staden har en långsiktig beredskap för ett ökat behov av lokaler. I den växande regionen bedöms antalet arbetsplatser i staden öka markant till år 2030. I denna planering måste arbetsplatser planeras på ett sådant sätt att det möjliggör ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att antalet arbetsplatser planeras ur ett helhetsperspektiv.

Planeringen för arbetsplatser är särskilt viktig för utveckling av ytterstaden, framförallt i Söderort. Här vill staden vända den historiskt negativa trenden att antalet arbetsplatser inte ökat i takt med antalet bostäder. En ökning av cirka 50 000 arbetsplatser fram till år 2030 är ambitionen, och detta skulle också minska behovet av långa resor, förbättra miljön samt skapa förutsättningar för bättre livskvalitet och ett bättre utnyttjat transportsystem.

En tydlig strategi för utvecklingen av företagsområden i staden är under framtagande.

Staden, genom fastighetsnämnden, investerar också i större verksamhetsutvecklingsprojekt i samband med fastighetsnämndens uppdrag att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens hyresgäster (samt i vissa fall externa såsom stadens saluhallar) samt att bibehålla och utveckla fastighetsvärdena.

Omsorg

Efterfrågan på vård och omsorgsboenden i staden kommer att öka på 2020-talet. De skiftande behoven ställer fortsatt krav på samplanering mellan stadsdelsnämnderna, inte minst när det gäller boendeplanering. Micasa Fastigheter är stadens bolag som äger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, trygghetsboende samt seniorbostäder, och vars investeringar påverkar stadens förvaltningssektor.

Park- och grönområden

Staden har utarbetat ett parkprogram som utgår från en satsning på parker och grönområden i samband med att staden förtätas. Vikten av högkvalitativa grönområden som innefattar parker kommer att vidareutvecklas. Staden kommer även att försöka bevara de regionala kilarna, förbättra sambanden med den omgivande bebyggelsen, och också särskilt prioritera olika sätt att förstärka svaga avsnitt.

Investeringstyper och finansiering

Stadens investeringar kan delas upp i två huvudtyper; strategiska investeringar och ersättningsinvesteringar (även benämnt reinvesteringar). *Strategiska investeringar* är framtidsinriktade investeringar som skapar en större nytta än vad staden har idag. *Ersättningsinvesteringar* är sådana investeringar som ger en uppgradering av anläggningar till minst den tidigare fastställda tekniska nivån eller nya miljöbetingelser. Utgångspunkten är att de behåller samma nytta. Den största andelen av stadens investeringar utgörs av infrastruktur i syfte att bygga bostäder, och är följaktligen av strategisk art. Investeringar i övrig infrastruktur bedöms vara av såväl strategisk som ersättnings-art.

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden även medfinansierare i ett antal stora statliga infrastrukturprojekt.

Ersättningsinvesteringar/reinvesteringar

Reinvesteringsbehovet bedöms öka andelen ersättningsinvesteringar som staden behöver göra under den kommande tioårsperioden och även fortsatt fram till år 2030. Det kommer att bli nödvändigt att successivt upprusta gatuytor, broar, tunnlar, parker, byggnader och idrottsanläggningar.

För att säkerställa funktionen och bevara värdet på stadens anläggningar och byggnader ska underhållsplaner och reinvesteringsprogram finnas. Planeringen av ersättningsinvesteringar ska utgöra en del av stadens långsiktiga investeringsplanering. Ersättningsinvesteringar ska i första hand finansieras med egna medel. Det innebär att ersättningsinvesteringarna kan genomföras utan att stadens ekonomi belastas av räntekostnader.

Strategiska investeringar

En stor del av stadens strategiska investeringar genomförs inom ramen för exploateringsprojekt i syfte att bygga bostäder. Exploateringsprojekten ska i huvudsak vara lönsamma. Det innebär att kalkylen för ett exploateringsprojekt i normalfallet ska bära investeringsutgifterna för den infrastruktur och det behov av kommunal service som uppstår som en direkt konsekvens av bostadsprojektet. I den mån investeringsutgifterna för den kommunala servicen i form av till exempel förskolor, skolor och idrottsanläggningar inte kan finansieras av inkomster från markförsäljning, kommer den att finansieras av skatteintäkter (överskott) och/eller upplåning. Stadens kostnader för investeringarna ökar vid eventuell upplåning.

Den nya lagen om värdeöverföringar från allmännyttiga kommunala bostadsbolag innebär en möjlighet för staden att finansiera investeringar inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social

sammanhållning kommer att genomföras, med en särskild utdelning från bostadsbolagen. Den utdelning som lämnats hittills har öronmärkts för finansiering av investeringar i bostadsområden och idrottsanläggningar i stadsdelar vars utveckling prioriterats genom Vision Järva 2030 och Vision Söderort 2030.

Medfinansiering

I syfte att uppnå stadens inriktningsmål har staden prioriterat att medfinansiera statliga infrastrukturprojekt. Kvarvarande beslutade åtaganden för staden beräknas sammanlagt uppgå till 7,9 mdkr. Utbetalningarna om cirka 300,0 – 700,0 mnkr per år till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns att tillgå för finansiering av stadens egna investeringar.

En finansiell förutsättning för stadens medfinansiering av statlig infrastruktur är att den kan ske med egna medel. Utbetalningarna finansieras ur en avsättning av överskott från tidigare år. Mot bakgrund av stadens ökande investeringsvolym kan staden framöver istället behöva välja att låta överskott stärka det egna kapitalet och soliditeten, och finansiera stadens egna investeringar.

Finansiella nyckeltal

Ovan har beskrivits hur finansieringen av de olika investeringstyperna förutses ske. I och med att det egengenererade kassaflödet i första hand reserveras för reinvesteringar (avskrivningsmedel) och medfinansiering (tidigare överskott) kommer upplåning att behöva ske för de strategiska investeringar som inte kan finansieras med försäljningsinkomster, eller försäljning av andra anläggningstillgångar. Upplåning kan vara ett alternativ för lönsamma investeringar, där avkastningen/hyresintäkter kan finansiera amortering och räntekostnad. För att investeringsverksamheten ska vara förenlig med kraven på god ekonomisk hushållning, behöver förutom kravet på lönsamhet även andra finansiella nyckeltal beaktas.

Vilken investeringstakt som är ekonomiskt hållbar beror inte bara på storleken på investeringsutgifterna, utan även på i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel (egenfinansieringsgrad). Investeringsstrategin definierar därför även en målsättning för hur de olika investeringstyperna ska finansieras.

Kommunfullmäktige har beslutat att kommunkoncernens och stadens soliditet långsiktigt ska uppgå till lägst 34 procent, och att stadens kapitalkostnader får uppgå till maximalt 7 procent av nettodriftskostnaderna. Föreliggande förslag till investeringsstrategi har kompletterats med nyckeltalet ”egenfinansieringsgrad” för styrning och uppföljning av investeringsverksamhetens finansiering. Nyckeltalet ”avskrivningar och räntenetto i förhållande till omsättning” har introducerats för att möjliggöra en sammanhållen uppföljning för kommunkoncernens investeringsverksamhet, inklusive bolagen.

Soliditet

Kommunfullmäktige har fastställt ett långsiktigt mål för stadens soliditet på 34 procent. Det innebär att 34 procent av de totala tillgångarna ska finansieras med eget kapital. En viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med bibehållen finansiell styrka kommer att vara balansen mellan egen finansiering och upplåning. Lönsamma lånefinansierade investeringar som genererar intäkter som även täcker kostnaderna för drift, avskrivningar och ränta, belastar inte resultaträkningen sett över en längre period. Investeringarna och nyupplåningen kommer dock att ha en negativ påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. I och med att stadens kreditbetyg, upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av att staden kan uppvisa starka finansiella nyckeltal är det därför viktigt att prioritera även bland lönsamma investeringar.

Bilaga 3:6

Egenfinansieringsgrad

Många av stadens investeringar, till exempel i gator, parker, skolor och idrottsanläggningar ger ingen ekonomisk avkastning. Lånefinansiering av dessa investeringar innebär ökade räntekostnader som inte direkt möts av ökade intäkter. En målsättning är därför att på längre sikt åstadkomma en hög grad av egenfinansiering av investeringarna. Stadens ersättningsinvesteringar ska finansieras med egna medel. Det innebär att ersättningsinvesteringarna kan genomföras utan att stadens ekonomi belastas av räntekostnader. I den mån kassaflödet från den löpande verksamheten inte räcker för att finansiera reinvesteringar i verksamhetsfastigheter och infrastruktur, kan staden på sikt behöva budgetera/generera ett högre resultat för att öka egenfinansieringsgraden.

Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader

Kommunfullmäktige har beslutat att kapitalkostnaderna (avskrivningar och internränta) får uppgå till maximalt 7 procent av stadens nettodriftskostnader. Syftet med nyckeltalet är att säkerställa att investeringsverksamheten inte begränsar budgetutrymmet för övrig verksamhet. Nyckeltalet kompletteras av nyckeltalet nedan, som mäter avskrivningar och verkligt räntenetto i förhållande till omsättning.

Avskrivningar och räntenetto i förhållande till omsättning

Detta kompletterande nyckeltal mäter hur stor del av verksamhetens intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag som tas i anspråk för att bära kostnaderna för avskrivningar och ränta. En fördel med nyckeltalet är att det även kan användas för uppföljning av bolagens, och därmed kommunkoncernens, samlade investeringsverksamhet.

Uppföljning

Den årliga uppföljningen av investeringsstrategin och utbyggnadsplaneringen kan vara ett verktyg för att vid behov justera prioriteringar och åtgärdsprogram. Olika effektmål behöver kompletteras med indikatorer för att kunna följa och agera utifrån det som uppnåtts.

De finansiella nyckeltalen ska följas upp löpande och rapporteras i samband med bokslut.

Investeringsplan för stadens nämnder

Mnkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetsmarknadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Investeringsplan, netto	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Exploateringsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-2 000,0	-2 000,0	-2 000,0	-2 000,0	-2 000,0	-2 000,0
Utökad investeringsplan, netto	-1 080,0	-980,0	-1 070,0	-1 070,0	-1 070,0	-1 070,0
<i>varav cykelplan</i>	-40,0	-40,0	-50,0	-50,0	-50,0	
Investeringsplan totalt, netto	-3 080,0	-2 980,0	-3 070,0	-3 070,0	-3 070,0	-3 070,0
Utgift	-3 800,0	-3 600,0	-3 900,0	-3 720,0	-3 710,0	-3 730,0
Exploateringsinkomster	520,0	420,0	530,0	530,0	530,0	530,0
Övriga inkomster	200,0	200,0	300,0	120,0	110,0	130,0
Summa inkomster	720,0	620,0	830,0	650,0	640,0	660,0
Fastighetsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-190,0	-190,0	-190,0	-190,0	-190,0	-190,0
Utökad investeringsplan, netto	-501,0	-1 141,8	-1 447,5	-1 227,0	-605,0	-133,0
<i>varav Östermalmshallen</i>		-177,5	-177,5	-98,5	0,0	0,0
<i>varav Gasklockan Hjorthagen</i>		-181,3	-180,0	-130,0	-70,0	0,0
<i>varav Samverkanscentralen</i>	-250,0	-300,0	-560,0	-546,0		
<i>varav Liljevalchs</i>	-26,0	-40,0	-40,0	-37,5		
<i>varav Bostadsrätter, förvärv (LSS, förskolor)</i>	-185,0	-100,0	-100,0	-35,0	-35,0	-35,0
<i>varav Tekniska nämndhuset</i>	-40,0	-343,0	-390,0	-380,0	-500,0	-98,0
Långsiktig investeringsplan, idrottsinvesteringar	-190,0	-250,0	-250,0	-250,0	-250,0	-250,0
Utökad investeringsplan, idrottsinvesteringar	-238,0	-292,4	-294,0	-213,0	-140,0	-240,0
<i>varav nya satsningar</i>		-90,0	-140,0	-140,0	-140,0	-190,0
<i>varav nya enkla hallar</i>	-100,0					
<i>varav Grimsta</i>	-47,0					
<i>varav konstgräsplaner</i>	-30,0					
<i>varav ersättningsinvesteringar</i>	-11,0	-11,9	-5,0	-26,0		-50,0
<i>varav Åkeshov</i>	-50,0	-190,5	-149,0	-47,0		
Investeringsplan, netto	-1 119,0	-1 874,2	-2 181,5	-1 880,0	-1 185,0	-813,0
Idrottsnämnden						
Inventarier och maskiner	-25,0	-27,0	-27,0	-17,0	-17,0	-17,0
Investeringsplan, netto	-25,0	-27,0	-27,0	-17,0	-17,0	-17,0
Kommunstyrelsen m.m.						
Inventarier och maskiner	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Investeringsplan, netto	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen						
Långsiktig investeringsplan, netto	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3	-6,3
Utökad investeringsplan, netto	-11,3	-16,1	-21,7	-5,0	0,0	0,0
<i>varav bibliotek i rörelse</i>	-11,3	-9,6	-5,0			
<i>varav Stadsmuseet</i>		-6,5	-16,7			
<i>varav Liljevalchs</i>				-5,0		
Investeringsplan, netto	-17,6	-22,4	-28,0	-11,3	-6,3	-6,3
Kulturnämnden: stadsarkivet						
Inventarier och maskiner	-1,0	-2,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-2,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Utökad investeringsplan, netto	-10,0	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	0,0
<i>varav begravningsplats Järva</i>	-10,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0	
<i>varav bevattningsanläggning Skogskyrkogården</i>		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	
Investeringsplan, netto	-20,0	-35,0	-35,0	-35,0	-35,0	-10,0
Miljö- och hälsoskydds nämnden						
Inventarier och maskiner	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Investeringsplan, netto	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Servicenämnden						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Socialnämnden						
Inventarier och maskiner	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Investeringsplan, netto	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7

Bilaga 3:8

Mnkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stadsbyggnadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-0,8	-0,8
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-0,8	-0,8
Trafiknämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-690,0	-690,0	-690,0	-680,0	-680,0	-680,0
<i>varav cykelplan</i>	-116,0	-145,0	-150,0	-100,0	-50,0	0,0
Utökad investeringsplan, netto	-83,0	-274,0	-280,0	-235,0	-285,0	0,0
<i>varav utökning cykelplan</i>		-10,0	-50,0	-100,0	-150,0	
<i>varav reinvestering cykel (klimat)</i>		-5,0	-10,0	-15,0	-15,0	
<i>varav träd</i>		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	
<i>varav gångplan (klimat)</i>		-5,0	-10,0	-10,0	-10,0	
<i>varav laddinfrastruktur</i>	-10,0					
<i>varav Sergelstorg</i>	-54,0	-244,0	-200,0	-100,0	-100,0	
<i>varav gångbro till Årsta Holmar</i>	-19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsplan totalt, netto	-773,0	-964,0	-970,0	-915,0	-965,0	-680,0
Utgift	-786,3	-977,8	-983,8	-915,3	-965,3	-680,0
Inkomst	13,3	13,8	13,8	0,3	0,3	
Utbildningsnämnden						
Inventarier och maskiner	-70,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Investeringsplan, netto	-70,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Äldrenämnden						
Inventarier och maskiner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Utökad investeringsplan, digitala larm		-22,0				
Investeringsplan, netto	-0,1	-22,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Överförmyndarnämnden						
Inventarier och maskiner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Investeringsplan, netto	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Stadsdelsnämnderna						
Inventarier och maskiner	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Stadsmiljö, park- och grönområden	-90,0	-80,0	-80,0	-80,0	-80,0	-80,0
Investeringsplan, netto	-120,0	-110,0	-110,0	-110,0	-110,0	-110,0
Central medelsreserv 4						
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	-350,0	-530,0	-550,0	-610,0	-680,0	-400,0
<i>varav tillgänglighetsinvesteringar</i>	-50,0	-100,0				
<i>varav klimatinvesteringar</i>		-80,0	-150,0	-210,0	-280,0	
Investeringsplan, netto	-350,0	-530,0	-550,0	-610,0	-680,0	-400,0
Totalt						
Inventarier och maskiner	-133,3	-156,3	-155,3	-145,3	-145,1	-145,1
Långsiktig investeringsplan, netto	-3 186,3	-3 226,3	-3 226,3	-3 216,3	-3 216,3	-3 216,3
Utökad investeringsplan, netto	-1 933,3	-2 751,3	-3 138,2	-2 775,0	-2 125,0	-1 443,0
Central medelsreserv 4	-350,0	-530,0	-550,0	-610,0	-680,0	-400,0
Investeringsplan totalt, netto	-5 602,9	-6 663,9	-7 069,8	-6 746,6	-6 166,4	-5 204,4
Utgifter, brutto	-6 336,2	-7 297,7	-7 913,6	-7 396,9	-6 806,7	-5 864,4
Inkomster, brutto	733,3	633,8	843,8	650,3	640,3	660,0

Specifikation av investeringsplan för stadsdelsnämnderna

Mnkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,4	-5,0	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Inventarier och maskiner	-1,7	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Investeringsplan, netto	-7,1	-6,8	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,4	-4,3	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Inventarier och maskiner	-2,2	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Investeringsplan, netto	-7,6	-5,7	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-6,6	-4,8	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Inventarier och maskiner	-2,7	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
Investeringsplan, netto	-9,3	-7,6	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Stadsdelsnämnd Bromma						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,6	-5,9	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Inventarier och maskiner	-3,5	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
Investeringsplan, netto	-11,1	-8,7	-5,2	-5,2	-5,2	-5,2
Stadsdelsnämnd Kungsholmen						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-6,8	-5,1	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Inventarier och maskiner	-2,5	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Investeringsplan, netto	-9,3	-7,1	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
Stadsdelsnämnd Norrmalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,1	-7,7	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Inventarier och maskiner	-2,0	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Investeringsplan, netto	-7,1	-10,4	-4,9	-4,9	-4,9	-4,9
Stadsdelsnämnd Östermalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-6,6	-4,7	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Inventarier och maskiner	-1,4	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Investeringsplan, netto	-8,0	-6,9	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
Stadsdelsnämnd Södermalm						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-9,6	-9,3	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
Inventarier och maskiner	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Investeringsplan, netto	-12,7	-12,4	-5,7	-5,7	-5,7	-5,7
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-9,7	-5,6	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Inventarier och maskiner	-2,7	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Investeringsplan, netto	-12,4	-8,8	-5,6	-5,6	-5,6	-5,6
Stadsdelsnämnd Skarpnäck						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,9	-3,9	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Inventarier och maskiner	-2,4	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Investeringsplan, netto	-8,3	-5,6	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Stadsdelsnämnd Farsta						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,3	-4,1	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Inventarier och maskiner	-1,7	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Investeringsplan, netto	-7,0	-6,0	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Stadsdelsnämnd Älvsjö						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,0	-4,7	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Inventarier och maskiner	-1,1	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Investeringsplan, netto	-5,1	-5,6	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,5	-8,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Inventarier och maskiner	-1,1	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Investeringsplan, netto	-8,6	-11,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Stadsdelsnämnd Skärholmen						
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,5	-6,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Inventarier och maskiner	-1,9	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Investeringsplan, netto	-6,4	-7,4	-2,4	-2,4	-2,4	-2,4
Investeringar i stadsmiljö, ofördelat stadsdelsnämnd	0,0	0,0	-55,0	-55,0	-55,0	-55,0

Bilaga 3:10

Investeringsplan för bolag i Stockholms Stadshus AB 2014-2017

Bruttoutgifter				
Mnkr	2014	2015	2016	2017
AB Svenska Bostäder				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-3 035,0	-2 645,0	-2 395,0	-2 155,0
AB Familjebostäder				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-720,0	-1 313,0	-1 790,0	-1 930,0
AB Stockholmshem				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-1 572,0	-1 820,0	-1 836,0	-1 821,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-374,0	-306,0	-306,0	-281,0
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-1 100,0	-1 300,0	-1 600,0	-1 700,0
Stockholm Vatten AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-1 200,0	-1 538,0	-1 955,0	-2 352,0
Stockholm Hamns AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-991,0	-1 153,0	-1 509,0	-1 290,0
AB Stokab				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-70,0	-170,0	-170,0	-170,0
Stockholms Stads Parkerings AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-145,0	-83,0	-296,0	-236,0
Stockholm Stadsteater AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-39,0	-10,0	-50,0	-10,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-120,0	-20,0	-20,0	-20,0
Stockholm Business Region AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0
S:t Erik Markutveckling AB				
Investeringsplan, bruttoutgifter	-51,0	-79,0	-6,0	-8,0
TOTAL INVESTERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB	-9 418,0	-10 439,0	-11 935,0	-11 975,0
INVESTIERINGSPLAN, bruttoutgifter för stadens nämnder	-5 602,9	-6 663,9	-7 069,8	-6 746,6
TOTAL INVESTIERINGSPLAN, bruttoutgifter för bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB samt stadens nämnder	-15 020,9	-17 102,9	-19 004,8	-18 721,6

Sammanställning av pågående genomförandeprojekt som kommunfullmäktige fattat beslut om

	Dnr	Total utgift Mnkr	Total inkomst Mnkr
Exploateringsnämnden			
<i>Hammarby Sjöstad</i>			
Kvarteret Fredriksdal	302-0751/2011	-209,0	133,0
<i>Nordvästra Kungsholmen</i>			
Ombyggnad av trafikplats Lindhagensgatan på Kungsholmen	314-2822/2010	-400,0	
Bostäder och hotell inom fastigheten Marieberg	302-2935/2006	-390,0	310,0
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	311-1873/2012	-69,0	
<i>Norra Djurgårdsstaden</i>			
Genomförandebeslut 1, Hjorthagen	309-3938/2004	-1 100,0	
Genomförandebeslut 2, detaljplan Norra 1, Hjorthagen	302-0755/2009	-313,0	174,0
Genomförandebeslut 3, detaljplan Västra samt sopsuganläggning	302-0806/2010	-763,0	149,0
Genomförandebeslut 4, infrastruktur i Hjorthagen	302-2601/2011	-380,0	
Genomförandebeslut 5, bostäder inom Norra 2, Hjorthagen	302-0526/2012	-281,0	
Reviderat genomförandebeslut, Värtapiren,	302-0635/2012	-3 075,0	
Reviderat genomförandebeslut, Värtapiren, Stockholms hamn	302-0635/2012	-635,0	
Gasverket	302-1935/2013	-605,0	
Ångsbotten, bostäder	302-1935/2013	-313,0	180,0
Bygglogistikcenter i Hjorthagen	302-1936/2013	-144,0	133,0
Gasklocka 3 och 4	302-0284/2014	-99,0	400,0
Norra station /Hagastaden	311-0196/2010	-10 400,0	8 250,0
Slussen	311-0481/2010	-8 000,0	
Albano, studentbostäder	311-1852/2012	-168,0	
Bromma Center	302-1401/2009	-172,0	
Johannelund vid Lövvägen inom Vinsta- ny infrastruktur	316-1792/2006	-91,0	58,0
Mariehäll - utbyggnad av Annedal	302-0793/2007	-420,0	
Nybohovsbacken, bostäder	302-0420-2014	-71,0	103,0
Rinkebyterassen, bostäder	302-0312/2013	-135,0	
Rosenlundsparken, bostäder	302-0603/2014	-72,5	160,0
Svedmyra, bostäder	302-1053/2013	-58,2	99,6
Södermalm, Mariagårdstjärnan	302-0397/2009	-183,5	
Torshamnsgatan, ombyggnad	314-0707/2012	-75,0	
Ulvsunda Stockholm Induktorn 33	302-0507/2011	-104,0	
Årstadal, Liljeholmen	302-4813/2004	-348,4	
Årstastråket, bostäder	302-0481/2012	-170,0	
Älvsjö centrum	302-2733/2009	-322,0	
Fastighetsnämnden			
Upprustning av Vanadisbadet	302-1326/2013	-53,0	
Ombyggnad och upprustning av Stadsmuseet	308-0606/2014	-90,0	
Upprustning och utveckling av Östermalmshallen	308-0607/2014	-635,0	
Kyrkogårdsnämnden			
Nytt krematorium på Skogskyrkogården	319-0494/2009	-129,2	
Nytt krematorium på Skogskyrkogården, rev genomförandebeslut	319-0872/2012	-45,8	
Trafiknämnden			
Trygghetsbelysning på parkvägar	319-0899/2009	-120,0	
Reinvesteringsprogram, offentlig belysning och trafiksignaler	314-0476/2011	-740,0	
Miljöupprustning av Hornsgatan	314-0669/2011	-51,0	
Bullerskydd och cykelåtgärder på Nynäsvägen	314-1775/2011	-150,0	
Nord/Sydaxeln	314-1124/2010	-1 580,0	
Norra Länken	314-0216/2009	-850,0	
E18 Hjulsta-Kista	314-2751/2008	-202,5	
Sergels Torgs tätskikt - renovering	314-0932/2012	-1 650,0	167,0
Bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik	314-1561/2012	-103,0	22,0
Förstärkning av väggkroppen på Folkungagatan	314-1877/2012	-70,0	
Reinvesteringsprogram, gatuytor	314-0314/2013	-625,0	
Exploateringsnämnden och trafiknämnden			
Avtal med AB Storstockholms Lokaltrafik och Stockholms läns landsting rörande fastigheterna Akka 4 och Sandstugan 3 samt genomförande av Solnagrenen av Tvärbanan Norr	302-0400/2009		
	302-0938/2009	-867,0	

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 379,7	-1 438,3	-1 438,3	-1 438,3
Drift och underhåll	-1 376,1	-1 434,3	-1 434,3	-1 434,3
Avskrivningar	-2,3	-2,5	-2,5	-2,5
Internräntor	-1,3	-1,5	-1,5	-1,5
Intäkter	29,7	30,6	30,6	30,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 350,0	-1 407,7	-1 407,7	-1 407,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-7,1	-6,8	-3,3	-3,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-7,1	-6,8	-3,3	-3,3
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 039,2	-1 074,9	-1 074,9	-1 074,9
Drift och underhåll	-1 036,7	-1 071,0	-1 071,0	-1 071,0
Avskrivningar	-1,7	-2,8	-2,8	-2,8
Internräntor	-0,8	-1,1	-1,1	-1,1
Intäkter	29,2	29,1	29,1	29,1
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 010,0	-1 045,8	-1 045,8	-1 045,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-7,6	-5,7	-2,6	-2,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-7,6	-5,7	-2,6	-2,6

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 650,9	-1 728,7	-1 728,7	-1 728,7
Drift och underhåll	-1 647,8	-1 725,8	-1 725,8	-1 725,8
Avskrivningar	-2,2	-1,9	-1,9	-1,9
Internräntor	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0
Intäkter	46,5	47,6	47,6	47,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 604,4	-1 681,1	-1 681,1	-1 681,1
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-9,3	-7,6	-5,3	-5,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-9,3	-7,6	-5,3	-5,3
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Bromma stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 347,7	-1 396,1	-1 396,1	-1 396,1
Drift och underhåll	-1 343,3	-1 391,2	-1 391,2	-1 391,2
Avskrivningar	-3,1	-3,4	-3,4	-3,4
Internräntor	-1,3	-1,5	-1,5	-1,5
Intäkter	45,1	48,5	48,5	48,5
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 302,6	-1 347,6	-1 347,6	-1 347,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-11,1	-8,7	-5,2	-5,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-11,1	-8,7	-5,2	-5,2

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 100,4	-1 148,2	-1 148,2	-1 148,2
Drift och underhåll	-1 094,9	-1 142,0	-1 142,0	-1 142,0
Avskrivningar	-4,0	-4,5	-4,5	-4,5
Internräntor	-1,5	-1,7	-1,7	-1,7
Intäkter	45,4	48,7	48,7	48,7
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 055,0	-1 099,5	-1 099,5	-1 099,5
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-9,3	-7,1	-3,6	-3,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-9,3	-7,1	-3,6	-3,6
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Norrmalms stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 045,8	-1 076,5	-1 076,5	-1 076,5
Drift och underhåll	-1 040,2	-1 070,4	-1 070,4	-1 070,4
Avskrivningar	-4,4	-4,8	-4,8	-4,8
Internräntor	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
Intäkter	36,5	34,6	34,6	34,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 009,3	-1 041,9	-1 041,9	-1 041,9
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-7,1	-10,4	-4,9	-4,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-7,1	-10,4	-4,9	-4,9

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Östermalms stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 244,7	-1 291,3	-1 291,3	-1 291,3
Drift och underhåll	-1 240,8	-1 287,0	-1 287,0	-1 287,0
Avskrivningar	-2,7	-2,9	-2,9	-2,9
Internräntor	-1,2	-1,4	-1,4	-1,4
Intäkter	42,9	43,6	43,6	43,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 201,8	-1 247,7	-1 247,7	-1 247,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-8,0	-6,9	-4,1	-4,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-8,0	-6,9	-4,1	-4,1
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Södermalms stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-2 138,8	-2 218,5	-2 218,5	-2 218,5
Drift och underhåll	-2 129,9	-2 208,0	-2 208,0	-2 208,0
Avskrivningar	-6,2	-7,4	-7,4	-7,4
Internräntor	-2,7	-3,1	-3,1	-3,1
Intäkter	70,2	70,5	70,5	70,5
Summa stadsdelsnämnd - netto	-2 068,6	-2 148,0	-2 148,0	-2 148,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-12,7	-12,4	-5,7	-5,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-12,7	-12,4	-5,7	-5,7

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-2 184,9	-2 245,3	-2 245,3	-2 245,3
Drift och underhåll	-2 180,7	-2 239,8	-2 239,8	-2 239,8
Avskrivningar	-2,9	-3,8	-3,8	-3,8
Internräntor	-1,3	-1,7	-1,7	-1,7
Intäkter	65,1	68,7	68,7	68,7
Summa stadsdelsnämnd - netto	-2 119,8	-2 176,6	-2 176,6	-2 176,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-12,4	-8,8	-5,6	-5,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-12,4	-8,8	-5,6	-5,6
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 038,3	-1 071,0	-1 071,0	-1 071,0
Drift och underhåll	-1 034,3	-1 066,5	-1 066,5	-1 066,5
Avskrivningar	-2,8	-3,1	-3,1	-3,1
Internräntor	-1,2	-1,4	-1,4	-1,4
Intäkter	31,2	30,9	30,9	30,9
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 007,1	-1 040,1	-1 040,1	-1 040,1
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-8,3	-5,6	-3,1	-3,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-8,3	-5,6	-3,1	-3,1

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Farsta stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 425,8	-1 491,1	-1 491,1	-1 491,1
Drift och underhåll	-1 422,7	-1 487,6	-1 487,6	-1 487,6
Avskrivningar	-2,1	-2,4	-2,4	-2,4
Internräntor	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
Intäkter	44,0	45,8	45,8	45,8
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 381,8	-1 445,3	-1 445,3	-1 445,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-7,0	-6,0	-3,5	-3,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-7,0	-6,0	-3,5	-3,5
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Älvsjö stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-554,4	-582,4	-582,4	-582,4
Drift och underhåll	-552,7	-580,8	-580,8	-580,8
Avskrivningar	-1,1	-1,0	-1,0	-1,0
Internräntor	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Intäkter	18,0	19,0	19,0	19,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-536,4	-563,4	-563,4	-563,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-5,1	-5,6	-1,7	-1,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-5,1	-5,6	-1,7	-1,7

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 743,6	-1 821,9	-1 821,9	-1 821,9
Drift och underhåll	-1 739,6	-1 815,8	-1 815,8	-1 815,8
Avskrivningar	-2,8	-4,2	-4,2	-4,2
Internräntor	-1,2	-1,9	-1,9	-1,9
Intäkter	70,3	72,0	72,0	72,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 673,3	-1 749,9	-1 749,9	-1 749,9
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-8,6	-11,0	-4,0	-4,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-8,6	-11,0	-4,0	-4,0
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				

Skärholmens stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2015 och inriktning för 2016 och 2017

Mnkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 061,4	-1 124,5	-1 124,5	-1 124,5
Drift och underhåll	-1 056,3	-1 118,3	-1 118,3	-1 118,3
Avskrivningar	-3,6	-4,5	-4,5	-4,5
Internräntor	-1,5	-1,7	-1,7	-1,7
Intäkter	22,4	23,7	23,7	23,7
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 039,0	-1 100,8	-1 100,8	-1 100,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-6,4	-7,4	-2,4	-2,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-6,4	-7,4	-2,4	-2,4

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
--	--	--	--	--

Förslag till KF-indikatorer

Förslag på ytterligare indikatorer kommer tas fram under 2015.

I Ett Stockholm som håller samman

I.1 ALLA BARN I STOCKHOLM HAR JÄMLIKA UPPVÄXTVILLKOR

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,6 %	3,6 %	3,6 %

I.2 UTBILDNINGEN HAR HÖG KVALITET OCH ELEVER FÅR TID FÖR LÄRANDE

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel förskollärare av antal anställda	39 %	40 %	41 %
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	4,9
Andel nöjda föräldrar i förskola	85 %	85 %	85 %
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,7	3,8	3,8
Antal barn per grupp	16	16	16
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	78 %	79 %	80 %
Andel elever som är behöriga till nationella program	88 %	89 %	90 %
Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	81 %	82 %	83 %
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	88 %	89 %	90 %
Andel legitimerade lärare i grundskolan	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel gymnasieelever med examen	74 %	75 %	76 %
Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	94 %	95 %	96 %
Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel grundskolelärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andelen förskolor med mindre än 25 % personal med pedagogisk examen	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

I.3 ALLA BARN HAR LIKA MÖJLIGHETER I FÖRSKOLAN OCH SKOLAN

Indikatorer tas fram under året

I.4 TIDIGA SOCIALA INSATSER SKAPAR JÄMLIKA LIVSCHANSER FÖR ALLA

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen (utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	84 %
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	25 %
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF)	80 %	80 %	80 %
Andel barn och ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak (IoF)	-	90 %	-
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol (IoF)	-	48 %	-
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika (IoF)	-	90 %	-

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal hemlösa	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

I.5 STOCKHOLM ÄR EN STAD SOM HÅLLER IHOP, MED TRYGGA OCH LEVANDE STADSDELAR

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	74 %	75 %	75 %
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (risk- och sårbarhetsanalys)	100 %	100 %	100 %
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	56 %	56 %	57 %
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park- och grönområden	62 %	63 %	63 %

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

I.6 STOCKHOLM ÄR EN STAD MED HÖGT BOSTADSBYGGANDE DÄR ALLA KAN BO

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antal markanvisade bostäder	8 000 st	8 000 st	8 500 st
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	5 000 st	7 000 st	8 000 st
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i nya tunnelbanans influensområde	1 700	2 400	2 700
Antal påbörjade bostäder	5 000 st	5 000 st	7 000 st
Antal påbörjade hyresrätter	1 500 st	1 500 st	2 000 st
Antal färdigställda studentbostäder	600 st	1 300 st	1 600 st
Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	350	350	350
Nöjdhet bland hyresgäster i stadens bostadsbolag	Öka	Öka	Öka

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antal markanvisade studentbostäder	tas fram av	tas fram av	tas fram av

Bilaga 5:4

	nämnden	nämnden	nämnden
Antal påbörjade studentbostäder	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Genomsnittlig tid från start-PM till beslutad detaljplan, alla planer (månader)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal markanvisade bostäder i nya tunnelbanans influensområde	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal påbörjade bostäder i nya tunnelbanans influensområde, där detaljplanen antagits from 1 jan 2014	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal påbörjade bostäder med särskild service	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal färdigställda bostäder med särskild service	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

I.7 STOCKHOLM HAR ETT RIKT UTBUD AV IDROTT OCH FRITID SOM ÄR TILLGÄNGLIGT FÖR ALLA.

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms stads idrottsutbud	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Ungdomars nöjdhet med tillgång till idrottsmöjligheter	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andelen ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

I.8 ALLA ÄLDRE HAR EN TRYGG ÅLDERDOM OCH FÅR EN ÄLDREMSORG AV GOD KVALITET

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	86 %	87 %
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	86 %	87 %
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	95 %
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	87 %	88 %
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	90 %
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	77 %	78 %	79 %
Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel utevistelse för boende - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

2. Ett klimatsmart Stockholm

2.1 STOCKHOLM ÄR KLIMATNEUTRALT

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kwh/m ²	100 %	100 %	100 %
Växthusgasutsläpp per stockholmare (ton/inv)	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %
Elanvändning per kvadratmeter	32 kWh	32 kWh	32 kWh
Energianvändning per m ²	160 kWh	155 kWh	155 kWh
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Antal miljöklassade byggnader	fastställs 2015	fastställs 2015	fastställs 2015
Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel elbilar	10 %	11 %	12 %

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel m ² area som energieffektiviserats vid större ombyggnad	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse	tas fram nämnd/styrelse
Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

2.2 TRANSPORTER I STOCKHOLM ÄR HÅLLBARA

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antalet cykelpassager över Innerstadssnittet	68 000	70 000	72 000
Färdmedelsandel cykel	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Färdmedelsandel gång	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Färdmedelsandel kollektivtrafik	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Färdmedelsandel bil	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18 km/h	18 km/h	18 km/h

Bilaga 5:6

Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	31 km/h	31 km/h	31 km/h
Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator. Förändring från föregående år.	0 %	0 %	0 %
Procentuell förlängning av restiden, ytterstadsgator. Förändring från föregående år.	0 %	0 %	0 %
Restidspålitlighet	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Hastighetsefterlevnad	63 %	64 %	64 %
Säkra passager för gång-, cykel- och moped	36 %	37 %	38 %

2.3 STOCKHOLM HAR REN LUFT OCH RENT VATTEN

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Total fosforhalt i sjöar	83 %	83 %	83 %

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel dubbdäck	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen	tas fram av nämnden/styrelsen
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft (1)	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

2.4 DET ÄR ENKELT ATT VÄLJA EN MILJÖVÄNLIG LIVSSTIL

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	25 %	30 %	32 %

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

3.1 STOCKHOLM ÄR EN VÄRLDSLEDANDE KUNSKAPSREGION

Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
---	---------------	---------------	---------------

3.2 FÖRETAG VÄLJER ATT ETABLERA SIG I STOCKHOLM

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	71	72	73
Företagens nöjdhet med bemötandet	72	73	74
Antal nystartade företag	Öka	Öka	Öka

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antal företag som staden har lotsat	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen	tas fram av styrelsen

3.3 FLER JOBBAR, HAR TRYGGA ANSTÄLLNINGAR OCH FÖRSÖRJER SIG SJÄLVA

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	81 %	81 %	81 %
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	500 st	500 st	500 st
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5 100	5 100	5 100

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel aspiranter som har avslutats, exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel aspiranter upp till 25 år som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen personer med ekonomiskt bistånd längre än tio	tas fram av	tas fram av	tas fram av

Bilaga 5:8

månader som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	nämnden	nämnden	nämnden
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen ungdomar (16-24 år) som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

3.4 I STOCKHOLM ÄR DET ENKELT ATT UTBILDA SIG GENOM HELA LIVET

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel kursdeltagare inom SFI med godkänt betyg efter fullföljd kurs	93 %	94 %	94 %
Andel godkända SFI-elever efter 600 timmar	67 %	68 %	69 %
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	84 %	85 %	85 %
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	86 %	87 %	87 %

3.5 STOCKHOLMS STADS EKONOMI ÄR LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR.

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	30 %	30 %
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	34 %	34 %
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	100 %
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	7 %	7 %	7 %
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	100 %	100 %
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	34 %	34 %
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	30 %	30 %
Administrationns andel av de totala kostnaderna	Minska	minska	Minska

4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

4.1 STOCKHOLM ÄR FRITT FRÅN DISKRIMINERING

Indikatorer tas fram under året

4.2 STOCKHOLMS STAD ÄR EN BRA ARBETSGIVARE MED GODA ARBETSVILLKOR

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Aktivt Medskapandeindex	82	83	83
Motivationsindex	82	82	83
Ledarskapsindex	78	79	80
Styrningsindex	82	82	83
Sjukfrånvaro	4,4 %	4,4 %	4,4 %
Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %
Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel utrikes födda chefer i staden	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Sjukfrånvaro dag 1-14	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

4.3 STOCKHOLM ÄR EN STAD SOM RESPEKTERAR OCH LEVER UPP TILL MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH BARNKONVENTIONEN

Indikatorer tas fram under året

4.4 STOCKHOLM ÄR EN STAD DÄR INGEN BEHÖVER VARA RÄDD FÖR VÅLD

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel sökande som får hjälp av tjej och kvinnojourer	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

4.5 STOCKHOLM ÄR EN TILLGÄNGLIG STAD FÖR ALLA

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla	87 %	88 %	88 %
Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	53 %	54 %	54 %
Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	62 %	63 %	63 %
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	88 %	90 %
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	86 %	88 %
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	89 %	90 %
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	90 %	91 %
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	68 %	71 %	73 %
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	86 %	86 %

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne- och utemiljö är tillgänglig och användbar. (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel invånare som är nöjda med service och bemötande hos kontaktcenter Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

4.6 STOCKHOLM ÄR EN DEMOKRATISK STAD DÄR MEDBORGARNA HAR INFLYTANDE

Indikatorer tas fram under året

4.7 ALLA STOCKHOLMARE HAR NÄRA TILL KULTUR OCH EGET SKAPANDE

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel stockholmare som har tagit del av stadens kulturinstitutioner	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015
Andel ungdomar (10-17) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	Tas fram 2015	Tas fram 2015	Tas fram 2015

Obligatorisk nämndindikator

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Det fria kulturlivets intäkter exkl. offentliga bidrag	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

4.8 OFFENTLIG UPPHANDLING UTVECKLAR STADEN I HÅLLBAR RIKTNING

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2015	KF:s årsmål 2016	KF:s årsmål 2017
Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse
Andel relevanta upphandlingar för byggande och renovering där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse	tas fram av nämnd/styrelse

Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2014-2017 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Förskoleverksamhet 1-5 år	53 300	54 500	55 200	56 100
<i>varav fristående förskoleverksamhet</i>	<i>19 500</i>	<i>19 900</i>	<i>20 100</i>	<i>20 500</i>

Grundschablonen för förskoleverksamhet för 2015 utgår enligt följande.

Prestation, kr	1/1 2014	1/1 2015
Grundschablon 1-3 år*	141 232	144 276
Grundschablon 4-5 år*	118 560	121 115
Allmän förskoleschablon	56 349	57 563

* Avgår pedagogisk omsorg, 15 800 kr för lokalkostnader

Tillägg pedagogisk omsorg, 4 800 kr för slitage

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden har fått grundschabloner för förskolan utifrån inskrivningen den 31 mars 2014. Slutlig justering av budget 2015 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december. I schablonen för förskola ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen samt medel för omsorg på obekvämt arbetstid. Samtliga förskolor som är anslutna till den stadsgemensamma förskolekön bidrar till att minska kostnaderna för barnomsorgsgarantin och får därför en ökad schablon med 1 000 kr per inskrivet barn.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2015 aviserat en indexering av inkomsttaket i maxtaxan från och med den 1 juli 2015. Vid beslut om förändring av avgifterna kommer nytt beslut om peng till fristående anordnare att fattas. Nedan redovisas initial peng till fristående utförare som tidigare framtagen på en schabloniserad genomsnittlig avgift per stadsdelsområde.

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon	Genomsnittlig avgift	Moms komp.	Peng	Pedagogisk omsorg* peng
Rinkeby-Kista	144 276	4 930	8 657	148 003	137 003
Spånga-Tensta	144 276	7 340	8 657	145 593	134 593
Hässelby-Vällingby	144 276	7 760	8 657	145 173	134 173
Bromma	144 276	9 360	8 657	143 573	132 573
Kungsholmen	144 276	10 500	8 657	142 433	131 433
Norrmalm	144 276	9 600	8 657	143 333	132 333

Bilaga 6:2

Östermalm	144 276	10 160	8 657	142 773	131 773
Södermalm	144 276	10 040	8 657	142 893	131 893
Enskede-Årsta-Vantör	144 276	8 260	8 657	144 673	133 673
Skarpnäck	144 276	8 310	8 657	144 623	133 623
Farsta	144 276	8 400	8 657	144 533	133 533
Älvsjö	144 276	9 580	8 657	143 353	132 353
Hägersten-Liljeholmen	144 276	9 950	8 657	142 983	131 983
Skärholmen	144 276	5 770	8 657	147 163	136 163

* Avgår pedagogisk omsorg, 15 800 kr för lokalkostnader

Tillägg pedagogisk omsorg, 4 800 kr för slitage

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon	Genom- snittlig avgift	Moms komp.	Peng	Pedagogisk omsorg* peng
Rinkeby-Kista	121 115	4 930	7 267	123 452	112 452
Spånga-Tensta	121 115	7 340	7 267	121 042	110 042
Hässelby-Vällingby	121 115	7 760	7 267	120 622	109 622
Bromma	121 115	9 360	7 267	119 022	108 022
Kungsholmen	121 115	10 500	7 267	117 882	106 882
Norrmalm	121 115	9 600	7 267	118 782	107 782
Östermalm	121 115	10 160	7 267	118 222	107 222
Södermalm	121 115	10 040	7 267	118 342	107 342
Enskede-Årsta-Vantör	121 115	8 260	7 267	120 122	109 122
Skarpnäck	121 115	8 310	7 267	120 072	109 072
Farsta	121 115	8 400	7 267	119 982	108 982
Älvsjö	121 115	9 580	7 267	118 802	107 802
Hägersten-Liljeholmen	121 115	9 950	7 267	118 432	107 432
Skärholmen	121 115	5 770	7 267	122 612	111 612

* Avgår pedagogisk omsorg, 15 800 kr för lokalkostnader

Tillägg pedagogisk omsorg, 4 800 kr för slitage

Peng till fristående anordnare av allmän förskola

Fr.o.m. 1 jan	Scha- blon	Moms- komp.	Peng
Allmän förskola	57 563	3 454	61 017

Fritidshem

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2014-2017 för det totala antalet barn i fritidshem.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Fritidshem 6-12 år	36 700	39 200	40 400	41 600
<i>varav fristående fritidshem</i>	<i>7 000</i>	<i>7 500</i>	<i>7 700</i>	<i>8 100</i>

Schablonen för fritidshem för 2015 utgår enligt följande.

Prestation, kr	1/1 2014	1/1 2015
Grundschaablon*	45 419	46 702

* För barn inskrivna i pedagogisk omsorg och för barn i skolår 4-6 avgår 8 400 kr för lokal-kostnader. För barn inskrivna i pedagogisk omsorg lämnas istället ett tillägg på 4 800 kr för slitage.

I schablonen för fritidshem ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen samt medel för omsorg på obekvämt arbetstid.

Utbildningsnämnden har fått grundschaabloner för fritidshem utifrån inskrivningen vårterminen 2014. Slutlig justering av budget år 2015 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2015 aviserat en indexering av inkomsttaket i maxtaxan från och med den 1 juli 2015. Vid beslut om förändring av avgifterna kommer nytt beslut om peng till fristående anordnare att fattas. Nedan redovisas initial peng till fristående utförare som tidigare framtagen på en schabloniserad genomsnittlig avgift per stadsdelsområde.

Peng till fristående anordnare av fritidshem**Fritidshem 6-9 år**

Stadsdelsnämnd	Schaablon	Genomsnittlig avgift	Moms komp.	Peng	Pedagogisk omsorg* peng	10-12 år exkl. lokal-kostnad
Rinkeby-Kista	46 702	3 700	2 802	45 804	42 204	37 404
Spånga-Tensta	46 702	5 510	2 802	43 994	40 394	35 594
Hässelby-Vällingby	46 702	6 050	2 802	43 454	39 854	35 054
Bromma	46 702	6 900	2 802	42 604	39 004	34 204
Kungsholmen	46 702	7 080	2 802	42 424	38 824	34 024
Norrmalm	46 702	7 060	2 802	42 444	38 844	34 044
Östermalm	46 702	6 940	2 802	42 564	38 964	34 164
Södermalm	46 702	6 840	2 802	42 664	39 064	34 264
Enskede-Årsta-Vantör	46 702	5 930	2 802	43 574	39 974	35 174
Skarpnäck	46 702	5 910	2 802	43 594	39 994	35 194
Farsta	46 702	5 920	2 802	43 584	39 984	35 184
Älvsjö	46 702	6 740	2 802	42 764	39 164	34 364
Hägersten-Liljeholmen	46 702	6 650	2 802	42 854	39 254	34 454

Bilaga 6:4

Skärholmen	46 702	4 180	2 802	45 324	41 724	36 924
------------	--------	-------	-------	--------	--------	--------

* Avgår pedagogisk omsorg, 8 400 kr för lokalkostnader

Tillägg pedagogisk omsorg, 4 800 kr för slitage

Fritidsklubb

2015 införs en av kommunfullmäktige beslutad schablon för elever i fritidsklubb. Utbildningsnämnden får schabloner för fritidsklubb utifrån inskrivningen vårterminen 2014. Slutlig justering av budget år 2015 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december.

Schablonen för fritidsklubb för 2015 utgår enligt följande.

Prestation, kr	1/1 2014	1/1 2015
Schablon		6 500

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2014-2017 för det totala antalet elever i grundskola inkl. förskoleklass.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Grundskola inkl. förskoleklass	85 400	91 000	94 200	96 800
<i>varav fristående grundskola inkl. förskoleklass</i>	<i>18 300</i>	<i>19 600</i>	<i>20 400</i>	<i>21 000</i>

Grundschablonen för grundskoleverksamhet för 2015 utgår enligt följande

Prestation, kr	1/1 2014	1/1 2015
Grundschablon skolår 0-3	72 236	74 989
Grundschablon skolår 4-6	75 981	77 791
Grundschablon skolår 7-9	88 370	90 475

Utbildningsnämnden har fått grundschabloner för grundskola utifrån inskrivningen vårterminen 2014. Slutlig justering av budget år 2015 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december.

Peng till fristående grundskola och internationella skolor

Fr.o.m. 1 jan	Schablon	Moms komp.	Peng
Peng skolår 0-3	74 989	4 499	79 488
Peng skolår 4-6	77 791	4 667	82 459
Peng skolår 7-9	90 475	5 429	95 904

Grundsärskola

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2014-2017 för det totala antalet elever i särskola.

Verksamhet, antal elever	2014	2015	2016	2017
Grundsärskola inkl. förskoleklass	820	820	850	870
Fritidshem i grundsärskola	420	420	445	455

Grundschablon för undervisning grundsärskola för 2015 utgår enligt följande.

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
Behovsgrupp 1 skolår 0-3	184 147	188 843
Behovsgrupp 2 skolår 0-3	244 114	249 851
Behovsgrupp 3 skolår 0-3	347 441	354 972
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 0-3	486 736	496 686
Behovsgrupp 1 skolår 4-6	187 447	191 192
Behovsgrupp 2 skolår 4-6	247 413	252 200
Behovsgrupp 3 skolår 4-6	350 741	357 322
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 4-6	490 036	499 036
Behovsgrupp 1 skolår 7-9	199 893	203 935
Behovsgrupp 2 skolår 7-9	259 860	264 943
Behovsgrupp 3 skolår 7-9	363 187	370 064
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 7-9	502 483	511 779

Skolskjutsschablon grundsärskola 2015 utgår enligt följande.

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
Behovsgrupp 1 skolår 0-9	5 718	9 970
Behovsgrupp 2 skolår 0-9	15 246	22 484
Behovsgrupp 3 skolår 0-9	53 359	62 161
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 0-9	83 849	123 610

Tilläggschablon för särskoleelever i fritidshem

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
Behovsgrupp 1 skolår 0-6	114 970	116 967
Behovsgrupp 2 skolår 0-6	129 935	132 191
Behovsgrupp 3 skolår 0-6	162 990	165 820
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 0-6	214 907	218 639

I schablonerna för grundsärskolan ingår medel för alla resurser som krävs för att fullgöra skoluppdraget och innefattar även medel till lokaler. Utöver ovanstående schablon utgår ordinarie fritidshemsschablon.

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i december 2015 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Utbildningsnämnden kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden har fått grundschabloner utifrån inskrivningen i mars 2014. Slutlig justering av budget år 2015 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december.

Bilaga 6:6

Gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för det totala antalet elever i gymnasieskolan.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Gymnasieskola	26 320	24 892	25 125	25 647
varav fristående gymnasieskola	10 110	9 996	10 182	10 436

Schabloner gymnasieskola

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
	93 586	95 951

Gymnasiesärskola

Tabellen nedan visar prognos för det totala antalet elever i gymnasiesärskolan.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Gymnasiesärskola	452	445	446	454

Schabloner gymnasiesärskola

Kr/elev	1/1 2013	1/1 2014	1/1 2015
Behovsgrupp 1	190 356	201 262	200 198
Behovsgrupp 2	254 075	267 530	258 212
Behovsgrupp 3	383 765	402 408	357 149
Behovsgrupp 4	539 443	564 313	491 515
Behovsgrupp 5	539 443	564 313	491 515

Skolskjutsschablon gymnasiesärskola 2015 utgår enligt följande.

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
Behovsgrupp 1	0	10 020
Behovsgrupp 2	0	22 596
Behovsgrupp 3	0	62 472
Behovsgrupp 4 o. 5	0	124 228

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i tertialrapport 2 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Utbildningsnämnden kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räckt till.

Sfi

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2012–2015 för det totala antalet studerande i sfi.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Antal heltidsstuderande	9 500	10 100	10 100	10 100

Schabloner sfi

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
	24 924	25 574
	924	

Vuxenutbildning

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2014–2016 för det totala antalet heltids-studerande i vuxenutbildningen.

Verksamhet	2014	2015	2016	2017
Grundläggande vuxenutbildning	1 500	1 237	1 300	1 300
Gymnasial vuxenutbildning	5 000	5 000	5 000	5 000
Särvux	200	200	200	200

Schabloner vuxenutbildning

Kr/elev	1/1 2014	1/1 2015
Grundläggande vuxenutbildning	0	50 202

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Schabloner 2015

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per år. Nivåerna för vuxenboende och barnboende är höjda med 3,1 procent. Nivåerna för daglig verksamhet och korttidsvistelse är höjda med 4,6 procent. .

Vuxenboende:

Eget boende med boendestöd	71 802
Servicebostad:	
Grundpeng (0-10 poäng)	198 488
Nivå 1 (11-20 poäng)	310 397
Nivå 2 (21-30 poäng)	421 192
Nivå 3 (31-40 poäng)	591 641
Nivå 4 (41-50 poäng)	821 960
Nivå 5 (51-60 poäng)	1 036 041
Nivå 6 (61-70 poäng)	1 190 913
Nivå 7 (71-80 poäng)	1 335 953
Nivå 8 (81-100 poäng)	1 589 248
Gruppboendestad:	
Grundpeng (0-20 poäng)	305 367
Nivå 1 (21-30 poäng)	528 670
Nivå 2 (31-40 poäng)	699 118
Nivå 3 (41-50 poäng)	929 437
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 143 518
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 298 390
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 443 430
Nivå 7 (81-100 poäng)	1 696 726
Nattschabloner - Egen regi (per enhet)	454 011
Nattschabloner -Köpt plats (per person)	113 447

Bilaga 6:8

Barnboende:

Barnboende över 12 år:	
Grundpeng (0-20 poäng)	320 636
Nivå 1 (21-30 poäng)	555 103
Nivå 2 (31-40 poäng)	734 074
Nivå 3 (41-50 poäng)	975 910
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 200 694
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 363 310
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 515 602
Nivå 7 (81-100 poäng)	1 781 563
Nattschabloner - Köpt plats (per person)	113 447
Nattschabloner – Egen regi (per enhet)	454 011
Familjehem för barn	261 784
Barnboende under 12 år	1 781 563

Daglig verksamhet - Heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	101 578
Nivå 2 (16-25 poäng)	204 673
Nivå 3 (26-40 poäng)	261 201
Nivå 4 (41-55 poäng)	333 757
Nivå 5 (56-70 poäng)	406 312
Nivå 6 (71-85 poäng)	451 255
Nivå 7 (86-100 poäng)	515 363

Daglig verksamhet - Deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	81 219
Nivå 2 (16-25 poäng)	163 738
Nivå 3 (26-40 poäng)	209 004
Nivå 4 (41-55 poäng)	267 049
Nivå 5 (56-70 poäng)	325 094
Nivå 6 (71-85 poäng)	361 047
Nivå 7 (86-100 poäng)	412 268
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	63 322
Nivå 2 (16-25 poäng)	127 511
Nivå 3 (26-40 poäng)	162 690
Nivå 4 (41-55 poäng)	207 989
Nivå 5 (56-70 poäng)	253 094
Nivå 6 (71-85 poäng)	281 141
Nivå 7 (86-100 poäng)	321 043

Daglig verksamhet – med personlig assistans, Deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	50 599
Nivå 2 (16-25 poäng)	101 970
Nivå 3 (26-40 poäng)	130 209
Nivå 4 (41-55 poäng)	166 353
Nivå 5 (56-70 poäng)	202 494
Nivå 6 (71-85 poäng)	224 952
Nivå 7 (86-100 poäng)	256 853
Korttidsvistelse:	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	60 724
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	151 686
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	242 773
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	333 860
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	93 118
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	232 735
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	372 352
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	512 090
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	129 969
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	324 862
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	519 755
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	714 768

LSS-peng 2015

Samtliga ersättningar är uttryckta i kr per dygn eller dag. LSS-pengen har höjts med 3,1 procent för barn- och vuxenboende och med 4,6 procent för daglig verksamhet och korttidshem.

	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Servicebostad:			
Grundpeng	517	545	545
Nivå 1	808	852	852
Nivå 2	1 096	1 155	1 155
Nivå 3	1 540	1 623	1 623
Nivå 4	2 139	2 255	2 255
Nivå 5	2 697	2 842	2 842
Nivå 6	3 100	3 267	3 267
Nivå 7	3 477	3 665	3 665
Nivå 8	4 136	4 360	4 360
Gruppboende:			
Grundpeng	671	707	831

Bilaga 6:10

Nivå 1	1 252	1 320	1 444
Nivå 2	1 696	1 787	1 911
Nivå 3	2 295	2 419	2 543
Nivå 4	2 853	3 007	3 130
Nivå 5	3 256	3 431	3 555
Nivå 6	3 633	3 829	3 953
Nivå 7	4 292	4 524	4 648
	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Barnboende över 12 år:			
Grundpeng	711	749	873
Nivå 1	1 321	1 392	1 516
Nivå 2	1 787	1 883	2 007
Nivå 3	2 416	2 547	2 671
Nivå 4	3 001	3 163	3 287
Nivå 5	3 425	3 610	3 733
Nivå 6	3 821	4 027	4 151
Nivå 7	4 513	4 757	4 881
Barnboende under 12 år	4 513	4 757	4 884
Nattschablon (max 4 schabloner per boende)	295	311	311
Korttidsvistelse:			
Nivå 1	2 094	2 206	2 484
Nivå 2	3 351	3 532	3 812
Nivå 3	4 781	5 040	5 319
Daglig verksamhet - Heltid:			
Nivå 1	207	218	364
Nivå 2	583	615	761
Nivå 3	790	833	979
Nivå 4	1 055	1 112	1 258
Nivå 5	1 320	1 391	1 538
Nivå 6	1 484	1 565	1 711
Nivå 7	1 718	1 811	1 958

Daglig verksamhet - Deltid:			
Nivå 1	165	174	291
Nivå 2	467	492	609
Nivå 3	632	666	783
Nivå 4	844	890	1 007
Nivå 5	1 056	1 113	1 230

Nivå 6	1 188	1 252	1 369
Nivå 7	1 375	1 449	1 566

Daglig verksamhet – med personlig assistans, Heltid:			
Nivå 1	82	86	232
Nivå 2	318	334	480
Nivå 3	445	469	615
Nivå 4	611	644	790
Nivå 5	775	817	963
Nivå 6	878	925	1 071
Nivå 7	1 023	1078	1 225
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Deltid:			
Nivå 1	65	69	186
Nivå 2	254	267	384
Nivå 3	356	375	492
Nivå 4	489	515	632
Nivå 5	620	654	771
Nivå 6	702	740	857
Nivå 7	818	863	980

Ersättningsnivåer för korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Beslut tas i denna budget om ett valfrihetssystem för korttidstillsyn för skolungdom över 12 år. De nivåer som presenteras nedan är i jämförelse med tidigare förslag uppräknade till 2015 års nivå. Valfrihetssystemet, och därmed pengarna, för denna verksamhet börjar gälla först 2016-01-01 på grund av att en upphandling av verksamheten måste ske innan en gemensam peng kan börja gälla.

Nivå	Heltid – Kommunal regi	Deltid – Kommunal regi	Heltid – Privat regi	Deltid – Privat regi
1	94 909	71 182	96 997	72 748
2	151 856	113 892	155 196	116 397
3	227 783	170 837	232 795	174 596
4	341 676	256 257	349 133	261 895

Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har.

Bilaga 6:12

Äldreomsorg

Ersättningsnivåer år 2015 för hemtjänst i ordinärt boende

Ersättningen är höjd med 4,0 procent jämfört med 2014. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster vilket inte enskilda utförare har.

Insattstyp	Ersättningsbelopp	Ersättningsbelopp
	- Kommunal regi	- Enskild regi
Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg (07.00-22.00)	388 kr/timme	398 kr/timme
Insats i ordinärt boende natt (22.00-07.00)	196 kr/insats	200 kr/insats
Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende	148 kr/månad	151 kr/månad

De nivåer som till och med 2013 använts som ersättning av hemtjänst har, i mer eller mindre modifierad form, använts för hemtjänst i servicehus. Det finns dock ingen styrning från kommunfullmäktige vilken ersättning som nämnder beslutar för servicehus och därmed heller ingen anledning att fastställa dessa nivåer i detta dokument. Som vägledning för att ersätta servicehusen kan de nivåer som angavs i budget 2013 kompletteras med den uppräknings av hemtjänstens ersättning som gjordes i budget 2014 och i denna budget.

Ersättningsnivåer år 2015 för avlösning och ledsagning

Ersättningen är uppräknad med 4,0 procent jämfört med 2014. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Enligt ramavtalet ska även sex kronor per timme utgå till utförare av ledsagning för att täcka ledsagarens utlägg i samband med aktiviteten.

Insattstyp	Ersättningsbelopp -	Ersättningsbelopp -
	Kommunal regi	Enskild regi
Insats dagtid (07.00-19.00)	342 kr/timme	351 kr/timme
Insats kväll (19.00-22.00)	364 kr/timme	373 kr/timme
Insats natt (22.00-07.00)	395 kr/timme	405 kr/timme
Insatser fredag 19.00 - måndag 07.00	395 kr/timme	405 kr/timme
Storhelger	448 kr/timme	459 kr/timme

Ersättningsnivåer per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre

Enligt bilaga 4 till "Översyn av ersättningsmodellen för vård- och omsorgsboenden" (dnr 327-1046/2013) ska indexuppräknings för 2015 basera sig på förändringen mellan Omsorgsprisindex (OPI) 2014 och 2013. För 2015 innebär detta en uppräknings av ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende med 2,1 procent. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) mellan juli 2013 och juli 2014. Detta innebär för 2015 att lokalschablonen är oförändrad.

Ersättningsnivåerna för 2015 är följande:

	Kommunal regi, per dygn	Enskild regi, per dygn
Somatisk inriktning	1 748	1 821
Demensinriktning	1 857	1 935
Tom plats dag 1-7	1 207	1 258
Parboende	482	502
Lokalschablon	105	130

Ersättningsnivåer per dag till utförare dagverksamhet för äldre

Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet är höjd med 3 procent jämfört med 2014. Kommunfullmäktige fastställer även nivåerna för stadens egna verksamheter. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Utöver nedanstående ersättning utgår en schablon till privata utförare med 82 kr per närvarodag, för verksamhets- och lokalytor. För egen regi och entreprenader hanteras hyran central på hos beställaren och ingen lokalpeng utgår till utföraren.

Regiform	Demensdagvård kr/dag	Social dagvård kr/dag
Kommunal regi	490	448
Enskild regi	502	459

Flyktningmottagning

Schablon för flyktningmottagande utgår enligt följande.

Ålder	kr
0-15 år	32 600
16-64 år	37 900
65- år	23 300

Socialpsykiatri

I budget 2014 justerades ersättningsnivåerna inom socialpsykiatrien på grund av generell effektivisering. I budget 2015 justeras ersättningsnivåerna och består dels av en återföring av föregående års effektivisering med 0,9 procent och dels av en uppräknings med 2,1 procent. Totalt medför detta en uppräknings om 3 procent jämfört med 2014 års ersättningsnivåer.

Bilaga 6:14

Peng till kommunalt driven verksamhet

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)		Stödboende 365 dgr (per dag)		Boendestöd 260 dgr (per månad)		Sysselsättning 260 dgr (per pass /halvdag =3 tim)	
	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>
Nivå 1	0-14	1 046	0-12	306	0-10 (1-7 tim)	1 653	0-8	327
Nivå 2	16-38	1 271	14-36	403	12-34 (8-18 tim)	4 777	10-16	378
Nivå 3	40-72	1 378	38-72	506	36- (19-tim)	9 038	18-24	459

Peng till privat driven verksamhet

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)		Stödboende 365 dgr (per dag)		Boendestöd 260 dgr (per månad)		Sysselsättning 260 dgr (per pass /halvdag =3 tim)	
	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>
Nivå 1	0-14	1 072	0-12	313	0-10 (1-7 tim)	1 685	0-8	335
Nivå 2	16-38	1 302	14-36	412	12-34 (8-18 tim)	4 891	10-16	387
Nivå 3	40-72	1 411	38-72	517	36- (19-tim)	9 256	18-24	471

Ersättning per insatsform	Stödboende
Kväll/natt	335

Schablonersättning för lokal- och verksamhetsyta

Ersättning per insatsform	Boende med särskild service 365 dgr (per dygn)	Stödboende 365 dgr (per dag)	Boendestöd 260 dgr (per månad)	Sysselsättning 260 dgr (per pass /halvdag =3 tim)
Kommunal regi/entreprenad			123	26
Privat regi	52	39	123	26

Avgifter m.m.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Avgifter för förskola och fritidsverksamhet

Regeringen har i budgetpropositionen för 2015 aviserat en indexering av inkomsttaket i maxtaxan från och med den 1 juli 2015. Avgifterna nedan gäller fram till dess att nytt beslut fattas.

Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

Heltidstaxa

Heltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet. I och med riksdagens beslut om allmän förskola för 3-åringar fr.o.m. den 1 juli 2010 tillämpas deltidstaxa även för 3-åringar motsvarande förskolebarn 4-5 år.

Barn 1	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 260 kr/mån
Barn 2	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

Deltidstaxa

Deltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka och förskolebarn 3-5 år fr.o.m. augusti det år barnet fyller tre år med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka och skolbarn i stadens fritidshem.

Barn 1	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/mån
Barn 2	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Fr.o.m. det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundande inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 12 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för fritidshem, innevarande månad.

Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling, har enligt kap 2 a, § 9 och 10 skollagen, rätt till avgiftsfri förskola med max. 15 timmar i veckan eller 525 tim/år.

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, har korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast fr.o.m. månadskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet

Medlemsavgiften för barn 10-12 år, som deltar i öppen fritidsverksamhet i kommunal regi, fastställs till 800 kronor per termin för 2015. Avgiften ska inkludera måltider.

Bilaga 7:2

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Kollotaxa 2014

Hushållsinkomst kr/mån	Dygnsavgift per barn i kolloverksamhet, kronor			
	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn
0 – 10 000	50	40	30	20
10 001-20 000	100	80	60	40
20 001-30 000	175	140	105	70
30 001-42 000	250	200	150	100
42 001	350	270	200	140

Avgifter m.m. för äldreomsorg

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgifterna baseras på prisbasbeloppet och maxavgiften beräknas som en tolfedel av 0,48 multiplicerat med prisbasbeloppet (44 500 kronor för år 2015), vilket motsvarar 1 780 kronor.

Förbehållsbelopp avser det belopp den enskilde ska förbehållas innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet uppgår till summan av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. I enlighet med socialtjänstlagen ska minimibeloppet per månad lägst utgöra en tolfedel av 135,46 procent av prisbasbeloppet för ensamstående (5 023 kronor per månad) och en tolfedel av 114,46 procent av prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor (4 245 kronor vardera per månad).

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet avseende fördyrande kostnader för kost ges till alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg samt till de som äter alla måltider i så kallade våningsmatsalar på servicehus. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för råvaror för kvinnor 75 år och äldre och vad maten kostar för den enskilde. Ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. Det individuella avdraget uppgår till 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (297 kronor per månad).

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och den omsorg som ges i vård- och omsorgsboende är indelad i sju avgiftsgrupper:

Avgiftsgrupp	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Kr/mån	Tidsbaserade intervaller
1	0,032	119	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus
2	0,11	408	1,0 – 4,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 17,0-20,5 timmar per månad
3	0,201	745	5,0–10,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 21,0-26,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,268	994	11,0-25,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 27,0-41,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka
5	0,37	1 372	26,0-40,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 42,0-56,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,42	1 558	41,0-55,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 57 timmar och uppåt per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,48	1 780	Mer än 56 timmar hemtjänst per månad. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg

Timavgift uppgår till 205 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för hemtjänstinsatser upp till maximalt 2 timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg, korttidsvård, våningsmatsalar på servicehus samt hel nutrition (näringspreparat) är 2 718 kronor/månad (en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet). Halv nutrition på servicehus uppgår till 25 procent och kosttillägg till 10 procent av kostnaden för kost och hel nutrition (680 kronor respektive 272 kronor per månad).

Avgift för kost i dagverksamhet är 49 kronor/dag (0,11 procent av basbeloppet).

Personer som beviljats matlåda och/eller dagverksamhet har rätt till ett individuellt tillägg till minimibeloppet vid beräkning av avgiftsutrymme. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet baseras på att varje matlåda samt all kost som ges per dag vid dagverksamhet kostar 0,11 procent av prisbasbeloppet (49 kronor år 2015).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar med flera. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital. Den enskildes avgiftsutrymme räknas därefter fram genom att den enskildes förbehållsbelopp (minimibelopp samt boendekostnad) dras från nettoinkomsten.

Avgifter m.m. för stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (19 § LSS) får skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, dagverksamhet och bostad med särskild service samt kommunal hälso- och sjukvård regleras i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Avgifterna bestäms utifrån prisbasbeloppet som uppgår till 44 500 kronor år 2015. Den enskildes avgifter får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet (1 780 kronor 2015), för bostad med särskild service till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet (1 850 kronor 2015).

Med förbehållsbelopp avses det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet utgörs av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Merkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning ska beaktas i skälig omfattning. Yngre personer ska därför förbehållas ett minimibelopp som överstiger minimibeloppet för äldre med upp till 10 procent.

I minimibeloppet ingår bland annat livsmedel som en kostnadspost som den enskilde har rätt att behålla utrymme för innan avgift får tas ut. Livsmedelskostnaden är beräknad för kvinnor 61 år. Ett individuellt tillägg för högre normala livsmedelskostnader enligt Konsumentverkets beräkningar för olika åldersgrupper, ges till personer under 61 år som själva står för sina livsmedelsinköp.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet ges till alla som bor i bostad med särskild service enligt SoL där måltider ingår och som betalar kostavgift för dessa. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräknade skäliga livsmedelskostnader för kvinnor 61 år och kostavgiften för den enskilde. Ett individuellt avdrag motsvarande 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (297 kronor per månad) görs för förbrukningsartiklar för personer i bostad med särskild service enligt SoL.

Nedanstående belopp är uträknade efter fastställt prisbasbelopp för 2015.

Bilaga 7:4

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst m.m.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och för de insatser som ges i bostad med särskild service enligt SoL är indelad i sju avgiftsgrupper

Avgiftsgrupp	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Kr/mån	Tidsbaserade intervaller
1	0,032	119	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus
2	0,11	408	1,0–4,5 timmar hemtjänst
3	0,201	745	5,0–10,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka
4	0,268	994	11,0–25,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 3-4 dagar per vecka
5	0,37	1 372	26,0–40,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka
6	0,42	1 558	41,0–55,5 timmar hemtjänst och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka
7	0,48	1 780	Mer än 56 timmar per månad. Särskilt boende med heldygnsvård, korttidsboende/korttidsvård

Timavgift uppgår till 205 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för hemtjänstinsatser upp till maximalt 2 timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost

Från och med 2014 upphörde staden med att debitera den enskilde avgift för kost i daglig verksamhet enligt LSS. I stället betalar numera den enskilde för sina måltider direkt till utföraren. Priset för kost i daglig verksamhet är 27 kronor per dag år 2015, vilket motsvarar 0,06 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL är 49 kronor per dag, motsvarande 0,11 procent av prisbasbeloppet.

- Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna är 53 kronor per heldag, motsvarande 0,12 procent av prisbasbeloppet och 27 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är 89 kronor per dygn, motsvarande 0,20 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i boende med heldygnsvård, våningsmatsal samt hel nutrition på servicehus är 2 718 kronor per månad, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av prisbasbeloppet. Avgiften för halv nutrition är 25 procent av avgiften för hel nutrition. nutrition (680 kronor per månad) och avgiften för kosttillägg är 10 procent av avgiften för kost i boende med heldygnsvård och för hel nutrition (272 kronor per månad).
- Avgiften för kost i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar är 1 780 kronor per månad, motsvarande 4 procent av prisbasbeloppet.

Minimibelopp

- Minimibeloppet för ensamstående under 65 år ska per månad utgöra lägst en tolfedel av 149 procent av prisbasbeloppet (5 525 kronor) och för sammanboende makar och sambor under 65 år en tolfedel av 125,92 procent av prisbasbeloppet (4 670 kronor vardera).
- Minimibeloppet för personer i bostad med särskild service enligt LSS ska per månad utgöra lägst en tolfedel av 149 procent av prisbasbeloppet (5 525 kronor).

Övrigt

- Högkostnadsskyddet med maxavgift beräknas till 1 780 kronor vilket motsvarar en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet.
- Avgift för boende i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar från 19 år som har aktivitetsersättning beräknas till 1 854 kronor vilket motsvarar en tolfedel av 50 procent av prisbeloppet.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Egenavgiften för vård och behandling av missbrukare i HVB och familjehem är 80 kronor/dygn av sjukpenningen (3 kap 15 § AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges. Egenavgiften fastställs av regeringen.

För andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd- och omvårdnadsboende) är egenavgiften 156 kronor/dygn, varav 70 kronor är avgift för boende och 86 kronor är avgift för mat.

Vid placering för stöd- och omvårdnadsboende i familjehem är egenavgiften 119 kronor/dygn, varav 33 kronor är avgift för boendet och 86 kronor är avgift för mat.

Egenavgiften för mat i HVB och familjehem är 89 kronor/dag för frukost, lunch och middag, motsvarande 0,2 procent av prisbasbeloppet. Avgiftsnedläggning ska tillämpas när vissa måltider inte intas på institutionen/i familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 procent för frukost, 40 procent för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta anmälts i förväg till institutionen/familjehemmet.

Egenavgiften för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgiften för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

Kategori	Vård/boende	Avgift/lagrum	Kostnad för den enskilde
Behandlingshem, LVM-hem (HVB)	Vård och behandling för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL
Familjehem	Vård för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL om personen saknar behandlingsförmåga
Stöd-/omvårdnadsboende (HVB)	Stödboende/ omvårdnad för missbruk och psykiska problem	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Arbetskooperativ	Stödboende för missbruk	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Familjehem	Stödboende/omvårdnad för missbruk och psykiska problem	119 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Korttidsboende	Stödboende för missbruk och psykiska problem	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.

Bilaga 7:6

Nattlogi	Boende	50 kr per natt (måltider debiteras inte)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
-----------------	--------	--	---

Egenavgift - familjerådgivning

Stockholms stad har kundval för familjerådgivning. Det innebär att den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholm kan välja mellan godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och privata utförare, till samma avgift. Avgiften är 450 kronor/par för 90 minuters samtalstid.

Avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel

Staden tar ut avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel.

Tillsynsavgifterna revideras jämfört med tidigare år och de nya avgifterna gäller from 1/1 2015.

Kategori kontrollavgift	Avgift 2014	Avgift 2015
Försäljning av folköl	1 500 kr	1 800 kr
Försäljning av tobak	1 500 kr	1 800 kr
Försäljning av receptfria läkemedel	1 500 kr	1 500 kr
Försäljning av både folköl och tobak	2 000 kr	2 500 kr
Försäljning av folköl eller tobak samt receptfria läkemedel	2 500 kr	3 300 kr
Försäljning av folköl, tobak samt receptfria läkemedel	3 000 kr	4 000 kr

Avgifter för parkering och felparkering

Avgifter för felparkeringar och parkeringsavgifter på gatumark fastställs i kommunfullmäktiges budget. Avgifterna räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI) med maj som basmånad.

En uppräknings med KPI ger ingen förändring för felparkerings- och parkeringsavgifterna varför avgiften för 2015 bibehålls på 2014 års nivå. Parkeringsavgifterna är inklusive moms.

I budget 2015 ges trafiknämnden i uppdrag att höja boendeparkeringsavgiften med 100 kronor i månaden.

Avgift i kronor	Avgift 2014	Avgift 2015
Trafikfarligt/hindrande	1 000	1 000
Parkeringsförbud/hindrande av servicedag och natt m.fl. förseelser	650	650
Avgiftsbelagd p-plats	550	550

Parkering innerstaden

	Avgift 2014	Avgift 2015
"Grön biljett"	Alla dagar 00 – 24: 41 kr/timme	Alla dagar 00 – 24: 41 kr/timme
"Röd biljett"	Vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17 samt dag före sön- och helgdag 9-16: 26 kr/timme Övrig tid: 15 kr/timme	Vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17 samt dag före sön- och helgdag 9-16: 26 kr/timme övrig tid: 15 kr/timme
"Blå biljett"	Vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17: 15 kr/timme	Vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17: 15 kr/timme

Parkering ytterstaden

	Avgift 2014	Avgift 2015
Farsta, Rangstaplan	Vardagar utom dag före sön- och helgdag: 10 kr/timme	Vardagar utom dag före sön- och helgdag: 10 kr/timme
Hägersten-Liljeholmen, Västberga industriområde	Vardagar utom dag före sön- och helgdag: 10 kr/timme	Vardagar utom dag före sön- och helgdag: 10 kr/timme
Bromma, Alviksplan	Avgift dygnet runt: 15 kr/timme	Avgift dygnet runt 15 kr/timme
Kista, området Kista Science Tower	Avgift vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17 Övrig tid avgiftsfritt: 15 kr/timme	Avgift vardagar utom dag före sön- och helgdag kl 9-17 Övrig tid avgiftsfritt: 15 kr/timme
Älvsjö, området Stockholmsmäsan	Avgift alla dagar 8-02. Övrig tid avgiftsfritt: 26 kr/timme	Avgift alla dagar 8-02. Övrig tid avgiftsfritt: 26 kr/timme

Parkeringsavgifternas storlek baseras på parkeringsplanen antagen av kommunfullmäktige juni 2013.

Avgifter för boendeparkering

	Avgift 2014	Avgift 2015
Boendeparkering, periodbetalning	800 kr/månad	900kr/månad

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats exkl. torgplats

I samband med kommunfullmäktiges beslut om revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats, utl. 2011:97, beslutades att avgifter för upplåtelse av offentlig plats ska räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex, KPI och fastställas i samband med kommunfullmäktiges budget.

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex (KPI) och fastställs i kommunfullmäktiges budget. Maj månad används som basmånad för indexuppräknningen.

Allmänna bestämmelser för samtliga upplåtelseändamål exkl. 1:5 torgplatser**Avgifter i nedanstående tabeller**

Avgifterna ska räknas upp vid varje kommande årsskifte med förändringen i konsumentprisindex, KPI. Maj månad ska användas som basmånad och de uppräknade avgifterna avrundas enligt gängse avrundningsregler till närmast jämna 10-tal kronor.

Nolltaxa

Oavsett vad som anges i tabellerna nedan kan avgiften sättas till noll om något av följande kriterier uppfylls:

- Tillståndshavaren är trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsdelsförvaltning eller entreprenör till någon av dessa och ändamålet är arbeten på gatu- eller parkmark.

Bilaga 7:8

- Av trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret, stadsdelsförvaltning eller idrottsförvaltningen uppförd anläggning eller byggnad för allmänhetens nyttjande.

Övrigt

Avgifterna ska tillämpas strikt för samtliga oavsett vem eller i vilken organisationsform tillståndshavaren är. Detta för att upprätthålla likabehandling och konkurrensneutralitet.

Medför en upplåtelse att en gatuavstängning måste göras eller att större delen av en park stängs av, dubblas avgiften nedan. Detta gäller inte gatuavstängning för byggetablering som har en godkänd TA-plan.

Staden accepterar inte försäljning av tillstånd.

Till innerstaden hör Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Kungsholmen, Gamla stan, Riddarholmen, Norra och Södra Djurgården, Skeppsholmen och Blasieholmen, Stora och Lilla Essingen, Långholmen och Reimersholme samt Hammarby Sjöstad. Inom innerstaden ligger cityzonen som begränsas av Kungsgatan - Birger Jarlsgatan - Nybroviken - Karl Johansslussen - Riddarfjärden - Klara Sjö - Kungsbron. Resterande delar av staden utgör ytterstaden.

Vid bestämning av läge för upplåtelsen gäller:

- ändamålet med upplåtelsen
- nyttjarens fördel av upplåtelsen
- kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen
- den enskilda platsens belägenhet
- trafikintensitet, både vad avser fordonstrafik och fotgängare
- närhet till andra intressdragande företeelser

1. Kiosker, servering, försäljningsplatser m.m.

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
<i>Ändamålet med upplåtelse under denna rubrik att bedriva försäljning eller verksamhet i anslutning till försäljning.</i>				
1:1 Permanent kiosk- och serveringsbyggnad Fristående kiosk- och serveringsbyggnader stående på plats hela året		Räknas upp med index vid förlängning. Vid överlåtelse av verksamheten lämnas beräkningsunderlaget tillsammans med yttrandet.	Avgiftsberäkning sker enligt beräkningsformulär	Avgiftsberäkning sker enligt beräkningsformulär
1:2 Säsongsbetonad kiosk- och serveringsbyggnad Stående på plats del av år		Räknas upp med index vid förlängning	Avgiftsberäkning sker enligt beräkningsformulär	Avgiftsberäkning sker enligt beräkningsformulär
1:3 Permanent restaurangveranda Tillbyggnad belägen på offentlig plats men i anslutning till och beroende av lokal på kvartersmark	Cityzonen	Avgift per m ² och år.	4 010 kr/m ² och år	4 010 kr/m ² och år
	Innerstad		2 730 kr/m ² och år	2 730 kr/m ² och år
	Ytterstad A-läge		2 160 kr/m ² och år	2 160 kr/m ² och år
	Ytterstad B-läge		1 100 kr/m ² och år	1 100 kr/m ² och år

1:4 Uteservering Yta för bord och stolar i anslutning till serveringslokal. Upplåtelsen sker under sommar-, vintersäsong eller året runt upp till tre år i följd.	Cityzonen	Avgift per m ² och år för ianspråktagen yta. Sommarsäsong 1 april-15 oktober. Vintersäsong 16 oktober-31 mars	2 500 kr/ m ² och år	2 500 kr/ m ² och år
	Innerstad		1 720 kr/m ² och år	1 720 kr/m ² och år
	Ytterstad A-läge		1 350 kr/m ² och år	1 350 kr/m ² och år
	Ytterstad B-läge		680 kr/m ² och år	680 kr/m ² och år
1:5 Försäljningsplatser, tillfällig försäljning, kioskvagnar samt glassboxar och liknande utanför butikslokal Försäljning på offentlig plats som inte är avlyst enligt avsnitt 7 torgplatser	Cityzonen	Avgift per m ² och år. Om tillståndet avser helt dygn tas hela avgiften. Om tillståndet avser halvt dygn, kl 07-19 eller kl 19-07, halveras avgiften. För tillfällig försäljning gäller fast avgift per dag, max 5 dagar i följd	12 590 kr/m ² och år	12 590 kr/m ² och år
	Inner- och ytterstad		9 070 kr/m ² och år	9 070 kr/m ² och år
	Tillfällig försäljning innerstad		530 kr/dag	530 kr/dag
	Tillfällig försäljning ytterstad		260 kr/dag	260 kr/dag
1:6 Julgransförsäljningsplats Exakt datum för försäljningsperioden bestäms från år till år av staden i samarbete med polismyndigheten	Innerstad	Avgift per försäljningsperiod	3 630 kr/påbörjad försäljningsperiod	3 630 kr/påbörjad försäljningsperiod
	Ytterstad		2 420 kr/påbörjad försäljningsperiod	2 420 kr/påbörjad försäljningsperiod
1:7 Skyltvaror, demonstrationsobjekt i direkt anslutning till butikslokal Skyltvaror som upptar gångyta i direkt anslutning till butiksfasad. Ingen försäljning får bedrivas på yta för skyltvaror, i så fall bedöms enligt punkt 1:5	Inner- och ytterstad	Avgift per år, inte kalenderår. Yta: 80 % av lokalens fasadlängd dock längst 10 m. Bredd: innerstad 0,5 m, ytterstad 1 m. För större bredd proportioneras avgiften	2 440 kr/plats och år	2 440 kr/plats och år

2. Reklam och skyltar

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
<p>Ändamålet med upplåtelser under denna rubrik är reklam, marknadsföring och information som vänder sig till de som rör sig på offentlig plats. Media kan vara av olika teknik – sedvanliga skyltar, affischer, vepor, banderoller, bildskärmar, filmprojicering och målning direkt på olika ytor. Upplåtelseerna kan ha reklam etc som huvudsyfte, men de kan också utgöra del i annan upplåtelse, typ reklamvepa fäst på byggnadsställning.</p>				
2:1 Reklam Löpande reklamupplåtelser. Stillastående bilder såväl som bildväxling, belysta som obelysta	Innerstad	Avgift per m ² affischyta och år	3 320 kr/m ² och år + moms	3 320 kr/m ² och år + moms
	Ytterstad		1 660 kr/m ² och år + moms	1 660 kr/m ² och år + moms
2:2 Tillfällig reklam Stillastående bilder såväl som bildväxling, belysta som obelysta	Innerstad	Avgift per m ² affischyta och påbörjad vecka	330 kr/m ² och påbörjad vecka + moms	330 kr/m ² och påbörjad vecka + moms
	Ytterstad		160 kr/m ² och påbörjad vecka + moms	160 kr/m ² och påbörjad vecka + moms
	Inner- och ytterstad		3 690 kr/föremål + moms	3 690 kr/föremål + moms
2:3 Informationstavlor och hänvisningsskyltar	Inner- och ytterstad	Avgift per plats och år	Nolltaxa om inget reklaminslag 3 690 kr/plats och år om reklam	Nolltaxa om inget reklaminslag 3 690 kr/plats och år om reklam
2:3.2 Samlingstavla Endast inom industriområde	Inner- och ytterstad	Endast utan reklam	Ingen avgift	Ingen avgift
2:4 Banderoll Banderoll, banér, flagga fäst på gatuansordning eller hängande över gågata. Tillstyrks inte över trafikerad gata/väg	Inner- och ytterstad	Avgift per påbörjad dag och reklamföremål	360 kr/dag + moms	360 kr/dag + moms
2:5 Varumärkesskylt Skylt med enbart firma- eller produktnamn i direkt anslutning till butikslokal eller liknande	Innerstad	Avgift per m ² skyltyta och år	3 320 kr/m ² och år + moms	3 320 kr/m ² och år + moms
	Ytterstad		1 660 kr/m ² och år + moms	1 660 kr/m ² och år + moms
	Dock lägst		3 690 kr/föremål + moms	3 690 kr/föremål + moms
2:7 Byggskylt, reklam på byggnadsställning, reklamvepa Avser skylt eller vepa på byggnadsställning eller liknande		Avgift per skyltyta och år. För skylt eller vepa större än 15 m ² krävs bygglov	Avgift större än 15 m²	Avgift större än 15 m²
	Innerstad		3 320 kr/m ² skyltyta och år + moms	3 320 kr/m ² skyltyta och år + moms
	Ytterstad		1 660 kr/m ² skyltyta och år + moms	1 660 kr/m ² skyltyta och år + moms
			Mindre än 15 m² ingen avgift	Mindre än 15 m² ingen avgift
2:8 Över dagen skylt Utformad i enlighet med av staden godkända principer	Inner – och ytterstad	Ingen avgift	Ingen avgift	Ingen avgift

3. Markdisposition i samband med evenemang, kultur, sport och idrott

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
3:1a Evenemang utan avgift Arrangemang utan direkt koppling till en eller flera produkter eller företag. Om det finns koppling till produkt/produkter och/eller företag som ska marknadsföras bedöms arrangementet som reklamevent enligt 3:1b	<i>Hjälperksamhet och samhällsinformation</i> Ingen avgift för hjälperksamhet eller samhällsinformation i mindre omfattning utan inslag av försäljning och reklam. <i>Sammankomst enligt OrdL 2 kap 1§ pl</i> Ingen avgift för sammankomst som utgör demonstration eller som annars hålls för överläggning, opinionsyttring eller upplysning i allmän eller enskild angelägenhet. <i>Mindre evenemang med barn- och ungdomsverksamhet</i> Ingen avgift för mindre evenemang utan möblering med ungdomsverksamhet, typ skolor, daghem, scoutföreningar, idrottsföreningar och liknande	Ingen avgift	Samma	Samma
3:1b Evenemang med avgift Arrangemang/evenemang även arrangemang vars huvudsyfte är att marknadsföra en produkt och/eller företag. Exempel på möblering: scen, läktare, tält av olika slag, hoppborg, karusell, bord etc.	Cityzonen	Avgift per m ² och dag. Beräkning sker i enlighet med till ansökan inlämnad möbleringsplan. Vid arrangemang med reklam dubbleras avgiften då sökandens fördel av upplåtelsen därigenom ökar. Maxavgift/dag dubbleras inte.	110 kr/ m ² och dag	110 kr/ m ² och dag
	Innerstad		60 kr/ m ² och dag	60 kr/ m ² och dag
	Ytterstad A-läge		60 kr/ m ² och dag	60 kr/ m ² och dag
	Ytterstad B-läge		30 kr/ m ² och dag	30kr/ m ² och dag
	Banderoll/reklam		Se punkt 2:4 eller 2:2	Se punkt 2:4 eller 2:2
	Evenemang innerstad		18 100 kr maxavgift/dag	18 100 kr maxavgift/dag
	Evenemang ytterstad		9 050 kr maxavgift/dag	9 050 kr maxavgift/dag
3:1c Evenemang lokal anknötning Avser lokala föreningar som anordnar arrangemang i sitt eget närområde	Inner- och ytterstad	Omfattning max 5 dagar per tillfälle	630 kr/tillfälle	630 kr/tillfälle
3:1d Privata sammankomster Tillåts inte på mark som utgör allmän plats i detaljplan. Undantag kan göras om sammankomsten bara medför mindre begränsning för allmänheten	Inner- och ytterstad	Behandlas som evenemang enligt 3:1a eller 3:1b	Avgift enligt 3:1a eller 3:1b	Avgift enligt 3:1a eller 3:1b
3:1e Cirkus Endast på platser staden har utsett. Cirkus med djurhållning ska anmälas i god tid till staden	Innerstad	Avgift per dag. Omfattning max 5 dagar	5 200 kr/dag	5 200 kr/dag
	Ytterstad		2 610 kr/dag	2 610 kr/dag

Bilaga 7:12

3:1f Marknader Större marknad i likhet med Bondens marknad, Spånga marknad och julmarknader. Max 16 m ² per stånd. Marknad i samband med jul från och med lördagen helgen innan första advent tom 24 december. Avetablering direkt efter julhelgen	Innerstad	Avgift per stånd och dag	140 kr/stånd och dag	140 kr/stånd och dag
	Ytterstad		70 kr/stånd och dag	70 kr/stånd och dag
3:4 Tältmöten Enstaka tält för religiösa möten eller liknande sammankomster	Inner- och ytterstad	Avgift per dag	620 kr/dag dock lägst 2 440 kr	620 kr/dag dock lägst 2 440 kr
3:5 Bangolfbanor Avser bangolfbana eller liknande	Innerstad	Avgift per år och plats. Tillkommer byggnad gäller punkt 5:1	18 160 kr/st	18 160 kr/st
	Ytterstad		9 080 kr/st	9 080 kr/st
3:6 Tennisbanor Avser tennisbana eller liknande	Inner- och ytterstad	Avgift per m ² och år	20 kr/m ² och år	20 kr/m ² och år

4. Byggverksamhet av olika slag

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
<i>Ändamålet med upplåtelse under denna rubrik är byggverksamhet eller verksamheter som direkt eller indirekt är en följd av byggverksamhet, underhåll av byggnader eller anordning av olika slag</i>				
4:1 Byggetableringar, inhägnade arbetsområden En byggetablering är ett inhägnat arbetsområde	Cityzonen	Avgift per m ² och år. För byggs skylt, reklam på ställning eller vepa se punkt 2.7. Markområde som används för schakt/skyddsområde i anslutning till byggnation, se punkt 6:5a	4 240 kr/m ² och år	4 240 kr/m ² och år
	Innerstad		2 420 kr/m ² och år	2 420 kr/m ² och år
	Ytterstad		1 220 kr/m ² och år	1 220 kr/m ² och år
	Dock lägst		3 690 kr per tillfälle	3 690 kr per tillfälle
4:2 Fristående container, arbetsbod eller liknande En eller flera byggrelaterade föremål som inte utgör ett inhägnat etablerings- eller arbetsområde		Uppställning upp till 15 dagar avgift per dag. Uppställning fler än 15 dagar avgift per m ² och år		
	Upp till 15 dagar:			
	Cityzonen		260kr/dag	260kr/dag
	Innerstad		210 kr/dag	210 kr/dag
	Ytterstad		100 kr/dag	100 kr/dag
	Fler än 15 dagar:			
	Cityzonen		4 200 kr/m ² och år	4 200 kr/m ² och år
	Innerstad		2 420 kr/m ² och år	2 420 kr/m ² och år
Ytterstad		1 220 kr/m ² och år	1 220 kr/m ² och år	
Dock lägst		3 690 kr/m ² och år	3 690 kr/m ² och år	

4:3 Fristående mobilkran, saxlift, skylift, motorredskap och liknande Fordon eller liknande arbetsredskap som ställs upp för annat ändamål än parkering enligt gällande parkeringsbestämmelser		Uppställning färre än 6 dagar avgift per objekt. Gäller uppställning 5 dagar i följd eller 5 dagar inom 5 veckor. Uppställning 6-14 dagar avgift per objekt och dag. Uppställning från 15 dagar avgift per m ² och år		
	Färre än 6 dagar inner- och ytterstad		1 040 kr/st	1 040 kr/st
	6-14 dagar:			
	Cityzonen		530 kr/dag	530 kr/dag
	Inner- och ytterstad		410 kr/dag	410 kr/dag
	Från 15 dagar:			
	Cityzonen		4 240 kr m ² och år	4 240 kr m ² och år
	Innerstad		2 420 kr/m ² och år	2 420 kr/m ² och år
	Ytterstad		1 220 kr/m ² och år	1 220 kr/m ² och år
		3 690 kr per tillfälle	3 690 kr per tillfälle	
4:4 Byggställning Ställningar av olika slag avsedda för fasadarbeten. Upplagsytan för ställningsmaterial får högst omfatta 25 m ² i samband med uppmontering under 5 dagar och nedmontering under 5 dagar		Avgiften gäller ställning per fastighet och påbörjad 6 månadersperiod. Minst 1,6 m fritt under ställningen eller minst 2 m bredd kvar för gående på gångbanan, om inte tas avgift per m ² enligt punkt 4:1. För ställning/småhusställning på parkmark/grönyta gäller avgift med fri undergång. För upplagsyta debiteras för 5 dagar uppmontering och 5 dagar nedmontering. Ligger upplaget kvar tas avgift ut i 5-dagars perioder till upplaget är borta. För reklam på ställning samt byggskylt, se punkt 2:7.		
	Upp till 6 månader		4 240 kr per fastighet	4 240 kr per fastighet
	Småhusfastighet ytterstad		2 120 kr per fastighet	2 120 kr per fastighet
	Upplag 25 m ² cityzonen		2 810 kr/st	2 810 kr/st
	Upplag 25 m ² inom inner- och ytterstad		1 820 kr/st	1 820 kr/st

5. Byggnader av olika slag, vars huvudsyfte inte är försäljning eller servering till allmänheten

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
5:1 Byggnader Exempel vid evakuering i samband med ombyggnad av exempel post, apotek och bostäder	Cityzonen	Avgift per m ² och år. Avgiften avser byggnadsytan	4 240 kr/m ² och år	4 240 kr/m ² och år
	Innerstad		2 420 kr/m ² och år	2 420 kr/m ² och år
	Ytterstad		1 220 kr/m ² och år	1 220 kr/m ² och år
	I samband med ombyggnad av bostäder inner- och ytterstad		610 kr/m ² och år	610 kr/m ² och år
	Dock lägst		3 690 kr	3 690 kr
5:2 Nätstation, stadsgassstation, teknikskåp och liknande Mindre byggnad för tekniska installationer av olika slag	Innerstad ovan jord	Avgift per plats och år	18 940 kr/plats och år	18 940 kr/plats och år
	Mindre ingrepp ovan jord		9 470 kr/plats och år	9 470 kr/plats och år
	Ytterstad ovan jord		9 470 kr/plats och år	9 470 kr/plats och år
	Mindre ingrepp ovan jord		4 790 kr/plats och år	4 790 kr/plats och år
5:3 Likrikstarstation Avser likrikstarstation med tillfart och influensområde	Inner- och ytterstad	Avgift per m ² och år	180 kr/m ² och år	180 kr/m ² och år
5:4 Telefonkiosk och liknande Telefonkiosker, IT-kiosker och liknande byggnader med kommunikationsutrustning	Inner- och ytterstad	Avgift per kiosk och år. Om reklamvitrin förekommer debiteras avgift för reklam enligt punkt 2:1	3 690 kr/kiosk och år	3 690 kr/kiosk och år
5:6 Telemaster Master av olika slag	Innerstad	Avgift per mast och år. Tillkommer teknikbod debiteras enligt punkt 5:2. Antenner eller liknande som fästs på masten debiteras enligt punkt 5:7. Om området inhägnas debiteras även avgift för markområde enligt punkt 6:5a	49 690 kr/mast och år	49 690 kr/mast och år
	Ytterstad		24 850 kr/mast och år	24 850 kr/mast och år
5:7 Mobilradioantenn Antenner, parabol av olika slag	Inner- och ytterstad	Avgift per föremål och år	3 730 kr per föremål och år	3 730 kr per föremål och år
5.8 Barnstugor Markområde avsett för förskoleverksamhet	Inner- och ytterstad	Avgift per m ² och år	50 kr m ² och år	50 kr m ² och år

6. Övriga ändamål

Upplåtelseändamål	Tid och läge	Tillämpning av avgift	Avgift 2014	Avgift 2015
6:1 Buntlådor och brev-lådor Avser bunt- och brevlådor och liknande föremål	Inner- och ytterstad	Avgift per föremål och år	300 kr/låda och år	300 kr/låda och år
6:2 Filminspelning Område som används för filminspelning eller liknande	Inner- och ytterstad	Avgift per dygn och plats, gäller vid längre inspelning eller att ändring av lokala trafikföreskrifter krävs. Avgift per påbörjad timme, gäller för kortare inspelningar. Avgift per kabelbundna fordon och påbörjat dygn	6 130 kr/dygn	6 130 kr/dygn
	Filminspelning		260 kr/tim	260 kr/tim
	OB-buss eller liknande		1 040 kr per fordon och dygn	1 040 kr per fordon och dygn
6:3 Boendeparkering Parkeringsplats helt avsedd för boendeparkering. Gäller endast sådana p-platser som strider mot vad detaljplan föreskriver. Planändring ska aktualiseras	Inner- och ytterstad	Avgift per m ² och år	50 kr/m ² och år	50 kr/m ² och år
6:4 Övrig parkering Parkering avsedd för annan parkering än boendeparkering. Gäller endast sådana p-platser som strider mot vad detaljplan föreskriver. Planändring ska aktualiseras	Inner- och ytterstad	Avgift per m ² och år	120 kr/m ² och år	120 kr/m ² och år
6:5a Markområden för tillfarter, trappor, ramper m.m. Markområde där tillståndshavaren har en anläggning för tillfart, ingång eller liknande	Innerstad	Avgift per m ² och år	480 kr/m ² och år	480 kr/m ² och år
	Ytterstad		250 kr/m ² och år	250 kr/m ² och år
	Dock lägst		3 690 kr/ år	3 690 kr/ år
6:5b Handikappramp och liknande Markområde där tillståndshavaren har en anläggning för tillfart, ingång eller liknande men där huvudsyftet är att tillgängliggör för handikappade			Ingen avgift	Ingen avgift
6:6 Övrigt Då det inte finns ett upplåtelseändamål i denna avgiftstabell som stämmer överens med ändamålet i ansökan, använder man sig av närmast likvärdiga ändamål	Inner- och ytterstad		Hänvisas till närmast likvärdig avgift	Hänvisas till närmast likvärdig avgift
6:7a Återvinningsstation Behållare för återvinningsmaterial.	Inner- och ytterstad	Ingen avgift tas för materialbolagens återvinningsstationer	Ingen avgift	Ingen avgift

Bilaga 7:16

6:8 Lägsta årsavgift Lägsta årsavgift för diverse, ej specificerade upplåtelser av i yta liten omfattning	Inner- och ytterstad		3 690 kr/år	3 690 kr/år
---	----------------------	--	-------------	-------------

Avgifter för upplåtelse av torgplats

Avgifter för upplåtelse av torgplats räknas upp årligen med förändringen i konsumentprisindex (KPI) och fastställs i kommunfullmäktiges budget. Augusti månad används som basmånad för indexuppräknningen.

Allmänna bestämmelser för upplåtelse av torgplats

Avgifter i nedanstående tabeller

Avgifterna ska räknas upp vid varje kommande årsskifte med förändringen i konsumentprisindex, KPI. Augusti månad 2011 används som basår för indexuppräknningen. Avgiften avrundas enligt gängse avrundningsregler till närmast jämna tiotal kronor. Avgiftsändringen sker från och med den 1 januari efter det att augustiindex föranlett omräkning.

Övrigt

Staden accepterar inte överlåtelse av tillstånd.

Grunder för avgiftsnivå

Torgplatserna indelas i åtta olika avgiftsnivåer. Grund för i vilken nivå en torgplats placeras i utgörs av följande faktorer.

Faktorer som ger en högre avgift:

- Goda kommunikationer
- Bra läge: Cityläge, innerstadsläge eller stora centrum med många marknadsaktörer
- Hög besöksintensitet
- Om platsen utrustas med elektricitet
- Om salutorget byggs om till det bättre eller platsen flyttas närmare flödesstråk

Faktorer som ger en lägre avgift:

- Dåliga kommunikationer
- Ytterstadsläge med avsaknad av andra marknadsaktörer
- Låg besöksintensitet
- Avsaknad av elektricitet
- Om salutorgen byggs om till det sämre eller platsen flyttas från befintliga flödesstråk

Faktorer som generellt ska beaktas för avgiftsnivån:

- Kommunens kostnader för upplåtelsen (administrativ, kontrollfunktionen, drift)
- Den på objektiva grunder beräknade vinsten av rörelsen
- Nyttjarens fördel av upplåtelsen
- Övriga omständigheter

7. Avgifter för upplåtelse av torgplats för Stockholms stad

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska torgtaxan justeras genom indexreglering. Basår för regleringen är konsumentprisindex för augusti 2011. I september respektive år går det därför att beräkna nästkommande års nya torgtaxa.

Lägesbeskrivning	Salutorg	Avgift 2014	Avgift 2015
Cityläge Ytterplatser	Hötorget	4 200 kr/kvm	4 200 kr/kvm
Cityläge Inre saluplatser	Hötorget	3 800 kr/kvm	3 800 kr/kvm
Tillfällig försäljning på söndagar (Söndagsmarknad)	Innerstad Ytterstad	520 kr/dag 260 kr/dag	520 kr/dag 260 kr/dag
Mycket frekventa handelstorg belägna vid större köpcentrum	Farsta torg Skärholmstorget Vällingby torg Östermalmstorg	3 400 kr/kvm	3 400 kr/kvm
Mycket frekventa handelstorg belägna vid omstigningsplatser eller köpcentrum	Karlaplan Liljeholmen Mälartorget Norrmalmstorg Ryssgården	2 900 kr/kvm	2 900 kr/kvm
Mer frekventa handelstorg med bra placering av salustånden på stads- centrala salutorg *saknar elektricitet	Brommaplan* Gullmarsplan Hornsplan Högdalsgången Medborgarplatsen Rinkeby torg Spånga torg Tensta torg Ålvsjö stationsplan	2 500 kr/kvm	2 500 kr/kvm
Mer frekventa torg med stadscentrala lägen *saknar elektricitet	Fridhemsplan Fruängen Husby Hässelby torg Kungsholmstorg* Mariatorget Rörtrandsgatan Spelbomskans torg S:t Eriksplan	2 000 kr/kvm	2 000 kr/kvm
Mindre eller något större stadscentr- ala torg/platser med frekvent poten- tiellt kundunderlag *saknar elektricitet	Akalla Bredängstorget Dalens allé Jungfrugatan* Kista torg Kärntorp Lagaplan Nytorget Sjövikstorget Tjärhovsplan Vintertullstorget	1 400 kr/kvm	1 400 kr/kvm
Mindre stadsdelscentrala torg eller medelstora torg med en något sämre placering *saknar elektricitet	Blackebergsplan* Högdalsplan Hökarängsplan* Lumatorget Ropsten* Skarpnäcks allé Stieg Trenters torg* Telefonplan* Västertorps torg Årsta	1 100 kr/kvm	1 100 kr/kvm

Kurser och terminsavgifter för kulturskolans verksamheter

Målgrupp

Verksamheten riktar sig i till barn och ungdomar mellan 6-22 år. I begränsad omfattning bedrivs verksamhet för barn yngre än 6 år.

Kurser och terminsavgifter

Terminskurser omfattar minst 12 lärarledda tillfällen under hösten och minst 14 under våren. I detta ingår undervisning och konserter/förställningar/vernissage.

Utomkommunal deltagare

Elev som flyttar från kommunen får gå kvar terminen ut. Efter särskilt beslut av kulturskolchefen kan elev som flyttar från kommunen erhålla fortsatt plats förutsatt att denne inte går före köande elev. Avgiften 3 000 kronor per termin är en subventionerad avgift då en plats kostar betydligt mer. Elever från annan kommun får delta i kör eller orkesterspel mot avgiften 500 kronor per termin.

Avgifter		Terminsavgift, kr	Kurs-avgift, kr
Avgiftsnivå 3 000	Deltagare från annan kommun	3 000	
Avgiftsnivå 2 000	KAP (Kulturskolans avancerade program)	2 000	
Avgiftsnivå 900	Instrumentalundervisning, sång	900	
	Bild & form, dans, teater och cirkus utökad tid, 90-120 min/vecka	900	
	Ämnesöverskridande och övriga ämnen; lektionstid motsvarande ovanstående. T ex musikal	900	
Avgiftsnivå 700	Instrumentalundervisning i större grupper 6-9 elever	700	
	Deltagande vid Resurscentret	700	
	Dans	700	
	Skrivande	700	
	Särskilda kurser som intensivkurser, lovkurser och helgkurser		700
Avgiftsnivå 500	Bild & form	500	
	Teater	500	
	Cirkus	500	
	Kortkurser i olika ämnen. Sex lektioner/tillfällen.		500
	Särskilda projekt	500	
	Ensemble/orkester/kör 10 deltagare eller fler.	500	
Avgiftsnivå 300	Nyfiken på. Tre lektioner		300
Instrumenthyra	Instrumenthyra per påbörjad låneperiod (termin)	300	
Verksamhet utan kostnad	Ensemble/orkester och kör är gratis för dem som deltar i instrumentalundervisning respektive sång	0	
	Prova på kurs. En lektion		0

Instrument

När elev avslutar sitt deltagande i instrumentalundervisning ska instrumentet återlämnas senast den 15 januari respektive den 20 juni. Instrumentet behövs till nya elever som ska erbjudas en plats. Om instrument inte återlämnas senast den 31 januari respektive den 31 augusti blir låntagaren ersättningskyldig för instrumentet.

Rabatter och nedsättning av avgift

Syskonrabatt

Syskonrabatten innebär att deltagande i kulturskolans verksamheter är gratis från och med det tredje barnet. Rabatten föreslås oförändrad. Rabatten gäller inte instrumenthyra.

Övrig rabatt

Deltagare som börjar i verksamheten efter den 15 oktober respektive 15 mars och där avgiften är 900 eller 700 kronor erhåller 200 kronor i rabatt.

Nedsättning av avgift

Systemet innebär en indexreglering för rätt till ansökan av nedsättning av terminsavgift kopplat till en taxerad årsinkomst motsvarande 5 basbelopp. Rätten till nedsättning innebär att terminsavgift för ämneskurs fastställs till 500 kronor per barn oavsett hur många ämnen barnet deltar i.

Avgifter som kommunfullmäktige tidigare har beslutat om

Taxa/avgift	Senast justerad
Barn och ungdom	
Kolloavgift	2007
Kolloavgift, LSS bundet	2007
Trafik- och gata	
Nyttoparkering	2010
Trafikstyrningsavgifter	2009
Nyttjanderättsavtal – vid ledningsdragning	Översyn pågår
Upplåtelseavgifter	2011
Dispenser, för exv. bred transport	2009
Avfall	
Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall	2011
Stadsbyggnad	
Taxa för stadsbyggnadsnämndens verksamhet	2011
Taxor enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen	
Revidering av taxa för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa och strålskyddslagstiftningen	2013

Idrottstaxor

Taxor för planhyror (där ej annat anges avser taxorna kostnad per timme i kr).

De nya taxorna gäller fr.o.m. januari 2015 på nya bokningar/avtal, under förutsättning att beslut fattas i kommunfullmäktige. Taxorna gäller i de anläggningar idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster kommer extra debitering att ske motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlåtande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Subventionerad taxa och nolltaxa gäller för de föreningar som uppfyller av kommunfullmäktige fastställda kriterier.

Nationella idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år) beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

Idrottsförvaltningen arrangerar kostnadsfria aktiviteter, så kallad öppenverksamhet, för alla barn och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm. Aktiviteterna anordnas exempelvis på utebad, utegym, idrottsplatser och idrottshallar, vilket är anläggningar där förvaltningen inte anordnar avgiftsbelagda aktiviteter. Syftet med aktiviteterna är främst att nå inaktiva ungdomar och uppnå målen i idrottspolitiska programmet. Stadsdelsförvaltningar som bokar anläggningar för liknande verksamhet beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

För ungdomsevenemang på minst två dagar, under ickesäsong, debiteras föreningen endast för tilläggstjänster istället för nedanstående taxor. Tilläggstjänsterna kan exempelvis utgöras av kostnad för personal om anläggningen är stängd, extra städning och bevakning. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

När idrotter utövas under en period som inte har säsong gäller samma taxor som ickesäsong för respektive anläggningskategori. Exempelvis när fotboll utövas i idrottshall under säsong för idrottshallar gäller taxorna för inomhusanläggningar under ickesäsong.

När verksamhet för vuxna bokas på tider då ungdomar prioriteras (tidiga kvällstider) gäller privattaxa istället för föreningstaxa.

När lag deltar i seriespel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå gäller fastställda taxor för evenemang istället för nedanstående taxor. I de fall enbart en riksserie finns likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

Privattaxa tillämpas vid uthyrning av lokaler till privatpersoner, företag med flera som inte uppfyller kraven för nolltaxa eller subventionerad taxa. Privattaxan gäller dels när inhyrningen avser motionsverksamhet, exempelvis för ett företags anställda eller en grupp privatpersoner. Privattaxan tillämpas även vid uthyrning för andra ändamål såsom festivaler och kulturverksamhet utan ekonomiskt vinst-intresse.

När huvudsyftet med inhyrningen är kommersiell, avser en verksamhet som har för avsikt ge intäkter och ekonomisk vinst, gäller taxorna för kommersiell uthyrning. Dessa gäller exempelvis när syftet är filminspelning, reklaminspelning, företagsevent och näringsverksamhet.

Inomhusanläggningar säsong (vattensport: året runt, övriga v. 34 - v. 21)

Objekt	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening, 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening, 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	800	380		800	800	2 500			800
Idrottshall > 700 kvm	800	380		800	800	2 500			800
Idrottshall > 700 kvm, del av	400	190		400	400	1 000			400
Idrottshall < 700 kvm	680	290		700	680	2 000			700
Idrottshall < 700 kvm, del av	340	150		350	340	1 000			350
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	400	190		490	400	1 000			490
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	200	100		220	200	1 000			220
Specialutrustad sal	440	180		440	440	1 000			440
Skyttehall	550	280		550	550	1 000			550
Skyttehall, halv	280	140		280	280	600			280
Omklädningsrum/tillfälle	210	210		210	210	500			210
Simhall, stor bassäng	1 560	730		1 560	1 560	730			1 560
Simhall, undervisningsbassäng	790	370		790	790	370			790
Bassäng, skolbad	790	370		790	790	370			790
Eriksdalsbadet, 50 m bassäng	5 000	1 000		5 000	5 000	1 000			5 000
Eriksdalsbadet, 25 m bassäng	5 000	1 000		5 000	5 000	1 000			5 000
Eriksdalsbadet, hoppbassäng	1 500	500		1 500	2 400	500			1 500
Eriksdalsbadet, sommarbassäng ute	5 000	1 000		5 000	2 700	1 000			2 700

Övrigt

Objekt	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening, 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening, 7-20 år	Skolor
-bordtennis per bord	110	70			110	110		70	
- boule	90	70			90	70			
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per påbörjat 4-timmars pass	2 500	1 250	500	2 500	2 500	1 250		1 250	2 500
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per påbörjat 4-timmars pass	1 200	400	600	1 200	1 200	600		600	1 200
Konferensrum (Hyllan)	500	250	250	500	500				500
Press- och VIP-rum, Eriksdalshallen	-	-		-	200	250		250	200
Konferensrum, övriga inomhusanläggningar	200	140		200	200	140			200
Gymnastiksal > 150kvm	420	190		490	Se ovan				0
Gymnastiksal < 150 kvm	200	120		220					

Bilaga 7:22

Inomhusanläggningar ickesäsong (v.22-v.33)

Objekt	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	800	450	290	800	800	2 500	450	290	800
Idrottshall > 700 kvm	800	450	290	800	800	2 000	450	290	800
- " - halv eller del av hall	400	230	150	400	400	1 000	230	150	400
Idrottshall < 700 kvm	680	340	220	700	680	2 000	340	220	700
- " - halv eller del av hall	340	170	110	350	340	1 000	170	110	350
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	400	230	150	490	400	1 000	230	150	490
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	200	120	100	220	200	1 000	120	100	220
Specialutrustad sal	440	220	140	440	440	1 000	220	140	440
Skyttehall	550	310	270	550	550	1 000	310	270	550
Skyttehall, halv	280	160	140	280	280	600	160	140	280
Omklädningsrum/tillfälle	210	210	210	210	210	500	210	210	210

Övrigt

Konstfrusna banor	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
- bordtennis per bord	110	80	60		110		80	60	
- boule	90	80	60		90		80	60	
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per påbörjat 4 timmars pass	2 500	500	500	2 500	2 500		1 250	1 250	2 500
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per påbörjat 4-timmars pass	1 200	400	400	1 200	1 200		600	600	1 200
Konferensrum Eriksdalshallen	500	500	500	500	500		250	250	500
Konferensrum, övriga inomhusanläggningar	200	140	120	200	200		140	120	200

Utomhusanläggningar vinteridrotter, säsong (ishallar: v. 41 - v. 11, utomhusbanor v. 44 - v. 9)

Till och med år 2014 var det säsong v. 42-v. 9

Konstfrusna banor	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Isrink	610	330		610	610	2 000	330		610
Ishall	1 440	780		1 440	1 440	3 000	780		1 440
Bandybana	1 500	780		1 500	1 500	6 000	780		1 500
Rundbana	660	360		660	660	6 000	360		660

Naturisbanor

Bandybana

Ej bokningsbar

Utomhusanläggningar vinteridrotter, för- o eftersäsong (v. 38 - v. 41 samt v. 10 - v. 12)

Upphör från och med år 2015

	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Konstfrusna banor									
Ishall	1 460	1 440	780	1 460					

Utomhusanläggningar vinteridrotter, ickesäsong (ishallar: v. 12 - v. 40; utomhusbanor: v. 10 - v. 43)

Till och med år 2014 var det ickesäsong v.13-37

	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Konstfrusna banor									
Isrink	610	610	610	610	610	2 000	610	610	610
Ishall	1 460	1 440	1 440	1 460	1 460	3 000	1 440	1 440	1 460

Utomhusanläggningar sommaridrotter, säsong (övriga: v. 14 - v. 43*)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Deras taxor anges i bilagan taxor för evenemang.

	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Idrottsplatser 1/4 - 31/10									
Gräsplan	850	500			850	2 000	500		
Konstgräs 11-manna	700	380			700	2 000	380		
Konstgräs 1/2 11-manna	350	190			350	1 000	190		
Konstgräs 7-manna	350	190			350	1 000	190		
Konstgräs 1/2 7-manna	180	100			180	500	100		
Konstgräs 5-manna	180	100			180	500	100		
Grusplan 11-manna	350	200			350	800	200		
Grusplan 1/2 11-manna	180	100			180	400	100		
Grusplan 7-manna	180	100			180	400	100		
Grusplan 1/2 7-manna	90	50			90	200	50		
Grusplan 5-manna	90	50			90	200	50		
Friidrott	680	390			680	1 500	390		

Övrigt

Omklädningsrum	210	210			210	500	210		
Konferensrum	200	140		200	200	200	140		200

* Friidrott har säsong året runt

Bilaga 7:24

Utomhusanläggningar sommaridrotter, ickesäsong (v. 44 - v. 13)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholm stadion. Deras taxor anges i bilagan taxor för evenemang.

	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Vinterplaner 1/11 - 31/3									
Vinterfotbollsplan grus	380	250	210	320	380	800	250	210	320
Konstgräs 11-manna	720	460	320	600	720	2 000	460	320	600
Konstgräs 1/2 11-manna	360	230	160	300	360	1 000	230	160	300
Konstgräs 7-manna	360	230	160	300	360	500	230	160	300
Konstgräs 5-manna	180	120	80	150	180	300	120	80	150
Konstgräs uppvärmd	1 460	1 260	1 110	1 460	1 460	6 000	1 260	1 110	1 460

Övrigt

Omklädningsrum	210	100			210		210		
Konferensrum	200	140	120	200	200		140	120	200

Fotbollshallen

	2014				2015				
	Privat	Förening	Förening 7-20 år	Skolor	Privat	Kommerciellt	Förening	Förening 7-20 år	Skolor
Fotbollshallen									
Ordinarie säsong (v. 14 - v. 43)	800	190		600	800	2 000	190		230
Ej säsong (v. 44 - v. 13)	800	800	230	600	800	2 000	800	230	230

Tilläggsavgifter i förvaltningens anläggningar

	2014	2015
Tillägg för extra personalkostnader per timme vid bokning efter stängning eller utanför säsong	450	450

	2014	2015
Passerkort per styck	200	200
Bandy/innebandysarg, ej borttagen	1 500	1 500
Öppen ytterdörr	500	500
Öppet fönster	500	500
Gymnastikbänk/övrigt material ej återställda	500	500
Tänd belysning i idrottshall och motionsrum	500	500
Larmutryckning, larmad dörr öppnas alt. ytterdörr öppen för länge	800	800
Utryckning av ambulerande tillsyn (gäller ej vid driftstörning)	500	500
Verksamhet på ej bokad tid eller annan verksamhet på bokad tid än det bokningen avser (exempel vuxenverksamhet på tid bokad för notttaxa, idrott som inte har säsong på bokad tid för idrott som har säsong)	Dubbel privat-taxa	Privattaxa
Tillägg ej nyttjad tid eller ej använt kort för inpassering		500
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för 0-taxa och subventionerade föreningar	Privattaxa	Privattaxa
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för skolor	Privatata + 200 kr	Se ovan
Ej nyttjad tid, samt även för ej använt kort vid inpassering för ej subventionerade kunder	Privatata + 200 kr	

Simhallstaxor

Taxorna avser de simhallar som bassängbad som idrottsnämnden har driftansvar för. Gäller simhallar och utomhusbad med entréavgift (Nälsta, Kampement och Eriksdal). Priserna på kurser gäller nya bokningar fr.o.m. januari 2015

I de fall reducerat pris anges gäller detta för studerande, pensionärer, arbetslösa och FaR (Fysisk aktivitet på recept)

Nedanstående taxor gäller inte förvaltningens kostnadsfria prova på-träningspass med varierande aktiviteter, riktat till 12-19 åringar boende i Stockholm. Dessa aktiviteter anordnas i begränsad omfattning i vissa simhallar under höstlov och sportlov.

Badtaxor

	Fr.o.m. jan-14	Fr.o.m. jan-15
Engångs entreavgifter		
Vuxna, Eriksdalsbadet och Husbybadet	90	90
Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	70	70
Vuxna reducerat pris, Eriksdals- och Husbybadet	60	60
Vuxna reducerat pris, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	50	50
Ungdomar 4-19 år, Eriksdalsbadet och Husbybadet	40	40
Ungdomar 4-19 år, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	20	20
Badtillägg vid inomhusbad sommartid, Eriksdalsbadet	30	30
Familj		
2 vuxna + 2 barn, Eriksdals- och Husbybadet	220	220
1 vuxen + 2 barn, Eriksdals- och Husbybadet	130	130
2 vuxna + 2 barn, övriga simhallar	160	160
1 vuxen + 2 barn, övriga simhallar	90	90
SKIMF och till SKIMF anslutna föreningar		
Engångsavgift bad, Eriksdalsbadet och Husbybadet	50	50
Engångsavgift bad, övriga simhallar	40	40
Rabattkort (Entréavgift 3 ggr, 10 ggr och 100 ggr)		
Rabattkort 3 ggr, endast Eriksdalsbadet, 1 års giltighetstid från inköpsdagen		
Vuxna	255	-
Vuxna reducerat pris	165	-
Ungdomar 4-19 år	110	-
Rabattkort 10 ggr, 2 års giltighetstid från inköpsdagen		
Vuxna, Eriksdals- och Husbybadet	800	800
Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	600	600
Vuxna reducerat pris, Eriksdals- och Husbybadet	480	480
Vuxna reducerat pris, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	320	320
Ungdomar 4-19 år, Eriksdals- och Husbybadet	320	320
Ungdomar 4-19 år, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	160	160
Rabattkort Företag 100 ggr, gäller på den simhall där kortet köpts, två års giltighetstid från inköpsdagen.		
Eriksdalsbadet	7 500	7 500
Övriga simhallar	5 600	5 600

Bilaga 7:26

	Fr.o.m. jan - 14	Fr.o.m. jan - 15
Skolans bad, inkl. förskola och fritidshem - barn upp till 19 år		
Rabattkort 100 bad, Eriksdals- och Husbybadet	3 000	3 000
Rabattkort 100 bad, övriga simhallar (inklusive Erikdalsbadets utomhusbad)	1 500	1 500
Rabattkort 10 bad, Eriksdals- och Husbybadet	-	320
Rabattkort 10 bad, rabattkort 100 bad, övriga bad (inklusive Erikdalsbadets utomhusbad)	-	160
Pris per barn, Eriksdals- och Husbybadet	40	40
Pris per barn, övriga bad (inklusive Erikdalsbadets utomhusbad)	20	20
<i>Ovanstående priser för förskola gäller även för barn 0-4 år när det kommer barngrupper med ledare. En till två ledare per grupp om 5 barn har fri entré.</i>		
Sommarkort på utomhusbad med entréavgift		
Vuxna	700	700
Vuxna reducerat pris	400	400
Ungdomar 4-19 år	160	160
Årskort, 1 års giltighetstid från inköpsdagen		
Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad	2 300	2 300
Vuxna reducerat pris	1 400	1 400
Ungdomar 4-19 år, alla simhallar och utomhusbad	900	900
Tillägg autogiroköp	240	240
Relax Västertorp		
Engångspris	90	-
Kortinnehavare, engångspris	50	-
Rabattkort, 10 ggr	750	-
Årskortstillägg	850	-
Uthyrning 2 tim.	1 600	-

Taxor friskvård/träning

Ungdomar med fysisk aktivitet på recept har cirka 20 % rabatt på angivna ungdomspriser för engångsavgifter och rabattkort.

	Fr.o.m. jan - 14	Fr.o.m. jan - 15
Engångsavgifter, gäller även bad vid träningstillfället		
Gym/gruppträning, Eriksdals- och Forsgréniska badet, pris per pass	150	150
Gym/gruppträning, exkl. Eriksdals- och Forsgréniska badet, pris per pass, alla målgrupper	110	110
Barn/ungdom upp till 13 år på familjegymna vid vuxen betalande	20	-
Instruktion, återbetalning vid kortköp	110	110
Rabattkort 10 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år		
Samtliga simhallar, gym och gruppträning	950	950
Övriga simhallar, exkl. Eriksdals- och Forsgréniska badet	850	850
Reducerat pris vuxna, samtliga simhallar	700	700
Ungdom 13-19 år, gym- och gruppträning, samtliga simhallar	500	500
Ungdom 13-19 år, gym- och gruppträning, samtliga simhallar, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	400	400
Rabattkort 100 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år på anläggning kortet köps	Fr.o.m. jan -14	Fr.o.m. jan -15
Eriksdals- och Forsgréniska badet	9 000	9 000
Övriga	8 000	8 000
Reducerat pris pris vuxna, samtliga simhallar	6 000	6 000
Skolor och föreningar, ungdom 13-19 år	4 000	4 000
TRÄNINGSKORT - inkl bad, gym, gruppträning och utomhusbad		
Årskort samtliga simhallar		
Vuxna	4 200	4 200
Reducerat pris	3 100	2 900
Ungdom 13-19 år, bad, gym- och gruppträning	2 600	2 600
Ungdom 13-19 år, bad, gym- och gruppträning, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	2 300	2 300
Årskort, exkl. Eriksdals- och Forsgréniska badet		
Vuxna	3 300	3 300
Reducerat pris, vuxna	2 400	2 300
Ungdom 13-19 år, gäller bad, gym och gruppträning.	2 000	2 000
Ungdom 13-19 år, bad, gym- och gruppträning, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	1 900	1 900
Halvårkort, samtliga simhallar		
Vuxna	2 800	2 800
Reducerat pris, vuxna	-	2000
Ungdom 13-19 år	1 500	1 500

Bilaga 7:28

Halvårskort, exkl. Eriksdals- och Forsgréniska badet, vuxna		
Vuxna	1 900	2 200
Reducerat pris, vuxna	-	1 600
Ungdom 13-19 år	1 300	1 300
Sommarkort (vecka 21-33), gäller på bassängbad och de simhallar som har sommaröppet		
Vuxna	-	900
Reducerat pris, vuxna	-	600
Ungdom 13-19 år	-	500
TRÄNINGSKORT GYM OCH TRÄNINGSKORT GRUPPTRÄNING – inkl. bad och utomhusbad		
Årskort, samtliga simhallar		
Vuxna	3 500	3 500
Årskort exkl, Eriksdals- och Forsgréniska badet		
Vuxna	2 600	2 600
SIMHALLS-/TRÄNINGSKORT- Årskort för stadens anställda Gäller för bad, gym, gruppträning, samtliga simhallar och utomhusbad	1 800	1 800
Tillägg autogiro (gäller alla ovanstående årskort)	240	240

Taxor för evenemang

Där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme

De nya taxorna gäller successivt vid avtalstecknande från och med januari 2015 i samband med nya bokningar under förutsättning att beslut fattas i kommunfullmäktige.

Taxorna gäller de anläggningar idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna gäller samtlig verksamhet på Stockholms stadion samt övriga anläggningar när lag deltar i serie-spel i de två högsta nivåerna i fotboll, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå. I de fall enbart en riksserie finns likställs detta inte med spel på högsta nivå utan ordinarie taxor gäller för dessa serier.

När hela dagar bokas, debiteras timmar motsvarande anläggningens ordinarie öppettider respektive dag. För Stockholms stadion utgörs en dag av 14 timmar.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggs-tjänster kommer extra debitering ske motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljas på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlåtande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuellt lagstadgad moms tillkommer.

Vid kvalificeringsspel gäller taxan för den division kvalificeringsspelet gäller. Vid cupmatcher och liknande gäller den nivå som arrangörsklubben tillhör.

Inomhusanläggningar

Eriksdalshallen

Objekt	2015	
	Föreningar och förbund	Föreningar från andra kommuner
Stora hallen, nationella och internationella matcher nivå 1	1 000	2 500
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande	800	2 500
Tillägg till ovanstående priser		
Videotavla per arrangemang (exklusive bemanning)	500	500

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum, med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Åkeshåvshallen, Brännkyrkahallen och Sjöstadshallen

Objekt	2015	
	Föreningar och förbund	Föreningar från andra kommuner
Stora hallen, herrar och damar nivå 1 och internationella matcher	800	2 000
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande	600	2 000

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum, med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Simhallar och bassängbad

Objekt	2015	
	Företag och privatpersoner	Föreningar och förbund
Stora hallen, nationella och internationella matcher nivå 1	-	1 250
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande	-	1 250
	-	650
Tillägg till ovanstående priser	-	1 000
Videotavla per arrangemang (exklusive bemanning)	17 000	17 000

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum, med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Utomhusanläggningar (inklusive ishallar)

Stadion

Tid för att iordningställa före evenemanget och återställa efter evenemanget ingår i bokade timmar. Städning, elektriker, vakter, läktare, tält, arenapersonal med mera bokas idrottsförvaltningen till självkostnadspris.

Objekt	2015			
	Företag och privat personer	Föreningar och förbund	Föreningar från andra kommuner	Skolor
Fotboll herrar nivå 1 (inklusive träningsmatcher nationell och internationell nivå)*	-	10 000	10 000	-
Fotboll, nivå 1 damer*	-	1 250	3 000	-
Fotboll, nivå 2 damer*	-	850	2 000	-
Landslagsträning fotboll*	-	1 400	-	-
Fotboll, övrigt*	5 000	3 400	5 000	-
Friidrott, internationell och nationell nivå*	-	1 800	5 000	-
Friidrott övriga, inklusive gräsplan*	5 000	1 200	5 000	-
Friidrott övriga, exklusive gräsplan*	2 000	1 000	2 000	-
Övriga idrotter, inklusive gräsplan*	5 000	3 350	5 000	-
Konserter per konsert (inklusive iordningsställande, plantäckning, städning med mera)	800 000**	-	-	-
Mindre filminspelning, reklamfotografering och liknande (exklusive fotbollsplan)/dag	20 000	-	-	-
Större filminspelning, reklamfotografering och liknande (inklusive fotbollsplan)/dag	40 000	-	-	-
Skolidrott	-	-	-	600
Tillägg till ovanstående priser				
Tillägg ljustavla inklusive personal	2 500	2 500	2 500	2 500

*Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar

Fotboll herrar nivå 1:	10 timmar
Fotboll damar nivå 1:	6 timmar
Fotboll damer nivå 2:	6 timmar
Landslagsträning fotboll:	5 timmar
Fotboll övrigt:	6 timmar
Friidrott, internationell och nationell nivå:	14 timmar
Friidrott, övriga arrangemang	8 timmar
Arrangemang, övriga idrotter	6 timmar

** Om fler än en konsert av samma artist/artister arrangeras vid samma tillfälle erhålls 100 tkr rabatt/konsert från och med konsert nummer två.

Grimsta idrottsplats

Objekt	2015	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Konstgräs 11-manna, fotboll herrar nivå 1*	12 000	15 000
Konstgräs 11 manna, fotboll herrar nivå 2*	6 000	8 000
Konstgräs 11-manna, fotboll träningsmatch med entré herrar nivå 1 och 2*	-	650
Konstgräs 11-manna, fotboll damer nivå 1	1 250	3 000
Konstgräs 11-manna, fotboll damer nivå 2	850	2 000

*Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

Fotboll herrar nivå 1 och 2:

10 timmar

Kanalplans idrottsplats

Objekt	2015	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Konstgräs 11-manna, fotboll damer nivå 1	1 250	3 000
Konstgräs 11 manna, fotboll damer nivå 2	850	2 000

Övriga anläggningar

Objekt	2015	
	Förening och förbund	Förening från andra kommuner
Speedway	850	-
Ishall, ishockey damer nivå 1	1 460	3 000
Bandybana, bandy herrar nivå 1	1 800	5 000
Amerikansk fotboll herrar nivå 1	1 250	2 500

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Taxor kursverksamhet

	Fr.o.m. jan - 14	Fr.o.m. jan -15
Simundervisning (Personer med Fysisk aktivitet på recept har cirka 20 % rabatt på nedanstående lektionspriser)		
Vuxna/45 min lektion	181	181
Vuxna/40 min lektion	161	161
Barn och ungdomar/40 min lektion	117	117
Barn och ungdomar/30 min lektion	88	88
Tilläggsavgift för boende i annan kommun per kurs	250	250
Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar	600	600
Simprov, en lärare	100	100
Skolsim		
Skolsim 15 ggr, stadens skolor	8 600	8 600
Skolsim 15 ggr, skolor från andra kommuner	12 700	12 700
Livräddningsundervisning, inkl. två lärare/timme (exklusive moms). Priset inkluderar inte badentré.	1 300	1 300
Övriga kurser, gäller även bad vid träningstillfället.		
MåBra-kom i form, vuxna, pris per timme	133	133
MåBra-kom i form, ungdom 13-19 år, pris per timme	58	58
Kurser för vuxna med funktionsnedsättning, pris per lektion (45-55 min)	74	74
Övriga kurser, vuxna, pris per lektion (45-55 min.)	92	92
Kurser för barn och ungdom (13-19 år) med funktionsnedsättning, pris per lektion (45-55 min)	46	46

Bilaga 7:32

Övriga kurser, barn och ungdom 13-19 år, pris per lektion (45-55 min.)	58	58
Tilläggsavgift för boende i annan kommun per kurs	250	250
<i>Pensionärer, arbetslösa och personer med fysisk aktivitet på recept har reducerat pris med cirka 20 % på ovanstående priser för simundervisning och övriga kurser (frånsett kurserna för personer med funktionsnedsättning). Rabatterna gäller endast personer folkbokförda i Stockholm. Personligt intyg krävs.</i>		

Övriga taxor

Taxor för övernattnings i stadens skolor m.fl. lokaler

(Kr)	Taxa fr.o.m. 2014		Förslag taxa fr.o.m 2015	
	Bokningsavgift per uthyrningstillfälle och skola *	Avgift per dygn	Bokningsavgift per uthyrningstillfälle och skola *	Avgift per dygn
1 klassrum	6 500	1 550	6 500	1 550
2 klassrum, samma skola	6 700	1 550	6 700	1 550
3 klassrum, samma skola	7 000	1 550	7 000	1 550
4 klassrum, samma skola	7 200	1 550	7 200	1 550
5 klassrum eller fler, samma skola	7 400	1 550	7 400	1 550
Idrottshall/motionsrum	5 200	1 550	5 200	1 550

* 1 300 kr av bokningsavgiften avseende uthyrning av klassrum tillfaller utbildningsförvaltningen, resterande avgifter tillfaller idrottsförvaltningen

Ovanstående taxor gäller på bokningar upp till sju nätter.
Vid bokningar fler än sju nätter lämnas en prisoffert

Övriga avgifter	
Ambulerande tillsyn	Ingår i avgiften
Matsal med befintlig utrustning	Ingår inte i hyran, avtalas separat med respektive skola
Skadegörelse	Full kostnadstäckning
Städning:	Förhyrare förutsätts i egen regi städa uthyrda lokal. I annat fall debiteras förhyraren full kostnadstäckning för sådant uppdrag
Falsklarm	5 000 kr
Depositionsavgift	Tas ut av förhyrare enligt av idrottsnämnden utfärdade allmänna villkor

Övrigt

	2014	2015
Träffstugans verksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning (1 vecka)		
Ungdomar från Stockholm	2 500	2 500
Ungdomar från andra kommuner	3 500	3 500
Registreringsavgift för föreningar		
Avgift för att få nolltaxa/subventionerad taxa	1 500	1 500
noll- och/eller subventionerade taxa		
Avgift för allmän båtplats		

Avgift för allmän båtplats per säsong	3 900	3 900
Köavgift per år för att få allmän båtplats	200	200
Dygnshyra ishallsföreningar*		
Dygnshyra (v. 12-v.38)	5 000	5 000
Kortlås (skolors gymnastiksal)		
Drift och administration per år	8 000	8 000
Hyra friluftsutrustning för nolltaxeberättigade föreningar/förbund (Verksamheter som inte -är anläggningsbunden till exempel orientering)		
	0	0

* För bokade tider för ungdomar (endast Stockholmslag) görs ett avdrag motsvarande skillnaden mellan vuxen- och ungdomspris gånger antal bokade timmar. Gäller endast för- och eftersäsong.

Idrottsnämnden medges rätt att göra mindre nedsättningar av taxor för svåruthyrda tider, förutsatt att förändringarna inte är av principiell natur eller annars av större vikt.

Idrottsnämnden medges rätt att göra mindre justeringar av taxorna i samband med verksamhetsupphandling, förutsatt att förändringarna inte är av principiell natur eller annars av större vikt.

Regler för ekonomisk förvaltning

Inledning

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 8 kapitlet i kommunallagen. Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska även tillämpa lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställansvar och utföransvar.

För stadens bolag och stiftelser gäller även bokföringslagen, för bolagen gäller aktiebolagslagen och årsredovisningslagen, och för stiftelser gäller stiftelselagen. Såvida inte dessa lagar stadgar annat, gäller vad som nedan stadgas om nämnd även för stadens stiftelser och aktiebolag. Vad som stadgas om förvaltningschef ska även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolag har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap BUDGET och UPPFÖLJNING

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd inger i samband med sin verksamhetsberättelse sitt budgetförslag och sina treårsberäkningar till kommunstyrelsen som underlag för kommunstyrelsens förslag till budget och treårsberäkningar. Förslaget omfattar driftbudget och investeringsbudget.

Investeringsbudgeten ska utgå från Vision Stockholm 2030 och baseras på kommunfullmäktiges verksamhetsmål och översiktsplan. Budgeten ska omfatta fem år och vara uppdelad på planerade och beslutade projekt. Driftkostnader, inklusive kapital- och lokal-kostnader, till följd av investering ska rymmas inom nämndens driftbudget, om inte annat beslutats.

Nämnd ska ta fram underlag till förslag för budget och treårsberäkningar i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den ska upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolagsstyrelser.

a) Nämnder

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål, riktlinjer och anslagsvillkor med en översikt för treårsperioden.
2. Driftverksamhet
 - Verksamhet med utföransvar erhåller resultatbudget med avkastningskrav.

Bilaga 8:2

- Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställaransvar, erhåller ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
- 3. Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
- 4. Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.

b) Stadens finansiering och ställning

- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.

c) Bolagsstyrelser

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
2. Plan över omsättning och resultat
3. Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget, upprätta en genomförandeplan för det kommande årets verksamhet (nämndens budget/verksamhetsplan). I budgeten ska redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser ska användas.

Nämndens budget för nästkommande år ska fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum, senast under januari året därpå.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidplan för budgeten.

5 §

Nämnd ska i samband med upprättande av budgeten redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd ska även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Omslutningsförändringar av principiell betydelse ska föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd ska lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar

6 §

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrider, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och styrelser ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Uppföljning**7 §**

Uppföljning ska ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvar för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen ska kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställansvar ska styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts-/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföransvar ska styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd ska besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Förvaltningschefen ska tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling med mera).

Finner nämnd med beställansvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, ska nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställansvar att förutsättningarna ändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras ska begäran härom underställas kommunfullmäktige.

För investeringar och stora projekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidplaner, prestationer samt de politiska målen.

För investeringar där investeringsutgiften bedöms överstiga 50 miljoner kronor för stadens nämnder respektive 300 miljoner kronor för stadens bolag eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett utredningsbeslut fattas av ansvarig nämnd respektive bolagsstyrelse. För investeringar där investeringsutgiften bedöms överstiga 300 miljoner kronor ska utredningsbeslutet anmälas till berörda nämnder samt till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Om beslutet kommer att påverka bolagens verksamhet ska beslutet anmälas till berörd styrelse. Bolagen ska anmäla sina utredningsbeslut till koncernstyrelsen. Utredningsbeslut för investering där utgiften bedöms överstiga 300 miljoner kronor, som avser uppdrag till fastighetsnämnden att utreda utveckling och/eller upprustning av fastighet eller anläggning för annan nämnds räkning, ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Initierande (beställande) nämnd ska lämna beslutsunderlag till ekonomiutskottet.

För investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 300 miljoner kronor ska ett beslutsunderlag för inriktningsbeslut lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

För investeringar där investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 miljoner kronor för stadens nämnder respektive 300 miljoner kronor för stadens bolag, eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett beslutsunderlag för genomförandebeslut lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Bilaga 8:4

Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades, eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, ska detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden ska snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsbudget. Avvikelse mot investeringsbeslut överstigande 15 procent, dock minst 20 miljoner kronor av investeringens nettoutgift för stadens nämnder och nuvärde för stadens bolag eller annan avvikelse av strategisk vikt, ska tillställas kommunfullmäktige.

Nämnder och bolag ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutade regler för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

8 §

Nämnd ska lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder, som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att respektive nämnd beslutar om nya resultatenheter ska inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden ska i denna definiera vilka enheter som ska utgöra resultatenheter och hur resultatet ska mätas. Samtliga resultatenheter anmäls till kommunstyrelsen i samband med ärendet Avstämning av mål och budget. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller förändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en helhetsbedömning, då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna ska verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller förändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, till exempel om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till så kallad intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelsen. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring. Ändring ska godkännas av kommunstyrelsen.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning för att resultatenheterna ska få föra över ett överskott är att åtaganden för enhetens verksamhet har uppfyllts.

Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer så kallade intraprenader, ska överföra 100 procent av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller.

Resultatenhet som avvecklats under innevarande år kan inte föra över resultat till nästkommande år. Enhetens utfall kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat för innevarande år.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som ska föras mellan åren, ska nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Uppkomna underskott ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden. Ansvaret att täcka underskottet ligger därmed ytterst på nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt lyckats med detta under nästkommande år, kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott ska användas i verksamheten till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Nämnden ska i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas.

Kommentar: Med över-/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för resultatfonder.

Slutna redovisningsenheter

10 §

Kommunfullmäktige beslutar i samband med budget vilka enheter som ska vara slutna redovisningsenheter. Enhetens verksamhet regleras i budget och i reglemente/instruktion.

Slutna redovisningsenheter arbetar under bolagsliknande former men är inte egna juridiska personer.

För slutna redovisningsenheter gäller särskilda budget- och redovisningsprinciper. Enheten upprättar resultatbudget, investeringsbudget med förslag till finansiering samt balansbudget.

Kommunfullmäktige fastställer i budgeten kraven på enhetens resultat i form av avkastning som ska levereras till finansförvaltning eller ägartillskott som ska tillföras enheten från finansförvaltning. Kommunfullmäktige kan i anslutning till behandlingen av nämndens bokslut justera avkastningskrav eller ägartillskott. Övriga resultat balanseras som fritt eget kapital.

Nya investeringar finansieras via koncernkonto och belastas med stadens internränta plus en omkostnadsersättning på 0,25 procentenheter. Samtliga anläggningstillgångars finansiering ska likaledes belastas med stadens internränta plus en omkostnadsersättning på 0,25 procentenheter via koncernkonto.

Taxor, avgifter och nämndernas internprissättning

11 §

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (så kallad peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige. För de verksamheter där kommunfullmäktige har beslutat om införande av pengsystem ska ersättningsnivåerna vara samma för alla utförare oavsett egen regi, entreprenad eller privat utförare. Vid köp och försäljning mellan stadsdelsnämnder ska de ersättningsnivåer som kommunfullmäktige beslutat om gälla, inga extra påslag ska göras.

Kommentar: Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

Bilaga 8:6

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma, principer. Dessa principer utgår från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person, om än uppdelad på olika nämnder.

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst.

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. Vid förändring av priset ska de nämnder som berörs informeras skyndsamt. Eventuellt kan förändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisförändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för nämndernas internprissättning.

2 kap REDOVISNING

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag

1 §

Stadens nämnder ska tillämpa lag (1997:614) om kommunal redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande redovisning

2 §

Nämnden ansvarar för att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med den kommunala redovisningslagen och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar.

Nämnden ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Servicekommittén svarar för löne- och ekonomiadministrationen enligt av kommunstyrelsen beslutat gränssnitt. Förändringar i gränssnitt fastställs av kommunstyrelsen.

Interna köp och försäljningar inom en nämnd får inte öka nämndens omslutning.

Nämnden utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

Nämnden ansvarar för att förvaltningen upprättar månadsbokslut i enlighet med de tillämpningsanvisningar som utfärdas av stadsledningskontoret.

3 §

Nämnden ska på uppmaning tillhandahålla kommunstyrelsen och stadsrevisionen rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse**4 §**

Nämnden ansvarar för att räkenskaperna avslutas snarast efter räkenskapsårets utgång och att förslag till bokslut upprättas. Varje nämnd ska snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en budget som fastställts av kommunfullmäktige, och därefter inom tid och sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat ska lämnas till kommunstyrelsen.

Slutna redovisningsenheters resultat ska, med undantag för avkastning och eventuella ägartillskott, balanseras som fritt eget kapital.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemente 1 kap.

6 b §.

För nämnd ska budgetavräkning, resultaträkning och balansräkning ingå i bokslutet.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för specifikationer till balansräkningen samt avstämning av interna mellanhavanden.

5 §

Varje nämnd ska årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen ska nämndens bokslut med noter till stora förändringar bifogas.

Verksamhetsberättelsen ska innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultaträkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse, indikatorer och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare ska verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, indikatorer, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnd och bolag ska särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen ska nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 3 kap 10 § första stycket och 3 kap 12 § kommunallagen. Redovisningen ska lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen ska i övrigt innehålla en beskrivning av hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret.

Berättelsen ska, enligt fastställd tidplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas för nämnden.

Bilaga 8:8

Stadens huvudbokslut och årsredovisning

6 §

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Kommunstyrelsen ansvarar för att huvudbokslutet upprättas och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med den kommunala redovisningslagen och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen ska i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla en sammanställd redovisning som, utöver staden, även omfattar övriga juridiska personer där staden har ett röstetal på minst 20 procent. Upplysning ska lämnas om flöden mellan de olika ingående juridiska personerna. Stiftelser omfattas inte av regeln.

I årsredovisningen ska redovisas stadens åtaganden gentemot andra samägda företag där stadens röstandelar understiger 20 procent. Även av staden använda entreprenader och verksamhetsstiftelser ska redovisas.

Årsredovisningen ska överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen ska överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport

7 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att en delårsrapport årligen sammanställs. Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten ska lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret utfärdar kompletterande anvisningar för delårsrapporter.

Anläggningstillgångar

8 §

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, som medför standardhöjning och reinvestering samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en ekonomisk livslängd på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar ska årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna ränteesättningar fastställs årligen i samband med budget.

11 §

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen hänförs till dagen för tillträdet.

När planer finns på försäljning av kommunal verksamhet, ska redovisningen för verksamheten, som avses avyttras, ordnas så att samtliga kostnader och intäkter kan särredovisas.

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten under kommunstyrelsens finansförvaltning.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Nämnden ersätts av kommunstyrelsen för verifierade externa försäljningskostnader.

Vid försäljning av goodwill-värde redovisas realisationsvinsten, alternativt realisationsförlusten, under kommunstyrelsens finansförvaltning.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av investeringar, nedskrivning och återföring av nedskrivning, praktisk investeringsredovisning och investeringsinkomster.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan med mera

12 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med den kommunala redovisningslagen (gemensam ekonomimodell).

Nämnden ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över förvaltningsspecifika delar av ekonomisystemet.

Kommunstyrelsen utfärdar årligen Centrala krav för kodplan (omfattande kontoplan, verksamhetskoder, motparter och stora projekt).

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

Nedan följer Stockholms stads lokala riktlinjer för tillämpning av kommunallagen 8 kap 3d § regler om resultatutjämningsreserver(RUR) med lydelsen ”reservering till en resultatutjämningsreserv får göras för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 4 kap 3a § lagen (1997:614) om kommunal redovisning som överstiger

1. *En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller*
2. *Två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser. Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Lag (2012:800)”.*

Kommunfullmäktige kan besluta om reservering eller disposition ur en resultatutjämningsreserv om besluten är i överensstämmelse med lagar och nedanstående lokala riktlinjer.

13 §

En reservering till RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda utöver lagkraven:

- Vid reservering till RUR ska undantas, utöver lagkravet, den del av resultatet som uppstått till följd av utdelning enligt allbolagslagen.
- Stadens soliditet exklusive RUR, exklusive gjorda inteckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till lägst 25 procent.
- RUR efter reservering får inte överstiga femtio procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Bilaga 8:10

14 §

En disposition ur RUR kan göras om följande villkor är uppfyllda:

- Om tecken på en konjunkturnedgång med åtföljande vikande skatteunderlag finns i form av att:
 - Prognosen¹ för den procentuella förändringen av rikets skatteunderlag eller förändringen av utfallet för riket understiger den genomsnittliga procentuella förändringen de senaste tio åren², *eller*
 - Den procentuella förändringen av Stockholms stads skatteunderlag understiger den genomsnittliga förändringen för Stockholms stad de senaste tio åren³
- Och balanskravet är negativt
- Och ingen skattesänkning genomförts aktuellt år

15 §

Om skattesänkning har genomförts ett år och bokslutet visar ett negativt balanskravsresultat och kriterierna i övrigt för disposition ur RUR är uppfyllda ska en beräkning göras av balanskravsresultatet om skattesänkningen inte genomförts. Är även detta balanskravsresultat negativt får disposition ur RUR göras, men maximalt med det belopp som det konstruerade balanskravsresultatet visar.

16 §

Om beslut om ur RUR har fattats vid budgeteringstillfället på grundval av att reglerna för disposition är uppfyllda vid budgeteringstillfället gäller följande vid bedömningen vid beslutstillfället:

- Grunderna för om kriterierna är uppfyllda eller inte ska göras med samma mättidpunkt som vid budgeteringstillfället med undantag av balanskravsresultatet. Avseende balanskravsresultatet ska detta vara negativt vid bokslutstillfället.

17 §

Disposition ur RUR får utgöra högst 50 procent av reserven per räkenskapsår.

18 §

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om reservering och disposition till en RUR i samband med budget, tertialrapport och bokslut. Det slutliga beslutet tas alltid i samband med bokslut.

19 §

Om avsatt RUR medför att vid mätning i samband med bokslut kravet på en soliditet på minst 25 procent exklusive RUR, exklusive gjorda in-teckningar, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser inte uppfylls, ska en överföring från RUR till övrigt kapital göras.

¹ Vid budgeteringstillfället används samma prognos som används i slutversion av budget, vanligtvis SKL:s prognos. Avseende utfall används SCB:s siffror.

² Genomsnittlig procentuell förändring beräknas genom att rikets skatteunderlag eller prognos över skatteunderlag summeras och divideras med tio. Detta genomsnittliga skatteunderlag sätts i relation till motsvarande genomsnittligt skatteunderlag med ett års förskjutning bakåt i tiden.

³ Beräkning enligt not 2 avseende stadens skatteunderlag. Prognos gäller enligt not 1.

3 kap PENNINGHANTERING och VÄRDEHANDLINGAR

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av regler för penninghantering och värdehandlingar samt för finansiella redovisningsprinciper.

Uppbörd och inkomstkontroll

1 §

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Nämnden ansvarar för att inbetalda pengar omedelbart sätts in på anvisat bank- eller plusgirokonto och i övrigt använder sig av anvisade förmedlingstjänster för betalningsströmmar.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för egna medel.

Fakturering, krav och inkasso

2 §

Varje nämnd ansvarar för sin fakturering och krav- och inkassoverksamhet.

1. Fakturering

Räkningar ska snarast möjligt skrivas ut och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) En fordran anses som osäker om kunden inte betalat den då betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. En osäker fordran ska bokföras som en befarad kundförlust.
- b) En osäker fordran ska skrivas ned i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år. En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker. Om åtgärder avseende en fordran är vidtagna i stadens ekonomisystem skrivs fordran ned först när åtgärderna är avslutade (till exempel pågående avbetalningsplan). Nämnd eller delegat beslutar om nedskrivning av fordran. Nedskrivning av fordran ska bokföras som en konstaterad kundförlust.
- c) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder ska anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna, medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för fakturering, krav och inkasso.

Leasing

3 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om operationell leasing av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela ekonomiska livslängd, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansie-

Bilaga 8:12

ringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing ska därför jämföras med kostnaderna för köp.

Om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomiutskottet fastställd beloppsgräns ska de underställas kommunstyrelsen.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativ finansieringsform ska underställas kommunstyrelsen.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av leasingavtal.

Kontroll och attest

4 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses bokföringsposter i stadens samtliga bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal redovisning.

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av kontrollansvarig (tidigare attestant).

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

<i>Prestation</i>	Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden, och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor.
<i>Bokföringsunderlag</i>	Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.
<i>Betalningsvillkor</i>	Att betalning sker vid rätt tidpunkt.
<i>Bokföringstidpunkt</i>	Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod.
<i>Kontering</i>	Att transaktionen är rätt konterad.
<i>Beslut</i>	Att transaktionen överrensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare.

Kommentar: För stadens gällande betalningsvillkor se stadsledningskontorets anvisningar till ”Regler för ekonomisk förvaltning” kapitel 3.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest. Nämnderna kan till regler för kontroll och attest enligt § 4 och 5 besluta om kompletteringar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser kontrollansvariga (tidigare attestanter) samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda kontrollansvariga (tidigare attestanter).

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om kontrollansvariga (tidigare attestanter). Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd. Nämnden kan genom beslut om delegation ge ansvaret till fler befattningshavare än förvaltningschefen. En sådan delegation ska omfatta högst fem befattningshavare. Detta ska framgå av nämndens delegationsordning.

Kontrollansvarigas (tidigare attestanternas) ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef, annan överordnad eller till ansvarig för intern kontroll. Det åligger förvaltningschefen eller annan delegat att ansvara för att samtliga kontrollansvariga är informerade om rapporteringsvägar vid brister.

Kontroller

Följande kontrollmoment (tidigare attest) finns i staden. Kontrollerna ska i tillämpliga fall utföras.

<i>Prestation</i>	Vara eller tjänst har mottagits eller levererats.
<i>Kvalitet</i>	Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet.
<i>Pris</i>	Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning.
<i>Villkor</i>	Betalningsvillkor med mera är uppfyllda.
<i>Beslut</i>	Behöriga beslut finns.
<i>Behörighet</i>	Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer.
<i>Kontering</i>	Konteringen är korrekt.
<i>Formalia</i>	Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen.

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna ska utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna ska följande krav beaktas:

<i>Ansvarsfördelning</i>	Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Ingen person ska ensam hantera en transaktion från början till slut.
<i>Kompetens</i>	Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd ska ha kompetens för uppgiften.
<i>Integritet</i>	Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner ska ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade.
<i>Jäv</i>	Den som utför kontrollen får inte kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.
<i>Dokumentation</i>	Vidtagna kontrollåtgärder (attester) ska dokumenteras på ändamålsenligt sätt.
<i>Kontrollordning</i>	De olika kontrollmomenten ska utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd.

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller ska framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om kontrollansvarig (tidigare attestant) inte kan godkänna en ekonomisk transaktion, ska den som beslutat om transaktionen underrättas. Kan inte rättelse uppnås ska underrättelse ske enligt fastställd rutin.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Begäran om utbetalning av pengar

5 §

Varje nämnd ska utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen samt till förvaltningschefen för serviceförvaltningen.

Förvaltningschefen ska utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar ska ges till namngivna personer.

Person med rätt att begära utbetalning av pengar ska innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Fullmakter till stadens bankkonton

6 §

Respektive nämnd ansvarar för att fullmakter och behörigheter avseende stadens bankkonton till personal inom staden är korrekt utfärdade genom signering enligt delegationsordning. Fullmakten undertecknas därefter av kommunstyrelsens delegat. Det åligger respektive nämnd att kontinuerligt meddela borttagande av fullmakter/behörigheter till stadsledningskontoret.

Förskottskassa med mera

7 §

Kommunstyrelsen beslutar på nämndens begäran om limit för förskottskassa.

Nämnden ansvarar för att förvaltningschefen utser person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen ska se till att utnyttjandet av förskottskassan redovisas och kontrolleras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Summan av underförskottskassorna får inte överstiga förskottskassans limit. Underförskottskassorna ska redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för förskottskassor.

Betalkort

8 §

Se kommunstyrelsens policy avseende betalkort.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för betalkort.

Utbetalning**9 §**

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag. Stadsledningskontoret verkställer stadens utbetalningar.

Likviditetshantering**10 §**

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Nämnden ska på anmodan av kommunstyrelsen upprätta en likviditetsprognos.

Förvaring av värdehandlingar**11 §**

Nämnden svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Nämnden kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar, som nämnd innehar för stadens räkning.

4 kap UPPHANDLING

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Övergripande**1 §**

Stadens nämnder ska tillämpa lag om offentlig upphandling (LOU 2007:1091) samt de lagar som kompletterar eller ersätter denna lag, liksom nedan angivna regler, samt av kommunfullmäktige beslutad konkurrens- respektive upphandlingspolicy samt till ovan nämnda dokument tillhörande anvisningar.

2 §

Följande begrepp används nedan och i övriga inom staden styrande dokument på upphandlingsområdet:

Upphandling

Som upphandling räknas en transaktion som innebär ömsesidiga ekonomiska förpliktelser för de inblandade parterna. Som ekonomisk förpliktelse räknas motprestation såsom ekonomisk ersättning, arbetsinsats eller upplåtelse av någon annan slags nyttighet. Exempel på upphandling är köp av en vara, tjänst, verksamhet eller entreprenad, liksom ingående av samarbetsavtal. Även hyra och leasing av varor faller under begreppet upphandling.

Upphandlande myndighet

Den beslutande församling som ansvarar för att anskaffning sker i enlighet med lag, regler och policy. Utgörs inom staden av nämnd respektive bolag.

Lokal upphandling

Upphandling som utförs av en upphandlande myndighet för att lösa behovet av en viss vara eller tjänst inom nämnden.

Gemensam upphandling

Upphandling som genom samverkan mellan två eller flera nämnder genomförs för att lösa behov inom samtliga deltagande nämnders ansvarsområde. Deltagande i sådan upphandling är frivillig och beslutas av respektive nämnd eller tjänsteman inom nämnden som med stöd av delegation äger fatta sådant beslut.

Bilaga 8:16

Central upphandling

Upphandling där samtliga nämnders ansvar för upphandling överförs till en nämnd som i enlighet med beslut i kommunfullmäktige genomför upphandling för hela stadens behov. Deltagande i central upphandling är tvingande för stadens nämnder såvida fullmäktige inte beslutat om undantag för viss nämnd. Stadens bolag deltar efter inbjudan i central upphandling som i gemensam upphandling.

Ramavtal

Med ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

Avrop

Inköp/beställning som görs med grund i ramavtal benämns avrop.

Direktupphandling

3 §

Direktupphandling definieras i LOU och får endast användas under de omständigheter som föreskrivs där. Kommunstyrelsen utfärdar och beslutar om de riktlinjer som ska gälla för direktupphandling.

Direktupphandling får normalt inte förekomma på områden där ramavtal finns.

Utöver kommunstyrelsens riktlinjer kan stadsledningskontoret utfärda anvisningar för rutiner kring direktupphandling.

Ramavtal

4 §

Ramavtal får användas på områden där det är till gagn för konkurrensen och för stadens ekonomiska och verksamhetsmässiga intressen.

Av förfrågningsunderlaget ska framgå hur tilldelning av kontrakt kommer att ske inom ramavtalet.

Ramavtal ska i första hand följas av exklusivitet. Detta innebär att om en nämnd genomfört eller deltagit i ramavtalsupphandling ska nämnden inte teckna andra avtal avseende samma vara eller tjänst att gälla under ramavtalets avtalstid (så kallad avtalstrohet ska gälla). Om ramavtal inte avses innebära exklusivitet ska detta tydligt framgå av såväl avtal som förfrågningsunderlag.

Dokumentation

5 §

Information om alla beställningar som görs genom avrop eller upphandling ska dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i upphandlingsärenden.

Grundregeln är att alla beslut om genomförande av upphandling, direktupphandling eller avrop ska dokumenteras på ett sådant sätt att det framgår vem som fattat beslutet, i vilket syfte samt det ungefärliga värdet av den gjorda beställningen. Utöver detta ska dokumentation upprättas i enlighet med vad reglerna för respektive upphandlingsförfarande kräver.

Stadsledningskontoret ska utfärda anvisningar och råd kring hanteringen av handlingar i upphandlingsärenden.

Vad gäller gallring ska de av stadsarkivet utfärdade gallringsbesluten följas.

Systemstöd för inköp

6 §

Stadsledningskontoret har rätt att utfärda anvisningar kring beställningar via elektroniskt inköpsstöd. Nämnden ansvarar för att förvaltningen tillämpar systemstöd för inköpsprocessen i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

5 kap DONATIONSMEDEL

Mottagande av donation

1 §

Mottagande av donation ska underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva ska underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kr. I övriga fall beslutar respektive nämnd.

Placering av fondtillgång

2 §

Tillgångar tillhörande stadens anknutna stiftelser ska placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång

3 §

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd ska denna anlita kommunstyrelsen för handhavande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver annat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för donationer och gåvor.

6 kap INTERN KONTROLL

Nämnderna ska enligt kommunallagen 6 kap. 7 § var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vårderna av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 3 kap. 16 § har lämnats över till någon annan.

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen 9 kap. 9 § att pröva om bland annat den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för nämndernas interna kontroll av följande regler.

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd ska bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den ska omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Nämnd ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

Bilaga 8:18

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig
- stadens tillgångar skyddas
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och it-system är tillfredsställande.

Nämnden ansvarar för att internt kontrollsystem för nämnden upprättas och ska tillse att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden.

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen ska bidra till utformningen av konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom sina verksamhetsområden och ska informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd.

Samtliga anställda är skyldiga att följa gällande regler och anvisningar för intern kontroll.

2 §

Nämnd ska årligen fastställa en internkontrollplan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys ska nämnden välja ut ett antal områden/rutiner som ska granskas särskilt under verksamhetsåret för att verifiera att mål uppnås samt att riktlinjer och fastlagda kontroller upprätthålls/genomförs.

Förvaltningschef ska tillse att en risk- och väsentlighetsanalys genomförs och dokumenteras och med denna som underlag upprätta förslag till internkontrollplan för nämnden.

3 §

Nämnd ska försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningschef ska regelbundet rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden erforderliga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig.

Brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär ska nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder. Förvaltningschef ska omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdragas förhållanden som medför misstanke om att sådant brott föreligger. Förvaltningschef ska också tillse att nämnden och revisionskontoret informeras om de åtgärder som vidtas.

7 kap LOKALER

1 §

Nämnder och bolag ska i första hand hyra lokaler av staden eller stadens egna fastighetsbolag.

2 §

Beslut om inhyrningar av lokaler och lägenheter kan medföra bindning av stora kostnader under lång tid för staden. Vid högre hyresnivåer, och/eller långa hyrestider, ska inhyr-

ningar godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Detta gäller även om en fastighetsförvaltande nämnd är hyresvärd.

För att minska detaljstyrningen och fokusera på större ärenden gäller följande för vilka inhyrningar som nämnderna ska ansöka om godkännande:

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) överstiger 6 miljoner kronor, räknat i hyresnivå år 1, ska inhyrningen godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Om hyrestiden är tills vidare eller längre än 5 år sker beräkningen motsvarande en tid om 5 år.

Vid mycket stora inhyrningar är det väsentligt att beslutsprocessen ger möjlighet till samordning och prioritering i ett tidigt skede. Nämnderna ska förbereda sådana inhyrningar via ett inriktningsärende som ska anmälas till kommunstyrelsens ekonomiutskott innan beslut fattas i egen nämnd. Anmälan ska vara godkänd av ekonomiutskottet innan nämnden fattar eget beslut. Detta gäller följande ärenden:

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) beräknas överstiga 30 miljoner kronor, räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare eller längre än 5 år sker beräkningen motsvarande en tid om 5 år.

Vad som sagts ovan om inhyrningar gäller även om-, ny- och tillbyggnader med motsvarande hyreskostnadsökningar.

För fastighetsnämndens investeringar i lokaler överstigande 300 miljoner kronor ska ett utredningsbeslut godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott (se 1 kap. Budget och uppföljning, 7§ Uppföljning). Beställande (initierande hyresgäst) nämnd ska lämna beslutsunderlag till ekonomiutskottet under förutsättning att den hyresgenererande delen av investeringen överstiger 300 miljoner kronor. Om investeringen totalt överstiger 300 miljoner samtidigt som den hyresgenererande delen av densamma understiger 300 miljoner kronor ska fastighetsnämnden och beställande nämnd lämna ett gemensamt beslutsunderlag till ekonomiutskottet.

3 §

Beslut om avveckling/omstrukturering av lokaler fattas av ansvarig nämnd. Utbudet av bostadsbedömda boenden är en gemensam resurs för hela staden. För att säkerställa den centrala samordningen i samband med avveckling/omstrukturering av dessa boenden ska kommunstyrelsens ekonomiutskott, efter begäran av respektive nämnd, godkänna större avvecklingar/omstruktureringar av särskilda boenden för äldre och bostäder med särskild service.

4 §

För att få en effektiv hantering av lokalärenden som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott ska alltid samråd ske med kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, innan beslut fattas i egen nämnd. Genomfört samråd ska redovisas i underlaget och är en förutsättning för vidare beredning av ärendet.

5 §

I stadens ramavtal med SISAB och Micasa regleras hur kapitalkostnaderna årligen ska bestämmas. Räntan beräknas utifrån stadens internränta plus omkostnadsersättning. Samtliga räntekostnader mellan staden och stadens samtliga bolag, rörande hyrestillägg för lokalanpassningar, ska beräknas till motsvarande ränta.

6 §

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

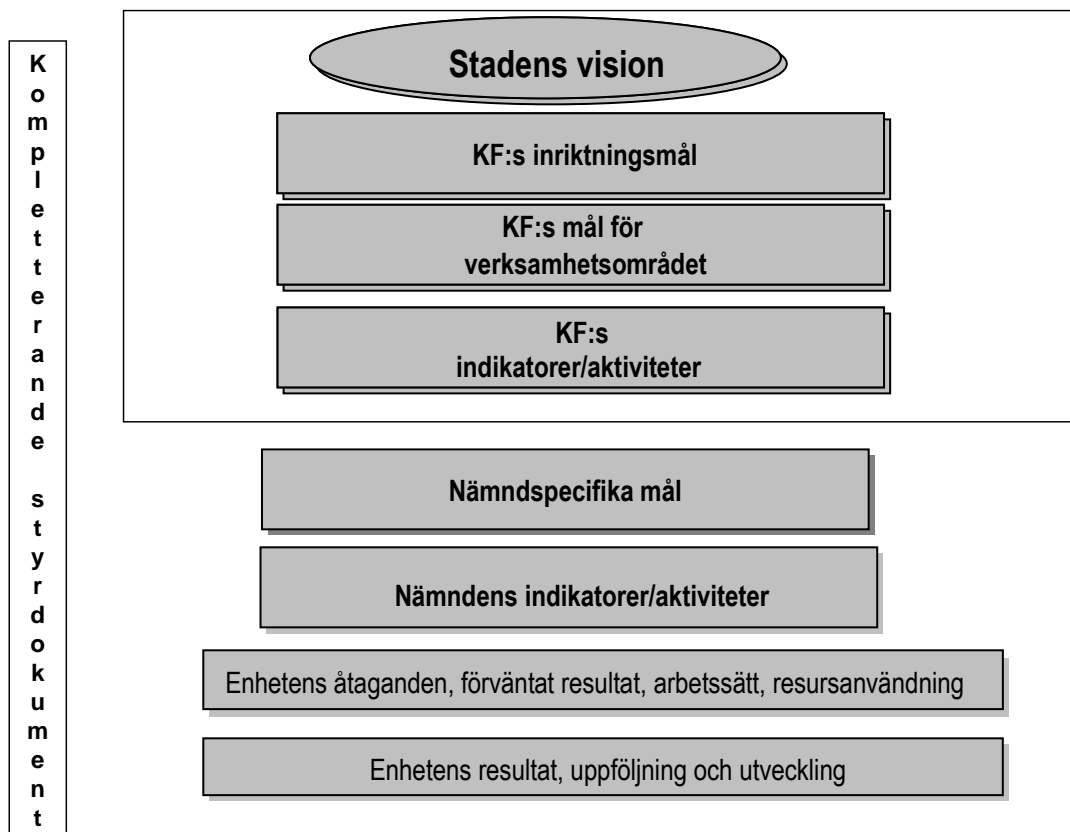
Stadens ledning och styrning

Vision 2030 är den gemensamma långsiktiga visionen om hur staden ska utvecklas och den redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför, samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling.

Kommunfullmäktige fastställer budget för staden. Budgeten är överordnad och styrande för stadens alla verksamheter. Övriga styrdokument har att förhålla sig till denna. Utifrån de mål som kommunfullmäktige fastställer i budgeten finns styrdokument inom olika områden. I stadens budget fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdet, indikatorer som mäter måluppfyllelsen samt aktiviteter som ska bidra till att målen uppfylls.

Stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, ILS, se bild nedan, omfattar hela koncernen Stockholms stad. Det innebär att ILS gäller för såväl nämndernas som bolagens verksamheter. ILS-webb är det huvudsakliga verktyget för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål genom kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter. Uppföljning av program och riktlinjer inordnas i budgeten genom indikatorer och aktiviteter. Därigenom följs programmen upp tillsammans med uppföljningen av nämnders och bolags ekonomi och verksamhet. Programmen är övergripande och långsiktiga. Därav följer att de övergripande målen som anges i programmen kan sträcka sig över mandatperioder, men att aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning.

Stadens styrning enligt ILS

Stadens vision

Vision 2030 är det dokument som samlat redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför och strategier för en långsiktig hållbar utveckling. Tidsperspektivet är långsiktigt.

Budget

Budgeten är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. I den läggs följande fast:

- kommunfullmäktiges inriktningsmål
- kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet
- kommunfullmäktiges indikatorer
- kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer
- kommunfullmäktiges aktiviteter

Tidsperspektivet är treårigt med fokus på budgetåret.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolag uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer fastställs i budgeten. De mäter hur mån nämnder och bolag uppfyller KF:s mål. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde kommunfullmäktige har för hela staden. Nämnderna och bolagen fastställer nämndens/bolagets årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer.

Kommunfullmäktiges obligatoriska nämnd/bolags indikatorer

Kommunfullmäktige kan besluta om nämnds/bolags indikatorer som är obligatoriska för respektive nämnd/bolag att följa upp. Dessa redovisas i nämndens verksamhetsberättelse som lämnas till kommunfullmäktige. Till varje obligatorisk nämnds/bolags indikator fastställer nämnden/bolaget ett årsmål.

Kommunfullmäktiges aktiviteter

En aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod under budgetåret. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen, och ska ha start- och slutdatum samt en ansvarig nämnd. Aktiviteterna följs upp i tertiärrapporterna och verksamhetsberättelsen med kommentarer på avvikelser. Aktiviteter är inte ordinarie arbetssätt för att genomföra nämndens eller bolagets uppdrag.

Övrig uppföljning

Nyckeltal

Kommunfullmäktige har beslutat om nyckeltal för stadens verksamheter. Dessa förändras inte över tid om inte synnerliga skäl föreligger. Nyckeltalen redovisas löpande och i samband med stadens årsredovisning.

Kompletterande uppgifter

Stadsledningskontoret begär in kompletterande uppgifter från nämnder och bolagen. Uppgifterna används för att fördjupa uppföljningen inom vissa områden.

Kompletterande styrdokument

Program

Program är måldokument som är långsiktiga och stadsövergripande. Programmen syftar inte till att slå fast detaljerade åtgärder, utan kan innehålla förslag på aktiviteter och indikatorer samt metoder för hur programmets mål ska nås. Stadens nämnder och bolag ska följa de program som finns inom respektive verksamhetsområde. Kommunfullmäktige kan peka ut enskilda nämnder och bolagsstyrelser, såsom uppföljningsansvariga för hela eller delar av program. I de fall uppföljningen av programmen ska integreras i ILS, ska nämnden eller bolagsstyrelsen fastställa indikatorer och aktiviteter i sina verksamhetsplaner.

Riktlinjer

Riktlinjer är en följd av ett fattat beslut i kommunfullmäktige, och anger hur verksamheten ska agera för att nå kommunfullmäktiges mål.

För att skapa en enhetlighet i begrepp och benämningar av styrdokument har staden för avsikt att fortsättningsvis benämna styrdokument i termer av program eller riktlinjer. Det är i dagsläget svårt att definitionsmässigt se skillnaden mellan program, plan, policy och strategi. De tre senare begreppen kommer därför att utgå. Framtida styrdokument som utarbetas och beslutas är antingen program eller riktlinjer utifrån de definitioner som beskrivs ovan.

Styrning och uppföljning på nämnd- och bolagsnivå

Nämndens/bolagets mål

Nämndens och bolagets nämndspecifika mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, och beskriver vilket resultat som ska uppnås (förväntat resultat).

Nämndens/bolagets indikatorer

Nämnden och bolaget kan fastställa egna indikatorer för att mäta hur nämnden/bolaget uppfyller sitt mål.

Nämndens/bolagets aktiviteter

Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Risk- och väsentlighetsanalys

Nämndens ansvar för den interna kontrollen är styrt via kommunallagens 6 kap. 7 §. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är till-

Bilaga 9:4

räcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 3 kap. 16 § har lämnats över till någon annan.

Nämndens internkontrollarbete ska bestå av tre delar. Nämnden ska ha fastställt ett aktuellt system för internkontroll, årligen genomföra en risk- och väsentlighetsanalys samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan. Risk- och väsentlighetsanalysen genomförs i två delar, dels utifrån kommunfullmäktiges indikatorer, dels utifrån de processer nämnden ansvarar för. I risk- och väsentlighetsanalysen uppskattar nämnden sannolikheten för att risken ska inträffa, väsentlighetsgraden av bedömda risker och tar ställning till hur riskerna ska behandlas. Utifrån den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen tar nämnden fram en aktuell internkontrollplan. Internkontrollplanen och risk- och väsentlighetsanalysen fastställs i samband med verksamhetsplanen, och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Risk- och väsentlighetsanalysen och internkontrollplanen redovisas i ILS-webb.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska leda till att verksamheten utvecklas. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga åtaganden, arbetssätt och uppföljning av dessa får enheten svar på vad som leder till en effektiv resursanvändning och en utveckling av verksamheten.

Åtagande

Enheten konkretiserar nämndens/bolagets mål genom egna åtaganden i enhetens verksamhetsplan. Åtagandena ska beakta brukarnas behov och efterfrågan. Åtagandena ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. Innan de fastställs ska trovärdigheten i åtaganden bedömas av respektive nämnd eller förvaltningsledning. Åtagandena fastställs årligen.

Förväntat resultat

Till varje åtagande ska enheten beskriva det förväntade resultatet under året. Vad har enheten för målvärde/målbild, och vilket tillstånd ska uppnås?

Arbetssätt

Enheterna måste ha tydliga arbetssätt som säkerställer att åtagandena uppfylls och de förväntade resultaten nås, en utveckling av kvaliteten i verksamheten, och ett effektivt resursutnyttjande.

Resursanvändning

Användningen av resurserna ska vara effektiv för att nå åtagandena och de förväntade resultaten. Genom att utveckla arbetssätten och uppföljning av resultat används resurser såsom budget, lokaler, it-stöd, materialåtgång, medarbetarnas kompetens och energiförbrukning på bästa sätt. Det ska gå att mäta hur resurser används.

Uppföljning

Enheterna ska ha metoder för att löpande följa upp sitt arbete. Uppföljningen ger underlag för beslut om åtgärder när resultat visar att valda arbetssätt riskerar att försvåra att åtagandet nås. Uppföljningen ger underlag för att säkerställa att åtaganden och de förväntade resultaten uppnås samt att erfarenheter tas tillvara för lärande och utveckling. Enheten ska följa upp hur väl de lever upp till nämndens, åtaganden, arbetssätt, resursanvändning och ekonomiskt utfall.

Enhetens indikatorer

Enheterna kan fastställa egna indikatorer för att mäta hur enheter uppfyller sitt åtagande.

Enhetens aktiviteter

Enheten kan ta fram aktiviteter som ska bidra till att enhetens åtagande uppnås. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Resultat och analys - utveckling

För all verksamhetsuppföljning och framgångsrik utveckling är det av yttersta vikt att regelbundet analysera sitt arbete och om detta leder till en effektiv verksamhet med brukaren i fokus. För att kunna nå dit måste varje enhet säkerställa att de prioriterar rätt områden i förhållande till avsatt budget och befintliga resurser. Genom att ta fram tydliga underlag som visar vilka resultat som leder till måluppfyllelse uppnås en kunskap om vad som leder till en utveckling av verksamheten utifrån ett brukarperspektiv och vad som inte gör det. Denna kunskap underlättar för politiker och tjänstemän att utarbeta relevanta mål, åtaganden och kvalitetsgarantier, men också att utveckla effektiva arbetssätt och ett optimalt resursutnyttjande. På sikt kan detta innebära en möjlighet för staden att budgetera per mål. Analyser, inte enbart uppföljning, är grunden för en effektiv verksamhet.

Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier beskriver vad varje verksamhet åtar sig gentemot brukare/kunder och vad de åtar sig att göra för att genomföra dem. Kvalitetsgarantierna kan underlätta dialogen med brukarna/kunderna, som sedan kan ta ställning till hur verksamheten fungerar samt engagera sig i att förbättra den. Kvalitetsgarantierna visar samlat enhetens verksamhetsidé, åtaganden och rutiner för att hantera synpunkter och klagomål, och beslutas tillsammans med enhetens verksamhetsplan.

Dialog

Stadens nämnder ska ha en strukturerad dialog i organisationen om enheternas arbete med åtaganden, kvalitetsgarantier, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljning, utveckling och analys kopplade till nämndens mål.

Kommunstyrelsen ska ha en strukturerad dialog med nämnderna om utformning och uppföljning av nämndernas mål kopplade till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Sammanställning över stadsövergripande styrdokument

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Övergripande styrdokument					
	Stockholms stads budget	KF		111-459/2014	Uppdateras varje år
	Reglementen för kommunstyrelsen och nämnder				
	Stadens ledning och styrning	KF		111-459/2014	Revideras
	Ett Stockholm i världsklass - Vision 2030 - Strategisk inriktning.	KF	2007-06-11	311-4678/2005,	Revideras
	Kommunfullmäktiges indikatorer	KF		111-459/2014	Antagna i budget, bilaga 5
Barn, ungdom och utbildning					
	Stockholms stads förskoleplan - Framtidens förskola	KF	2013-10-14	321-348/2013	Revideras
	IT-strategi för ett bättre lärande	KF	2011-05-02	031-2674/2010 2011:59	Kvarstår
	Skolprogram för Stockholms stad ”Skola i världsklass”	KF	2013-05-27	322-1460/2012 2013:62	Revideras
	Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa	KF	2010-06-21	325-2740/2009 2010:60	Revideras
	Riktlinjer för tillämpning av lagen om kommunalt vårdnadsbidrag	KF	2009-11-12	111-859/2009 Budget 2010 bilaga 13	Utgår
Ekonomi					
	Försäkringspolicy för Stockholms stad	KF	2004-03-01	009-4489/2003 2004:22	Kvarstår
	Styrning och uppföljning av investeringar och andra betydande projekt			114-596/2010 Bilaga 9 i budget 2013	Kvarstår
	Regler för ekonomisk förvaltning	KF	2012-11-15	Kfs 2012:10	Revideras varje år i budget
	Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	2012-12-17	113-1325/2012 (Kfs 2013:04)	Bilaga A uppdateras kontinuerligt i KS/EKU

Bilaga 10:2

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Ekonomi, fortsättning					
	Placeringspolicy för Stockholms stads samförvaltade donationsstiftelser	KS/EKU	2013-09-18	140-1333/2013	Beslut i KS/EKU
	Riktlinjer för resultatutjämningsreserv	KF	2013-12-02	113-1294/2013	Kvarstår
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning					
	Stockholm – en stad för alla Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016.	KF	2011-06-13	326-2538/2010 2011:106	Kvarstår
	Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre samt personer med fysisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning eller autismspektrumstillstånd samt för personer med förvärvad hjärnskada eller annan kognitiv svikt	KF	2010-02-22	327-2157/2009 2010:16	Kvarstår
Information - kommunikation					
	Kommunikationsprogram för Stockholms stad	KF	2012-04-02	050-2895/2010 2012:37	Revideras
	Evenemangsstrategi för Stockholms stad	KF	2012-06-11	053-1394/2011	Revideras
Infrastruktur					
	Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030	KF	2012-12-17	314-1226/2012 2012:143	Revideras
	Bostadsförsörjningsprogram	KF	2010-03-15	311-2636/2009/ 2010:26	Revideras
	Byggnadsminnesförklaring – policy för Stockholms stads egna byggnader	KF	1992-11-09	000-403/1992/ 1992:215	Kvarstår
	Renhållningsordning för Stockholms kommun	KF	2007-12-11	303-4278/2007/ 2007:158	Kvarstår
	Avfallsplan för Stockholm 2013-2016	KF	2013-02-18	303-1728/2012 2013:25	Revideras
	Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad, del 2, inriktning, mål och åtgärder 2010-2020	KF	2010-11-08	314-1099/2010/ 2010:113	Kvarstår

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Infrastruktur, fortsättning					
	Vision Järva 2030	KF	2009-04-20	319-2070/2008 2009:46	Revideras
	Vision för Söderort	KF	2010-04-12	302-838/2009/ 2010:40	Revideras
	Vision Hässelby-Vällingby 2030	KF	2014-05-05	336-1667/2012	Revideras
	Översiktsplan för Stockholm stad - Promenadstaden	KF	2010-03-15	311-2636/2009 2010:26	Revideras
	Riktlinjer för idébu- ren stadsförbättring	KF	2014-03-24	319-754/2013	Kvarstår
	Stadens policy för Stockholms fritids- båtliv	KF	2014-04-07	328-1628/2013	Kvarstår
	Strategi för ökad cykling i Stockholms stad	KF	2014-06-16	329-49/2014	Kvarstår
Internationellt arbete					
	Övergripande mål, inriktning och riktlin- jer för det internat- ionella arbetet – In- ternationell strategi	KF	2008-12-15	006-1137/2007 2008:204	Revideras
	Stadens strategiska engagemang i Euroci- ties	KS	2012-02-08	006-2020/2011	Kvarstår
	Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positions-papper om EU, staden och stockholmarna	KF	2013-04-29	024-2011/2011	Revideras
IT och telefoni					
	E-strategi för Stock- holms stad	KF	2008-06-16	051-823/2008/ 2008:108	Kvarstår
	Grön IT – Strategi för Stockholms stad	KF	2010-04-14	031-1104/2009 2010:45	Revideras
	Nytt IT-program för Stockholms stad (ett program för digital förnyelse 2013-2018)	KF	2013-04-29	031-786/2012 2013:46	Kvarstår
Kris- och säkerhetsfrågor					
	Trygghets- och sä- kerhetsprogram för Stockholms stad 2013 – 2016	KF	2013-04-29	307-643/2012 2013:47	Kvarstår

Bilaga 10:4

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande av	Kommentar
Kultur och fritid					
	Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2013-2017	KF	2013-04-29	328-1899/2012	Kvarstår
	Strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2011-2015	KF	2012-02-20	328-1296/2011	Revideras
	Kultur i ögonhöjd – För, med och av barn och unga, Strategisk plan för barn- och ungdomskultur 2014-2016	KF		328-323/2013	Kvarstår
	Kulturvision 2030	KF	2012-06-11	328-1850/2011 2012:91	Revideras
Miljö					
	Miljöprogram för Stockholms stad inkluderar följande riktlinjer	KF	2012-01-30	303-1207/2010	Revideras
	– Vattenprogram	KF	2006-06-12 2009-01-26	304-5104/2005 2006:122 314-402/2014/ 2014:82	Revideras
	– Åtgärdsprogram mot buller enligt förordningen (SFS 2004:675) om omgivningsbuller	KF	2014-05-14	303-368/2010	Kvarstår
	– Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2012-2015 med utblick till 2030	KS	2012-06-20	303-172/2012	Kvarstår
	Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019	KS	2014-06-14	303-1952/2013	Kvarstår
	Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050	KF	2014-03-24	303-496/2013	Revideras
	Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter	KF	2014-06-16	310-1382/2013	Revideras

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Näringsliv, arbetsmarknad, omvärld					
	Näringslivspolitiskt samarbete i Stockholmsregionen	KS	2010-03-24	022-2621/2009	Revideras
	Evenemangsstrategi	KF	2012-06-11	053-1394/2011	Revideras
Personalpolitik					
	Personalpolicy i Stockholms stad	KF	2009-02-16	201-295/2007/ 2009:12	Revideras
	Rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter	KF	2010-04-12	219-1255/2009 2010:43	Kvarstår
	Riktlinjer för nämnders och styrelserns jämställdhets- och mångfaldsplaner	KF	2009-02-16	222-448/2009	Revideras
	Riktlinjer för mutor och representation	KF	2012-09-19	201-756/2012	Revideras
Socialtjänst					
	Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård	KS	2010-03-24	2196/2009	Kvarstår
	Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer 2012-2014	KF	2012-04-23	325-2183/2011 2012:43	Revideras
	Riktlinjer för stadens budget- och skuldrådgivning	KF	2012-09-24	114-1193/2011 2012:108	Revideras
	Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden			325-607/2006 2006:162	Kvarstår
	Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning	KS	2012-08-22	326-570/2012	Kvarstår
	Stockholms stads brottsförebyggande program	KF	2009-09-28	325-3051/2008/ 2009:136	Kvarstår

Bilaga 10:6

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
	Stockholms stads sociala program för att minska prostitutionen	KF	2006-06-12	325-5130/2005/2006:119	Revideras
	Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program	KF	2010-11-08	329-2475/2009/2010:115	Kvarstår
	Riktlinjer för vuxna med missbruks-/beroendeproblem	KF	2013-06-12		Kvarstår
	Riktlinjer för utredning, dokumentation mm inom stadens socialpsykiatri	KF	2012-03-15		Kvarstår
	Riktlinjer för handläggning av försöks- och träningslägenheter	KF	2014-01-14		Kvarstår
	Reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd	KF	2014-05-05	325-576/2013	Kvarstår
	Stockholms stads program mot hemlöshet 2014 -2019	KF	2013-11-26	3.2 - 619/2013	Kvarstår
	Riktlinjer för ärendansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning	KF		325-1895/2012	Kvarstår
	Ensamkommande barn och ungdomar - Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar	KF	2011-03-14	333-1354/2010	Revideras

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Styrning och uppföljning					
	Program för kvalitetsutveckling (ersätter strategi för kvalitetsutveckling samt stadens kvalitetsarbete)	KF	2012-03-20	009-1322/2011	Revideras
	Uppföljning av förbättringsförslag, synpunkter och klagomål – en del i stadens strategi för kvalitetsutveckling av verksamheter	KF	1999-05-10	009-271/1999	Revideras
Upphandling					
	Innovationer och krav på samhällsansvar i stadens upphandlingar (upphandlingspolicy)	KF	2014-02-17	125-1694/2012 2007:32	Revideras
	Riktlinjer för direktupphandling	KS	2013-03-20	125-200/2011 2013:39	Revideras
Äldreomsorg					
	Planering av boenden för äldre i Stockholms stad	KS	2009-04-15	327-2510/2008	Kvarstår
	Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2012-2016 (som vårdar och stödjer närstående)	KF	2013-02-18	325-1035/2012	Kvarstår
	Införande av trygghetsboende - äldreomsorg i Stockholms stad	KF	2009-11-12	327-1178/2009/ 2009:186	Kvarstår
	Kostpolicy för Stockholms stads äldreomsorg	KF	2008-04-07	327-4347/2007/ 2008:48	Revideras
	Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorg	KS	2011-10-05	327-390/2010	Revideras

Bilaga 10:8

Område	Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande	Kommentar
Äldreomsorg, fortsättning					
	Gemensam värdegrund för äldreomsorg i Stockholms stad	KF	2011-03-14	327-1325/2010 2011:35	Kvarstår
	Metodhandledning för biståndshandläggare inom äldreomsorg	KF	2009-11-30	327-1460/2009 2009:187	Kvarstår
	Tillämpningsanvisningar för köhanteringsystem för vård- och omsorgsboende	KF	2012-11-15	327-1133/2012	Kvarstår

Ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2015 för Stockholms stad

Dnr 328-935/2014

Förslag till nya och ändrade taxor 2015 samt kriterier för vissa taxor

Idrottsnämnden har som svar på ett uppdrag givet i budget 2013, i samråd med kommunstyrelsen, utrett vilka taxor och avgifter inom nämndens ansvarsområde som kan beslutas av nämnden efter delegation från kommunfullmäktige, samt även utarbetat ett förslag till ramar och riktlinjer för sådana beslut.

Som en följd av uppdraget i budget 2013 föreslås nya taxor för de vanligast förekommande evenemangen samt kommersiell uthyrning. Vidare föreslår förvaltningen uppdaterade kriterier för att få subventionerad taxa och nolltaxa. Förslagen tillsammans med underlag för taxor 2015 är redovisade i Dnr 328-935/2014.

I ärendet konstateras att det inte är möjligt att fastställa taxor för kända och okända tjänster som varierar från gång till gång. För tilläggstjänster, tjänster och varor där taxor saknas, enligt de taxor som redovisas i denna budgets bilaga 7, föreslår idrottsnämnden att kommunfullmäktige godkänner att priserna ska baseras på självkostnad i enlighet med kommunallagens bestämmelser om självkostnad respektive marknadspris i de fall försäljning sker på en konkurrensutsatt marknad.

Därutöver har förtydliganden gjorts i ärendet samt i taxebilagorna för att säkerställa att taxesättningen inte blir godtycklig och att det är kommunfullmäktige som fastslår vilka kriterier som gäller.

Utöver de ändringar som gjorts som en konsekvens av kommunfullmäktiges uppdrag föreslås även andra förändringar av taxor. En av dessa är förslaget att avskaffa för- och eftersäsong för ishallar.

I övrigt, vid sidan av en del mindre förändringar, kan nämnas införandet av nya träningskort som efterfrågas vid sim- och idrottshallarna samt vissa ändringar av taxorna för planhyror som gynnar barn och ungdomar. Exempelvis föreslås att vuxna (föreningar) som bokar/tilldelas tid på prioriterade ungdomstider får högre taxa dessa tider. Syftet är att vuxna i större utsträckning ska välja att träna på andra tider så att ungdomar tilldelas fler timmar under prioriterad ungdomstid. Stadsledningskontoret konstaterar att denna förändring tillsammans med övriga i förändringar redovisade i ärendet, är väl i linje med idrottspolitiska programmet och kommunfullmäktiges mål.

Med hänvisning till bilaga 7 i kommunfullmäktiges budget 2015 godkänns idrottsnämndens redovisning, dnr 328-935/2014, av kommunfullmäktiges uppdrag.

Dnr: 325-917/2014

Framställan om anslag för sociala merkostnader för år 2015 för SHIS Bostäder (Stiftelsen Hotellhem)

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm har hemställt hos socialnämnden och kommunstyrelsen om anslag för sociala merkostnader för år 2015, dels om driftanslag avseende genomgångsbostäder för vuxna och ungdomsbostäder på 17,8 mnkr, dels om driftkostnadsersättning på 14,0 mnkr avseende genomgångsbostäder för familjer. Framställan avslutas med hänvisning till att ansvaret för Stiftelsen Hotellhem i Stockholm ingår i kommunfullmäktiges budget 2015 för socialnämnden.

Bilaga 11:2

Dnr 326-1051/2013

Förslag till reviderade riktlinjer för riksfärdtjänst

Stadens nuvarande riktlinjer för riksfärdtjänst antogs i kommunstyrelsen 2006. Sedan dess har vissa förändringar gjorts avseende rättspraxis och i lagen om riksfärdtjänst vilket föranlett en översyn av riktlinjerna. De förändringar som föreslås avser dels ändringar i strukturen och dels vissa förtydliganden i jämförelse med tidigare riktlinjer.

Den lagändring som har skett sedan 2006 avser riksfärdtjänst för personer under 18 år där lagstiftaren har bestämt att en jämförelse ska göras med barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Avseende resor med riksfärdtjänst där den enskildes personliga assistent är ledsagare har man i kammarrättsdomar slagit fast att reskostnaden för denna ledsagning inte täcks av assistansersättningen utan ska ersättas av kommunen.

I det reviderade förslaget har kompletteringar också skett avseende handläggning av riksfärdtjänstansökan, det vill säga regler kring ansökan, utredning, beslut och beställning. Detta nämns endast mycket kortfattat i de nuvarande riktlinjerna. Utifrån rättssäkerhetsaspekten är det viktigt att handläggningen är korrekt och enhetlig i staden.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnitten om stadsdelsnämndernas verksamhetsområde stöd och service till personer med funktionsnedsättning i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 326-686/2012

Utökad valfrihet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS - korttidstillsyn till skolungdom över 12 år

Ett valfrihetssystem för korttidstillsyn enligt LSS för skolungdom över 12 år (KTT) införs i Stockholms stad. Drygt 300 elever har idag korttidstillsyn. Verksamhet erbjuds av knappt 60 utförare. Av dessa är 25 privata utförare där så kallat enskilt avtal tecknats. I bilaga 6, peng schabloner och ersättningsnivåer samt volymer, föreslås ett enhetligt ersättningssystem i fyra nivåer till samtliga utförare, oavsett regiform, med möjlighet till särskild redovisning för barn/ungdomar som bedöms ha behov utöver vad nivåerna ersätter. På grund av att en upphandling av verksamheten kommer att genomföras är ett införande möjligt först 1 januari 2016. De nivåer som presenteras är upp räknade i 2015 års prisnivå.

Ärendet avslutas med hänvisning till bilaga 6 i kommunfullmäktiges budget 2015. I bilagan redovisas nivåer för ersättning till utförare av korttidstillsyn.

Dnr 328-2772/2006

Avgifter i samband med evenemang

Stockholm Visitors Board har i en framställan framfört att avgiftssystemet beträffande evenemang bör ses över och att kommunstyrelsen får ta ställning och föreslå förändringar utifrån Stockholms stads evenemangspolicy vilken stipulerar att staden ska fokusera på att skapa goda förutsättningar för arrangörer att anordna evenemang.

Ärendet avslutas med hänvisning till bilaga 7 i kommunfullmäktiges budget 2015. I bilagan anges grunderna för avgifter för upplåtelse av offentlig plats.

Dnr 333-441/2014

Förändrad organisation för mottagandet av ensamkommande barn

Stadsdelsnämnderna har för närvarande ansvaret för mottagandet av ensamkommande barn i ankomstfasen, dvs. från att de ankommer till staden till dess att de av Migrationsverket anvisas och flyttar till kommun.

Finansborgarrådets förslag till budget 2015

Det finns stora skillnader i mottagandet där merparten av stadsdelsnämnderna tar emot få barn, vilket ger upphov till svårigheter att planera för och tillsätta resurser för en bra och effektiv mottagning.

I syfte att utveckla mottagandet ska socialnämnden från och med den 1 januari 2015 överta ansvaret från stadsdelsnämnderna för mottagandet av ensamkommande barn i ankomstfasen.

Vidare ska överförmyndarnämnden från och med den 1 januari 2015 ansvara för ett centralt stöd för rekrytering av särskilt förordnade vårdnadshavare, för samordning av information och utbildning, samt för att betala ut ersättning till särskilt förordnade vårdnadshavare för barn folkbokförda i Stockholms stad. Ersättningen till särskilt förordnade vårdnadshavare ska motsvara den ersättning som utgår till gode män för ensamkommande barn under asylprövningstiden.

Ärende Förändrad organisation för mottagandet av ensamkommande barn har inför beslut i budget för 2015 remitterats till Kungsholmens stadsdelsnämnd, överförmyndarnämnden och socialnämnden. Remissvaren har beaktats och är tillgängliga vid kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges budgetutlåtande.

Ärendet avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2015, avsnitten om socialnämnden och överförmyndarnämnden, där organisationsförändringen behandlas.

Dnr 309-1189/2014

Coompanion Stockholms Län

Coompanion – kooperativ utveckling Stockholms län har hemställt hos kommunstyrelsen om bidrag för verksamheten. Hemställan avser 0,5 mnkr för nyföretagarstöd till nykooperation, socialt entreprenörskap och regional/lokal ekonomisk utveckling samt en uppgradering av stödet med 0,3 mnkr med hänsyn till att bidraget varit på samma nivå i över 20 år och därmed urholkats av inflationen. Framställan avslutas med hänvisning till att bidrag till Coompanion ingår i kommunfullmäktiges budget 2015 för kommunstyrelsen m.m.

Dnr. 336-327/2014

Trygghetsskapande verksamhet i Husby

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beviljade i januari 2014 bidrag med 3,8 mnkr till Fryshuset för att bedriva trygghetsskapande arbete i Husby. Verksamheten syftar till att minska utanförskap hos unga och ska på kort sikt bereda sju unga personer arbete. Utöver detta ska 25 ungdomar som i dag lever i utanförskap organiseras och utbildas under år 2014. Fryshuset planerar att på längre sikt bedriva olika former av utbildningsverksamhet. Stadsdelsnämnden bedömer att det finns goda förutsättningar för Fryshuset att uppnå sitt syfte att bidra till minskat utanförskap och öka framtidstron hos ungdomar i Husby. De finner det också angeläget att Fryshuset startar skolverksamhet i Dalhagaskolan. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd vill med sin hemställan uppmärksamma kommunstyrelsen på att behovet av långsiktig finansiering beaktas i kommande budget.

Stadsledningskontoret konstaterar att medel avsatta för ytterstaden är förbrukade i och med 2014 års utgång. Nämnden får hantera finansiering i sin verksamhetsplan utifrån givna budgetramar. I budget 2015 har budgetförstärkning skett för bland annat uppsökande arbete (trygghet och områdesvärdar) inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Därutöver kan nämnder i enlighet med vad som framgår av budget 2015, under första delen av 2015 i en begränsad omfattning söka medel för projekt som ännu inte avslutats eller för projekt som ska implementeras i ordinarie verksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds hemställa om att behovet av långsiktig finansiering för Fryshusets trygghetskapande verksamhet anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Dnr 328-1457/2014

Ändring av ishallstaxan

Idrottsnämnden beslutade i juni 2014 om nya taxor. Samtidigt fick idrottsförvaltningen ett uppdrag att utreda effekterna för ishallsföreningarna närmare. Idrottsnämnden och Stockholms Ishockeyförbund har gemensamt utrett frågan och redovisar arbetet i ärendet ”Ändring av ishallstaxa”, dnr 328-1457/2014. I förslaget till nya taxor fanns ambitionen att förenkla säsongstrukturen för ishallar och samtidigt göra det billigare för den enskilde medlemmen att delta i verksamheten.

Issporterna har under flera år framfört synpunkter på att deras noll-taxeperiod har varit kortare jämfört med andra idrotter. För tre år sedan sänktes barn- och ungdomstaxan för för- och eftersäsong (totalt sju veckor) kraftigt för att göra isidrotternas taxesättning mer lik övriga idrotters. Detta påverkade ishallsföreningarnas intäktsmöjligheter. Därför infördes tillfälligt en fullständig kompensation för det intäktsbortfall som uppstod för varje ishallsförening.

Idrottsnämndens ambition var att slopa kompensationen, som skapar viss administration för både föreningarna och förvaltningen, i samband med de nya säsongperioderna. Det är nu förvaltningens och förbundets gemensamma ståndpunkt att den ekonomiska effekten för ishallsföreningarna blir för stor med det förslag som lades fram för idrottsnämnden i juni 2014. I ärendet föreslås därför att idrottsföreningarna kompenseras.

Idrottsnämnden föreslår att föreningarna kompenseras som kollektiv och inte individuellt. Därför föreslås att ishallsföreningarna Djurgården, Farsta, Brinken, Göta/Traneberg, Hässelby/Kälvesta och Spånga slipper betala dygnsavgift för två veckor under ickesäsong, veckorna 39 och 40. Dygnsavgiften är för närvarande 5 000 kronor, utom för Brinken som betalar 2 500 kronor på grund av egna avtalsförhållanden. Mälarhöjden/Bredäng har ett helt annat avtal och påverkas inte av de nya säsongperioderna.

Stadsledningskontoret konstaterar att denna förändring tillsammans med övriga förändringar redovisade i ärendet, kan anses hanterad med vad som fastställs bilaga 7 i kommunfullmäktiges budget 2015. Idrottsnämndens hemställa till kommunfullmäktige att fastställa ändring av ishallstaxan, dnr 328-1457/2014 enligt nämndens förslag är därmed behandlad.

Diarienumr.: 2014-0184

Program för HBT-frågor 2014-2017

Kommunstyrelsen har utifrån en aktivitet i budget 2014 skrivit fram ett förslag till HBT program 2014-2017. Målen i programmet har utgått ifrån fokusområdena bemötande, synliggörande och kompetens.

I april 2014 beslutades om en ambitionshöjning för programmet och därmed har socialroteln skickat ut HBT programmet på remiss med ett tillhörande missiv för framtagande av en HBTQ-policy, där samtliga remissinstanser ska inkomma med underlag för utformning den nya HBTQ-policyn.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om kommunstyrelsen m.m. i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 329-813/2014

Revidering av resursfördelningssystem för vuxenutbildning

Utifrån en aktivitet i budget har resursfördelningssystemet för vuxenutbildning genomlysts. Vuxenutbildningen saknar i dagsläget schablonsystem vilket svenska för invandrare, gymnasieskola och grundskola har. Detta innebär att anslaget för vuxenutbildning inte påverkas av efterfrågan samt att systemet skiljer sig från övriga pedagogiska resursfördelningssystem. Detta gäller framförallt den delen som staden enligt lag ska tillhandahålla. Därför föreslås att en schablon per helårsstuderande inrättas för grundläggande nivå. Avläsning av prestationer ska ske månatligen. Finansiering av förslaget sker genom att motsvarande anslag till arbetsmarknadsnämnden minskas. Förslaget är kostnadsneutralt utifrån 2014 års budget.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om arbetsmarknadsnämnden i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 323-814/2014

Revidering av resursfördelningssystem för gymnasiesärskolan

Utifrån en aktivitet i budget 2014 har resursfördelningssystemet för pedagogisk verksamhet genomlysts. Stadsledningskontoret föreslår ändring av resursfördelningssystemet för gymnasiesärskolan så att en schablon för skolskjuts införs. Genom detta förslag blir systemet, för gymnasiesärskola enhetligt med motsvarande system för grundsärskolan. Finansiering av föreslagen förändring sker genom att tidigare anslag som tilldelats utbildningsnämnden minskas med 7 mnkr. Förslaget är kostnadsneutralt utifrån 2014 års budget.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om utbildningsnämnden i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 323-815/2014

Revidering av resursfördelningssystem för gymnasieskolan

Utifrån en aktivitet i budget 2014 har resursfördelningssystemet för pedagogisk verksamhet genomlysts. Vid genomlysningen noterades att kommunfullmäktige fattar beslut om socioekonomisk tilldelning får både förskola och grundskola. För att skapa enlighet mellan verksamheterna föreslås att ett socioekonomiskt tillägg ska beslutas av kommunfullmäktige även för gymnasieskolan. Det socioekonomiska tillägget föreslås benämnas stukturersättning. Införandet av strukturersättning till gymnasieskolan finansieras genom att tidigare anslag till gymnasieskolan tas bort. Förslaget är kostnadsneutralt utifrån 2014 års budget.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om utbildningsnämnden i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 322-816/2014

Revidering av resursfördelningssystem införande av fritidsklubbsschablon

Utifrån en aktivitet i budget 2014 har resursfördelningssystemet för pedagogisk verksamhet genomlysts. För att skapa ett mer transparent resursfördelningssystem som även anpassas utifrån efterfrågan föreslås att det skapas en fritidsklubbsschablon om 6500 kr. Därmed sker en automatisk uppräknings eller nedräknings till följd av prestationsförändringar. Finansiering av föreslagen förändring sker genom att tidigare anslag som tilldelats utbildningsnämnden minskas med 2 mnkr. Förslaget är kostnadsneutralt utifrån 2014 års budget.

Bilaga 11:6

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om utbildningsnämnden i kommunfullmäktiges budget 2015.

Dnr 327-834/2014

Digitala trygghetslarm för Stockholms Trygghetsjour

Allt fler äldre väljer att bo kvar i egna hem långt upp i åren. Skälen till detta är många, men en allt bättre boendestandard med moderna bekvämligheter har starkt bidragit till denna utveckling. Väl fungerande hemtjänst, hemsjukvård och trygghetslarm har också varit förutsättningar för kvarboende. Modern informations- och kommunikationsteknik kommer succesivt göra det enklare och tryggare att bo kvar hemma långt upp i åren. Hjälpmedelsinstitutet och SKL har satt upp ett mål att alla trygghetslarm i landet ska vara utbytt senast 2015. Samtliga trygghetslarm i staden byts därför ut för att uppfylla kravet på digital teknik. Arbetet med införandet av digitala trygghetslarm ska påbörjas under 2014, successivt införas under 2015 och slutföras 2016.

Övergången från analoga till digitala trygghetslarm är i linje med utvecklingen i samhället i övrigt. De digitala trygghetslarmen är driftssäkrare och i och med att teleoperatörerna succesivt minskar sitt underhåll och möjligheterna till support för de analoga larmen minskar, eller försvinner, kommer säkerheten för dessa larm att minska ytterligare.

Teknikskiftet från analoga till digitala trygghetslarm kommer att medföra utökade löpande driftskostnader för äldrenämnden, bland annat för de räntor och amorteringar som inköpen av digitala larm ger upphov till. Detta innebär att äldrenämndens finansieringsram höjs med 22,0 mnkr och driftsbudgeten med 4,5 mnkr för att täcka kapitaltjänstkostnaderna.

Ärendet avslutas med hänvisning till avsnittet om äldrenämnde i kommunfullmäktiges budget 2015.

Basnyckeltal som utgår
Dnr 119-1062/2010

Av denna bilaga framgår en revidering av de av kommunfullmäktige tidigare beslutade basnyckeltalen. Till en följd av förändrad lagstiftning är nedan angivna nyckeltal ej längre aktuella och föreslås därför tas bort som basnyckeltal.

Nyckeltal 47: Andelen nyanlända flyktingar i åldrarna 18-64 år som är självförsörjande vid introduktionsperiodens slut

Förordningen om flyktingmottagande (Etableringslagen (2010:197) innebär att staten har tagit över samordningsansvaret från kommunerna för nyanlända flyktingar från och med december 2010. Förändringen medför att antalet flyktingar enligt den gamla förordningen upphörde helt från och med juni 2012, dvs 18 månader efter att de sista flyktingarna mottogs enligt den gamla förordningen i november 2010. Därmed har möjligheten att uppdatera nyckeltalet upphört från och med verksamhetsåret 2013.

Nyckeltal 49: Andel flyktinghushåll med introduktionsersättning av totalt antal flyktinghushåll

Förordningen om flyktingmottagande (Etableringslagen (2010:197) innebär att staten har tagit över samordningsansvaret från kommunerna för nyanlända flyktingar från och med december 2010. Därmed har också den introduktionsersättning som tidigare utbetalades i vissa kommuner till flyktingar i kommunen utgått. Från och med verksamhetsåret 2013 utbetalas ingen introduktionsersättning alls varför nyckeltalet inte kan uppdateras.

Policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm

Stadsmiljön är allas egendom och det är allas ansvar att vårda den. Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad som vi är stolta över och där stadsmiljön inbjuder till samvaro mellan människor.

1. Klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse accepteras inte. Detta gäller för alla typer av fastigheter, mark, anläggningar och fordon m.m.
2. Sanering, borttagande av klotter och liknande skadegörelse ska ske inom 24 timmar (från upptäckt och/eller anmälan), prioriterat på skolor och förskolor. Stötande och rasistiskt klotter ska saneras omgående. Vid all sanering ska hantering och använda kemikalier uppfylla Stockholms stads miljöinköpskrav i ”Miljökravspecifikation för klottersanering”.
3. Genom att reagera och agera direkt vid misstanke om att ungdomar ägnar sig åt klotter och liknande skadegörelse kan vi förebygga att ungdomar drabbas av problem som skolk, missbruk och kriminalitet.
4. Skol- och fritidspersonal, socialsekreterare, föreningsaktiva m.fl. ska kontinuerligt utbildas och informeras för att bli medvetna om subkulturen runt klotter och dess riskfaktorer.
5. All skadegörelse ska polisanmälas och fotodokumenteras.
6. Alla inhyrda objekt (t.ex. byggbodnar, containers) ska vara sanerade innan de ställs ut i stadsmiljön.
7. Stockholm ska vid ombyggnad, nybyggnad eller andra förändringar i stadsmiljön om möjligt eftersträva en utformning som förebygger och försvårar klotter och liknande skadegörelse.
8. Genom samarbete med detaljhandeln, bensinmackar m.fl. ska tillgängligheten minskas av sprejfärger, tuschpennor m.m. som används vid klotter.